

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

INŠPEKTORAT RS ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO, LOVSTVO IN RIBIŠTVO

Dunajska 58, 1000 Ljubljana

T: 01 434 57 00
E: irskglr.mkgp@gov.si
www.gov.si

Številka: 010-15/2023-1

INŠPEKTORAT REPUBLIKE SLOVENIJE ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO, LOVSTVO IN RIBIŠTVO

POROČILO ZA LETO 2022

Ljubljana, februar 2023

P R E D G O V O R

Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo s predloženim letnim poročilom, sestavljenim na podlagi 10. člena Zakona o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/2007, UPB-1 in 40/2014) sistematično, pregledno in po ključnih kazalnikih poslovanja, prikazuje uspešnost in učinkovitost delovanja v tem poročevalskem obdobju. Poročilo, ki je pred nami, temelji na agregatnih podatkih in vsebinskih analizah, ki so jih za svoja področja dela pripravile inšpekcije, ki delujejo v okviru organa in Služba za skupne in pravne zadeve. Analiza zbranih podatkov za preteklo leto kaže na uspešno in stabilno delovanje inšpekcijske organizacije. Gibanje učinkovitosti dela inšpekcij se je nadaljevalo tudi v letu 2022 in se v marsičem razlikovalo od preteklih poročevalnih obdobj.

Vstopamo v t. i. post-covidno obdobje, v katerem so prišle še bolj do izraza številne pomanjkljivosti glede spoštovanja zakonodaje na našem področju in netolerantnost v družbi. Slednja se zlasti odraža v vedno večjem številu prijav na vseh področjih, narašča število zahtev za dostop informacij javnega značaja, mnoge med njimi utemeljene, ne majhno število od njih tudi ne. Leto 2022 je bilo zato specifično tako glede narave in vrste prekrškov, ki so bili posledica spremenjenega načina življenja in spremenjenih družbenih razmer. Energetska kriza in vojna v Ukrajini sta močno podražili vhodne surovine v kmetijstvu. Podražila so se mineralna gnojila, zaščitna sredstva, krma in pogonsko gorivo, kar povzroča težave pri dohodkovnem položaju slovenskega kmetijstva in stopnji samooskrbe. Vse te posledice različnih kriz, ki se odražajo na različnih ravneh, se kmalu pokažejo tudi pri izsledkih inšpekcijskega nadzora (npr. sadra na Koroškem, siva ekonomija, odlaganje različnih industrijskih stranskih produktov in blata s čistilnih naprav na kmetijskih zemljiščih). Zato bomo okrepili obseg sodelovanja z ostalimi inšpekcijami, predvsem na področju izmenjave podatkov in sodelovali pri skupnih nadzorih v okviru dogovorov, sklenjenih v okviru Inšpekcijskega sveta in na lastno pobudo v okviru regijskih koordinacij nadzornih služb.

Zaradi spremenjenih razmer po covidu-19, ki so močno vplivale na utečen način poslovanja, je bila v lanskem letu odpovedana večina skupnih aktivnosti, ki v siceršnjih razmerah vključujejo osebne stike. Zaposleni, ki jim je to omogočal delovni proces, so delo v spomladanskem valu epidemije še opravljali od doma, nato pa izmenjaje, glede na varnostne razmere in razporeditev dela v zimsko-spomladanskih mesecih. Zaradi dobre organizacije, visoke sposobnosti prilagajanja zaposlenih, podpornega osebja in dobrih tehničnih zmogljivosti, je delo potekalo brez večjih težav.

Pod črto lahko sklenemo, da je inšpektorat kljub izraziti kadrovski podhranjenosti, s katero se najbolj spopadata Gozdarska inšpekcija in OE Maribor, uspešno nadaljevalo izvajanje postavljenih strateških ciljev.

V okoliščinah, ki niso bile vedno lahke in preproste, so uslužbenci inšpektorata v lanskem letu delo opravili dobro. Zanj si zaslužijo priznanje in moja dolžnost kot predstojnice je, da jim ga dam. Ob tem pričakujem, da bodo v tekočem letu in v prihodnje delali še bolj zavzeto in kvalitetno ter dosegali še boljše rezultate.

Mag. Saša Dragar Milanovič
GLAVNA INŠPEKTORICA

Kazalo

UVOD	1
ZAKONODAJA	2
<i>Predpisi s področja državne ureditve</i>	2
<i>Predpisi s področja upravnega prava ter prekrškov</i>	3
<i>Materialni predpisi</i>	3
Kmetijska inšpekcija	3
Vinarska inšpekcija	8
Gozdarska inšpekcija	12
Lovska in ribiška inšpekcija	14
ORGANIZACIJSKE IN SPLOŠNE ZADEVE	18
<i>Organizacija</i>	18
<i>Izobraževanje</i>	19
<i>Finančni viri</i>	20
<i>Javna naročila izvedena v letu 2022</i>	23
<i>Informatika</i>	23
DELO IRSKGLR PO INŠPEKCIJAH	28
PREGLED OPRAVLJENEGA DELA	28
<i>Število postopkov po Zakonu o splošnem upravnem postopku in Zakonu o inšpekcijskem nadzoru</i>	28
<i>Število postopkov po Zakonu o prekrških</i>	29
UGOTOVITVE IN VSEBINSKI KOMENTAR DELA	31
KMETIJSKA INŠPEKCIJA	31
<i>Splošno</i>	31
<i>Organiziranost in kadrovska struktura</i>	32
<i>Inšpekcijski nadzor in ugotovitve po področjih nadzora</i>	33
<i>Ukrepi po Zakonu o prekrških v letu 2022</i>	38
KMETIJSKA ZEMLJIŠČA	39
MINERALNA GNOJILA	47
ŽIVINOREJA	48
NADZORI IN UKREPI PO DOLOČBAH ZAKONA O KMETIJSTVU	50
Vzorčenje tal na ostanke FFS, nitrata in težke kovine na VVO ter na onesnaževala v tleh gnojenih z digestatom	59
VARSTVO VODA PRED ONESNAŽEVANJEM Z NITRATI IZ KMETIJSKIH VIROV	66
BIOLOŠKO RAZGRADLJIVI ODPADKI, UPORABA KOMPOSTA ALI DIGESTATA	68
PROMOCIJA KMETIJSKIH PRIDELKOV IN ŽIVIL	69
SPOROČANJE PODATKOV V TRŽNO INFORMACIJSKI SISTEM	73
VINARSKA INŠPEKCIJA	76
<i>Splošno</i>	76
<i>Organiziranost in kadrovska struktura vinarske inšpekcije</i>	78
<i>Inšpekcijski nadzor in ugotovitve po področjih nadzora</i>	80
Pridelava grozdja in vina	80
Register pridelovalcev grozdja in vina - RPGV	85
Promet z grozdom, moštom in enološkimi sredstvi	89
<i>Označevanje vina in enoloških sredstev</i>	93
Vzorčenje vina in enoloških sredstev	94
<i>Nadzor nad delom pooblaščenih organizacij</i>	103
Ostali nadzori	105
<i>Izrečeni ukrepi v skladu z določili Zakona o prekrških</i>	108

<i>Predlogi za izboljšanje dela</i>	114
GOZDARSKA INŠPEKCIJA	115
<i>Splošno</i>	115
<i>Organiziranost in delovanje gozdarske inšpekcije</i>	115
<i>Sanitarna sečnja v letu 2022</i>	120
<i>Inšpekcijski postopek</i>	122
ZAKON O GOZDOVIH	124
NADZOR DOLOČB UREDBE (EU) 995/2010	130
ZAKON O GOZDNEM REPRODUKCIJSKEM MATERIALU	132
ZAKON O ZDRAVSTVENEM VARSTVU RASTLIN	134
UREDBA O VARSTVU SAMONIKLIH GLIV	139
NADZOR VOŽENJ V NARAVNEM OKOLJU	140
UGOTOVITVE IN PREDLOGI ZA SPREMEMBE	140
<i>Delo gozdarske inšpekcije kot prekrškovnega organa</i>	141
LOVSKA IN RIBIŠKA INŠPEKCIJA	144
<i>Splošno</i>	144
<i>Organiziranost in kadrovska sestava</i>	144
<i>Pregled opravljenega dela</i>	145
<i>Inšpekcija za lovstvo</i>	146
<i>Ribiška inšpekcija - sladkovodno ribištvo</i>	151
<i>Ribiška inšpekcija – morsko ribištvo</i>	154

UVOD

Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo (IRSKGLR) je bil ustanovljen na podlagi Uredbe o organih v sestavi ministrstev (s spremembo uredbe Uradni list RS, št. 91/2014) in opravlja naloge inšpekcijskega nadzora nad izvrševanjem predpisov iz pristojnosti Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju: MKGP).

Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo opravlja naloge inšpekcijskega nadzora nad izvajanjem predpisov s področij kmetijstva, varstva kmetijskih zemljišč, delovanjem agrarnih skupnosti, promocije kmetijskih in živilskih proizvodov, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina, vključno z nalogami uradnega nadzora na področju varnosti, kakovosti in označevanja vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina, razvoja podeželja, ukrepov kmetijske politike, zootehnike, na področju identifikacije in registracije živali, nad izvajanjem rejskih programov ter delovanjem selekcijskih centrov, delovanjem javnih služb v kmetijstvu, dobre kmetijske prakse, prometom in uporabo organskih in mineralnih gnojil in sredstev za izboljšanje tal ter njihove uporabe na obdelovalnih in pašnih površinah, na področju živalskih stranskih proizvodov in pridobljenih proizvodov, ki niso namenjeni prehrani ljudi, razen nalog, ki so v pristojnosti Agencije Republike Slovenije za okolje in Uprave Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, nad uporabo biološko razgradljivih odpadkov, varstvom voda in kmetijskih zemljišč pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov, na področju soobstoja gensko spremenjenih kmetijskih rastlin, gozdarstva, lovstva in varstva prostoživečih živalskih vrst, sladkovodnega in morskega ribištva, na podlagi veljavnega protokola ali zakonske podlage lahko opravlja tudi kontrolo v postopkih izvajanja ukrepov iz pristojnosti Agencije Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja.

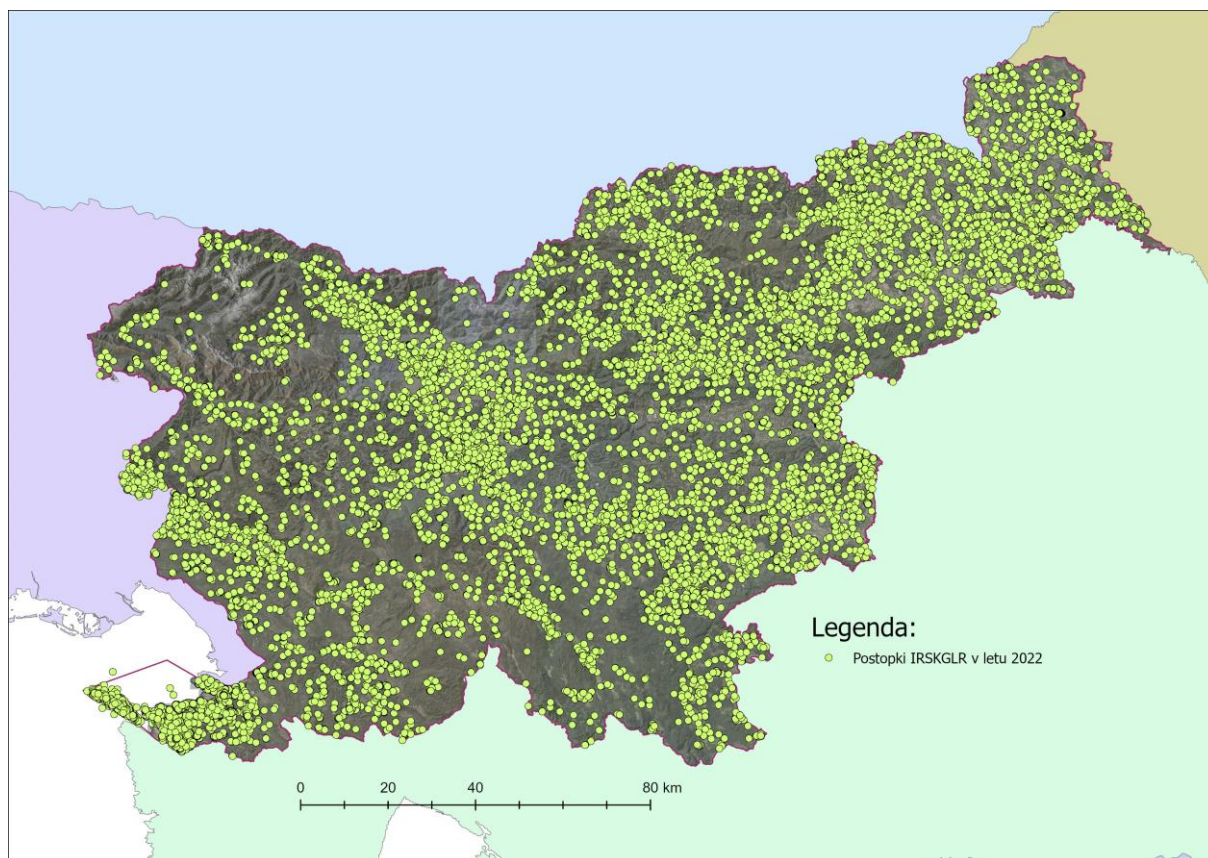
Inšpektorat je glede na delovno področje sestavljen iz štirih inšpekcij in službe za skupne in pravne zadeve.

Inšpekcije, ki delujejo v okviru inšpektorata so:

- Inšpekcija za kmetijstvo (KI),
- Inšpekcija za vinarstvo (VI),
- Inšpekcija za gozdarstvo (GI),
- Inšpekcija za lovstvo in ribištvo (LRI).

Tudi v letu 2022 smo delo inšpektorata v zimsko-spomladanskih mesecih prilagajali epidemiološkim razmeram covid-19. V izogib stikom med zaposlenimi v času visoke incidence okužb, je inšpektorat v prvi polovici leta organiziral tudi delo od doma vključno z oddaljenim dostopom do informacijskega sistema inšpektorata. Vso delo, vključno s terenskim je tako potekalo nemoteno.

V skladu z Zakonom o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic covid-19 je inšpektorat v zimsko-spomladanskih mesecih opravljal tudi nadzor nad izvajanjem ukrepov iz Zakona o nalezljivih boleznih. Pri nadzoru teh ukrepov so sodelovale vse inšpekcije znotraj inšpektorata.

Slika 1: Pregled vseh opravljenih nadzorov inšpektorata v letu 2022 na območju Slovenije.

Zakonodaja

V tem seznamu navajamo le nabor poglavitnih zakonov z delovnega področja inšpektorata. Njihove uradne objave niso citirane, zaradi številnih sprememb predpisov. Zakonodaja je dostopna preko spletnih strani IRSKGLR (<https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/inspektorat-za-kmetijstvo-gozdarstvo-lovstvo-in-ribistvo/zakonodaja-inspektorata-za-kmetijstvo-gozdarstvo-lovstvo-in-ribistvo/>) oziroma MKGP ter drugih ministrstev.

Predpisi s področja državne ureditve

- Zakon o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14, 51/16, 36/21, 82/21, 189/21, 153/22 in 18/23)
- Zakon o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 63/07 – uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 69/08 – ZTFI-A, 69/08 – ZZavar-E, 40/12 – ZUJF, 158/20 – ZIntPK-C, 203/20 – ZIUPOPĐVE, 202/21 – odl. US in 3/22 – ZDeb)
- Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 108/09 – uradno prečiščeno besedilo, 13/10, 59/10, 85/10, 107/10, 35/11 – ORZSPJS49a, 27/12 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 46/13, 25/14 – ZFU, 50/14, 95/14 – ZUPPJS15, 82/15, 23/17 – ZDOdv, 67/17, 84/18, 204/21 in 139/22)

Predpisi s področja upravnega prava ter prekrškov

- Zakon o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – UPB, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22 – ZDeb)
- Zakon o upravnih taksah (Uradni list RS, št. 106/10 – UPB, 14/15 – ZUUJFO, 84/15 – ZZelP-J, 32/16, 30/18 – ZKZaš in 189/20 – ZFRO)
- Zakon o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 – UPB, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US, 32/16, 15/17 – odl. US, 73/19 – odl. US, 175/20 – ZIUOPDVE in 5/21 – odl. US)
- Zakon o sodnih taksah (Uradni list RS, št. 37/08, 97/10, 63/13, 58/14 – odl. US, 19/15 – odl. US, 30/16, 10/17 – ZPP-E, 11/18 – ZIZ-L, 35/18 – odl. US in 204/21)
- Zakon o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/07 – UPB in 40/14)
- Zakon o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 163/22)
- Zakon o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/15, 14/18, 121/21, 10/22, 74/22 – odl. US in 100/22 – ZNUZSZS)
- Zakon o varnosti in zdravju pri delu (Uradni list RS, št. 43/11)
- Zakon o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 117/06 – ZDavP-2, 23/14, 50/14, 19/15 – odl. US, 102/15, 7/18 in 141/22)
- Zakon o začasnih ukrepih v zvezi s sodnimi, upravnimi in drugimi javnopravnimi zadevami za obvladovanje širjenja nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19) (Uradni list RS, št. 36/20 in 61/20)
- Zakon o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID-19 (Uradni list RS, št. 152/20, 175/20 – ZIUOPDVE, 82/21 – ZNB-C, 112/21 – ZNUPZ, 167/21 – odl. US, 206/21 – ZDUPŠOP in 18/23 – ZDU-10)
- Zakon o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (Uradni list RS, št. 49/20, 61/20, 152/20 – ZZUOP, 175/20 – ZIUOPDVE, 15/21 – ZDUOP, 206/21 – ZDUPŠOP in 21/23 – odl. US)

Materialni predpisi

Kmetijska inšpekcija

Nacionalna zakonodaja:

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOMK-2 in 18/23)
- Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji (Uradni list RS, št. 57/15, 36/18 in 151/22)
- Uredba o izvajanju javne svetovalne službe v čebelarstvu za obdobje od 1. januarja 2022 do 31. decembra 2028 (Uradni list RS, št. 172/21)
- Uredba o izvajanju državne javne službe na osuševalnih in namakalnih sistemih

(Uradni list RS, št. 82/18)

- Uredba o ukrepu dobrobit živali iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 v letu 2022 (Uradni list RS, št. 203/21)
- Uredba o ureditvi trga s hmeljem (Uradni list RS, št. 20/09, 60/10, 88/11, 50/15)
- Zakon o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo, 58/12, 27/16, 27/17 – ZKme-1D in 79/17 in 44/22)
- Uredba o ugotavljanju onesnaženosti kmetijskih zemljišč in gozda (Uradni list SRS, št. 6/90, Uradni list RS, št. 59/96 - ZKZ, 68/96)
- Uredba o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (Uradni list RS, št. 113/09, 5/13, 22/15, 12/17, 44/22 – ZVO-2)
- Uredba o uporabi oljčnih tropin in rastlinske vode za gnojenje (Uradni list RS, št. 10/22)
- Uredba o podrobnejših merilih za presojo, ali obdelovalec ravna kot dober gospodar (Uradni list RS, št. 81/02)
- Uredba o izvajanju ukrepa odpravljanje zaraščanja na kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 3/17 in 18/18 in 3/21)
- Zakon o živinoreji (Uradni list RS, št. 18/02, 110/02 – ZUreP-1, 45/04 – ZdZPKG, 90/12 – ZdZPVHVVR in 45/15)
- Uredba o izvajanju uredbe (EU) o reji živali (Uradni list RS, št. 59/18)
- Uredba o izvajanju izvedbene uredbe (EU) o določitvi pravil v zvezi z metodami za identifikacijo enoprstih kopitarjev (Uradni list RS, št. 103/15)
- Pravilnik o centralnem registru objektov akvakulture in komercialnih ribnikov ter o zbiranju podatkov o staležu in proizvodnji akvakulture (Uradni list RS, št. 3/11)
- Uredba o načinu in pogojih izvajanja javnih služb v živinoreji (Uradni list RS, št. 99/08)
- Zakon o mineralnih gnojilih (ZMinG-1) (Uradni list RS, št. 29/06, 90/12 – ZdZPVHVVR)
- Zakon o promociji kmetijskih in živilskih proizvodov (ZPKŽP) (Uradni list RS, št. 26/11, 57/12)
- Uredba o določitvi višine in začetku plačevanja obveznega prispevka za promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov za zavezanca sektorja pridelave in predelave sadja (Uradni list RS, št. 81/16, 10/18)
- Uredba o obveznem prispevku za promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov za zavezanca sektorja mesa za obdobje 2020–2022 (Uradni list RS, št. 9/20)
- Uredba o zelenem javnem naročanju (Uradni list RS, št. 51/17, 64/19 in 121/21)
- Zakon o soobstoju gensko spremenjenih rastlin z ostalimi kmetijskimi rastlinami (Uradni list RS, št. 41/09 in 69/15 – ZOPPGSR)
- Zakon o omejevanju ali prepovedi pridelave gensko spremenjenih rastlin (ZOPPGSR) (Uradni list RS, št. 69/15)
- Uredba o podrobnih ukrepih za pridelavo gensko spremenjene koruze (Uradni list RS, št. 12/10)
- Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč (Uradni list RS, št. 114/05 – uradno prečiščeno besedilo, 90/07, 102/07, 40/12 – ZUJF, 17/14, 163/22 in 18/23 –

ZDU-10)

- Zakon o nalezljivih boleznih (Uradni list RS, št. 33/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/20 – ZIUZEOP, 142/20, 175/20 – ZIUOPDVE, 15/21 – ZDUOP, 82/21, 178/21 – odl. US in 125/22)
- Zakon o agrarnih skupnostih (ZAgRS) (Uradni list RS, št. 74/15 in 44/22)
- Zakon o varstvu okolja (ZVO-1) (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16 in 61/17 – GZ, 21/18 – ZNOrg in 84/18 – ZIURKOE, 158/20 in 44/22 – ZVO-2)
- Uredba o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta ali digestata (Uradni list RS, št. 99/13, 56/15, 56/18 in 44/22 – ZVO-2)
- Zakon o vodah (ZV-1) (Uradni list RS, št. 67/2002, 2/2004 – ZZdrI-A, 41/2004 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14 in 56/15 in 65/20)
- Uredba o mejnih, opozorilnih in kritičnih imisijskih vrednostih nevarnih snovi v tleh (Uradni list RS, št. 68/96, 41/04 - ZVO-1 in 44/22 – ZVO-2)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodna telesa vodonosnikov za območja občin Šmartno ob Paki, Polzela in Braslovče (Uradni list RS, št. 98/11 in 93/13 in 84/16)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov za območje Celja in Žalca (Uradni list RS, št. 25/16)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Rižane (Uradni list RS, št. 49/08, 72/12 in 69/13)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Apaškega polja (Uradni list RS, št. 59/07, 32/11 in 22/13, 79/15)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Dravsko-ptujskega polja (Uradni list RS, št. 59/07, 32/11 in 24/13, 79/15)
- Uredba o vodovarstvenem območju za javno oskrbo s pitno vodo v občinah Ormož, Središče ob Dravi, Sveti Tomaž in delu občine Ljutomer (Uradni list RS, št. 191/20)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Ruš, Vrbskega platoja, Limbuške dobave in Dravskega polja (Uradni list RS, št. 24/07, 32/11, 22/13, 79/2015 in 182/20)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Selniška dobava (Uradni list RS, št. 72/06, 32/11 in 22/13, 79/15)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Ljubljanskega polja (Uradni list RS, št. 48/15, 181/21 in 60/22)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Ljubljanskega barja in okolice Ljubljane (Uradni list RS, št. 115/07, 9/08 – popr., 65/12 in 93/13)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov na območju občine Jezersko (Uradni list RS, št. 24/12)
- Uredba o vodovarstvenih območjih za občini Škofja Loka in Gorenja vas - Poljane (Uradni list RS, št. 164/20)

- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov na območju občine Jesenice (Uradni list RS, št. 62/13, 92/14 in 93/20)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov na območju Slovenj Gradca (Uradni list RS, št. 56/15 in 21/18)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodna telesa vodonosnikov za območje občin Črnomelj, Metlika in Semič (Uradni list RS, št. 53/16)
- Uredba o načinu izplačevanja in merilih za izračun nadomestila za zmanjšanje dohodka iz kmetijske dejavnosti zaradi prilagoditve ukrepom vodovarstvenega režima (Uradni list RS, št. 105/11, 64/12, 44/13, 55/15, 97/15, 77/16 in 197/20)
- Uredba o shemah neposrednih plačil (Uradni list RS, št. 2/15, 13/15, 30/15, 103/15, 36/16, 84/16, 23/17, 5/18, 10/19, 7/20, 78/20, 3/21, 67/21, 197/21 in 53/22)
- Predlog uredbe o neposrednih plačilih iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 (Številka: 007-421/2022/44, Eva:2022-2330-0092)
- Uredba o izvedbi ukrepov kmetijske politike za leto 2022 (Uradni list RS, št. 20/22 in 110/22)
- Zakon o rudarstvu (ZRud-1) (Uradni list RS, št. 14/14 – uradno prečiščeno besedilo in 61/17 – GZ in 54/22)
- Zakon o planinskih poteh (ZPlanP) (Uradni list RS, št. 61/07 in 92/21)
- Zakon o Triglavskem narodnem parku (ZTNP-1) (Uradni list RS, št. 52/10, 46/14 – ZON-C, 60/17, 82/20 in 18/23 – ZDU-10)
- Zakonu o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (ZPDZC-1) (Uradni list RS, št. 32/14, 47/15 – ZZSDT, 43/19 in 121/21 – ZJN-3B)
- Zakon o voznikih (Uradni list RS, št. 92/22 – uradno prečiščeno besedilo in 153/22)
- Uredba o izvajanju uredbe (EU) o uradnem nadzoru in drugih uradnih dejavnostih na področju živil, krme, zdravja in dobrobiti živali ter zdravja rastlin in fitofarmaceutskih sredstev (Uradni list RS, št. 129/20)
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) o določitvi zdravstvenih pravil za živalske stranske proizvode in pridobljene proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi (Uradni list RS, št. 58/11)
- Uredba o koordinaciji delovanja ministrstev in njihovih organov v sestavi s pristojnostmi na področju varnosti živil in krme, zdravstvenega varstva živali in zaščite živali ter zdravstvenega varstva rastlin (Uradni list RS, št. 82/10)
- Zakon o izvajanju Uredbe (EU) Evropskega parlamenta in Sveta o sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov (Uradni list RS, št. 200/20 in 16/23)

Evropska zakonodaja:

- Direktiva Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred

- onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (UL L št. 375 z dne 31. 12. 1991, str. 1), zadnjič spremenjeno z Uredbo (ES) št. 1137/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 o prilagoditvi nekaterih aktov, za katere se uporablja postopek, določen v členu 251 Pogodbe
- Uredba Komisije (EU) 2015/262 z dne 17. februarja 2015 o določitvi pravil v skladu z direktivama Sveta 90/427/EGS in 2009/156/ES v zvezi z metodami za identifikacijo enoprstih kopitarjev (uredba o potnih listih za enoprste kopitarje) (UL L št. 59 z dne 3. 3. 2015)
 - Uredbe (EU) št. 2016/1012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2016 o zootehniških in genealoških pogojih za rejo, trgovino s čistopasemskimi plemenskimi živalmi, hibridnimi plemenskimi prašiči in njihovim zarodnim materialom ter za njihov vstop v Unijo ter o spremembi Uredbe (EU) št. 652/2014, direktiv Sveta 89/608/EGS in 90/425/EGS ter razveljavitvi določenih aktov na področju reje živali (»Uredba o reji živali«) (UL L št. 171 z dne 29. 6. 2016)
 - Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L št. 327 z dne 22. 12. 2000, str. 1), zadnjič spremenjena z Direktivo Sveta 2013/64/EU z dne 17. decembra 2013 o spremembi direktiv Sveta 91/271/EGS in 1999/74/EC ter direktiv 2000/60/ES, 2006/7/ES, 2006/25/ES in 2011/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta zaradi spremembe položaja Mayotta v razmerju do Evropske unije (UL L št. 353 z dne 28. 12. 2013, str. 8)
 - Direktiva 2008/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o odpadkih in razveljavitvi nekaterih direktiv (UL EU št. L 312 z dne 22.11.2008, str. 3)
 - Uredba (ES) št. 1069/2009 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 21. oktobra 2009 o določitvi zdravstvenih pravil za živalske stranske proizvode in pridobljene proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi, ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1774/2002 (Uredba o živalskih stranskih proizvodih) (UL EU št. L 300 z dne 14.11.2009, str. 1)
 - Uredba (ES) št. 2003/2003 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 13. oktobra 2003 o gnojilih (UL EU št. L 304 z dne 21.11.2003, str. 1-94) – razveljavi se z učinkom od 16. julija 2022
 - Uredba (EU) 2019/1020 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o nadzoru trga in skladnosti proizvodov ter spremembi Direktive 2004/42/ES in uredb (ES) št. 765/2008 in (EU) št. 305/2011 (UL EU št. L 169 z dne 25.6.2019, str. 1)
 - Uredba (EU) 2019/1009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o določitvi pravil o omogočanju dostopnosti sredstev za gnojenje EU na trgu, spremembi uredb (ES) št. 1069/2009 in (ES) št. 1107/2009 ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 2003/2003 (UL EU št. L 170 z dne 25.6.2019, str. 1)
 - Uredba (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi

uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmacevtskih sredstvih, ter o spremembi uredb (ES) št. 999/2001, (ES) št. 396/2005, (ES) št. 1069/2009, (ES) št. 1107/2009, (EU) št. 1151/2012, (EU) št. 652/2014, (EU) 2016/429 in (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 1/2005 in (ES) št. 1099/2009 ter direktiv Sveta 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES in 2008/120/ES ter razveljavitvi uredb (ES) št. 854/2004 in (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 89/608/EGS, 89/662/EGS, 90/425/EGS, 91/496/EGS, 96/23/ES, 96/93/ES in 97/78/ES ter sklepa Sveta 92/438/EGS (Uredba o uradnem nadzoru) (UL EU št. L 95 z dne 7.4.2017, str. 1)

- Uredba (EU) 2017/2394 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2017 o sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov, in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 2006/2004 (UL EU št. L 345 z dne 27.12.2017, str. 1)
- Uredba (EU) 2019/515 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. marca 2019 o vzajemnem priznavanju blaga, ki se zakonito trži v drugi državi članici, in o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 764/2008 (UL EU št. L 91 z dne 29.3.2019, str. 1).

Vinarska inšpekcija

Nacionalna zakonodaja:

- Zakon o vinu (Uradni list RS, št. 105/06, 72/11, 90/12 – ZdZPVHVVR, 111/13 in 27/17 – ZKme-1D)
- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOMK-2 in 18/23)
- Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč (Uradni list RS, št. 114/05 – uradno prečiščeno besedilo, 90/07, 102/07, 40/12 – ZUJF, 17/14, 163/22 in 18/23 – ZDU-10)
- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (Uradni list RS, št. 32/14, 47/15 – ZZSDT, 43/19 in 121/21 – ZJN-3B)
- Zakon o varstvu potrošnikov (Uradni list RS, št. 130/22)
- Pravilnik o označevanju in embalaži vina (Uradni list RS, št. 37/10 in 8/17)
- Pravilnik o kletarski evidenci in spremnih dokumentih za promet z vinom (Uradni list RS, št. 96/09)
- Pravilnik o vinu z oznako priznanega tradicionalnega poimenovanja - Bizeljčan (Uradni list RS, št. 22/09, 59/09)
- Uredba o ureditvi trga z vinom (Uradni list RS, št. 69/08, 77/08, 27/09, 6/12, 24/13, 66/14, 38/16 in 14/17)
- Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji (Uradni list RS, št. 57/15, 36/18 in 151/22)
- Pravilnik o višini stroškov za izdelavo predhodnega mnenja o ustreznosti

elaborata, ki določa naziv PTP, za spremljanje dozorevanja grozdja, za mnenje o ustreznosti količine in kakovosti grozdja za pridelavo vrhunskega vina ZGP, za izdelavo 3 izotopskih analiz in za dodatno izobraževanje pokuševalcev (Uradni list RS, št. 31/08, 104/09, 51/12, 32/13, 15/14, 17/15 in 29/16)

- Pravilnik o vinu s priznanim tradicionalnim poimenovanjem Teran (Uradni list RS, št. 205/21)
- Pravilnik o vinu s priznanim tradicionalnim poimenovanjem Metliška črnina in vinu s priznanim tradicionalnim poimenovanjem Belokranjec (Uradni list RS, št. 112/22)
- Pravilnik o seznamu geografskih označb za vina in trsnem izboru (Uradni list RS, št. 49/07, 26/21 in 15/22)
- Pravilnik o registru pridelovalcev grozdja in vina (Uradni list RS, št. 16/07, 62/09 in 4/16)
- Pravilnik o načinu jemanja vzorcev vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina ter vzorcev enoloških sredstev za analize in o postopku z odvzetimi predmeti (Uradni list RS, št. 94/05 in 105/06 – ZVin)
- Pravilnik o pogojih, ki jih mora izpolnjevati grozdje za predelavo v vino, o dovoljenih tehnoloških postopkih in enoloških sredstvih za pridelavo vina in o pogojih glede kakovosti vina, mošta in drugih proizvodov v prometu (Uradni list RS, št. 43/04, 127/04, 112/05 in 105/06-Zvin)
- Pravilnik o imenovanju pokuševalcev in pooblaščen organizacije za preizkušanje pokuševalcev in organoleptičnih sposobnosti kmetijskih inšpektorjev (Uradni list RS, št. 69/01, 87/01 popr. in 105/06-ZVin)
- Navodilo o fizikalno kemijskih analizah grozdnega mošta in vina (Uradni list RS, št. 43/01, in 105/06 – ZVin)
- Pravilnik o postopku in načinu ocenjevanja mošta, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina (Uradni list RS, št. 32/00, 99/01, in 105/06 – ZVin)
- Pravilnik o vinu s priznanim tradicionalnim poimenovanjem Cviček (Uradni list RS, št. 44/22)
- Pravilnik o kontroli kakovosti grozdja v času trgatve (Uradni list RS, št. 68/99, 79/00, 69/01 in 105/06-ZVin)
- Uredba o izvajanju delov določenih uredb Skupnosti glede živil, higiene živil in uradnega nadzora nad živili (Uradni list RS, št. 72/10 in 129/20)
- Uredba o izvajanju uredbe (EU) o uradnem nadzoru in drugih uradnih dejavnostih na področju živil, krme, zdravja in dobrobiti živali ter zdravja rastlin in fitofarmacevtskih sredstev (Uradni list RS, št. 129/20)
- Pravilnik o registraciji in odobritvi obratov na področju živil (Uradni list RS, št. 96/14)
- Pravilnik o zdravstvenih zahtevah za osebe, ki pri delu v proizvodnji in prometu z živili prihajajo v stik z živili (Uradni list RS, št. 82/03 in 25/09)
- Uredba o sistemu dovoljenj za zasaditev vinske trte (Uradni list RS, št. 4/16 in 23/17)
- Odredba o zgornji meji količine vina za lastno rabo (Uradni list RS, št. 19/02 in

47/16 – Ztro-1)

- Pravilnik o vinu z oznako priznanega tradicionalnega poimenovanja – Ritoznojčan (Uradni list RS, št. 38/16)
- Uredba o izvajanju uredbe (ES) o aditivih za živila (Uradni list RS, št. 12/11 in 87/12)
- Zakon o nalezljivih boleznih (Uradni list RS, št. 33/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/20 – ZIUZEOP, 142/20, 175/20 – ZIUOPDVE, 15/21 – ZDUOP, 82/21, 178/21 – odl. US in 125/22)

Evropska zakonodaja:

- Uredba (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007 (UL EU št. L 347 z dne 7.4.2017, str. 671)
- Delegirana uredba Komisije (ES) št. 2019/934, z dne 12. marca 2019, o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede vinorodnih območij, na katerih je mogoče delež alkohola povečati, dovoljenih enoloških postopkov in omejitev, povezanih s pridelavo in konzerviranjem proizvodov vinske trte, najmanjšega odstotnega deleža alkohola za stranske proizvode in njihovega odstranjevanja ter objave spisov OIV (UL EU št. L 149 z dne 7.6.2019, str. 1)
- Delegirana uredba Komisije (EU) 2018/273 z dne 11. decembra 2017 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede sistema dovoljenj za zasaditev vinske trte, registra vinogradov, spremnih dokumentov in certificiranja, registra o prejemu in izdaji, obveznega prijavljanja, uradnega obveščanja in objavljanja sporočenih informacij ter o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede ustreznih preverjanj in kazni, spremembi uredb Komisije (ES) št. 555/2008, (ES) št. 606/2009 in (ES) št. 607/2009 ter razveljavitvi Uredbe Komisije (ES) št. 436/2009 in Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/560 (UL EU št. L 58 z dne 28.2.2018, str. 1)
- Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 314/2012 z dne 12. aprila 2012 o spremembi uredb (ES) št. 555/2008 in (ES) št. 436/2009 glede dokumentov, ki spremljajo prevoz proizvodov iz grozdja in vina, ter evidenc, ki se vodijo v vinskem sektorju (UL EU št. L 103 z dne 13.4.2012, str. 21)
- Uredba Komisije (ES) št. 555/2008 z dne 27. junija 2008 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 479/2008 o skupni ureditvi trga za vino glede podpornih programov, trgovine s tretjimi državami in obsega vinogradniških površin ter o izvajanju nadzora v vinskem sektorju (UL EU št. L 170 z dne 30.6.2008, str. 1)
- Uredba (EU) št. 251/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o opredelitvi, opisu, predstavitvi, označevanju in zaščiti geografskih

označb aromatiziranih vinskih proizvodov in o razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 1601/91 (UL EU št. L 105 z dne 8.4.2014, str. 12)

- Uredba (EU) 2021/2117 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o spremembi uredb (EU) št. 1308/2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov, (EU) št. 1151/2012 o shemah kakovosti kmetijskih proizvodov in živil, (EU) št. 251/2014 o opredelitvi, opisu, predstavitvi, označevanju in zaščiti geografskih označb aromatiziranih vinskih proizvodov in (EU) št. 228/2013 o posebnih ukrepih za kmetijstvo v najbolj oddaljenih regijah Unije (UL EU št. L 345 z dne 6.12.2021, str. 262)
- Mednarodni sporazumi Evropske Skupnosti s tretjimi državami, ki urejajo zaščito poimenovanj vin in medsebojno priznavanje enoloških postopkov in sredstev
- Delegirana uredba Komisije (EU) 2016/1149 z dne 15. aprila 2016 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede nacionalnih podpornih programov v vinskem sektorju in o spremembi Uredbe Komisije (ES) št. 555/2008 (UL EU št. L 190 z dne 15.7.2016, str. 1)
- Izvedbena uredba Komisije (EU) 2016/1150 z dne 15. aprila 2016 o določitvi pravil za uporabo Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede nacionalnih podpornih programov v vinskem sektorju (UL EU št. L 190 z dne 15.7.2016, str. 23)
- Uredba (ES) št. 178/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2002 o določitvi splošnih načel in zahtevah živilske zakonodaje, ustanovitvi Evropske agencije za varnost hrane in postopkih, ki zadevajo varnost hrane (UL EU št. L 31 z dne 1.2.2002, str. 1-24)
- Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 852/2004 z dne 29. aprila 2004 o higieni živil (UL EU št. L 139 z dne 30.4.2004, str. 1-54)
- Uredba EU št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in sveta z dne 25. oktobra 2011 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom, spremembah uredb (ES) št. 1924/2006 in (ES) št. 1925/2006 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Komisije 87/250/EGS, Direktive Sveta 90/496/EGS, Direktive Komisije 1999/10/ES, Direktive 2000/13/ES Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Komisije 2002/67/ES in 2008/5/ES in Uredbe Komisije (ES) št. 608/2004 (UL EU št. L 304 z dne 22.11.2011, str. 18)
- Uredba (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmaceutskih sredstvih, ter o spremembi uredb (ES) št. 999/2001, (ES) št. 396/2005, (ES) št. 1069/2009, (ES) št. 1107/2009, (EU) št. 1151/2012, (EU) št. 652/2014, (EU) 2016/429 in (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 1/2005 in (ES) št. 1099/2009 ter direktiv Sveta 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES in 2008/120/ES ter razveljavitvi uredb (ES) št. 854/2004 in (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 89/608/EGS, 89/662/EGS, 90/425/EGS, 91/496/EGS, 96/23/ES, 96/93/ES in 97/78/ES ter sklepa Sveta 92/438/EGS

- (Uredba o uradnem nadzoru) (UL EU št. L 95 z dne 7.4.2017, str. 1)
- Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 396/2005 z dne 23. februarja 2005 o mejnih vrednostih ostankov pesticidov v ali na hrani in krmi rastlinskega in živalskega izvora ter o spremembi Direktive Sveta 91/414/EGS (UL EU št. L 70 z dne 16.3.2005, str. 1)
 - Uredba (ES) št. 1331/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o vzpostavitvi skupnega postopka odobritve za aditive za živila, encime za živila in arome za živila (UL EU št. L 354 z dne 31.12.2008, str. 1) (Besedilo velja za EGP)
 - Uredba (EU) 2017/1001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2017 o blagovni znamki Evropske unije (UL EU št. L 154 z dne 16.6.2017, str. 1) (Besedilo velja za EGP)
 - Delegirana uredba komisije (EU) 2019/33 z dne 17. oktobra 2018 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z vlogami za zaščito označb porekla, geografskih označb in tradicionalnih izrazov v vinskem sektorju, postopkom ugovora, omejitvami uporabe, spremembami specifikacij proizvoda, preklicem zaščite ter označevanjem in predstavitvijo (UL EU št. L 9 z dne 11.1.2019, str. 2)
 - Izvedbena uredba komisije (EU) 2019/34 z dne 17. oktobra 2018 o določitvi pravil za uporabo Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z vlogami za zaščito označb porekla, geografskih označb in tradicionalnih izrazov v vinskem sektorju, postopkom ugovora, spremembami specifikacij proizvoda, registrom zaščenih imen, preklicem zaščite in uporabo simbolov ter Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z ustreznim sistemom pregledov (UL EU št. L 9 z dne 11.1.2019, str. 46)
 - Izvedbena uredba Komisije (EU) 2021/1007 z dne 18. junija 2021 o spremembi Izvedbene uredbe (EU) 2018/274 glede banke podatkov izotopskih analiz in pregledov v vinskem sektorju (UL EU št. L 222 z dne 22.6.2021, str. 8)

Gozdarska inšpekcija

Nacionalna zakonodaja:

- Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16)
- Zakon o dodatnih ukrepih za odpravo posledic škode zaradi prenamnožitve populacije podlubnikov (Uradni list RS, št. 14/18 in 65/20)
- Zakon o gozdnem reprodukcijskem materialu (Uradni list RS, št. 58/02, 85/02 - popr., 45/04 - ZdZPKG in 77/11)
- Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin (Uradni list RS, št. 62/07 – UPB, 36/10 in 40/14 – ZIN-B in 21/18 – ZNOrg)
- Zakon o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno

- besedilo, 58/12, 27/16, 27/17 – ZKme-1D, 79/17 in 44/22)
- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2 in 18/23)
 - Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-10)
 - Zakon o planinskih poteh (Uradni list RS, št. 61/07 in 92/21)
 - Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22 in 18/23 – ZDU-10)
 - Zakon o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C, 31/18, 65/20, 97/20 – popr., 44/22 in 158/22)
 - Zakon o rudarstvu (Uradni list RS, št. 14/14 – uradno prečiščeno besedilo, 61/17 – GZ in 54/22)
 - Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (Uradni list RS, št. 32/14, 47/15 – ZZSDT, 43/19 in 121/21 – ZJN-3B)
 - Gradbeni zakon (Uradni list RS, št. 199/21 in 105/22 – ZZNŠPP)
 - Zakon o varnosti in zdravju pri delu (Uradni list RS, št. 43/11)
 - Zakon o nalezljivih boleznih (Uradni list RS, št. 33/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/20 – ZIUZEOP, 142/20, 175/20 – ZIUOPDVE, 15/21 – ZDUOP, 82/21, 178/21 – odl. US in 125/22)
 - Uredba o varstvu samoniklih gliv (Uradni list RS, št. 57/98, 56/99 – ZON, 41/04 – ZVO-1, 58/11 in 44/22 – ZVO-2)
 - Uredba o izvajanju uredb (EU) o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin (Uradni list RS, št. 78/19)
 - Uredba o varstvu samoniklih gliv (Uradni list RS, št. 57/98, 56/99 – ZON, 41/04 – ZVO-1, 58/11 in 44/22 – ZVO-2)
 - Uredba o varstvu pred požarom v naravnem okolju (Uradni list RS, št. 20/14)
 - Uredba o zavarovanih prosto živečih glivah (Uradni list RS, št. 58/11)

Evropska zakonodaja:

- Uredba EU št. 995/2010 o določitvi obveznosti gospodarskih subjektov, ki dajejo na trg les in lesne proizvode z dne 20.10.2010 (UL EU št. L 295 z dne 12.11.2010, str. 23)
- Uredba (EU) 2016/2031 z dne 26. oktobra 2016 o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin, spremembi uredb (EU) št. 228/2013, (EU), št. 652/2014 in (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi direktiv Sveta, 69/464/EGS, 74/647/EGS, 93/85/EGS, 98/57/ES, 2000/29/ES, 2006/91/ES in 2007/33/ES (UL EU št. L 317 z dne 23.11.2016, str. 4)
- Izvedbena uredba komisije (EU) 2019/2072, z dne 28. novembra 2019 o določitvi enotnih pogojev za izvajanje Uredbe (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, kar zadeva ukrepe varstva pred škodljivimi organizmi

rastlin, ter razveljavitvi Uredbe Komisije (ES) št. 690/2008 in spremembi Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2018/2019 (UL EU št. L 319 z dne 10.12.2019, str. 1)

- Uredba (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmacevtskih sredstvih, ter o spremembi uredb (ES) št. 999/2001, (ES) št. 396/2005, (ES) št. 1069/2009, (ES) št. 1107/2009, (EU) št. 1151/2012, (EU) št. 652/2014, (EU) 2016/429 in (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 1/2005 in (ES) št. 1099/2009 ter direktiv Sveta 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES in 2008/120/ES ter razveljavitvi uredb (ES) št. 854/2004 in (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 89/608/EGS, 89/662/EGS, 90/425/EGS, 91/496/EGS, 96/23/ES, 96/93/ES in 97/78/ES ter sklepa Sveta 92/438/EGS (Uredba o uradnem nadzoru) (UL EU št. L 95 z dne 7.4.2017, str. 1)

Lovska in ribiška inšpekcija

PODROČJE LOVSTVA

- Zakon o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C, 31/18, 65/20, 97/20 – popr., 44/22 in 158/22)
- Odlok o lovsko upravljaljskih območjih v Republiki Sloveniji in njihovih mejah (Uradni list RS, št. 110/04, 197/20, 58/22 in 137/22)
- Uredba o ustanovitvi lovišča s posebnim namenom Brdo pri Kranju (Uradni list RS, št. 114/2004)
- Uredba o ustanovitvi lovišč s posebnim namenom v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 117/04, 38/14, 58/22, 137/22 in 162/22)
- Uredba o podelitvi koncesij za trajnostno gospodarjenje z divjadjo (Uradni list RS, št. 100/2008)
- Odlok o loviščih v Republiki Sloveniji in njihovih mejah (Uradni list RS, št. 128/04, 38/14, 197/20, 58/22, 137/22 in 162/22)
- Pravilnik o vsebini in načinu vodenja katastra lovsko upravljaljskih območij, lovišč in lovišč s posebnim namenom (Uradni list RS, št. 8/05 in 80/12)
- Pravilnik o merilih za finančno ovrednotenje nalog lovskih organizacij (Uradni list RS, št. 50/19 in 14/23)
- Pravilnik o območnih združenjih upravljalcev lovišč in lovišč s posebnim namenom (Uradni list RS, št. 62/06)
- Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Uradni list RS, št. 91/10 in 200/20)
- Pravilnik o evidentiranju odstrela in izgub divjadi ter o imenovanju komisije za oceno odstrela in izgub v lovsko upravljaljskem območju (Uradni list RS, št. 120/05 in 29/15)
- Pravilnik o vrstah in moči lovskega orožja, načinu zasledovanja ranjene ali

obstreljene živali ter višini škode na divjadi, ki je povzročena s protipravnim lovom (Uradni list RS, št. 50/16)

- Uredba o določitvi divjadi in lovnih dob (Uradni list RS, št. 101/04 in 81/14)
- Pravilnik o polharski dovolilnici (Uradni list RS, št. 75/09)
- Pravilnik o minimalnih pogojih za zaščito posameznih ne lovnih površin pred škodo od divjadi (Uradni list RS, št. 42/16)
- Pravilnik o organizaciji lovsko-čuvajske službe, o vsebini in pogojih za opravljanje izpita za lovskega čuvaja ter obliki izkaznice in službenega znaka (Uradni list RS, št. 120/05, 79/06, 17/11 in 46/16)
- Pravilnik o pogojih za opravljanje lovskega izpita in obliki dokazila o opravljenem lovskem izpitu (Uradni list RS, št. 3/06 in 37/07)
- Pravilnik o lovski izkaznici (Uradni list RS, št. 4/12)
- Zakon o zaščiti živali (Uradni list RS, št. 38/13 – uradno prečiščeno besedilo, 21/18 – ZNOrg, 92/20 in 159/21)
- Pravilnik o zaščiti živali med prevozom (Uradni list RS, št. 62/09)
- Odredba o bivalnih razmerah in oskrbi živali prostoživečih vrst v ujetništvu (Uradni list RS, št. 90/01 in 46/14 – ZON-C)
- Uredba o zatočišču za živali prosto živečih vrst (Uradni list RS, št. 98/02, 46/04 in 39/08)
- Pravilnik o označevanju živali prostoživečih vrst v ujetništvu (Uradni list RS, št. 58/04)

PODROČJE SLADKOVODNEGA RIBIŠTVA

- Zakon o sladkovodnem ribištvu (ZSRib) (Uradni list RS, št. 61/06)
- Uredba o pravilih ravnanja v zvezi z ukrepanjem ob poginih rib (Uradni list RS, št. 91/09)
- Uredba o ribjih vrstah, ki so predmet ribolova v celinskih vodah (Uradni list RS, št. 46/07)
- Uredba o določitvi meja ribiških območij in ribiških okolišev v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 52/07)
- Uredba o določitvi voda posebnega pomena ter načinu izvajanja ribiškega upravljanja v njih (Uradni list RS, št. 52/07)
- Uredba o koncesijah za izvajanje ribiškega upravljanja v ribiških okoliših v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 80/07 in 44/22 – ZVO-2)
- Pravilnik o ribolovnem režimu v ribolovnih vodah (Uradni list RS, št. 99/07, 75/10)
- Pravilnik o podrobnejših pogojih za pridobitev dovoljenja za gojitev rib za poribljavanje (Uradni list RS, št. 61/10)
- Pravilnik o komercialnih ribnikih (Uradni list RS, št. 113/07 in 100/12)
- Pravilnik o načrtovanju in poročanju v ribištvu (Uradni list RS, št. 18/08)
- Pravilnik o ribiškem katastru in evidencah v ribištvu (Uradni list RS, št. 18/08)

- Pravilnik o obliki in vsebini značke in službene izkaznice ribiškega čuvaja ter poročanju in vodenju evidenc o opravljanju ribiške čuvajske službe (Uradni list RS, št. 85/08)
- Pravilnik o pogojih in načinu smukanja prostoživečih domorodnih ribjih vrst (Uradni list RS, št. 63/08)
- Pravilnik o odškodninskem ceniku za povračilo škode na ribah (Uradni list RS, št. 110/08)

PODROČJE MORSKEGA RIBIŠTVA

- Zakon o morskem ribištvu (Uradni list RS, št. 115/06, 76/15, 69/17 in 44/22)
- Uredba on spremljanju ulova in prodaji ribiških proizvodov (Uradni list RS, št. 38/16 in 197/20)
- Uredba o izvajanju uredbe (EGS), uredb (ES) in uredb (EU) za določitev prekrškov in sankcij s področja skupne ribiške politike (Uradni list RS, št. 75/16 in 76/17)
- Uredba o izvajanju uredb (ES) o vzpostavitvi sistema Skupnosti za preprečevanje nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova, za odvracanje od njega ter za njegovo odpravljanje (Uradni list RS, št. 50/16, 76/17 in 149/21)
- Uredba Sveta (ES) št. 1224/2009 z dne 20. novembra 2009 o vzpostavitvi nadzornega sistema Skupnosti za zagotavljanje skladnosti s pravili skupne ribiške politike (UL EU št. L 343 z dne 22.12.2009, str. 1-50)
- Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 404/2011 z dne 8. aprila 2011 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1224/2009 o vzpostavitvi nadzornega sistema Skupnosti za zagotavljanje skladnosti s pravili skupne ribiške politike (UL EU št. L 112 z dne 30.4.2011, str. 1)
- Uredba komisije (ES) št. 1010/2009 z dne 22. oktobra 2009 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1005/2008 o vzpostavitvi sistema Skupnosti za preprečevanje nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova, za odvracanje od njega ter za njegovo odpravljanj (UL EU št. L 280 z dne 27.10.2009, str. 5-41)
- Izvedbena uredba Komisije (EU) 2015/1962 z dne 28. oktobra 2015 o spremembi Izvedbene uredbe (EU) št. 404/2011 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1224/2009 o vzpostavitvi nadzornega sistema Skupnosti za zagotavljanje skladnosti s pravili skupne ribiške politike (UL EU št. L 287 z dne 30.10.2015, str. 6)
- Uredba (EU) št. 1380/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o skupni ribiški politiki in o spremembi uredb Sveta (ES) št. 1954/2003 in (ES) št. 1224/2009 ter razveljavitvi uredb Sveta (ES) št. 2371/2002 in (ES) št. 639/2004 ter Sklepa Sveta 2004/585/ES (UL EU št. L 354 z dne 28.12.2013, str. 22-63)
- Uredba (EU) št. 1379/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra

2013 o skupni ureditvi trgov za ribiške proizvode in proizvode iz ribogojstva in o spremembi uredb Sveta (ES) št. 1184/2006 in (ES) št. 1224/2009 ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 104/2000 Uredba (EU) št. 1627/2016 (UL EU št. L 354 z dne 28.12.2013, str. 1)

- Uredba Sveta (ES) št. 1967/2006 z dne 21. decembra 2006 o ukrepih za upravljanje za trajnostno izkoriščanje ribolovnih virov v Sredozemskem morju, spremembi Uredbe (EGS) št. 2847/93 in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1626/94 (UL EU št. L 409 z dne 30.12.2006, str. 9)
- Uredba Sveta (ES) št. 1005/2008 z dne 29. septembra 2008 o vzpostavitvi sistema Skupnosti za preprečevanje nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova, za odvrčanje od njega ter za njegovo odpravljanje in o spremembi uredb (EGS) št. 2847/93, (ES) št. 1936/2001 in (ES) št. 601/2005 ter o razveljavitvi uredb (ES) št. 1093/94 in (ES) št. 1447/1999 (UL EU št. L 286 z dne 29.10.2008, str. 1)
- Izvedbeni sklep komisije št. 156/2014 (UL EU št. L 15 z dne 22.1.2015, str. 83)
- Pravilnik o pristočnem ribolovu na morju (Uradni list RS 64/08)

PODROČJE PREPREČEVANJA NALEZLJIVIH BOLEZNI IN UKREPOV ZOPER COVID-19

- Zakon o nalezljivih boleznih (Uradni list RS, št. 33/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/20 – ZIUZEOP, 142/20, 175/20 – ZIUOPDVE, 15/21 – ZDUOP, 82/21 in 178/21 – odl. US)

Organizacijske in splošne zadeve

Organizacija

Na dan 31. 12. 2022 je Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo deloval na 20 lokacijah po Sloveniji, organiziran v uradu glavne inšpektorice in 8 območnih enotah. V okviru inšpektorata so delovale 4 inšpekcije in centralno organizirana služba za skupne in pravne zadeve:

- Inšpekcija za kmetijstvo,
- Inšpekcija za gozdarstvo,
- Inšpekcija za vinarstvo,
- Inšpekcija za lovstvo in ribištvo,
- Služba za skupne in pravne zadeve.

Enotni kadrovski načrt MKGP za leto 2022 in 2023 številka 100-13/2022/1 z dne 7. 6. 2022 je določil, da je dovoljeno število zaposlenih v Inšpektoratu Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo na dan 31. 12. 2022, 85 zaposlenih ter 1 pripravnik. Na dan 31. 12. 2022 je bilo v Inšpektoratu Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo zaposlenih 81 javnih uslužbencev za nedoločen čas ter 3 uslužbenci za določen čas (1 uslužbenec zaradi razloga povečanega obsega dela, 2 uslužbenca zaradi razloga projektnega dela), od tega 2 javna uslužbenca, ki sta delala krajši delovni čas v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Od 2 javnih uslužbencev, ki sta delo opravljala s krajšim delovnim časom, je 1 javna uslužbenka delala 20 ur na teden in 1 javna uslužbenka 35 ur na teden.

Struktura zaposlenih po delovnih mestih je bila naslednja:

- 69 inšpektorskih delovnih mest,
- 1 nadzorniško delovno mesto,
- 7 ostalih uradniških delovnih mest,
- 7 strokovno tehničnih delovnih mest.

V letu 2022 je 6 javnih uslužbencev nastopilo z delom v inšpektoratu, delovno razmerje pa je prenehalo 8 javnim uslužbencem. Na dan 31. 12. 2022 je bilo v inšpektoratu zaposlenih 42 žensk (50 % od vseh zaposlenih) in 42 moških (50 % od vseh zaposlenih). Povprečna starost zaposlenih je znašala 54,1 let.

Število zaposlenih po *notranjih organizacijskih enotah* (NOE) je bilo naslednje:

Preglednica 1: Število zaposlenih po NOE na dan 31.12.2022.

Naziv NOE	Št. zaposlenih
Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo – UGI (Urad glavne inšpektorice)	3
Inšpekcija za kmetijstvo – UGI	2
Inšpekcija za gozdarstvo – UGI	0
Inšpekcija za vinarstvo – UGI	1
Inšpekcija za lovstvo in ribištvo – UGI	1
Služba za skupne in pravne zadeve - UGI	7
Območna enota Celje	13
Območna enota Koper	12
Območna enota Kranj	6
Območna enota Ljubljana	11
Območna enota Maribor	9
Območna enota Murska Sobota	5
Območna enota Nova Gorica	5
Območna enota Novo mesto	9
SKUPAJ	84

Izobrazbena struktura zaposlenih je naslednja:

Preglednica 2: Izobrazbena struktura zaposlenih.

Stopnja izobrazbe	Število zaposlenih	Odstotek od skupnega števila zaposlenih
Doktorat	1	1
Magisterij	10	12
Univerzitetna, druga bolonjska	56	66
Visoka strokovna, prva bolonjska	10	12
Višja strokovna	3	4
Srednja	4	5
SKUPAJ	84	100 %

Na kadrovskem področju so bile v letu 2022 izvajane in izvedene vse aktivnosti, določene z Zakonom o javnih uslužbencih, ki se nanašajo na karierni razvoj zaposlenih. V skladu s 105. členom Zakona o javnih uslužbencih, ki določa, da mora nadrejeni vsaj enkrat letno opraviti razgovor z vsakim javnim uslužbencem, so bili opravljeni letni razgovori z zaposlenimi.

Izobraževanje

Zaposleni so se v letu 2022 udeležili različnih seminarjev, tečajev, konferenc in drugih oblik izpopolnjevanja in usposabljanja.

Finančni viri

Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo je neposredni proračunski uporabnik in je v celoti financiran iz sredstev Proračuna RS. Delno se za potrebe inšpekcije za morsko ribištvo, v okviru katere deluje tudi nadzorni center za morsko ribištvo, zagotavlja večino opreme za nadzor morskega ribištva iz Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo, ukrepa Nadzor in izvrševanje v okviru Operativnega programa za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014-2020, ki ga upravlja MKGP. Iz tega sklada se je v letu 2022 zagotavljalo plače za dve zaposleni inšpektorici. V okviru izvajanja projekta Digitalni prehod na področju kmetijstva, prehrane in gozdarstva – NOO, NRP 2336-22-0001 IS učinkovitega inšpekcijskega nadzora – eFokus se zagotavljajo sredstva EU za povečanje učinkovitosti in zanesljivosti inšpekcijskega dela na terenu. Več o vsebini projekta je razvidno v poglavju Informatika.

Sprejeti finančni načrt IRSKGLR na dan 1.1.2022 je bil določen v naslednji strukturi in višini:

Preglednica 3: Sprejeti in veljavni proračun IRSKGLR za leto 2022 z realizacijo.

PU / PP	Naziv PU	Sprejeti proračun v €	Veljavni proračun na dan 31.12.2022 v €	Izplačila upravičencem v letu 2022 v €	Poraba glede na sprejeti proračun (%)
2336	Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo	4.365.332	4.369.157	4.164.661	95,4
PU 2336 221184	Plačilo DDV za NOO - IRSKGLR	14.978	14.978	9.573	-
PP 261810	Certifikati, informatika, obrazci in registri	39.155	39.155	34.698	88,6
PP 261910	Analize odvzetih vzorcev inšpekcije in izvedenci	121.253	121.253	114.827	94,7
PP 452410	Materialni stroški	405.675	407.528	404.995	99,8
PP 597010	Plače	3.663.702	3.663.702	3.506.190	95,7
PP 677510	Izvršbe inšpekcijskih odločb	40.000	37.452	12.758	31,9
PP 772010	Investicije in investicijsko vzdrževanje	70.000	70.695	70.255	100,4
PP 774210	Prevozna sredstva – sredstva odškodnin	7.038	10.863	7.834	-

PU / PP	Naziv PU	Sprejeti proračun v €	Veljavni proračun na dan 31.12.2022 v €	Izplačila upravičencem v letu 2022 v €	Poraba glede na sprejeti proračun (%)
PP 895900	Sredstva od prodaje državnega premoženja	3.531	3.531	3.531	-

Poraba finančnih sredstev v letu 2022 je glede na sprejeti proračun znašala 95,4 % celotne načrtovane porabe. Poraba sredstev na posamezni proračunski postavki je bila v večji meri skladna s planirano letno dinamiko.

Obrazložitev porabe po posameznih proračunski postavkah:

Na PP 221184 so bila v letu 2022 načrtovana sredstva v višini 14.978 € za plačilo DDV v okviru izvajanja Projekta – Digitalni prehod na področju kmetijstva, prehrane in gozdarstva – NOO, NRP 2336-22-0001 IS učinkovitega inšpekcijskega nadzora - eFokus. Realizacija izplačil za DDV v okviru tega projekta je znašala 9.573 €. Sredstva so bila porabljena za plačilo DDV ob nakupu ESRI licenčne programske opreme. Več o vsebini porabe sredstev iz te postavke in financiranja iz evropskih sredstev v okviru PP 221468 je razvidno v poglavju Informatika.

Na PP 261810 Certificati, informatika, obrazci in registri so bila sredstva porabljena v skladu z namenom postavke za potrebe informatike. nadaljevanje združevanja in posodabljanja poslovnih aplikacij za potrebe IRSKGLR. Realizacija je znašala 34.698€. Več o vsebini porabe sredstev iz te postavke je opisano v poglavju Informatika.

Na PP 261910 Analize odvzetih vzorcev inšpekcije in izvedenci je bila poraba sredstev v skladu z načrtovano in je znašala 114.827 €. Sredstva so bila porabljena za izvedbo analiz odvzetih vzorcev v inšpekcijskih postopkih na področju kmetijstva, lovstva in vinarstva. Več o vsebini porabe sredstev iz te postavk je razvidno v poglavjih po posameznih inšpekcijah.

Na PP 452410 Materialni stroški je bila poraba v skladu z načrtovano v skupnem znesku 404.995 €. Sredstva zagotavljajo pogoje za delovanje organa in za ustrezne delovne pogoje za nemoteno delo uslužbencev.

Na PP 597010 Plače je bila poraba malenkost nižja od sprejetega proračuna in sicer v višini 3.506.190 €. Sredstva na tej PP so namenjena plačam uslužbencev v skladu s kadrovskim načrtom in veljavno zakonodajo.

Na PP 677510, ki je namenjena Izvršbam inšpekcijskih odločb po drugi osebi, je bila realizacija nižja od sprejetega proračuna in je znašala 12.758 €. Sredstva so bila porabljena za stroške izvršb inšpekcijskih odločb po drugi osebi na področju kmetijske, lovske in gozdarske inšpekcije. Več o vsebini porabe sredstev iz te postavk je razvidno v poglavjih po posameznih inšpekcijah

Na PP 772010 Investicije in investicijsko vzdrževanje je bila realizacija v skladu z načrtovano v višini 70.255 €. Iz sredstev ne tej postavki so bila kupljena 4 službena vozila, 24 mobilnih telefonov in pisarniška oprema. Zaradi nepričakovane okvare vozila v eni izmed območnih enot je bilo poleg načrtovanih 3 kupljeno eno dodatno vozilo in sicer, 2 vozili s povišanim podvozjem model Dacia Sandero Stepway, 1 vozilo s povišanim podvozjem model Dacia Duster in 1 vozilo na 4-kolesni pogon Kia Sportage. Na dan 31.12.2022 je vozni park organa obsegal 47 vozil, od tega 30 manjših vozil, 14 vozil s povišanim podvozjem, 3 vozila na 4 kolesni pogon. Povprečna starost vozil je znašala 6,7 let.

PP 774210 in PP 895900 sta namenski proračunski postavki. Realizacija tekom leta 2022 je znašala 7.834 € na PP 774210 in 3.531 € na PP 895900. Sredstva v navedeni višini so bila porabljena za nakup novih službenih vozil, ki so navedena v predhodnem odstavku. Več o prenosu sredstev iz leta 2021 je opisano v odstavku Obrazložitev prenosa neporabljenih namenskih sredstev iz preteklega leta v skladu s 44. členom ZJF.

Preglednica 4: Načrtovana sredstva iz NOO za leto 2022 z realizacijo.

PU / PP	Naziv PU	Sprejeti proračun v €	Veljavni proračun na dan 31.12.2022 v €	Izplačila upravičenem v letu 2022 v €	Poraba glede na sprejeti proračun (%)
PU 1621 PP 221468	C2K7IL Digitalni prehod na področju kmetijstva, prehrane in gozdarstva - eFokus	54.426	43.512	43.512	-

V okviru izvajanja Projekta – Digitalni prehod na področju kmetijstva, prehrane in gozdarstva – NOO, NRP 2336-22-0001 IS učinkovitega inšpekcijskega nadzora - eFokus, so bila na PP 221184 v letu 2022 načrtovana evropska nepovratna sredstva v višini 54.426 €. Realizacija izplačil v okviru tega projekta je znašala 43.412 €. Sredstva so bila porabljena za nakup in vzdrževanje ESRI licenčne programske opreme. Več o vsebini porabe sredstev iz te postavke je opisano v poglavju Informatika.

Obrazložitev večjih odstopanj med sprejetim in realiziranim finančnim načrtom

Večjih odstopanj med sprejetim in realiziranim finančnim načrtom ni bilo. Izvedena realizacija je bila 95,4%.

Na PP 677510, ki je namenjena Izvršbam inšpekcijskih odločb po drugi osebi, je bila realizacija nižja od načrtovane in sicer 31,9%. Navedeno je posledica dejstva, da inšpekcijski zavezanci ob ukrepu izvršbe inšpekcijske odločbe po drugi osebi, sami izvedejo kar jim je bilo naloženo pred rokom izvršbe, zato do dejanske izvedbe ne

pride. Sredstva za izvajanje navedenega inšpekcijskega ukrepa pa morajo biti nujno zagotovljena, saj v nasprotnem primeru postopkov ne bi bilo mogoče izvrševati.

Poraba na PP 772010 je bila višja od načrtovane in je znašala 100,4%. Dodatno potrebna finančna sredstva so bila prerazporejena iz PP 677510.

Obrazložitev prenosa neporabljenih namenskih sredstev iz preteklega leta v skladu s 44. členom ZJF

Sredstva na PP 774210 so nastala na podlagi izplačil odškodnin zavarovalnice ob škodnih dogodkih s prevoznimi sredstvi. Sredstva na PP 895900 so posledica prodaje odpisanih službenih vozil. Ostanek namenskih sredstev iz leta 2021 v znesku 4.612 € na PP 774210 in 2.176 € na PP 895900 je bil prenesen v naslednje proračunsko obdobje 2022, ker so navedena sredstva odškodnin in sredstva od prodaje vozil prispela po izvedenem postopku nabave vozil v letu 2021.

Javna naročila izvedena v letu 2022

Večina javnih naročil za potrebe IRSKGLR je bila realizirana v okviru skupnih javnih naročil za državno upravo, pod okriljem Direktorata za javna naročila na Ministrstvu za javno upravo (v nadaljevanju: MJU). Takih naročil je bilo šest, in sicer:

- SJN1/2022 Nakup okoljsko manj obremenjujočih novih motornih vozil in električnih vozil, razen vozil za posebne namene ODVOZ-1/2022, št. 4301-24/2021
- SJN2/2022 Nakup potrošnega materiala za tiskanje blagovne znamke HP, ODHP-3/2022, št. 4301-4/2022
- SJN3/2022 Storitve prevajanja, jezikovne redakcije mednarodnih sporazumov in pogodb, lektoriranja ter prevajanja s sodno overitvijo št. 43011-1/2022
- SJN4/2022 Nakup letalskih vozovnic ODKART-18/2022, št. 4301-13/2022
- SJN5/2022 Izvajanje okoljsko manj obremenjujočih poštnih storitev, št. 4301-16/2022
- SJN6/2022 Storitve avtomobilskega zavarovanja za sklop 1, št. 4301-17/2022

V letu 2022 smo izvedli 6 evidenčnih javnih naročil od vrednosti 10.000 eur do 40.000 eur za katere je bila sklenjena pogodba, 5 evidenčnih javnih naročil do vrednosti 10.000 EUR za kateri je bila sklenjena pogodba, ostalo pa so bile izdane naročilnice, od tega 48 naročilnic za dobavljeno blago ter 84 naročilnic za opravljene storitve.

Informatika

Za informacijsko podporo zaposlenim na inšpektoratu deloma skrbita dva zaposlena inšpektorja, ki poleg ostalih nalog nudita pomoč pri uporabi namizne računalniške

opreme in poslovnih aplikacij. Skrb za informacijsko podporo inšpektorata je z letom 2017 sicer prevzelo MJU, zato smo v primeru izpadov informacijskih sistemov, odpovedi dotrajane namizne računalniške opreme in tiskalnikov, sodelovali z Direktoratom za informatiko pri MJU. Direktorat zagotavlja centralno podporo uporabnikov preko pogodbenih izvajalcev, ki so izbrani v okviru javnih naročil. Razreševanje servisnih zahtevkov je relativno dobro v primeru systemske opreme, večje pa so težave v primeru podpore namizne računalniške opreme. Pri zagotavljanju namizne računalniške opreme nam primanjkuje tiskalniška oprema na nekaterih izpostavah, prenosni računalniki, zasloni in potrošna računalniška oprema. Zamenjava dotrajane računalniške opreme pogosto traja nerazumno dolgo, zato so pogoste tudi okvare in popolne odpovedi računalnikov, kar povzroča težave pri delu inšpektorjev.

Na področju podpore pri uporabi namizne računalniške in tiskalniške opreme od MJU pričakujemo boljšo podporo in odzivnost, predvsem boljšo učinkovitost, posebno pri namestitvah novih računalnikov, kjer je potreben prenos obstoječih podatkov in konfiguracij uporabnikov na novo opremo. Trenutno moramo večino teh storitev zagotavljati z lastnimi kadri, če želimo, da delovni proces zaposlenih vsaj okvirno nemoteno teče.

Pri systemski opremi, na kateri tečejo poslovne aplikacijske rešitve inšpektorata nimamo večjih težav. V primeru systemske opreme MJU zgledno skrbi za podpro in proaktivno pristopa k rešitvi težav. Vsa ta oprema je razmeroma nova, iz leta 2021 in je performančno ustrezna, zato z nadgradnjo aplikacijskih rešitev in diskovnimi kapacitetami nimamo težav.

Na področju telekomunikacijske opreme in mrežnih povezav MJU prav tako zagotavlja ustrezn nivo storitev, pri čemer gre pohvala MJU tudi za proaktivni pristop na področju komunikacijskih povezav. Pri okvarah in izpadih povezav je podpora zmeraj hitro odreagirala.

V letu 2022 smo skrbeli za nemoteno delovanje obstoječih poslovnih aplikacij in podatkovnih baz v glavnem z lastnim znanjem in kadri. Pri namenskih poslovnih aplikacijah smo nadaljevali z manjšimi nadgradnjami obstoječih modulov in prilagoditvami poslovne aplikacije Enotni nadzorni informacijski sistem (v nadaljevanju: eNIS). Prenovili smo celotni modul terjatev in sistem poročil in izpisov iz podatkovnega sistema, kar omogoča poizvedbe tudi po geografskih parametrih. Prav tako smo posodobili uporabo geografskih slojev v poslovnih aplikacijah, zaradi sprememb slojev na strani GURS-a. Pri nadgradnjah smo skrbeli tudi za osnovno skladnost aplikacij s spremembami zakonodaje in za obveznosti nacionalnega in mednarodnega poročanja, ki ga je iz leta v leto več. Z lastnimi kadri smo skrbeli za nujno nemoteno delovanje strežniške in druge systemske strojne opreme, na katerih tečejo poslovne aplikacije in za pomoč uporabnikom pri uporabi poslovnih aplikacij.

V letu 2022 smo vse aplikacijske strežnike nadomestili z novimi verzijami osnovnih operacijskih sistemov, da delujejo v verziji MS Windows 2019. Poskrbeli smo za vse rekonfiguracije aplikacijskih rešitev, uporabniških profilov, namestitve vseh potrebnih licenc, prenovo varnostnih politik in skladnost za delovanje z MS Office 2019 integracijami. Podatkovna baza je posodobljena in optimizirana za delovanje na SQL strežniku verzije 2019, s SSD diskovjem v ozadju, kar je pohitrilo odzivnost, izboljšalo

delovanje podatkovne baze in omogočilo prostorske podatkovne analize neposredno na podatkovni bazi. V sistem poizvedb smo na novo integrirali tudi prostorske poizvedbe po regijah in drugih prostorskih slojih. Dodanih je bilo nekaj novih prostorskih slojev za lažjo pripravo inšpektorjev na inšpekcijske preglede, vključno s pripravo kartografskih gradiv in za namene poročanja in priprave odločb, ki po novem lahko vključujejo tudi kartografske podlage. V sistem smo dodali nekaj novih predlog dokumentov, ki jih ustvarimo iz same aplikacije, kar pohitri delo inšpektorjev v primeru izdaje tipskih dokumentov.

Po nadgradnji aplikacijskih rešitev, smo olajšali in pohitrili vnos podatkov na več ravneh, tudi vse kontrole podatkov so olajšane in izboljšane na precejšnjem prihranku časa, implementirane že na vnosnih maskah. Z nadgradnjo poročil in poizvedb smo razbremenili del ročnega poročanja inšpektorjev. S tem se lahko inšpektorji bolj posvetijo vsebinskemu delu, ker je poročanje poenoteno in centralizirano, precej hitrejši je tudi vnos podatkov. Prihranki so tako veliki na časovni in finančni ravni, že zaradi poenotenja in prenove podatkovne strukture. Znebili smo se tudi sinhronizacije podatkov in težav, ki so se pojavljale pri pripravi skupnih statistik in analiz iz različnih podatkovnih virov, zaradi drugačnega nabora podatkov. Po novem imajo inšpektorji eno podatkovno bazo in več aplikacijskih vmesnikov, ki dostopajo do istih podatkov. S tem lahko z različnimi aplikacijskimi rešitvami, za le določena področja, kot je primer morskega ribištva, omogočamo različne aplikacijske rešitve za čim boljšo podporo terenskemu delu, glede na naravo dela in čim hitrejšemu terenskemu zajemu podatkov, vključno z mobilnimi napravami, prenosnimi računalniki in drugim napravami, ki lahko same zajemajo podatke.

S temi rešitvami smo omogočili še boljše povezljivost naših podatkov z drugimi državnimi organi in Evropsko komisijo, s katero izmenjujemo vse več podatkov. Tak primer je nadzor morskega ribištva, kjer moramo Evropski komisiji in Evropski agenciji za nadzor morskega ribištva sproti poročati vse podatke o inšpekcijskih nadzorih.

Za potrebe učinkovitega nadzora na področju morskega ribištva smo v letu 2021 dobili dostop do novega informacijskega sistema, ki ga je vzpostavila Uprava RS za pomorstvo z imenom Pelagus. Znotraj tega imamo dostop do modula za nadzor ribiških plovil na morju, vključno z radarskim spremljanjem plovil. Povezali smo tudi aplikacijo eNIS s podatki iz aplikacije InfoRib, ki je bila prenovljena v letu 2022, da lažje preverjamo podatke o ulovu iz ribiških dnevnikov in inšpekcijskih zapisnikov, podatke o prvi prodaji rib, vsa dovoljenja na področju gospodarskega ribolova in druge vsebine, ki so potrebne za pripravo in izdelavo ocene tveganja in navzkrižnih preverjanj, ki jih opravlja inšpekcija za morsko ribištvo. Prav tako te podatke uporabljamo pri analizi neskladij in pri navzkrižnem preverjanju teh v okviru Centra za nadzor morskega ribištva.

V letu 2022 smo začeli tudi z izvajanjem projekta Zasnova in razvoj podpornega informacijskega sistema za učinkovit in transparenten inšpekcijski nadzor na terenu - eFokus, ki je financiran iz EU sredstev Mehanizma za okrevanje in odpornost »NextGenerationEU«. Projekt bo zagotovil potrebno informacijsko infrastrukturo z vzpostavitvijo novih aplikacij in ustrezno računalniško opremo za digitalno terensko delo inšpektorjev. S projektom bo Inšpektorat povečal učinkovitost in zanesljivost

inšpekcijskega terenskega dela na način, da bo inšpektor na terenu imel na voljo potrebne podatke v digitalni obliki, na različnih tipih naprav, vključno z mobilnimi telefoni. Tako bo na terenu lahko preveril potrebne podatke in sloje, tam opravil potrebna dejanja in ugotovitve, vključno z zapisnikom, posnetkom stanja, fotografijami in izjavami strank. Zajete podatke bo shranil v digitalni obliki in jih že iz terena posredoval v zaledni informacijski sistem Inšpektorata. Na terenu samem bo lahko izdal osnovni zapisnik v obliki elektronskega dokumenta za enostavne postopke. Razviti spletni prostorski portali bodo omogočali prostorsko analitiko na terenu zbranih podatkov, vizualizacijo podatkov, izdajanje tipskih dokumentov opremljenih s kartami ter na terenu zajetimi fotografijam in pripravo drugih prostorsko podprtih poročil. Ocenjena vrednost projekta znaša 1.281.120 evrov z DDV. Znesek v višini 1.050.098 evrov se financira iz EU sredstev Mehanizma za okrevanje in odpornost, medtem ko se DDV krije iz integralnega proračuna. V letu 2022 smo iz tega mehanizma že kupili potrebno licenčno opremo in začeli z vzpostavitvijo potrebnih strežniških infrastrukture za razvoj zalednih aplikacij, ki jih bomo začeli razvijati v letu 2023.

Inšpektorji pri svojem delu uporabljajo vse več aplikacij drugih državnih organov, kot so Zemljiška knjiga, aplikacije Zavoda za gozdove Slovenije, aplikacije Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, evidence in registre Uprave RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, Finančne uprave RS, MKGP, Ministrstva za notranje zadeve in nekaterih drugih organov, kot sta Uprava za javna plačila in Ministrstvo za finance. Na eni strani s tem inšpektorji pridobijo na času pri vpogledu v podatke iz uradnih evidenc in registrov, po drugi strani pa uporaba različnih aplikacij za njih pomeni vse večji tehnološki izziv in uporabniške veščine, saj je vsaka aplikacija napisana v drugačni tehnologiji, uporablja različne načine avtentikacije, ki so za navadne uporabnike velik tehnološki izziv. Tako imajo uporabniki za vsako izmed teh različna uporabniška imena in gesla, ponekod avtentikacija poteka z digitalnimi potrdili in različnimi rešitvami. Velik izziv spletnih aplikacij je tudi zagotavljanje skladnosti in varnostnih posodobitev brskalnikov, ki pogosto blokirajo zastarele aplikacije. Tako izzivov pri pomoči uporabnikov iz dneva v dan ne manjka, že zaradi uporabe tehnologije, ki ni v domeni inšpektorata.

Zaposlenim smo za delo s službenimi aplikacijami omogočili varni VPN dostop do nekaterih službenih aplikacij, da lahko delajo od doma ali iz terena, tudi inšpektorji, ki delo opravljajo na službenem plovilu ali v okviru za to opremljenih vozil, predvsem na področju nadzora morskega ribištva v pristaniščih in ribarnicah. Tehnična podpora uporabnikom je na tem področju potrebna ves čas, saj se tehnologije rešitev ves čas posodablajo, vsake toliko pa nadomeščamo tudi digitalna potrdila za tovrstne povezave. Pri podpori uporabnikom na daljavo se poslužujemo sistema ISL light, ki je pohvale vredna tehnična rešitev.

V letu 2022 smo od MJU prejeli sledečo IT opremo:

- 6 računalniških zaslonov,
- 8 prenosnih računalnikov,
- 2 namizni barvni multifunkcijski napravi,

- 1 namizni tiskalnik.

Od vseh že prijavljenih potreb po namiznih barvnih multifunkcijskih napravah (12-16), smo s strani MJU 2 večnamenski tiskalniški napravi za izpostavi Ptuj ter Lendava, za vse ostale lokacije smo prisiljeni v samostojni najem teh naprav.

MJU nam zagotavlja še servis v primeru okvar ključne namizne računalniške in tiskalniške opreme, a so ti postopki razmeroma dolgotrajni. Tudi v primeru zamenjav stare z novo opremo pričakujemo boljšo učinkovitost in več podpore s strani MJU, posebno pri namestitvah novih računalnikov in prenosu obstoječih podatkov in nastavitvev uporabnikov na novo opremo. Trenutno moramo večino teh storitev zagotavljati z lastnimi kadri, prej, ko še nismo bili centraliziran organ, smo imeli na razpolago pogodbene zunanje izvajalce, ki so bili na naši lokaciji prisotni v skladu s krovno pogodbo, ki je ure prisotnosti omogočala na podlagi števila zaposlenih v organu.

Od časa epidemije covida-19, ko smo začeli s spletnimi sestanki, se tega še naprej poslužujemo, da prihranimo na času službenih poti. Kot najboljša rešitev za naše potrebe se je izkazala aplikacija MS Teams, ki jo je zagotovil MJU.

DELO IRSKGLR PO INŠPEKCIJAH

PREGLED OPRAVLJENEGA DELA

Število postopkov po Zakonu o splošnem upravnem postopku in Zakonu o inšpekcijskem nadzoru

V tabelah je predstavljeno število postopkov, ki so bili izvedeni po Zakonu o splošnem upravnem postopku (ZUP) in Zakonu o inšpekcijskem nadzoru (ZIN) za zadnjih šest let.

Preglednica 5: KMETIJSKA INŠPEKCIJA

Leto/št.	Zapisnikov	Sklepov	Odločb	Opozoril	Skupaj ZUP/ZIN
2017	7717	303	1261	136	9417
2018	6043	275	998	174	7490
2019	6782	483	1401	65	8731
2020	8778	684	968	144	10574
2021	7806	749	1104	290	9949
2022	7062	669	1037	200	8968

Preglednica 6: VINARSKA INŠPEKCIJA

Leto/št.	Zapisnikov	Sklepov	Odločb	Opozoril	Skupaj ZUP/ZIN
2017	4633	199	285	204	5321
2018	4320	83	358	305	5066
2019	2280	252	281	139	2952
2020	3636	201	283	212	4332
2021	4407	101	198	474	5180
2022	3332	129	165	403	4029

Preglednica 7: GOZDARSKA INŠPEKCIJA

Leto/št.	Zapisnikov	Sklepov	Odločb	Opozoril	Skupaj ZUP/ZIN
2017	2706	332	134	158	3330
2018	3105	487	162	169	3923
2019	2657	150	165	203	3175
2020	2774	118	155	193	3240
2021	2926	157	177	206	3466
2022	2580	179	213	202	3174

Preglednica 8: LOVSKA IN RIBIŠKA INŠPEKCIJA

Leto/št.	Zapisnikov	Sklepov	Odločb	Opozoril	Skupaj ZUP/ZIN
2017	1516	103	158	33	1810
2018	1188	99	145	44	1497
2019	1313	76	135	38	1562
2020	919	109	201	51	1280
2021	1641	80	214	68	2003
2022	1298	64	201	57	1620

Število postopkov po Zakonu o prekrških

V tabelah je razvidno število postopkov, ki so jih posamezne inšpekcije vodile po Zakonu o prekrških za obdobje zadnjih šestih let.

Preglednica 9: KMETIJSKA INŠPEKCIJA

Leto/št.	Opozorila ZP-1	Opomin ZP-1	Plačilni nalog-globe ZP-1	Odločbe-globe ZP-1	Skupaj ZP-1
2017	180	47	138	69	434
2018	113	122	141	54	430
2019	133	117	144	50	444
2020	167	88	122	36	413
2021	278	161	115	81	635
2022	334	91	84	47	556

Preglednica 10: VINARSKA INŠPEKCIJA

Leto/št.	Opozorila ZP-1	Opomin ZP-1	Plačilni nalog-globe ZP-1	Odločbe-globe ZP-1	Skupaj ZP-1
2017	215	137	36	12	400
2018	43	236	36	25	340
2019	52	138	13	13	216
2020	191	84	11	2	288
2021	236	76	18	7	337
2022	132	119	13	16	280

Preglednica 11: GOZDARSKA INŠPEKCIJA

Leto/št.	Opozorila ZP-1	Opomin ZP-1	Plačilni nalog-globe ZP-1	Odločbe-globe ZP-1	Skupaj ZP-1
2017	246	477	87	422	1232
2018	177	352	93	328	950
2019	190	371	86	297	944
2020	255	352	77	266	950
2021	333	255	55	299	942
2022	263	330	65	319	977

Preglednica 12: LOVSKA IN RIBIŠKA INŠPEKCIJA

Leto/št.	Opozorila ZP-1	Opomin ZP-1	Plačilni nalog-globe ZP-1	Odločbe-globe ZP-1	Skupaj ZP-1
2017	152	96	29	205	482
2018	157	51	111	184	503
2019	152	125	180	186	643
2020	177	139	142	197	655
2021	160	140	215	414	929
2022	71	80	51	474	676

Splošno

Slovensko kmetijstvo in kmetijska politika se morata nenehno prilagajati spremembam in izzivom, s katerimi se srečuje evropsko kmetijstvo. V okviru skupne kmetijske politike za obdobje 2023-2027 nas čakajo številne strukturne spremembe, katerim se slovenska kmetijska politika skuša približati že z aktualnimi ukrepi. V strateškem načrtu so opredeljeni trije glavni cilji, ki se medsebojno dopolnjujejo: izboljšanje dohodkovnega položaja in konkurenčnosti kmetij in s tem ohranjanje poseljenosti podeželja ter prilagajanje na podnebne in okoljske spremembe v luči trajnostnega kmetijstva in krožnega gospodarstva.

Tako bo potrebno do leta 2030 zmanjšati porabo bolj nevarnih pesticidov za 50 % ter zmanjšati prodajo antimikrobnih zdravil za rejne živali in ribogojstvo za 50 %. Ob zagotavljanju rodovitnosti tal bo potrebno zmanjšati izgube hranil za 50 %, kar bo vplivalo na zmanjšano porabo gnojil za vsaj 20 % hkrati pa bo potrebno povečati kmetijske površine pod ekološkim kmetovanjem za vsaj 25 % ter bistveno povečati ekološko ribogojstvo.

Ukrepi za zmanjševanje posledic pandemije covida-19, ki so v kombinaciji s strogimi zdravstvenimi in zaščitnimi ukrepi negativno vplivali na gospodarsko aktivnost v predhodnih dveh letih so k sreči izzveneli. Se je pa na žalost v letu 2022 pojavila ukrajinska in posledično energetska kriza, ki je vsaj v začetni fazi vplivala tudi na podražitev repromateriala v kmetijstvu. Podražili so se pogonsko gorivo, semena, zaščitna sredstva, mineralna gnojila in krma, kar je možno ogrozilo dohodek na kmetiji in zmanjšalo bruto domači proizvod v kmetijstvu. Vse to je povzročilo izrazite motnje pri delovanju nekaterih trgov.

Naravne razmere za kmetijstvo v RS so neugodne. Zemljišča, primerna za kmetijstvo, so omejena, saj gozdovi pokrivajo več kot 60% ozemlja. Kmetijska zemljišča zavzemajo manj kot 30% vse površine, ta delež pa vztrajno pada zaradi zaraščanja, širjenja zazidalnih površin in nove prometne infrastrukture. Okoli 75% kmetijskih zemljišč je na območjih z neugodnimi razmerami za kmetovanje, večinoma v gorskih in gričevnatih predelih. Čeprav neugodne razmere povsem ne preprečujejo kmetovanja na teh območjih, pa je zaradi njih produktivnost nižja, izbor kmetijskih usmeritev omejen, proizvodni stroški pa višji. V strukturi kmetijske zemlje v uporabi prevladuje trajno travinje (okoli 60%) Negativne posledice se zato kažejo predvsem v živinoreji, kjer je prilagajanje aktualnim stanjem na trgu veliko počasneje. Le okoli 35% vseh kmetijskih zemljišč je namenjen pridelavi poljščin in vrtnin, preostalih 5% pa pokrivajo trajni nasadi. Slovenije je glede površine njivskih površin na prebivalca na dnu evropske unije, saj ta znaša le 800 m² per capita.

Kmetijstvo je zaradi svoje večnamenske vloge gospodarska dejavnost posebnega družbenega pomena. Njegova glavna naloga je pridelava varne in kakovostne hrane.

Poleg tega kmetovanje pomembno vpliva na kakovost voda, tal, zraka in biotsko raznovrstnost. S svojo gospodarsko in socialno vlogo pomembno prispeva k podobi kulturne krajine in vitalnosti in poseljenosti podeželja.

Pri nadzoru opazujemo, da se zaraščajo predvsem trajni travniki na območjih s težjimi pridelovalnimi pogoji ter vinogradi. Razlog je v ostarelosti kmetov, katerih povprečna starost je kar 58 let. Zato so potrebne sistemske rešitve, ki bodo motivirale mlade prevzemnike za nadaljevanje kmetovanja na teh območjih s proizvodi, ki imajo dodano vrednost v shemah kakovosti.

Kmetijska inšpekcija si je v letu 2022 pri svojem delu zastavila naslednje cilje:

- preprečevanje zaraščanja in degradacije kmetijskih zemljišč,
- zagotavljanje finančne discipline in sledljivosti porekla pri prijavi pridelka z nadzorom registrov RKG in VOLOS,
- zagotavljanje zadostnega deleža lastnih surovin in surovin dokupljenih iz drugih kmetij ter opravljanje lastnih storitev s ciljem boljše rabe lastnih proizvodnih zmogljivosti in delovnih moči kmetije pri nadzoru dopolnilne dejavnosti na kmetiji,
- zagotavljanje dobre kmetijske prakse pri gnojenju s spoštovanjem kmetijsko okoljskih pogojev, še posebej na vodovarstvenih območjih,
- nadzor identifikacije in registracije živali ter izvajanja rejskih programov javnih služb s področja kmetijstva oziroma živinoreje,
- zagotavljanje plačevanja prispevkov za promocijo nekaterih kmetijskih pridelkov in živil,
- nadzor nad spoštovanjem deleža ekoloških živil in živil iz shem kakovosti pri zelenem javnem naročanju javnih zavodov,
- zagotavljanje pravilne prijave škode v kmetijstvu zaradi naravnih nesreč na podlagi nadzora,
- preprečevanje nepoštenih poslovnih praks, zlasti pri označevanju storitev kmetijske dejavnosti,
- preprečevanje sive ekonomije pri prometu s kmetijskimi pridelki in izdelki, kar bomo poskušali doseči na tri načine:
 - o s poostrenimi nadzori v okviru obstoječe zakonodaje,
 - o okrepljenim sodelovanjem z ostalimi inšpekcijami in organi, ki sodelujejo v Inšpekcijskem svetu (policija, FURS, UVHVVR, TIRS),
 - o aktivnim sodelovanjem pri spremembah področne zakonodaje.

Organiziranost in kadrovska struktura

Kmetijska inšpekcija opravlja nadzor nad 19 zakoni, 37 uredbami, 26 podzakonskimi akti, 9 uredbami EU in 3 direktivami EU. Nadzor nad izvajanjem določb zakonov in podzakonskih predpisov je v letu 2022 izvajalo 22 kmetijskih inšpektorjev v 8 območnih enotah in 9 izpostavah inšpektorata. Od tega sta dve sodelavki zaposleni za polovični

delovni čas, trije sodelavci opravljajo tudi naloge vodji območnih enot v Ljubljani, Mariboru in Novi Gorici. En inšpektor v OE Maribor se je upokojil.

Čez celo leto je bilo organiziranih več skupnih sestankov, usposabljanj in izobraževanj, ki pa so v začetku leta zaradi covid-19 razmer potekala virtualno. Na delovnih sestankih se inšpektorji seznaniijo z novostmi na področju zakonodaje, izmenjajo dobre prakse in s ciljem, da se napake ne ponavljajo pri delu in odločitvah ostalih inšpektorjev, prediskutirajo tudi primeri slabe prakse. Namen in cilj skupnih sestankov pa je tudi poenotenje inšpekcijskih postopkov. Ob tem je potrebno poudariti, da se število in vrsta kršitve med posameznimi deli države zelo razlikujejo, kar bo podrobneje obrazloženo in vizualno prikazano v nadaljevanju poročila.

Zaradi velikega obsega nalog in zakonodaje, ki daje pristojnost nadzora kmetijski inšpekciji, se pri določenih specialnih ali sezonsko vezanih vsebinah nadzor organizira v manjših skupinah.

Inšpekcijski nadzor in ugotovitve po področjih nadzora

Kmetijski inšpektorji so v letu 2022 skupno opravili 11322 pregledov in izdali 7619 zapisnikov. Ugotovili so 2447 nepravilnosti ter izdali 1318 upravnih odločb.

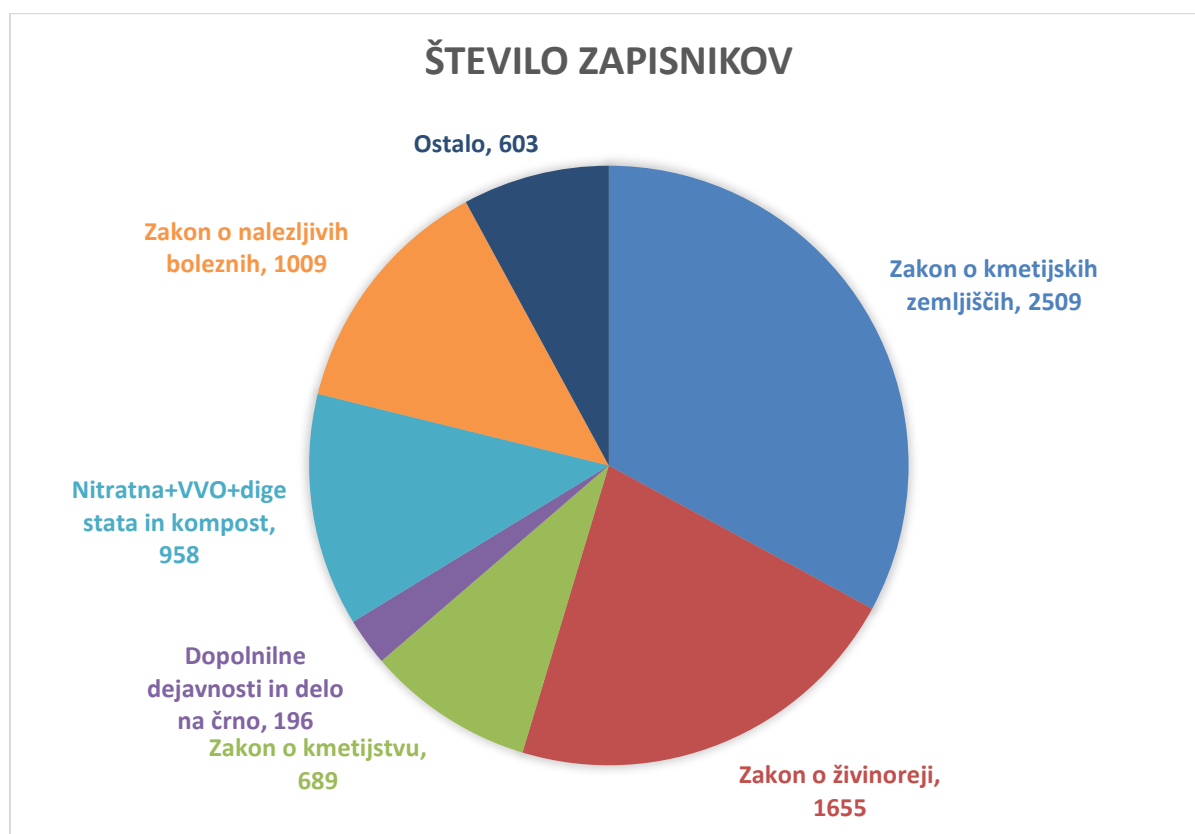
PRIMERJAVA PODATKOV PO VSEBINAH NADZORA ZA LETO 2022

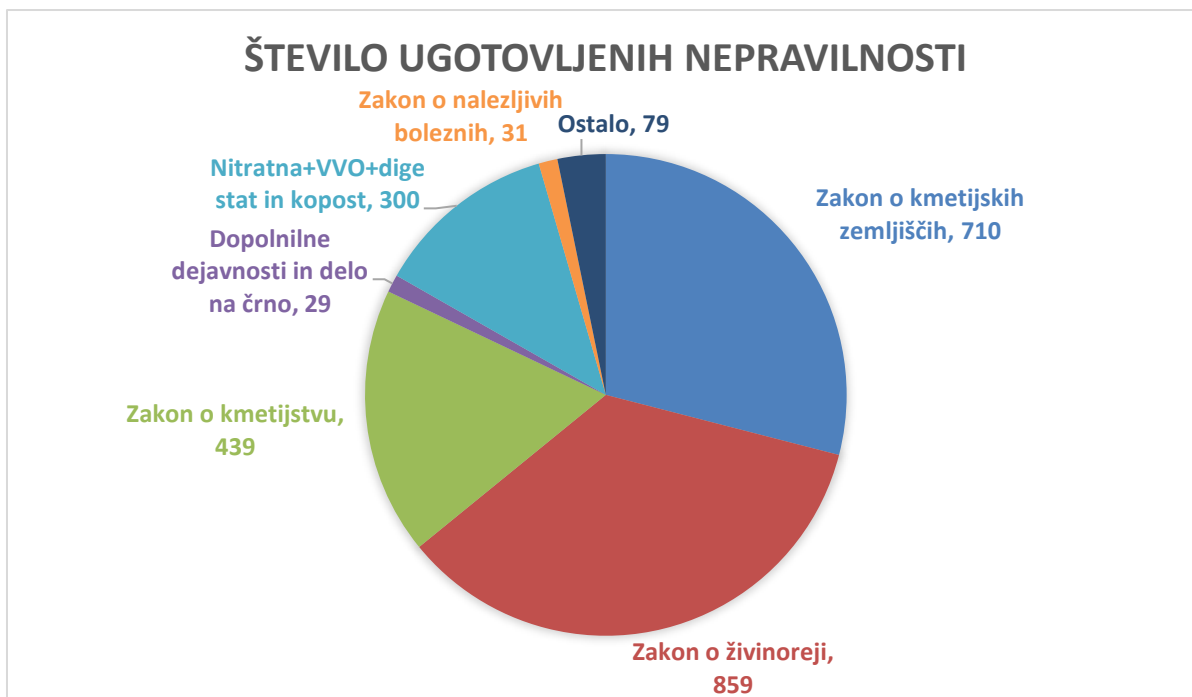
Slika 2: Skupno število inšpekcijskih in kontrolnih pregledov kmetijske inšpekcije v letu 2022 po vsebinskih področjih.

Iz zgornje slike je razvidno, da ima kmetijska inšpekcija veliko različnih vsebin, ki so predmet nadzora. Iz izpostavljenih vsebin je kmetijska inšpekcija v letu 2022 namenila največ časa nadzoru na podlagi Zakona o kmetijskih zemljiščih in sicer v povezavi s kmetijsko in okoljsko problematiko, sledi nadzor na podlagi Zakona o živalih in Zakona o kmetijstvu, izvajanja nitratske uredbe, nadzor vodovarstvenih območij ter nadzor uporabe digestata in komposta na kmetijskih zemljiščih, v manjšem deležu pa so se izvedli nadzori vsebin na področju nadzora dopolnilnih dejavnosti, v povezavi z preprečevanjem zaposlovanja na črno. Nadzor na podlagi Zakona o nalezljivih boleznih (v nadaljevanju: ZNB) je trajal do aprila 2022.

Iz izpostavljenih vsebin je bilo prav tako največ zapisnikov izdanih na področju Zakona o kmetijskih zemljiščih, sledi nadzor na podlagi Zakona o živalih ter izvajanje nitratske uredbe, nadzor vodovarstvenih območij ter nadzor uporabe digestata in komposta na kmetijskih zemljiščih, takoj za navedenimi vsebinskimi področji pa so izdani zapisniki po ZNB in Zakonu o kmetijstvu (v nadaljevanju: ZKme-1), Zakonu o živalih, ter nadzor dopolnilnih dejavnosti in preprečevanja dela na črno.

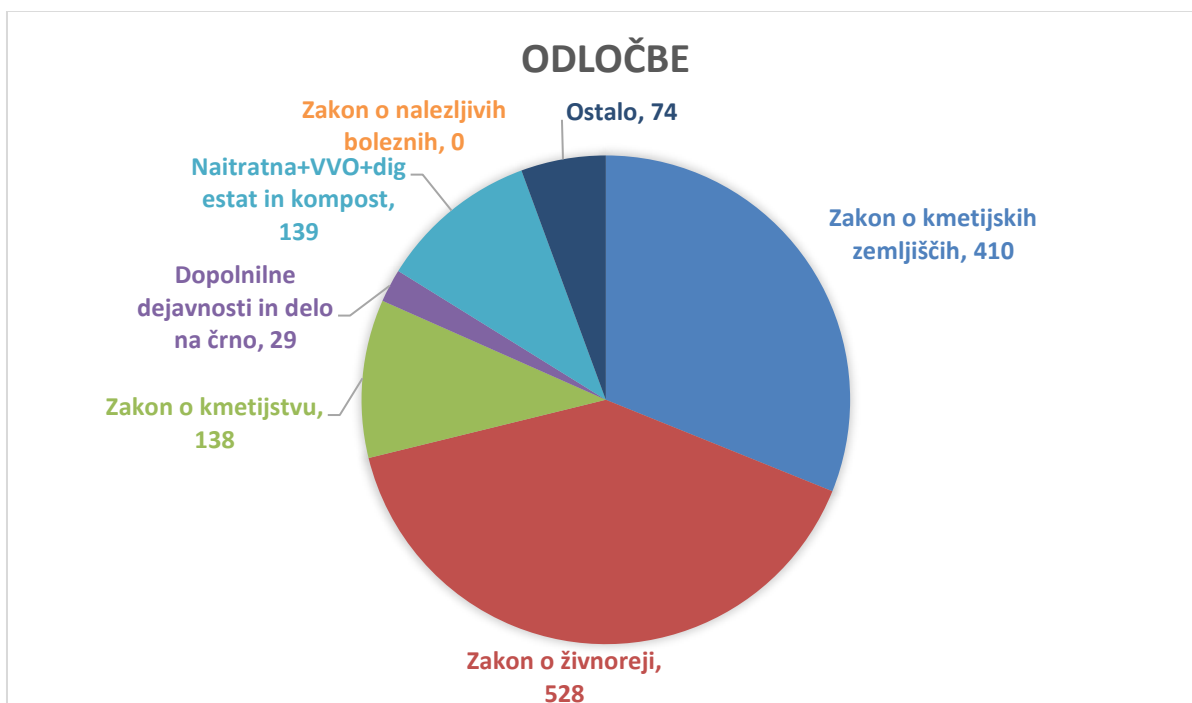

Slika 3: Skupno število zapisnikov kmetijske inšpekcije v letu 2022 po vsebinskih področjih.

Slika 4: Skupno število nepravilnosti v letu 2022 po vsebinskih področjih.

Največ nepravilnosti pri izpostavljenih vsebinskih področjih je bilo ugotovljenih pri nadzoru kmetijskih zemljišč in po Zakonu o živaloreji, nato sledijo nepravilnosti na področju ZKme-1, nitratne uredbe, nadzor vodovarstvenih območij ter nadzor uporabe digestata in komposta na kmetijskih zemljiščih.

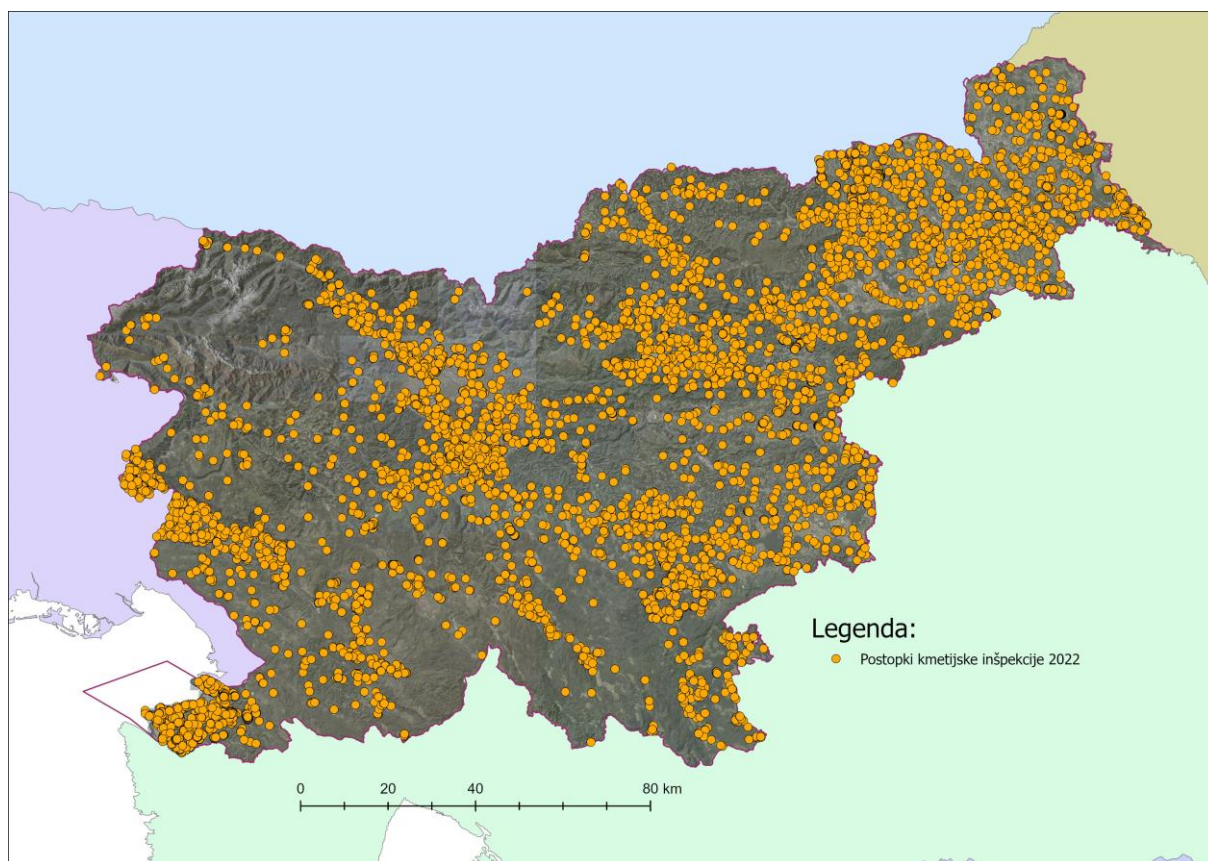

Slika 5: Skupno število izdanih odločb kmetijske inšpekcije v letu 2022 po vsebinskih področjih.

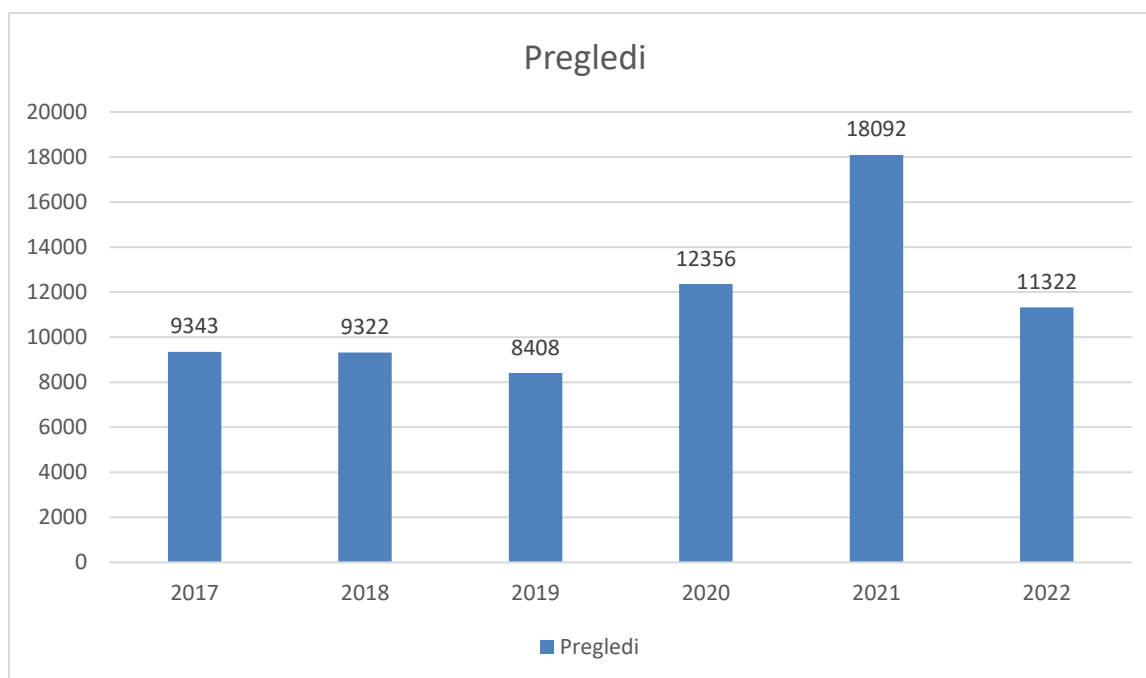
Tudi pri podatkih o izdanih ureditvenih odločbah je na prvem mestu področje nadzora na podlagi Zakona o živinoreji in Zakona o kmetijskih zemljiščih, sledi nadzor nitratne uredbe, nadzor vodovarstvenih območij ter nadzor uporabe digestata in komposta na kmetijskih zemljiščih ter nadzor na podlagi ZKme-1, medtem ko je število izdanih odločb na podlagi dopolnilne dejavnosti in preprečevanje dela na črno 29, kar nakazuje tudi na poostren nadzor s strani drugih inšpekcijskih služb v preteklosti.

PRIMERJAVA PODATKOV ZA OBDOBJE 2017 - 2022

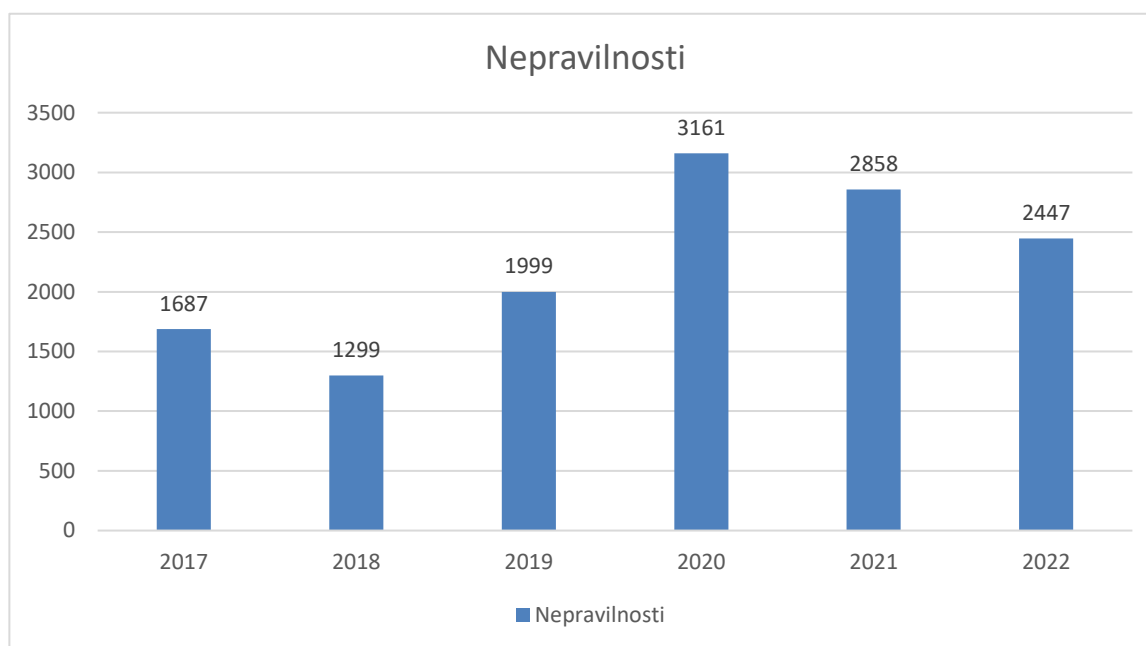
Iz primerjave podatkov o opravljenih pregledih (slika 6) v obdobju 2017-2022 je razvidno, da se je število samih pregledov v letu 2021 povečalo predvsem na račun covida-19 saj je število pregledov v tem letu znašalo kar 6729, v letu 2022, ko se je zadeva glede na epidemiološko situacijo umirila pa le še 1093. Glede ugotovljenih nepravilnosti, pa se ugotavlja rahli trend padanja števila le-teh, premerjano z letom 2021, vendar kljub temu na ravni prejšnjih let.

Slika 6: Pregledna karta opravljenih pregledov kmetijske inšpekcije v letu 2022.

Slika 7: Skupno število opravljenih pregledov kmetijske inšpekcije v obdobju 2017-2022.

Slika 8: Skupno število ugotovljenih nepravilnosti kmetijske inšpekcije v obdobju 2017-2022.

Ukrepi po Zakonu o prekrških v letu 2022

V letu 2022 je kmetijska inšpekcija skupno izrekla 543 ukrepov, od tega 83 plačilnih nalogov, 41 odločb z globami, 96 opominov in 323 opozoril. Podrobnejša razdelitev izrečenih ukrepov je narejena po posameznih vsebinah poročila. Skupna višina izrečenih glob je 87.573,52 € in sodnih stroškov 6.830 €.

Slika 9: Skupno število izrečenih prekrškovnih ukrepov kmetijske inšpekcije v obdobju 2017-2022.

Slika 10: Skupna višina izrečenih glob kmetijske inšpekcije v obdobju 2017-2022.

KMETIJSKA ZEMLJIŠČA

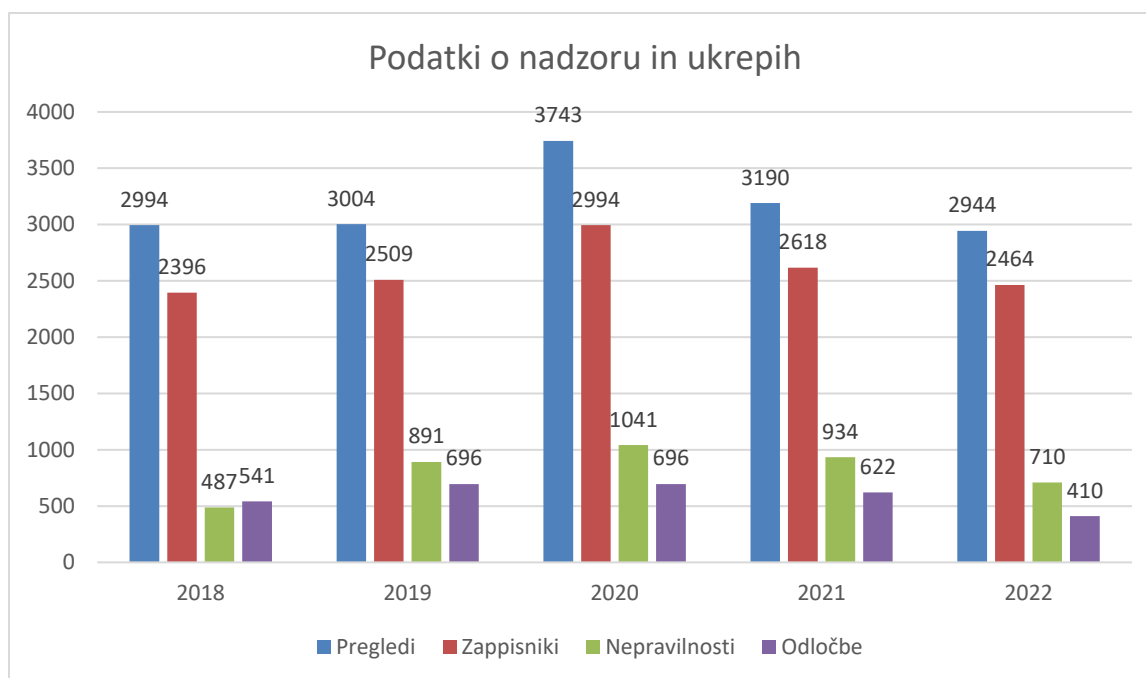
V Republiki Sloveniji (v nadaljevanju: RS) imamo približno 676.000 hektarov kmetijskih zemljišč, od tega jih je po podatkih iz Registra kmetijskih zemljišč 605.000 hektarov v uporabi. Kmetijske površine so pomembne za pridelavo hrane, varovanje okolja, ohranjanje kulturne krajine in poseljenosti podeželja ter opravljanje ekoloških funkcij. Obseg tovrstnih zemljišč se zaradi intenzivne pozidave, infrastrukturnih projektov in zaraščanja vztrajno zmanjšuje. Pred trajnimi spremembami jih skušamo obvarovati s spodbudami lastnikom o odpravi zarasti, uvajanja novih spodbud za izvajanje kmetijskih dejavnosti in ustreznim upravljanjem, predvsem s strani Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS.

Neugodna starostna struktura oziroma ostarelost uporabnikov kmetijskih zemljišč, skupaj z intenzivnim opuščanjem kmetijske dejavnosti določenih skupin novi generaciji povzroča v nekaterih območjih RS resne probleme z zaraščanjem kmetijskih zemljišč (Bovško, Primorski Kras, Belokranjsko, Kozjansko, vzhodno Štajersko in Goričko). Drugo največje tveganje pri izgubi obdelovalnih površin pa je še vedno urbanizacija ter gradbena, oglaševalska in transportna dejavnost, ki se zajeda v najboljša kmetijska zemljišča. Zaradi interesov po gradnji predvsem počitniških objektov, je še vedno velik pritisk tudi na kmetijska zemljišča obalnih občin.

Zaradi vsega navedenega daje kmetijska inšpekcija velik poudarek nadzoru pravilne rabe in obdelanosti kmetijskih zemljišč, kjer pa poleg inšpekcijskih ukrepov, mora varovanje kmetijskih zemljišč biti podkrepljeno tudi s sistemskimi rešitvami. Pravilna interpretacija namenske rabe najboljših kmetijskih zemljišč, je ključna za ohranjanje kmetijskih zemljišč, ki se bodo uporabljale izključno za pridelavo hrane in krme. Vse ostale dejavnosti, ki se izvajajo na kmetijskih zemljiščih pa večinoma predstavljajo degradacijo in posledično izgubo kmetijskih zemljišč.

Kmetijska inšpekcija IRSKGLR je v letu 2022 v upravnih zadevah po Zakonu o kmetijskih zemljiščih opravila skupaj 2.944 pregledov, izdelala 2464 zapisnikov, ugotovila 710 nepravilnosti in izdala 410 inšpekcijskih odločb.

V prekrškovnih postopkih je inšpekcija izdala 13 plačilnih nalogov, 20 odločb o prekrških z izrekom globe, 22 opominov po Zakonu o prekrških (v nadaljevanju: ZP-1). Skupna višina izrečenih kazni v prekrškovnem postopku je v letu 2022 znašala 38.650 €.

Slika 11: Primerjava opravljenih pregledov, zapisnikov, ugotovljenih nepravilnosti in izdanih upravnih odločb med leti 2018 do 2022 po Zakonu o kmetijskih zemljiščih.

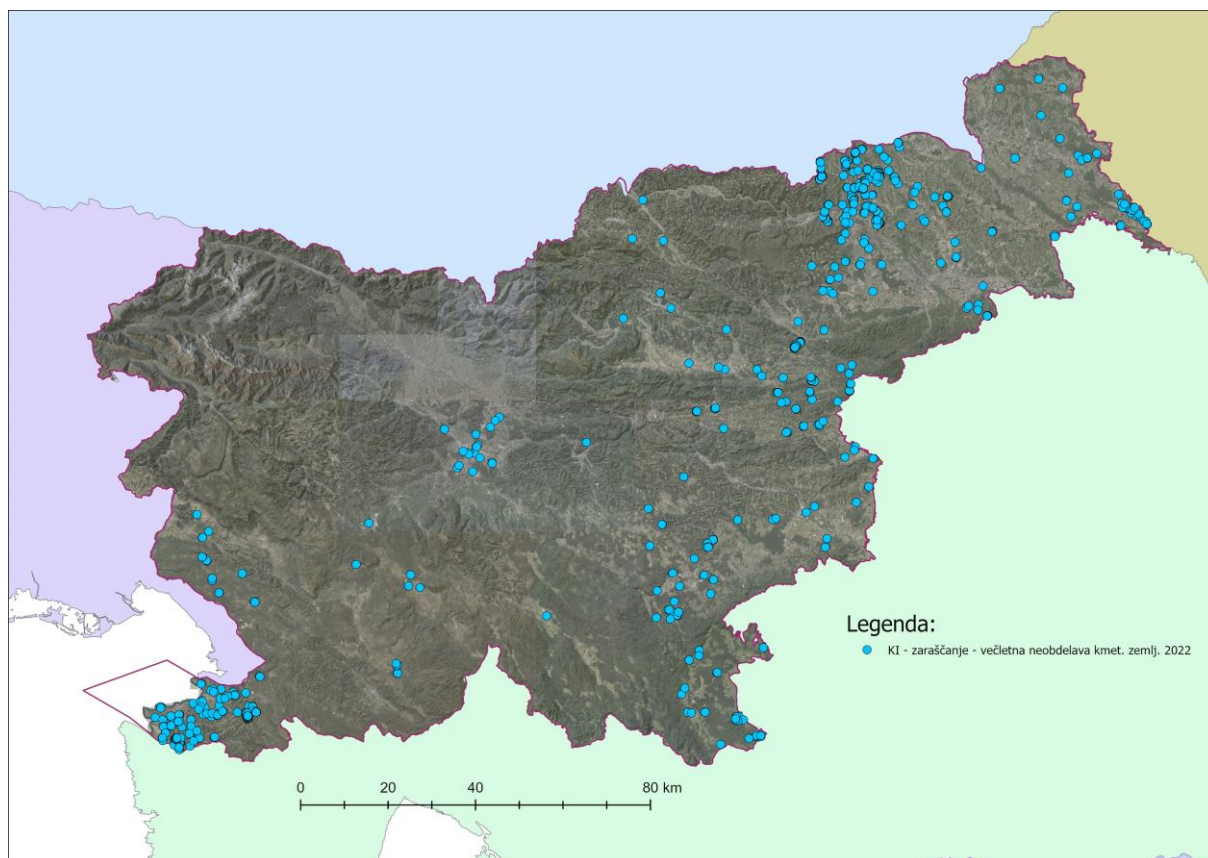
Obdelanost kmetijskih zemljišč in zaraščanje

Kmetijska inšpekcija je po vsebini zaraščanja in neobdelanosti kmetijskih zemljišč v letu 2022 izvedla 1105 pregledov in ugotovila 384 nepravilnosti ter izdala 187 ureditvenih odločb.

Z leti se ugotavlja, da se kmetijska zemljišča še vedno zaraščajo, vendar v nekaterih delih RS v manjšem obsegu kot v prejšnjih letih. Še vedno se zaraščajo predvsem zaradi nezainteresiranosti lastnikov za obdelavo zaradi lastniških sporov, ostarelih lastnikov, ki ne želijo predati zemljišč v uporabo naslednikom ali pa ti lastnine sploh ne želijo sprejeti, ali zaradi bivanja lastnikov zemljišč v tujini.

Zaradi zgoraj navedenih razlogov so v inšpekcijskem postopku kmetijski inšpektorji pogosto v dilemi glede smiselnosti izvršb zaradi neizvršitve odločb, izrečenih zaradi zaraščanja. Denarne izvršbe so relativno neučinkovite, ker lastniki nimajo sredstev oziroma se kljub izrekanju kazni, stanje na terenu v veliko primerih ne spremeni ali izboljša. Pri izvršbah po drugi osebi se površina sicer očisti, vendar se porabljen sredstva od lastnikov ne morejo izterjati, očiščena površina pa se nato ne uporablja v kmetijske namene in se ponovno zaraste.

Zaradi zaraščanja je še vedno veliko prijav tudi na zemljiščih v mešanem lastništvu Sklada kmetijskih zemljišč, v manjšem delu v lasti občin in fizičnih oseb.

Slika 12: Prostorska razporeditev opravljenih pregledov kmetijske inšpekcije po vsebini večletnega zaraščanja v letu 2022.

Nenamenska raba kmetijskih zemljišč zaradi nasipavanj, izkopavanj in erozije

Pristojnosti za ukrepanje pri posegih na kmetijska zemljišča, kot so nasipavanja in izkopavanja ima poleg kmetijske inšpekcije še Inšpekcija za okolje in prostor ter Inšpekcija za infrastrukturo. Ker se pristojnosti zelo prepletajo, predvsem v primerih, kjer je za nasipavanje izdano ali zahtevano, pa ni izdano okoljevarstveno dovoljenje, je ukrepanje pri takšnih posegih na kmetijskih zemljiščih kompleksno. Kmetijska inšpekcija svoje ukrepe utemeljuje na podlagi 4., 7. in 107. člena Zakona o kmetijskih zemljiščih.

Na področju varstva, nasipavanja in izkopavanja kmetijskih zemljišč je bilo v letu 2022 skupaj opravljenih 591 pregledov, ugotovljenih je bilo 82 nepravilnosti in izdanih 69 ureditvenih odločb.

Objekti na kmetijskih zemljiščih in nenamenska raba kmetijskih objektov ter uporaba kmetijskih zemljišč kot nelegalna parkirišča

Pravno podlago kmetijski inšpekciji za ukrepanje glede nenamenske rabe kmetijskega zemljišča in kmetijskih objektov predstavlja Zakon o kmetijskih zemljiščih (v nadaljevanju: ZKZ). Pristojnost za nadzor nad določbami ZKZ je urejena v 106. členu,

ki določa, da izvajanje določb tega zakona in predpisov, izdanih na njegovi podlagi, nadzorujejo kmetijski inšpektorji.

Pristojnosti in pooblastila kmetijskega inšpektorja so podrobno urejena v 107. členu ZKZ.

V odstavku A) tega člena so podana posebna pooblastila kmetijskega inšpektorja, pri čemer se ta (med drugim) nanašajo na nadzor:

- ali lastnik, zakupnik ali drug uporabnik kmetijskega zemljišča obdeluje kmetijsko zemljišče kot dober gospodar,
- kmetijskih zemljišč glede preprečevanja in odpravljanja zaraščanja,
- ravnanja z rodovitno zemljo.

V odstavku B) tega člena so podane pristojnosti za izrekanje posebnih inšpekcijskih ukrepov in sicer:

- prepovedati uporabo kmetijskega zemljišča za drug namen kot za kmetijsko proizvodnjo, če to po zakonu ali predpisu, izdanem na podlagi zakona, ni dovoljeno, in odrediti vzpostavitev zemljišča v prejšnje stanje v določenem roku,
- prepovedati onesnaževanje oziroma degradiranje kmetijskih zemljišč pri njihovi rabi in odrediti vzpostavitev v prejšnje stanje na stroške povzročitelja onesnaževanja oziroma degradiranja, ali lastnika kmetijskih zemljišč, če se ugotovi njegova odgovornost,
- prepovedati uporabo objekta iz točk b), c), č), d) in e) prvega odstavka ter drugega in tretjega odstavka 3.č člena tega zakona ali prvega odstavka 3.ea člena tega zakona, ki mu je bila spremenjena namembnost.

Uporaba kmetijskega zemljišča v skladu z njegovim namenom (nanašajoč se na inšpekcijski ukrep iz zgornje prve alineje) je določena v prvem odstavku 4. člena ZKZ, ki določa, da *je potrebno kmetijska zemljišča uporabljati v skladu z njihovim namenom ter preprečevati njihovo onesnaževanje ali drugačno degradiranje in onesnaževanje ali drugačno zaviranje rasti rastlin.*

Kaj je namenska raba kmetijskega zemljišča oziroma uporaba kmetijskega zemljišča v skladu z njegovim namenom (1. odstavek 4. člena ZKZ), v zakonu ni pojasnjeno. Iz dosedanje pravne prakse, pa je jasno, da se kmetijska zemljišča morajo uporabljati zgolj v namene kmetijske proizvodnje in opravljanje kmetijskih dejavnosti. Poleg tega je pravna praksa nakazala, da dvojna raba kmetijskega zemljišča, torej v kmetijske namene in hkrati v druge namene, kot je npr. oglaševanje, ni dovoljena, čeprav se kmetijsko zemljišče primarno uporablja za kmetijsko proizvodnjo. Vsebina kmetijske proizvodnje je smiselno določena v ZKme-1, ki v 102. členu določa, da je kmetijsko opravilo delovni proces ali vsakršna dejavnost, katere namen je opravljanje kmetijske dejavnosti. Kmetijska opravila so primeroma naštet v tem členu in sicer: obdelava tal, gnojenje, delo s kmetijsko mehanizacijo, pašna itd.; kmetijske dejavnosti pa so tiste dejavnosti, ki so kot take opredeljene v Standardni klasifikaciji dejavnosti (dejavnosti v oddelku 01, skupina 01.1 – 03.2, področje A).

ZKZ pa poleg zemljišč za kmetijsko proizvodnjo pozna tudi neobdelovalna kmetijska zemljišča (npr. 5. člen ZKZ).

Glede obeh vrst kmetijskih zemljišč (obdelanih in neobdelanih) mora njihov lastnik upoštevati določbo 7. člena ZKZ, ki mu nalaga dolžno ravnanje, in sicer: obdelovati kmetijsko zemljišče kot dober gospodar; preprečevati zaraščanje kmetijskih zemljišč; uporabljati zemljiščem in kraju primerne metode kmetovanja za preprečevanje zbitosti tal, erozije in onesnaženja ter za zagotavljanje trajne rodovitnosti zemljišč.

V skladu s tem je mogoče zaključiti, da je potrebno zemljišča, ki se uporabljajo za kmetijsko proizvodnjo, obdelovati po standardu dobrega gospodarja; pri tistih, ki se ne obdelujejo, pa poskrbeti, da se prepreči zaraščanje. V primeru ravnanja, nasprotnega temu, mora kmetijski inšpektor izreči ukrep v skladu s prvo alinejo B odstavka 107. člena ZKZ.

Pri obeh vrstah zemljišč je potrebno uporabljati zemljiščem in kraju primerne metode kmetovanja za preprečevanje zbitosti tal, erozije in onesnaženja ter za zagotavljanje trajne rodovitnosti zemljišč. Glede teh obveznosti ravnanja s kmetijskim zemljiščem ima kmetijski inšpektor, pristojnost odrediti ukrep iz šeste alineje B odstavka 107. člena ZKZ.

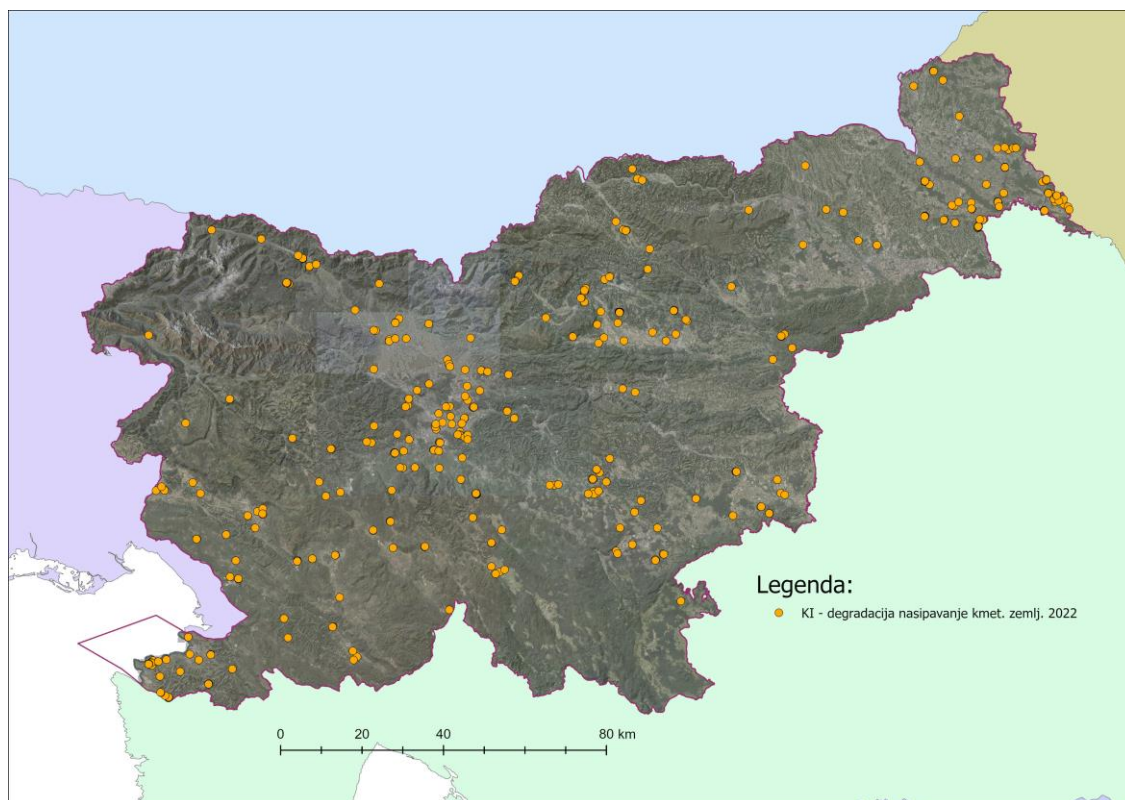
Onesnaževanje kmetijskega zemljišča pojasnjuje drugi odstavek 4. člena ZKZ, zato ta termin ne rabi posebne razlage. Enako velja za termin zagotavljanja trajne rodovitnosti (kot protipomenka zaviranja rasti rastlin oziroma okrnjenosti trajne rodovitnosti – ki jo je torej mogoče uporabiti po principu *a contrario*), ki izhaja iz tretjega odstavka tega člena.

Degradacija pa za razliko od onesnaženosti ali trajne rodovitnosti v ZKZ ni posebej definirana, je pa določena v Uredbi o podrobnejših merilih za presojo, ali obdelovalec ravna kot dober gospodar. Iz tretje alineje 3. člena izhaja, da se degradacijo povezuje z erozijo, zbitostjo in onesnaženjem. Tudi kot splošen pojem degradacija pomeni poslabšanje stanja/kvalitete ali razvrednotenje.

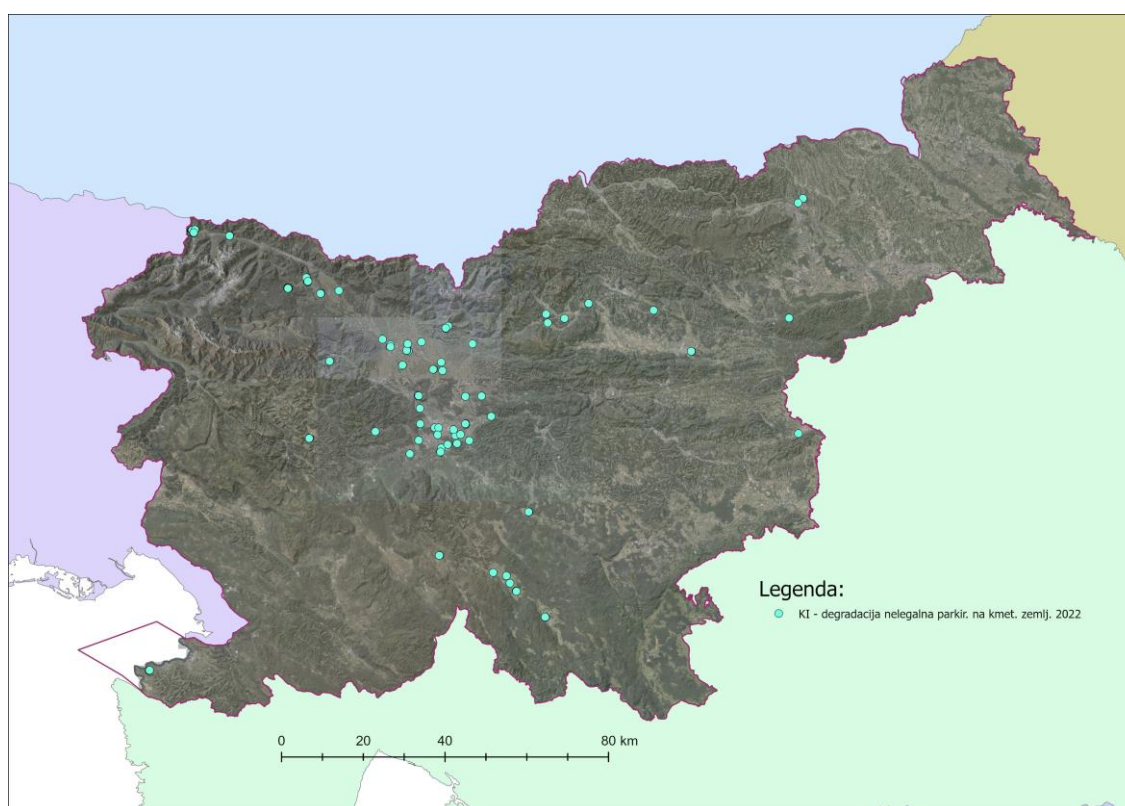
Ves opisan nadzor in ukrepi kmetijskega inšpektorja se torej dotikajo pravilne rabe in uporabe kmetijskega zemljišča kot naravnega bogastva, nikakor pa ne nadzora nad skladnostjo objektov s prostorskimi akti, izvajanje gradnje brez predpisane dokumentacije ali izpolnjevanjem bistvenih zahtev objektov.

Glede nenamenske rabe kmetijskih objektov pa je treba upoštevati določilo desetega odstavka 3.ea člena ZKZ, ki določa, da je treba kmetijske objekte uporabljati le v kmetijske namene.

Kmetijska inšpekcija je v letu 2022 opravila 471 pregledov, pri čemer je ugotovila 75 nepravilnosti in izdala 66 odločb.

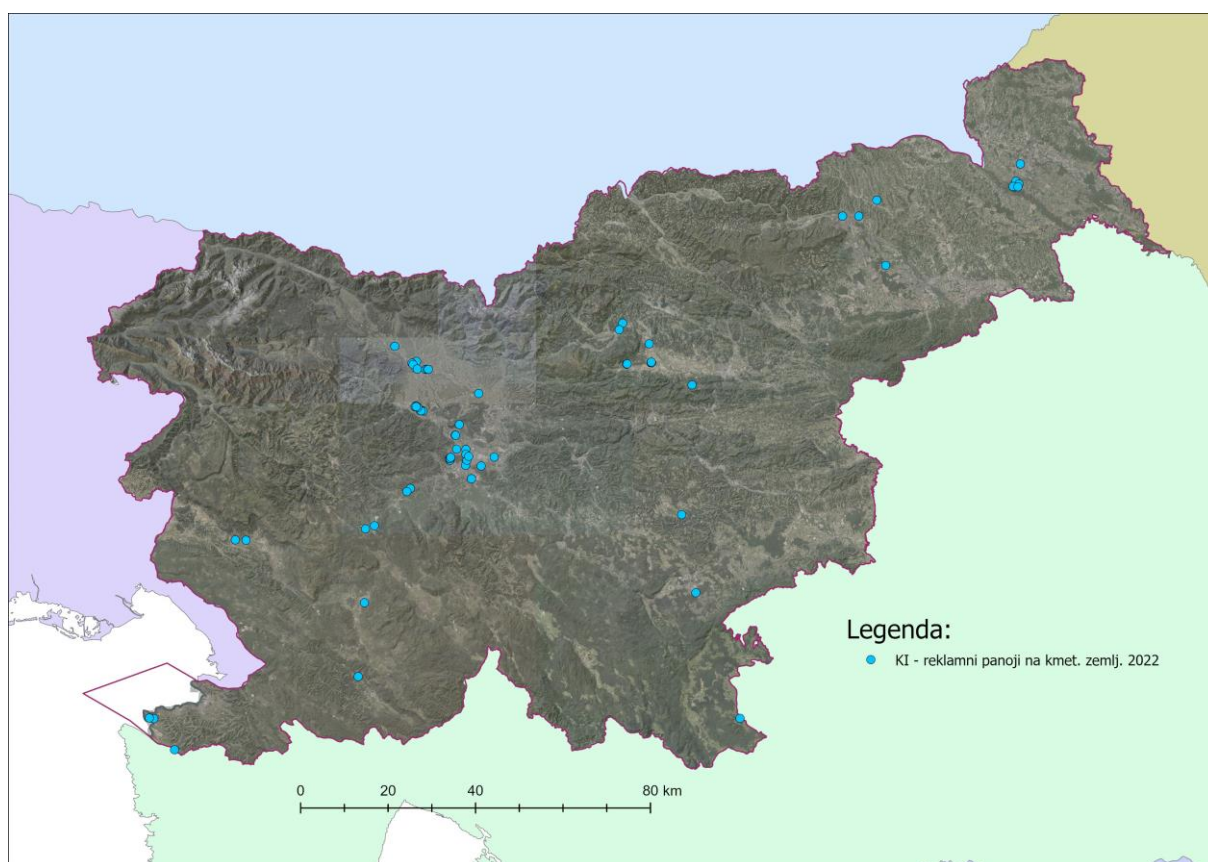
Slika 13: Prostorska razporeditev pregledov kmetijske inšpekcije po vsebinskih področjih nasipavanja na kmetijskih zemljiščih v letu 2022.

Slika 14: Pregledan karta postopkov kmetijske inšpekcije po vsebinskih nelegalnih parkirišč na kmetijskih zemljiščih v letu 2022.

Postavitev oglasnih panojev na kmetijskih zemljiščih

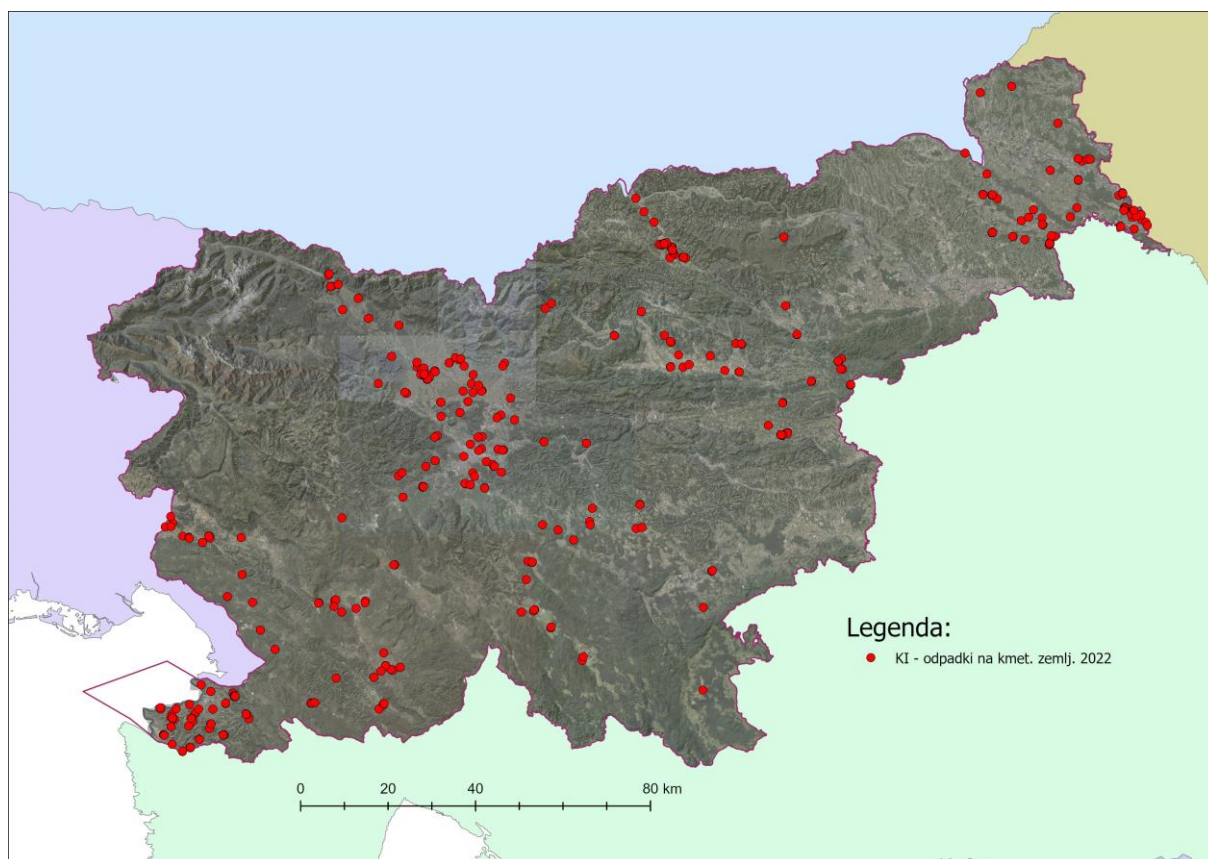
V sklopu nadzorov nenamenske rabe kmetijskega zemljišča kmetijska inšpekcija izvaja tudi nadzor postavitve oglasnih panojev, za katera ni potrebno pridobiti gradbeno dovoljene. Tako je v letu 2022 kmetijska inšpekcija izvedla 100 pregledov, pri katerih je bilo ugotovljeno 24 nepravilnosti in izdalo 13 odločb. Število oglasnih panojev na kmetijskih zemljiščih se iz leta v leto povečuje. K reševanju te problematike je kmetijska inšpekcija aktivno pristopila tudi pri spremembi ZKZ. Tako kot nelegalna parkirišča so tudi oglasni panoji postavljeni ob vpadnicah v večja urbana središča in v turističnih centrih. Ob tem se poudarja, da je v primeru odstranjevanja oglasnih panojev inšpekcijski postopek dokaj kompleksen, saj v postopku nastopajo lastniki zemljišč, zakupniki ter tudi oglaševalska podjetja, ki z vsemi pravnimi sredstvi zavlačujejo inšpekcijski postopek.

Slika 15: Prostorska razporeditev pregledov kmetijske inšpekcije po vsebinskih področjih reklamnih panojev na kmetijskih zemljiščih v letu 2022.

Odlaganje odpadkov

Na področju odlaganja odpadkov na kmetijskih zemljiščih je bilo v letu 2022 opravljenih 383 pregledov, ugotovljenih 76 nepravilnosti in izdanih 42 odločb. Ker se obseg gradbenih del povečuje, se predvideva, da se bo spet povečal pritisk na kmetijska zemljišča v obliki različnega odlaganja odpadnih gradbenih materialov in izkopov.

Slika 16: Prostorska razporeditev pregledov kmetijske inšpekcije po vsebinskem področju odlaganja odpadkov na kmetijskih zemljiščih v letu 2022.

Namakalni in osuševalni sistemi

Namakalni sistem je skup naprav za zagotovitev vode, njeno distribucijo in rabo z namenom zagotoviti rastlinam zadostno količino vode v tleh. Kot namakalni sistemi se štejejo tudi oroševalni sistemi za protislansko zaščito. Namakalni sistem je sestavljen iz odzemnega objekta, dovodnega omrežja in namakalne opreme. Uvedbo namakalnega sistema lahko MKGP predlagajo:

- lokalne namakalne sisteme: lokalne skupnosti,
- zasebne namakalne sisteme: lastniki kmetijskih zemljišč na predvidenem območju namakalnega sistema ali fizične ali pravne osebe, ki jih pooblastijo lastniki zemljišč na predvidenem območju namakalnega sistema.

Lokalni ali državni namakalni sistem se lahko ukine:

- če preneha vodna pravica, nove pa ni mogoče pridobiti,
- če se z ukinitvijo strinjajo lastniki kmetijskih zemljišč, ki imajo v lasti več kot 80 odstotkov površin kmetijskih zemljišč na območju lokalnega ali državnega namakalnega sistema, in če se z ukinitvijo strinja 80 odstotkov lastnikov kmetijskih zemljišč na območju lokalnega ali državnega namakalnega sistema, ki so podpisali pogodbo o namakanju, ali
- če ukinitev z odločbo predlaga kmetijski inšpektor ali inšpektor, pristojen za vode.

Agromelioracije pa so posegi, s katerimi se izboljša kvaliteta in rodovitnost kmetijskih zemljišč. Tako je v zakonodaji opredeljeno, da obstajata dve različni vrsti agromelioraciji in sicer nezahtevne agromelioracije in zahtevne agromelioracije, ki so opredeljene v 78. členu ZKZ.

Na podlagi vseh zgoraj navedenih določb je bilo opravljenih 112 pregledov, pri katerih je bilo ugotovljeno 8 nepravilnosti in izdanih 7 ureditvenih odločb.

Nadzor izvrševanja odločb o krčitvi gozda v kmetijske namene

V 2. a členu ZKZ je določeno, da po krčitvi gozda na zemljišču, za katero je izdano dovoljenje za krčitev gozda v kmetijske namene do 0,5 ha, lastnik zemljišča v roku 30 dni po izvedeni krčitvi obvesti Zavod za gozdove Republike Slovenije (v nadaljevanju: ZGS) o izvedeni krčitvi. Nato ZGS na podlagi obvestila o izvedeni krčitvi izda ugotovitveno odločbo, s katero ugotovi, da je bil gozd deloma ali v celoti izkrčen. Na podlagi tega kmetijska inšpekcija opravlja nadzor ali so taka zemljišča res vzpostavljena za kmetijsko rabo.

Na podlagi navede določbe je bilo opravljenih 51 pregledov, pri katerih je bilo ugotovljeno 12 nepravilnosti in izdane 3 ureditvene odločbe.

MINERALNA GNOJILA

V letu 2022 je stopila v veljavo nova evropska uredba o sredstvih za gnojenje 2019/1009, s katero se regulira trg večjega obsega sredstev za gnojenje z oznako CE, ki bodo imela prost pretok znotraj ES. Kljub temu, da je Uredba stopila v veljavo s 16.07.2022, pa do konca leta še nismo mogli opravljati nadzorov po tej Uredbi, ker še ni bila sprejeta izvedbena Uredba za izvajanje Uredbe 2019/1009, kar pomeni da za izvajanje nove Uredbe še nimamo določenih priglasitvenih in priglašanih organov za izvajanje Uredbe, niti organov za nadzor trga, niti določenih kazenskih določb za kršitve določb Uredbe. Poleg zamud pri sprejemanju izvedbene Uredbe za novo Uredbo 2019/1009, so se pri trženju sredstev za gnojenje pojavile nove nejasnosti, predvsem v zvezi s sredstvi, ki jih proizvajalci ne bodo označili z oznako CE in zanje nova Uredba ne bo veljala. V dogovorih s strokovnimi sodelavci na MKGP je bilo sprejeto mnenje, da je smiselno tudi za ta sredstva sprejeti domačo zakonodajo v obliki novega zakona, katerega cilj bo vsaj osnovna regulacija vseh kategorij sredstev za gnojenje, katerih

trženje bo dovoljeno v RS in ne bodo označena kot sredstva CE. Postopek sprejemanja novega zakona še ni stekel. V skupini za pripravo zakona bo tudi predstavnik IRSKGLR.

Vzporedno s spremljanjem nove zakonodaje na področju sredstev za gnojenje smo kot nadzorni organ vključeni tudi v skupino za nadzor trga ES skladno z Uredbo 2019/1020, ki določa skupna načela za nadzor proizvodov na trgu ES, ki so regulirani s harmonizacijsko zakonodajo. V tem segmentu smo sodelovali pri pripravi strategije za nadzor trga sredstev za gnojenje za naš organ, na pobudo pristojnih na Ministrstvu za gospodarstvo, turizem in šport pa se bo potrebno vključiti tudi v sistem ICSMS za sporočanje ugotovitev o neskladnih proizvodih na trgu v skupni sistem ES.

Zaradi sprememb veljavne zakonodaje in zamud s sprejetjem izvedbene Uredbe, ki opredeljuje naše pristojnosti pri kontroli sredstev za gnojenje, smo večino pregledov gnojil v prometu in odvzem vzorcev za kontrolo kakovosti opravili pred začetkom veljavnosti nove Uredbe 2019/1009, v prvi polovici leta.

V letu 2022 je kmetijska inšpekcija odvzela 25 vzorcev mineralnih gnojil za kontrolo kakovosti, od tega 5 vzorcev ni bilo skladnih. Za dve analizi so distributerji zahtevali superanalize vzorcev. Ena superanaliza ni potrdila rezultata prve analize. Izdane so bile 3 odločbe in 11 sklepov (stroški + ustavitve) v inšpekcijskih postopkih.

Drugi del vzorčenja so predstavljali odvzeti vzorci (17) neznane bele snovi - sadre, ki so jo neznani prevozniki z dovoljenjem kmetov odlagali na kmetijska zemljišča na Koroškem. Pri analizi vzorcev je bilo ugotovljeno, da analizirana snov v veliki večini primerov vsebuje večje količine svinca – nad dovoljenimi mejnimi vrednostmi, zato so bili zoper kmete, ki so uporabljali snov za gnojenje svojih površin in skladiščenje kupov na kmetijskih površinah, uvedeni prekrškovni postopki.

Opravljenih je bilo 58 pregledov glede označenosti mineralnih gnojil v prometu, izdane so bile 4 ureditvene odločbe, 7 opozoril in 4 sklepi v inšpekcijskih postopkih. Pregledi so se opravljali večinoma v prvi polovici leta 2022, pred začetkom veljavnosti nove Uredbe 2019/1009.

ŽIVINOREJA

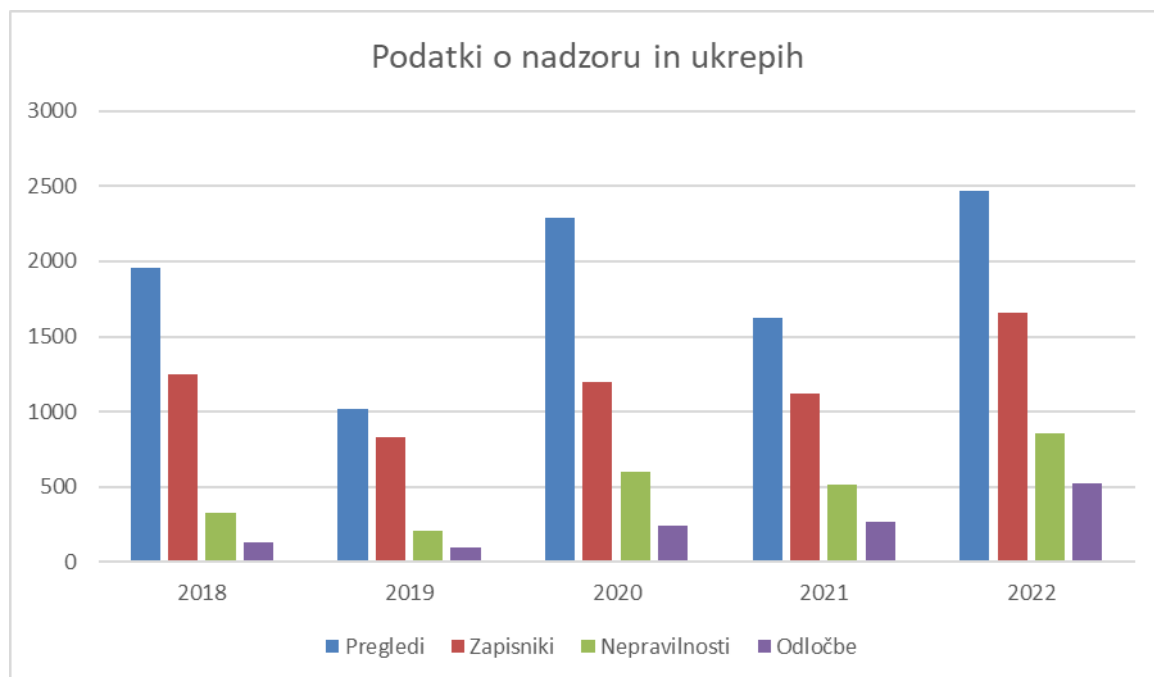
Na področju Zakona o živinoreji je bilo opravljenih 2465 pregledov. Ugotovljeno je bilo 859 nepravilnosti ter na podlagi tega izdanih 528 ureditvenih odločb. V prekrškovnem postopku so bile izdane štiri odločbe o prekršku z izrekom opomina, 24 plačilnih nalogov ter izrečenih 294 opozoril po ZP-1. Skupna višina izrečenih denarnih kazni je bila 1.536,26 €.

Domače živali morajo biti označene in registrirane v predpisanih rokih in na predpisan način zaradi zootehniških in veterinarskih razlogov, izvajanja ukrepov kmetijske politike, prometa in sledenja domačih živali, zagotavljanja zadostne prireje živalskih proizvodov ter zagotavljanja kakovosti živalskih proizvodov.

Za označitev domačih živali mora poskrbeti lastnik živali. Žival označi lastnik oziroma rejec živali sam ali osebe, ki jih izbere izmed tistih, ki izpolnjujejo predpisane pogoje za strokovne delavce v skladu s predpisi o veterinarstvu. Za pravilnost označitve živali

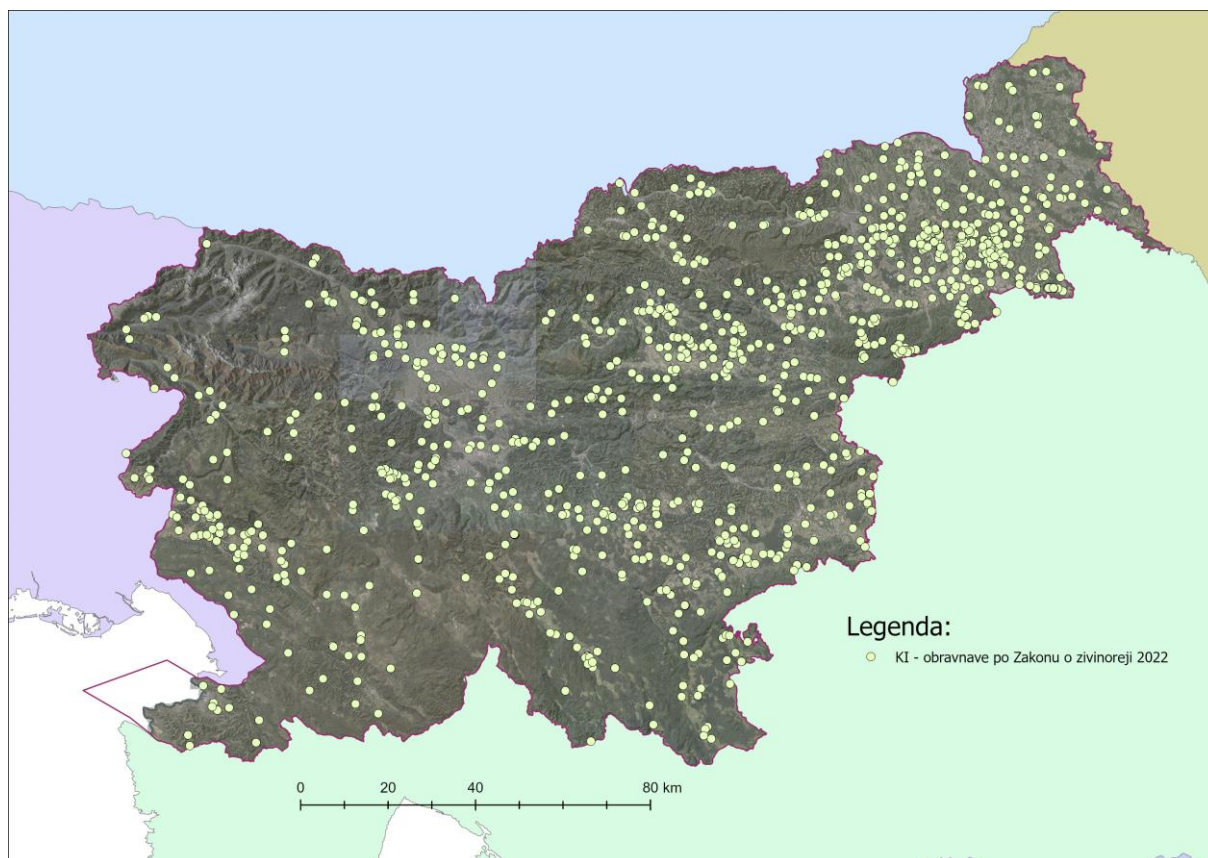
odgovarja lastnik oziroma rejec živali, če opravlja označitev sam, če pa izbere za izvedbo označitve drugo osebo, odgovarja za pravilnost označitve ta oseba.

Rejci so dolžni voditi predpisano hlevsko knjigo in druge predpisane zbirke podatkov ter sporočati podatke na predpisan način.

Slika 17: Primerjava opravljenih pregledov, zapisnikov, ugotovljenih nepravilnosti in izdanih upravnih odločb po Zakonu o živalih v obdobju 2018-2022.

Kmetijska inšpekcija opravlja usmerjene inšpekcijske preglede nadzora določenega vsebinskega področja, kamor spadata nadzor označevanja čebelnjakov in stajišč ter nadzor identifikacije in registracije prašičev, predvsem pri evidentiranju premikov. Nadzor identifikacije in registracije govedi ter drobnice pa potekata v sklopu ostalih nadzorov na kmetijskem gospodarstvu.

Slika 18: Prostorska razporeditev pregledov kmetijske inšpekcije po vsebini Zakona o živinoreji v letu 2022.

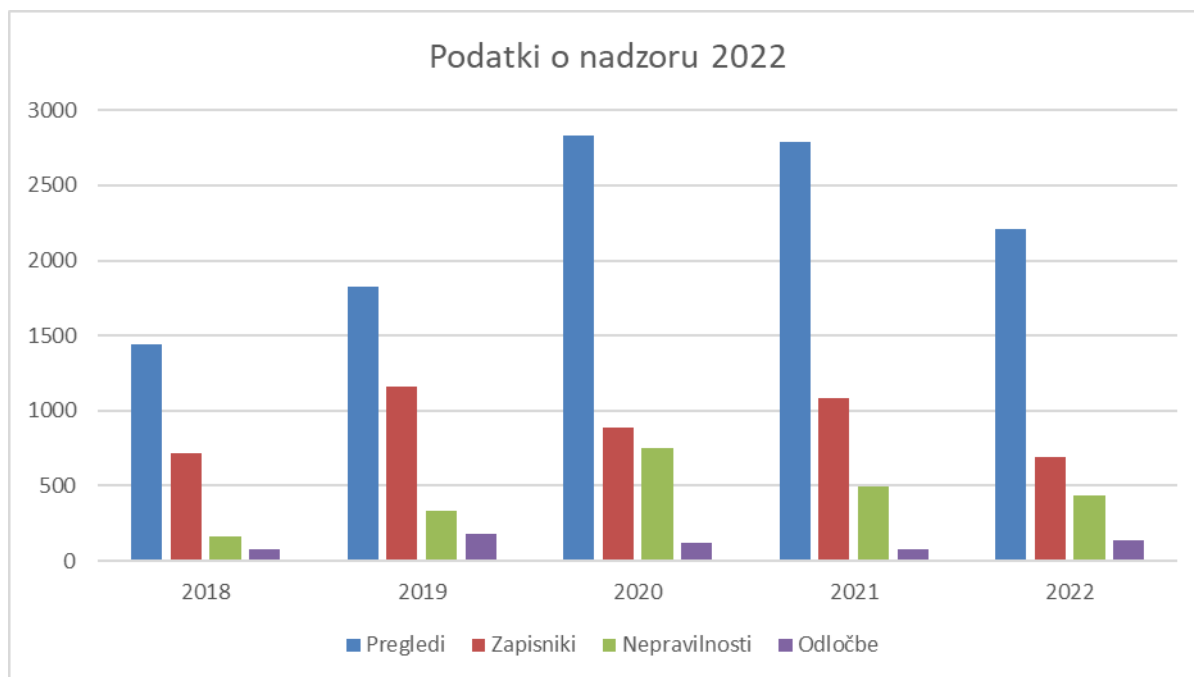
NADZORI IN UKREPI PO DOLOČBAH ZAKONA O KMETIJSTVU

Na podlagi ZKme-1 je bilo v letu 2022 skupno opravljenih 2208 pregledov, pri katerih je bilo ugotovljenih 439 nepravilnosti in izdanih 138 inšpekcijskih upravnih odločb.

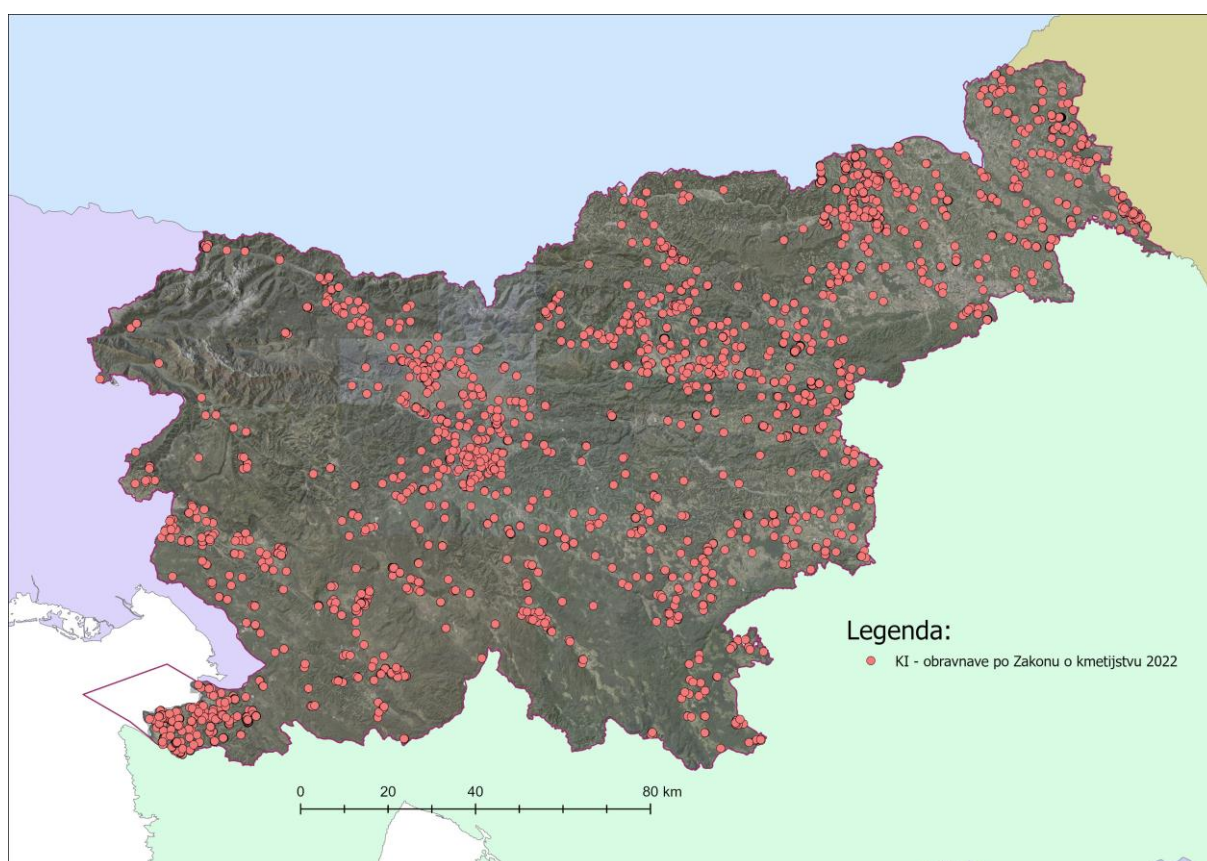
V prekrškovnem postopku je bilo izdanih 6 plačilnih nalogov, 4 odločbe o prekršku in 3 opomini ter 1 opozorilo. Skupna vrednost izrečenih kazni je znašala 3.000 €.

Velik delež nadzora je bil usmerjen v nadzor prodaje kmetijskih pridelkov končnemu potrošniku, sledi nadzor ugotavljanja dohodka od dopolnilne dejavnosti ter pomanjkljivega vpisa v register kmetijskega gospodarstva.

Iz slike je razvidno, da se je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 število izdanih upravnih odločb ponovno povišalo. Razlog je v večjem številu opravljenih nadzorov na tržnicah in administrativnih nadzorov, ki se vršijo ciljno na podlagi znanih podatkov.

Slika 19: Primerjava opravljenih pregledov, zapisnikov, ugotovljenih nepravilnosti in izdanih upravnih odločb po Zakonu o kmetijstvu v obdobju 2018-2022.

Slika 20: Prostorska razporeditev pregledov kmetijske inšpekcije po vsebini Zakona o kmetijstvu v letu 2022.

NADZOR TRŽNIC GLEDE POREKLA SADJA IN ZELENJAVE TER STATUSA NOSILCEV KMETIJ PRI PRODAJI

Kmetijska inšpekcija je v letu 2022 nadzirala prodajo sadja in zelenjave iz slovenskih kmetij na tržnicah in ob cestni prodaji. Skupaj je bilo pregledanih 189 prodajalcev in prodajalk v 37. krajih na večjih tržnicah RS. V petih primerih se je kontrolirala tudi obcestna prodaja sadja in zelenjave ter internetna prodaja v treh primerih. Nadzor se je izvajal v skladu z ZKme-1 v povezavi z Uredbo o dopolnilnih dejavnosti na kmetiji. Pri nadzoru je sodelovalo 15 kmetijskih inšpektorjev.

Nadzor je bil usmerjen v ugotavljanje porekla in sledljivosti kmetijskih pridelkov in živil iz kmetij, torej pridelovalcev fizičnih oseb, ki prodajajo svoje pridelke na lokalnem trgu na tržnicah, obcestnih stojnicah, na kmetijah in od vrat do vrat. Nosilec kmetije lahko pri tem prodaja le istovrstne pridelke iz osnovne kmetijske dejavnosti in ne sme dokupovati pridelkov od drugod. Pri tem se nadzirajo tudi evidence rabe kmetijskih zemljišč ter vpis nosilca kmetije, članov ter zaposlenih v register kmetijskih gospodarstev (v nadaljevanju: RKG). Za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetijskem gospodarstvu mora nosilec kmetije imeti tudi dovoljenje upravne enote za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Pravne osebe v prometu lahko dokupujejo pridelke in živila od drugod. Vendar pa nadzor glede porekla pridelkov in izdelkov pravnih oseb ali ne izdajanja računov izvaja Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin ter druge pristojne inšpekcije.

V 30. primerih ali 16 % vseh pregledov so bile ugotovljene nepravilnosti.

V osmih primerih stojnice niso bile primerno označene, zato so bila izdana opozorila po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru (v nadaljevanju: ZIN).

Pri nadzoru registrov pridelave so bile površine nepravilno vpisane v bazo grafične enote rabe zemljišč kmetijskega gospodarstva (v nadaljnjem besedilu: GERK) v štirih primerih, zato so bila izdana tri opozorila po ZIN ter ena ureditvena odločba, saj tudi živali niso bile pravilno vpisane v Evidence rejnih živali (ERŽ).

Prodajalci na prodajnih mestih večinoma izhajajo iz kmetij, vendar pa v petih primerih niso bili vpisani v RKG kot člani na kmetiji, zato so bila v teh primerih izdana opozorila po ZIN.

V štirih primerih kmetije niso imele dovoljenja za prodajo izdelkov iz naslova dopolnilne dejavnosti na kmetijah, v štirih primerih pa dovoljenja niso zajemala tudi izdelkov trenutne prodaje na lokalnem trgu. V vseh primerih so bile izdane ureditvene odločbe o nadaljnji prepovedi prodaje izdelkov oziroma ureditvi dovoljenj na upravnih enotah. Izdanih je bilo tudi pet odločb o prekrških.

V enem primeru je bilo ugotovljeno tudi zavajanje pravne osebe v imenu »kmetija«, zato je bila izdana upravna odločba.

V dveh primerih so bile zadeve odstopljene Finančni upravi zaradi nepravilnosti pri poslovanju pravnih oseb.

Nepravilnosti pri zavajanju porekla sadja in zelenjave slovenskega porekla iz kmetij niso bile ugotovljene.

IRSKGLR je o svojih ugotovitvah poročal na skupni platformi inšpekcij iz seznama uporabnikov tabele »Stojnice sadje zelenjava«, ki jo v ta namen vodi UVHVVR: <https://mnz.sharepoint.com/:f:/r/sites/Stojnicesadjezelenjava/Shared%20Documents/General?csf=1&web=1&e=Vi0ywt>

DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI

Dopolnilna dejavnost na kmetiji je dejavnost, ki omogoča boljšo rabo proizvodnih zmogljivosti in delovnih moči kmetije ter pridobivanje dodatnega dohodka na kmetiji.

Kmetijska dejavnost obsega pridelovanje kmetijskih rastlin oziroma živinorejo ter storitve za rastlinsko pridelavo oziroma živinorejo, razen veterinarskih dejavnosti. Tej osnovni dejavnosti sledijo tudi dopolnilne dejavnosti na kmetiji, katerih cilj je izboljšanje dohodkovnega položaja kmetije in s tem zagotavljanja delovnih mest, ekonomsko primerljivih z delovnimi mesti v drugih sektorjih.

Nadzor dopolnilnih dejavnosti poteka po naslednjih fazah:

1. pregled izpolnjevanja pogojev
 - o površinah,
 - strokovni pogoji,
 - vpis v register nosilcev živilske dejavnosti.
2. preverjanje prijave dohodka
3. administrativni nadzor pri nosilcu
 - preveri se, če nosilec vodi račune, evidence o lastnih količinah predelanih surovin in dokupljenih surovinah iz drugih kmetij,
 - ugotavljanje zadostnega deleža lastnih surovin.

Zagotavljanje zadostnega deleža lastnih surovin se najprej opravi administrativno z vpogledom v zbirke podatkov, nato pa se nadaljuje pri nosilcu.

Administrativni pregled obsega kontrolo:

- obsega površin v RKG,
- staleža živali v registrih živali, ki se vodijo v skladu s predpisi, ki urejajo živinorejo,
- prijavljenih površin in vrst kmetijskih rastlin na teh površinah v zbirni vlogi,
- vpisa v centralni register objektov akvakulture in komercialnih ribnikov,
- obsega gozdnih zemljišč na podlagi zemljiškega katastra in zemljiške knjige,
- vpisa v register pridelovalcev grozdja in vina.

Pregled pri nosilcu obsega kontrolo:

- računov,
- evidenc o lastnih količinah predelanih surovin in dokazil.

Določene dejavnosti prve stopnje predelave lastnih kmetijskih in gozdarskih pridelkov iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, ki so sicer del dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, se lahko obravnavajo kot dejavnosti malega obsega, dohodek teh dejavnosti pa se šteje za dohodek v zvezi z osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko dejavnostjo in je oproščen dohodnine.

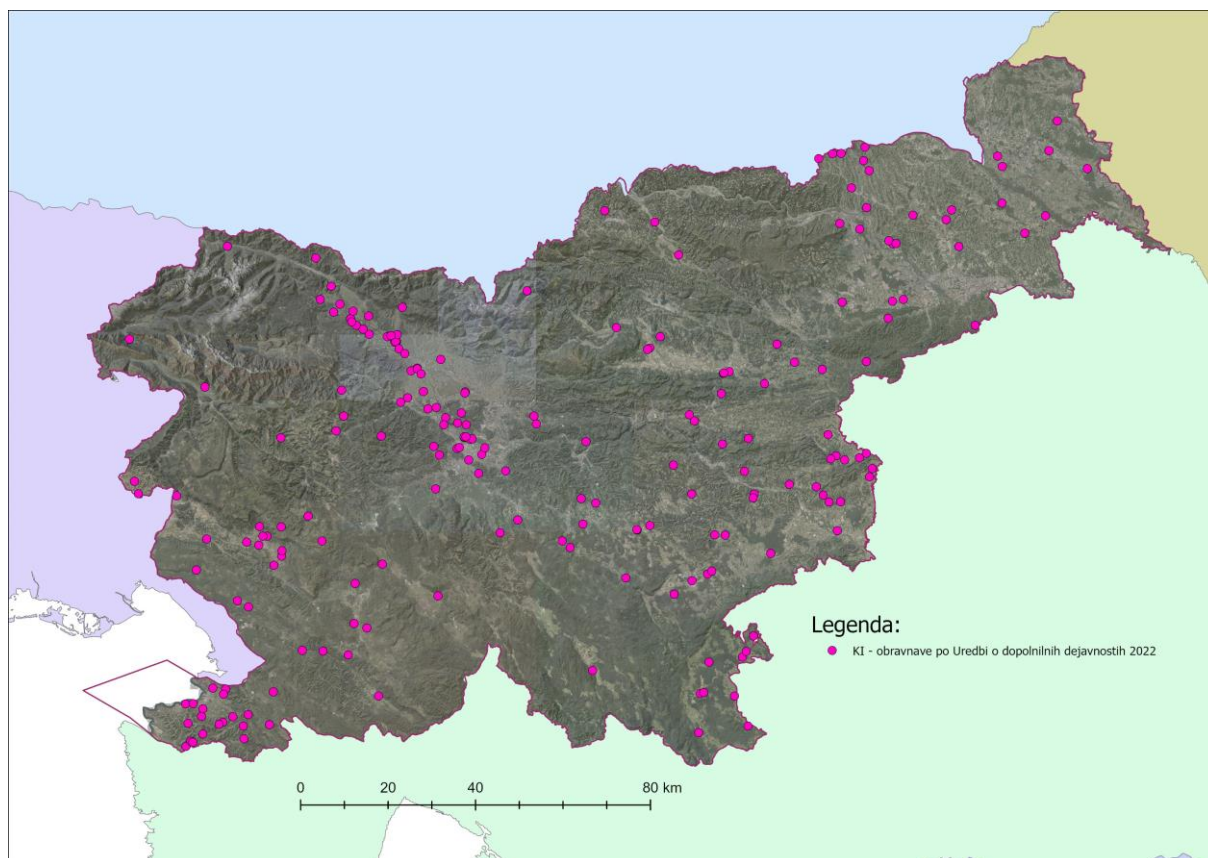
Zavezanec, ki iz malih obsegov predelav ne preseže letnega prihodka 3.500 evrov, svojo dejavnost davčnemu organu zgolj priglasi za evidentiranje. Do navedene višine se mu davčna osnova ne povečuje, saj se prihodek šteje kot dohodek iz osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti.

Da je mogoče neke vrste prve stopnje predelave šteti za dejavnost malega obsega, morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji:

- člani kmečkega gospodinjstva poleg predelave lastnih kmetijskih in gozdarskih pridelkov ne opravljajo sami ali preko povezanih oseb drugih dejavnosti na kmetiji, ki se lahko štejejo za dopolnilno dejavnost na kmetiji, razen dopolnilne dejavnosti predelave rastlinskih odpadkov ter proizvodnje in prodaje energije iz obnovljivih virov, storitev s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo in opremo ter ročnim delom ali svetovanja in usposabljanja v zvezi s kmetijsko, gozdarsko in dopolnilno dejavnostjo,
- člani kmečkega gospodinjstva ne ugotavljajo davčne osnove od dohodka iz OKGD na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov oziroma dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov v letu, za katero se pri glaša obravnava dohodka od malega obsega prve stopnje predelave,
- v davčnem letu pred davčnim letom, za katero pri glašajo obravnavo dohodka od malega obsega prve stopnje predelave, prihodki od te dejavnosti ne presegajo 3.500 eur.

Za izdelke malega obsega prve stopnje predelave lastnih kmetijskih in gozdarskih pridelkov se štejejo: nerazkosane in razkosane klavne živali, moka in drugi mlevski izdelki, maslo, kislina in sladka smetana, kislina mleko, pinjenec, sirotka, jogurt, kefir, skuta in sir, vsi brez dodatka, kisano, sušeno, vloženo in drugače konzervirano sadje in zelenjava, sadni in vinski mošt, sadno vino, sadni in zelenjavni sok in sirup, sadni in vinski kis, jedilna olja razen oljčnega ter smola in oglje.

V letu 2022 je kmetijska inšpekcija po tej uredbi v povezavi z Zakonom o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno opravila 407 pregledov, izdanih je bilo 31 ureditvenih odločb.

Slika 21: Prostorska razporeditev pregledov kmetijske inšpekcije po vsebini Uredbe o dopolnilnih dejavnostih v letu 2022.

NADZOR VSEBNOSTI THC V KONOPLJI

V RS je dovoljeno gojiti konopljo ali vrtni mak na strnjeni površini, ki ni manjša od 0,1 ha. Konoplja se lahko goji za namen pridelave semena za nadaljnje razmnoževanje, za proizvodnjo hrane in pijač, za pridobivanje substanc za kozmetične namene, za pridelavo vlaken, za krmo živali in za druge industrijske namene. Vrtni mak se lahko goji za namen pridelave semena, in sicer za nadaljnje razmnoževanje, za namene kuhanja ter za pekovske in slaščičarske namene, za pridobivanje substanc za kozmetične namene, za prehrano živali in za industrijske namene.

Za konopljo se štejejo sorte konoplje, ki so našteje v Skupnem katalogu sort poljščin (evropska sortna lista), objavljenem vsako leto v Uradnem listu EU.

Vsebnost tetrahidrokanabinola (THC) v vzorcu konoplje ne sme presegati 0,2 %. Kontrola se opravi v skladu z metodologijo, določeno v Izvedbeni uredbi Komisije (EU) št. 809/2014 z dne 17. julija 2014 o pravilih za uporabo Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z integriranim administrativnim in kontrolnim sistemom, ukrepi za razvoj podeželja in navzkrižno skladnostjo.

Dovoljenje lahko pridobi nosilec kmetijskega gospodarstva za gojenje izključno na kmetijskih zemljiščih, ki jih ima vpisana v RKG, če izpolnjuje pogoje. Zainteresirani pridelovalec za gojenje konoplje ali maka mora za pridobitev dovoljenja za gojenje

konoplje najpozneje do 10. maja, za pridelavo vrtnega maka najpozneje do 15. marca oziroma najpozneje do 31. avgusta za tekoče leto gojenja, odvisno od zvrsti vrtnega maka, vložiti vlogo na MKGP.

Vloga za pridobitev dovoljenja mora vsebovati naslednje podatke:

- ime, priimek in naslov oziroma firmo in sedež pridelovalca,
- identifikacijsko število kmetijskega gospodarstva (KMG-MID),
- površino kmetijskega zemljišča namenjeno za sejanje konoplje ali vrtnega maka z navedbo podatkov o GERK, na katerem se poseje konoplja ali vrtni mak: GERK-PID, domače ime GERK-a, vrsta dejanske rabe GERK-a, površina GERK-a (v ha, a in m²) ter površino posamezne sorte konoplje ali vrtnega maka (v ha, a in m²),
- sorto konoplje ali vrtnega maka,
- opredelitev namena pridelave,
- predvideni datum setve,
- količino semena, predvideno za setev,
- predvideni datum spravila.

Vlogi za dovoljenje je treba priložiti uradne etikete na embalaži. Dovoljenje se izda z veljavnostjo za čas trajanja ene vegetacije posevka. Ministrstvo po pravnomočnosti dovoljenja kopijo dovoljenja posreduje Policiji – Upravi kriminalistične policije.

Ob inšpekcijskem pregledu pridelovalec inšpektorju predloži kot dokazili o nakupu potrjenega semena konoplje ali vrtnega maka, ki ju je posejal na podlagi dovoljenja:

- račun o nakupu semena, iz katerega mora biti razvidno: količina in sorta semena ter številka deklaracije o kakovosti semena,
- deklaracijo o kakovosti semena, ki jo je izdal registrirani dodelovalec, ki je dal seme v promet. Podatki na deklaraciji se morajo glede sorte in številke deklaracije ujemati s podatki na računu.

Iz posevkov konoplje odvzame inšpektor vzorce rastlin za analizo vsebnosti THC. Vzorčenje se izvede po metodi iz priloge Izvedbene uredbe Komisije (EU) št. 809/2014 z dne 17. julija 2014. Inšpektor IRSKGLR pošlje vzorce v analizo pooblaščenemu laboratoriju. Če se z analizo ugotovi, da vsebnost THC presega 0,2%, se s pridelkom ravna v skladu s predpisi, ki urejajo proizvodnjo in promet s prepovedanimi drogami.

Skladno z vsebino Sporazuma o posredovanju podatkov med Agencijo Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja (v nadaljevanju: AKTRP) in IRSKGLR nabor nosilcev kmetijskih gospodarstev za vzorčenje naredi AKTRP. IRSLGLR nato AKTRP obvesti o rezultatih inšpekcijskega nadzora ter jim posreduje zapisnike o vzorčenju, analizne izvide ter obvestila o vročitvi analiznih izvidov zavezancem. Poleg tega IRSKGLR opravi tudi manjši del vzorčenja tudi na podlagi lastne analize, ki jo pripravi na podlagi seznama upravičencev, ki jih posreduje MKGP. IRSKGLR izvaja vzorčenje na podlagi Pravilnika o pogojih za pridobitev dovoljenja za gojenje konoplje in maka.

Kmetijska inšpekcija je v letu 2022 odvzela 53 vzorcev konoplje in ugotovila 6 nepravilnosti oziroma preseganje koncentracije THC-ja. Pri neskladnih vzorcih, se je

opravilo ponovno vzorčenje in v pri drugem vzorčenju vsebnost THC-ja ni bila presežena.

Posevki maka niso bili predmet kontrole.

GENSKO SPREMENJENI ORGANIZMI

V okolju in pri pridelavi hrane lahko veliko škodo povzroči nenadzorovano sproščanje gensko spremenjenih organizmov (v nadaljevanju: GSO). Vplivi so možni v gospodarstvu, saj se lahko zmanjša konkurenčnost slovenskega trga v primerjavi z ostalimi in zato je nujno izdelati načrte, ki bi omogočali ukrepanje v primerih sprostitve takih organizmov v okolje. Načrtovati je treba zaščito okolja, ki vključuje tudi zaščito ljudi in živali ter ustrezno odpraviti posledice. Zato so potrebni predhodni načrti za ukrepanje za zaščito ljudi, živali in okolja ter njegove sanacije.

Za prisotnost GSO v hrani, krmi, semenih se uporablja molekularne metode, pri katerih se določajo določeni genski elementi. Nekateri genski elementi so prisotni v več gensko spremenjenih organizmih, s temi naredimo tako imenovane presejalne analize, kjer ugotovimo prisotnost-odsotnost GSO. Nekateri genski elementi so specifični za posamezne gensko spremenjene organizme. S temi lahko identificiramo, kateri GSO je prisoten v vzorcu.

Inšpektorat vzorči zelene dele rastlin soje, koruze, oljne ogrščice, krompirja in sladkorne pese, v katerih nato na Nacionalnem inštitutu za biologijo opravijo presejalne teste na prisotnost GSO.

Na podlagi preteklih rezultatov in v okviru razpoložljivih finančnih sredstev se vzorčenje planira vsako drugo leto. V letu 2022 vzorčenje ni bilo izvedeno, se pa ponovno planira v letu 2023. V skladu z Uredbo (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta bo potrebno imenovati nacionalni referenčni laboratorij za analize GSO v zelenih delih rastlin.

HUMANITARNE ORGANIZACIJE

ZKme-1 v 89.a in b členu določa, da MKGP za spodbujanje doniranja hrane posrednikom lahko sofinancira nakup tehnične opreme za izvajanje humanitarne dejavnosti. MKGP v ta namen izvaja javne razpise za sofinanciranje v skladu s predpisi, ki urejajo javne finance. Brezplačno razdeljevanje hrane mora pri tem izpolnjevati vse predpisane zahteve glede varne hrane. MKGP je do sedaj objavilo tri javne razpise za sofinanciranje nakupa tehnične opreme posrednikom pri razdeljevanju donirane hrane v obdobju 2018 – 2022. Na razpis se je do sedaj prijavilo 19 upravičencev, ki so prejeli sredstva za sofinanciranje. Skupna vrednost posameznega javnega razpisa je omejena na okoli 50.000 EUR z DDV. Delež sofinanciranja lahko znaša največ 99 % skupne vrednosti izvedenega nakupa tehnične opreme.

Inšpektorat ima pri tem pooblastila da v skladu s 174. členom ZKme-1 med drugim ugotavlja morebitno nezakonito pridobitev ali nenamensko porabo sredstev po tem zakonu ter pristojnemu organu predlaga, da zahteva vračilo nezakonito ali nenamensko pridobljenih sredstev. Lahko pa kmetijski inšpektor odredi ukrep, da se v skladu s 175.

členom nepravilnosti in nepravilnosti po tem zakonu in predpisih, izdanih na njegovi podlagi, odpravijo v roku, ki ga določi. Inšpektorat je v ta namen izbral posrednike, ki izpolnjujejo pogoje javnega razpisa (odloča o statusu humanitarne organizacije, opis programa nakupa in predračun z DDV) in so bili izbrani na podlagi števila doseženih točk glede na:

- delež lastnega sofinanciranja (0 do 10 točk),
- število upravičencev za prejem donirane hrane (največ 10 točk),
- stopnja brezposelnosti v statistični regiji delovanja posrednika pri razdeljevanju donirane hrane (največ 15 točk).

Inšpektorat je tako v letu 2022 opravil pregled nad dodelitvijo sredstev za nakup tehnične opreme posrednikom donirane hrane. Preverjala se je upravičenost dodeljenih sredstev za namen humanitarne dejavnosti in obstoj tehnične opreme na podlagi ocene tveganja. Vsak vlagatelj je bil ponderiran glede na število let prejetja sredstev ter glede na skupni obseg prejetih sredstev v evrih. Odločili smo se za pregled 30 % vseh vlagateljev (19) kar predstavlja 6 vlagateljev z najvišjim ponderjem ter 16 vlog. Pri nadzoru se je preverjala naslednja oprema:

- termometri za ugotavljanje temperaturnega režima hrane, ki se sami umerjajo
- gostinski hladilnik in zamrzovalniki,
- termo boksi za shranjevanje hrane med transportom, skladiščenjem in razdeljevanjem hrane,
- rf termo posode s pokrovom,
- štedilniki,
- mešalniki in rezalniki hrane,
- pečice,
- GN (gastronomske) termo posode,
- naprave s toplovodno kopeljo,
- hladilne torbe za transport,
- vozički za prevoz materiala,
- delovne mize,
- pomivalna korita,
- košare (zložljive),
- stroji za čiščenje košar,
- pomivalnih stroji,
- omare za shranjevanje oziroma skladiščenje hrane,
- pribor za prijemanje hrane oziroma živil.

Nepravilnosti pri nadzoru niso bile ugotovljene. Ugotovljen je bil obstoj opreme iz javnega razpisa, ki je bila namensko uporabljena.

Vzorčenje tal na ostanke FFS, nitrata in težke kovine na VVO ter na onesnaževala v tleh gnojenih z digestatom

Vodovarstvena območja (v nadaljevanju: VVO) so ena najpomembnejših oblik zavarovanja vodnih teles, pomembnih za odvzem pitne vode. Takšen način zavarovanja je poznal Zakon o vodah iz leta 1981, na podlagi katerega so VVO določile občine. Novi Zakon o vodah, ki v slovenski pravni red prevzema zahteve Direktive EU o ukrepih na področju vodne politike, pa prenaša pristojnost določanja vodovarstvenih območij na državo.

VVO ureja od konca leta 2022 15 uredb, in sicer za vodno telo vodonosnikov Ruš, Vrbankega platoja, Limbuške dobrave in Dravskega polja, za vodno telo vodonosnikov Dravsko-ptujskega polja, za vodno telo vodonosnika Apaškega polja, za vodno telo vodonosnika Selniška dobrava, za vodno telo vodonosnika Ljubljanskega polja, za vodno telo vodonosnikov Ljubljanskega barja in okolice Ljubljane, za vodno telo vodonosnikov Rižane, za vodna telesa vodonosnikov za območja občin Šmartno ob Paki, Polzela in Braslovče, za VVO za občini Škofja Loka in Gorenja vas – Poljane, za vodno telo vodonosnikov na območju občine Jezersko, za vodno telo vodonosnikov na območju občine Jesenice, za vodna telesa vodonosnikov na območju Slovenj Gradca, za vodno telo vodonosnikov za območje Celja in Žalca ter za vodna telesa vodonosnikov za območje občin Črnomelj, Metlika in Semič, Ormož, Središče ob Dravi, Sveti Tomaž in del občine Ljutomer. Z uredbami so določena VVO in vodovarstveni režimi.

Na VVO so določene različne stopnje varovanja, ki so odvisne od naravnih značilnosti in stopnje ogroženosti vodonosnikov oziroma površinskih voda. Uredbe predvidevajo tri stopnje varovanja oziroma razvrstitve vodovarstvenih območij, in sicer VVOI (najožja območja), na katerih velja najstrožji režim varovanja (prepovedana ali omejena raba mineralnih gnojil, gnojnice in gnojenske ter fitofarmacevtskih sredstev), VVOII (ožja območja) in VVOIII (širša območja).

Poleg VVO, ki so določena z vladnimi uredbami, je še vedno veliko vodovarstvenih območij določenih z občinskimi odloki, ki so jih občinski sveti sprejeli do leta 2002 v skladu s takrat veljavnim Zakonom o vodah in se v skladu s prehodnimi določbami sedanjega zakona še uporabljajo.

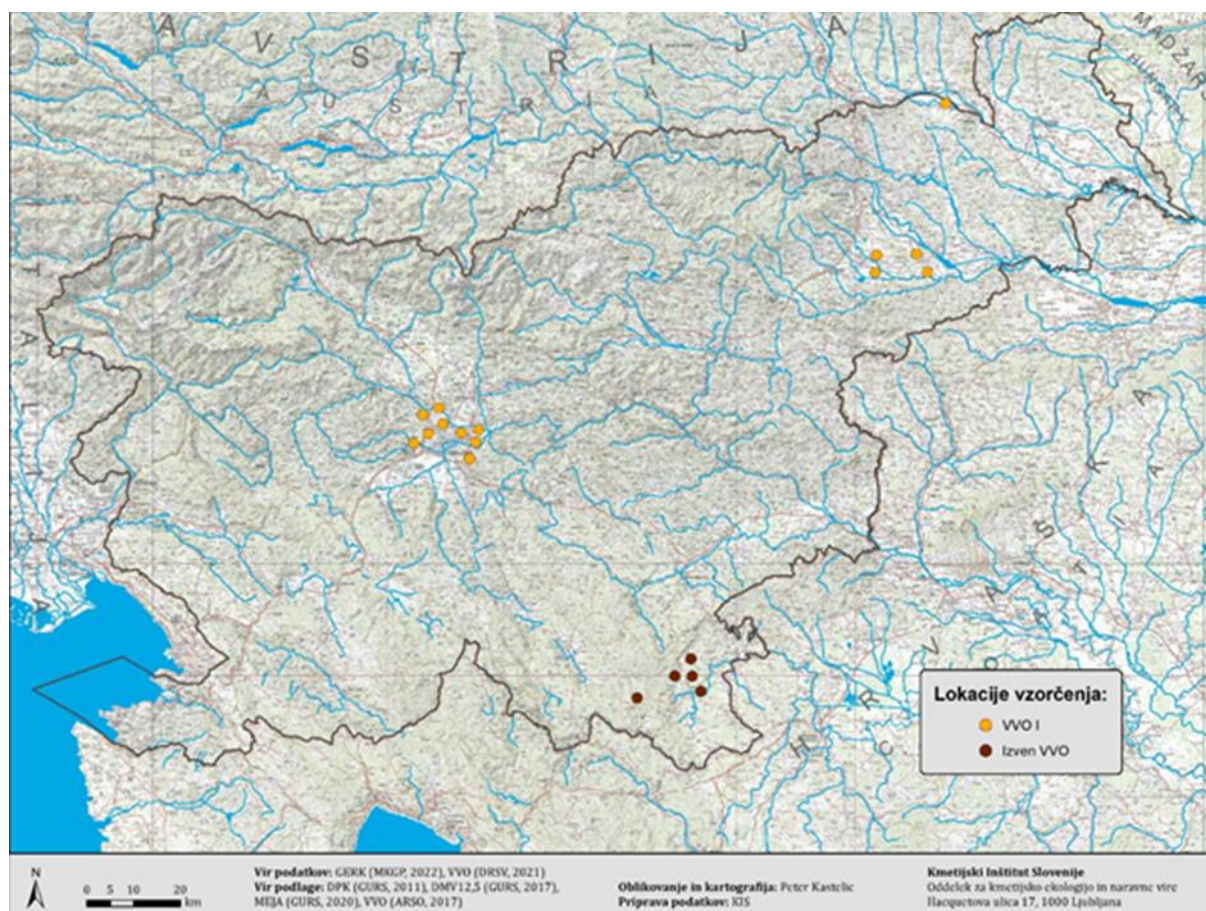
V evidenci VVO, ki jo vodi Direkcija RS za vode, se VVO, določena z vladnimi uredbami, vodijo pod nazivom »državni nivo«, VVO, določena z občinskimi odloki, pa pod nazivom »občinski nivo«. Površina vodovarstvenih območij v RS je leta 2018 znašala 349.680 ha ali 17,3% površine celotne države. Kmetijskih zemljišč v uporabi (v nadaljevanju: KZU) na teh območjih je bilo 93.190 ha, kmetovalci pa so na teh območjih prijavili 73.614 ha GERK KZU. Na območjih VVOI je bilo 2.405 ha KZU oziroma 1.960 ha GERK KZU.

VVO, še posebej tista najožja z najstrožjim režimom varovanja so glede gradbenih posegov, industrijskih con, komunalne urejenosti in načina kmetovanja najbolj občutljiva glede ekološkega in kemičnega stanja podtalnice. Proces v podtalnici so namreč izredno dolgotrajni, če pride do onesnaževanja vodnih teles z različnimi polutanti, kontaminanti ali celo gnojili in pesticidi. Polutant lahko potuje do vodnjaka

za zajem pitne vode preko talnega profila in vodnega telesa tudi več let, zato so tudi procesi očiščevanja dolgotrajni.

Zaradi vsega navedenega je pomembno, da kmetijska inšpekcija izvaja nadzor dobre kmetijske prakse na vodovarstvenih območjih glede gnojenja in rabe fitofarmacevtskih sredstev (v nadaljevanju: FFS), saj na podlagi posamičnih in sporadičnih primerov dokazuje, da kmetijstvo ne more biti in ni vir pojava težkih kovin, obstojnih organskih onesnaževal, lahko pa bistveno prispeva k zmanjševanju nitratov na aluvijalnih vodonosnikih.

Vzorčenje in analiziranje nevarnih snovi v tleh inšpekcijskih vzorcev je izvedel Kmetijski inštitut Slovenije. Vzeti je bilo 19 vzorcev na različnih lokacijah.

Slika 22: Prikaz lokacij vzorčenja v letu 2022.

Na VVO smo vzorčenje tal opravili na 14 kmetijskih zemljiščih. Vzorčenje smo opravili na območju 3 uredb o VVO, ki jih je Vlada Republike Slovenije sprejela na podlagi Zakona o vodah. Vzorčenje na VVO smo opravili znotraj naslednjih notranjih območij:

- najožje VVO (v nadaljevanju: VVO I)

Preglednica 13: Porazdelitev lokacij vzorčenja po posameznih uredbah o VVO.

Uredba o VVO	Vodovarstveno območje				Skupaj
	VVO I	VVO II	VVO III	Izven VVO	
Apaško polje	1				1
Celje					
Dravsko-ptujsko polje	4				4
Ljubljansko polje	9	1			10
Izven VVO				5	5
Skupaj	14			5	19

Vzorčenje tal smo opravili med 10. 10. 2022 in 20. 10. 2022 iz zgornjega (obdelovalnega) sloja tal (do 30 cm) enakomerno po celotnem obravnavanem kmetijskem zemljišču.

Vzorčenje izven VVO smo opravili na 5 kmetijskih zemljiščih, kjer je bil uporabljen digestat.

Vzorci so bili analizirani na naslednje težke kovine:

- svinec (Pb),
- kadmij (Cd),
- cink (Zn),
- baker (Cu),
- krom (Cr) in
- nikelj (Ni).

V vzorcih so bile opravljene kemijske analize 162 ostankov aktivnih snovi, ki se nahajajo v FFS.

V okviru analiz PAH za digestat so bile analizirane naslednje spojine:

- Naftalen, Acenaften, Acenaftilen, Antracen, Benzo(a)antracen, Benzo(a)piren, Benzo(b)fluoranten, Benzo(ghi)perilen, Benzo(k)fluoranten, Dibenzo(a,h)antracen, Fenantren, Fluoren, Fluoranten, Indeno(1,2,3-cd)piren, Krizen, Piren.

V okviru analiz PCB so bile analizirane naslednje spojine:

- PCB-28, PCB-52, PCB-101, PCB-118, PCB-138, PCB-153, PCB-180

Podlago za oceno obremenitve tal z nevarnimi snovmi v RS predstavlja Uredba o mejnih, opozorilnih in kritičnih imisijskih vrednostih nevarnih snovi v tleh. Uredba velja za celotno območje Republike Slovenije ne glede na sestavo ali vrsto rabe tal. Uredba onesnaženost tal opredeljuje s tremi stopnjami:

Mejna imisijska vrednost je gostota posamezne nevarne snovi v tleh, ki pomeni takšno obremenitev tal, da se zagotavljajo življenjske razmere za rastline in živali, in pri kateri se ne poslabšuje kakovost podzemne vode ter rodovitnost tal. Pri tej vrednosti so učinki ali vplivi na zdravje človeka ali okolje še sprejemljivi.

Opozorilna imisijska vrednost je gostota posamezne nevarne snovi v tleh, ki pomeni pri določenih vrstah rabe tal verjetnost škodljivih učinkov ali vplivov na zdravje človeka ali okolje.

Kritična imisijska vrednost je gostota posamezne nevarne snovi v tleh, pri kateri zaradi škodljivih učinkov ali vplivov na človeka in okolje onesnažena tla niso primerna za pridelavo rastlin, namenjenih prehrani ljudi ali živali ter za zadrževanje ali filtriranje vode.

Na VVO I je poleg mejnih vrednosti, ki so določene za celotno ozemlje RS prepovedna tudi uporaba naslednjih aktivnih snovi, ki jih vsebujejo FFS:

- bentazon, s-metalaklor, terbutilazin, metamitron, izoproturon, mcpp, mcpp-p, mcpa, dimetenamid, kloridazon, tritosulfuron, nikosulfuron, rimsulfuron, flurokloridon, petoksamid, klopirialid, dikloprop-p, matalaksil-m, metazaklor, dicamba, metribuzin, flufenacet, dimetaklor, klorotalonil, klorantraniliprol in triasulfuron.

Zaradi navedenega je bilo v primerih, ko smo vzorec tal odvzeli z VVO I, preverjeno tudi ali so lastniki kmetijskih zemljišč pri uporabi FFS upoštevali prepoved uporabe zgoraj navedenih aktivnih snovi na VVO I. Rezultate analiz v digestatu so na KIS vrednotili v skladu z Uredbo o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta ali digestata.

TEŽKE KOVINE

Ugotovljene koncentracije obravnavanih TK v vseh vzorcih tal niso presegle mejnih, opozorilnih in kritičnih imisijskih vrednosti iz Uredbe o mejnih, opozorilnih in kritičnih imisijskih vrednostih nevarnih snovi v tleh (Preglednica 14).

Preglednica 14: Podatki o vzorcih tal, v katerih so bile ugotovljene presežene vrednosti težkih kovin (v mg/kg suhe snovi).

Oznaka	IRSKGLR št.	Uredba o VVO	VVO	Raba tal 2022	Cr	Ni	Cu	Zn	Cd	Pb
				MV*	100	50	60	200	1	85
				OV*	150	70	100	300	2	100
				KV*	280	210	300	720	12	530
1	10440841	Ljubljansko polje	I	DTM	31,7	30,3	24,9	102,3	0,81	53,7
2	10440827	Ljubljansko polje	I	zelenjava	28,4	19,8	29,9	114,7	0,80	62,3
3	10440834	Ljubljansko polje	I	zelenjava	51,7	24,7	53,2	167,5	0,98	84,8
4	10440858	Ljubljansko polje	I	krompir	30,0	26,4	22,6	94,8	0,69	45,4
5	10440896	Ljubljansko polje	I	DTM	26,5	28,1	23,0	101,9	0,73	45,6
6	10440872	Ljubljansko polje	I	-	20,9	21,7	17,6	77,9	0,64	36,6
7	10440889	Ljubljansko polje	I	ječmen	31,5	34,1	27,4	106,9	0,67	44,9
8	10440902	Ljubljansko polje	I	zelenjava	28,7	27,8	29,6	109,4	0,77	46,4
9	10440865	Ljubljansko polje	I	ječmen	85,5	30,8	27,6	98,2	0,70	44,3
10	10445129	izven VVO	izven VVO	koruza	47,7	29,6	23,3	64,3	0,45	43,1
11	10445334	izven VVO	izven VVO	ječmen	62,9	25,3	19,8	68,2	0,31	38,8
12	10445303	izven VVO	izven VVO	koruza	54,3	26,3	19,2	68,7	0,18	37,2
13	10445310	izven VVO	izven VVO	koruza	55,5	25,1	17,3	65,5	0,15	34,7
14	10440599	izven VVO	izven VVO	trava	39,9	42,9	25,6	90,4	0,59	31,2
15	10446430	Apaško Polje	I	koruza	24,7	25,2	19,1	61,7	0,26	21,2
16	10447031	Dravsko-ptujsko polje	I	ječmen	59,6	40,4	37,0	116,4	0,24	22,3
17	10447048	Dravsko-ptujsko polje	I	koruza	45,2	32,2	28,5	99,0	0,25	24,9
18	10447017	Dravsko-ptujsko polje	I	koruza	28,1	24,7	21,0	74,9	0,30	30,6
19	10447024	Dravsko-ptujsko polje	I	koruza	30,7	28,3	25,7	79,9	0,23	23,1

* MV - mejna imisijska vrednost

* OV - opozorilna imisijska vrednost

* KV - kritična imisijska vrednost

OSTANKI FFS

Ostanke FFS v tleh smo ugotovili na 4 (od 14) kmetijskih zemljiščih. Vsa 4 kmetijska zemljišča se nahajajo na VVO I Ljubljansko polje. V 3 vzorcih tal smo ugotovili prisotnost 4 aktivnih snovi (boskalid, dimetomorf, pendimetalin in teflutrin), ki imajo dovoljenje za uporabo na VVO I, v 1 vzorcu tal pa smo ugotovili prisotnost metazaklora, ki na VVO I nima dovoljenja za uporabo (Preglednica 14). Uveden je prekrškovni postopek.

Ker iz ugotovljenih koncentracij aktivnih snovi v tleh ne moremo ugotoviti dejanskega časa uporabe FFS, ne moremo trditi, da je bil ob tem kršen Sklep Ustavnega sodišča, ki je uporabo FFS na VVO I Ljubljansko polje prepovedal s 16. 6. 2022. Smo pa kot rečeno kršitev uredbe o VVO Ljubljansko polje ugotovili v vzorcu tal, ki smo ga odvzeli z njive na VVO I, kjer je v rastni sezoni 2022 rasel ječmen, v času vzorčenja pa je bila na njivi že repa. V vzorcu tal smo namreč ugotovili prisotnost metazaklora, katerega uporaba je na VVO I Ljubljansko polje prepovedana.

Preglednica 15: Ugotovljeni ostanki FFS v vzorcih tal (v mg/kg suhe snovi)

IRSKGLR številka	Podatki o lokaciji vzorčenja			
	10440827	10440834	10440858	10440865
Uredba o VVO	Ljubljansko polje	Ljubljansko polje	Ljubljansko polje	Ljubljansko polje
VVO	I	I	I	I
Raba tal 2022	zelenjava	zelenjava	krompir	ječmen
Boskalid	0,04	0,37	-	-
Dimetomorf	-	-	0,019	-
Metazaklor	-	-	-	0,009
Pendimetalin	-	0,010	0,010	-
Teflutrin	-	-	-	0,066

Legenda:

prepoved uporabe na VVO I

NITRATNI DUŠIK V TLEH

Sprejemljive ostanke $\text{NO}_3\text{-N}$ v tleh (≤ 6 mg $\text{NO}_3\text{-N/kg}$) smo ugotovili na 16 % kmetijskih zemljišč. Na VVO I je bilo sprejemljivih ostankov 14 %, izven VVO pa 20 %. Zmerne ostanke $\text{NO}_3\text{-N}$ v tleh (6–21 mg $\text{NO}_3\text{-N/kg}$) smo ugotovili na 68 % kmetijskih zemljišč. Na VVO I je bilo zmernih ostankov 79 %, izven VVO pa 40 %. Presežene ostanke $\text{NO}_3\text{-N}$ v tleh (> 21 mg $\text{NO}_3\text{-N/kg}$) smo ugotovili na 16 % kmetijskih zemljišč. Na VVO I je bilo preseženih ostankov 7 %, izven VVO pa 40 %).

Na vseh 19 obravnavanih kmetijskih zemljiščih kršitev nitratne uredbe nismo ugotovili. Lastniki zemljišč so v rastni sezoni 2022 upoštevali zahteve glede mejnih vrednosti

vnosa N v tla, gnojenja z največ 250 kg N/ha iz organskih gnojil ter gnojenja izven obdobja časovnih prepovedi.

Kršitev uredb o VVO pri gnojenju smo ugotovili na 4 od 14 kmetijskih zemljiščih na VVO I (ali 29 %). Na 3 kmetijskih zemljiščih je bilo prvo dognojevanje okopavin z mineralnimi gnojili, ki vsebujejo N, opravljeno brez hitrega talnega nitrata testa (HTNT), na 1 kmetijskem zemljišču pa je bilo gnojenje opravljeno brez obveznega gnojilnega načrta. Preseženega dovoljenega enkratnega vnosa N iz mineralnih gnojil ter prepovedane uporabe gnojevke in gnojnice na VVO I nismo ugotovili (Preglednica 16). Uvedeni so bili ustrezni prekrškovni postopki zoper kršitelje.

Preglednica 16: Število ugotovljenih kršitev uredb o VVO pri gnojenju.

Opis kršitve na VVO I	Število kontrol	Število kršitev	% kršitev
prvo dognojevanje okopavin z mineralnimi gnojili brez HTNT	5	3	60
Gnojenje brez gnojilnega načrta	11	1	9
presežen dovoljen enkratni vnos N iz mineralnih gnojil	9	0	0
gnojenje z gnojevko in gnojnico	11	0	0
Skupaj	14	4	29

VZORCI DIGESTATA IZVEN VVO

V vseh obravnavanih 5 vzorcih tal prisotnosti PAH in PCB nismo ugotovili oziroma so bili rezultati meritev pod LOQ (manj kot 0,05 mg/kg ss za vsoto PCB ter manj kot 0,1 mg/kg ss za vsoto PAH). Podrobni rezultati meritev PAH in PCB so bili ugotovljeni v skladu z Uredbo o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta ali digestata. Težke kovine v digestatu prav tako niso bile presežene (glej preglednico 14). Kršitev pri gnojenju z nitrarnim dušikom v skladu z nitrarno uredbo nismo ugotovili.

VARSTVO VODA PRED ONESNAŽEVANJEM Z NITRATI IZ KMETIJSKIH VIROV

Med največjimi izzivi sodobnega kmetovanja je zagotoviti čim bolj učinkovito kroženje dušika v kmetijstvu. V RS so najpomembnejši vir dušika živalska gnojila (približno 30.000 ton letno), sledijo mineralna gnojila (približno 27.000 ton letno). Približno 2.000 ton dušika iz zraka vežejo metuljnice, 7.000 ton pa se ga iz zraka odloži na kmetijskih zemljiščih. Z zmanjšanjem uhajanja dušikovih spojin v vode in v zrak bi bilo mogoče brez posledic za pridelek kmetijskih rastlin porabo dušika iz mineralnih gnojil zelo zmanjšati. S tem bi lahko izboljšali tudi konkurenčnost kmetovanja.

Pri tem je zelo pomembno poznavanje kroženje duška v sistemu tla-rastline-atmosfera. Hitrost mineralizacije organskega dušika v rastlinam dostopno nitratno obliko določa razmerje C:N v tleh ter aktivnost mikroorganizmov v tleh (humusni antropogeni del tal). Pri tem se poleg nitratnega dušika tvori tudi amonijski ion, ki se tako kot nitratni dušik lahko spira v podtalnico in vodotoke, če ga je preveč ali se ga uporablja izven vegetacijske sezone. Prav tako del dušika pri gnojenju izhlapi (volatizira). Z metuljnicami se iz atmosfere veže v tleh do 40 kg N/ha letno.

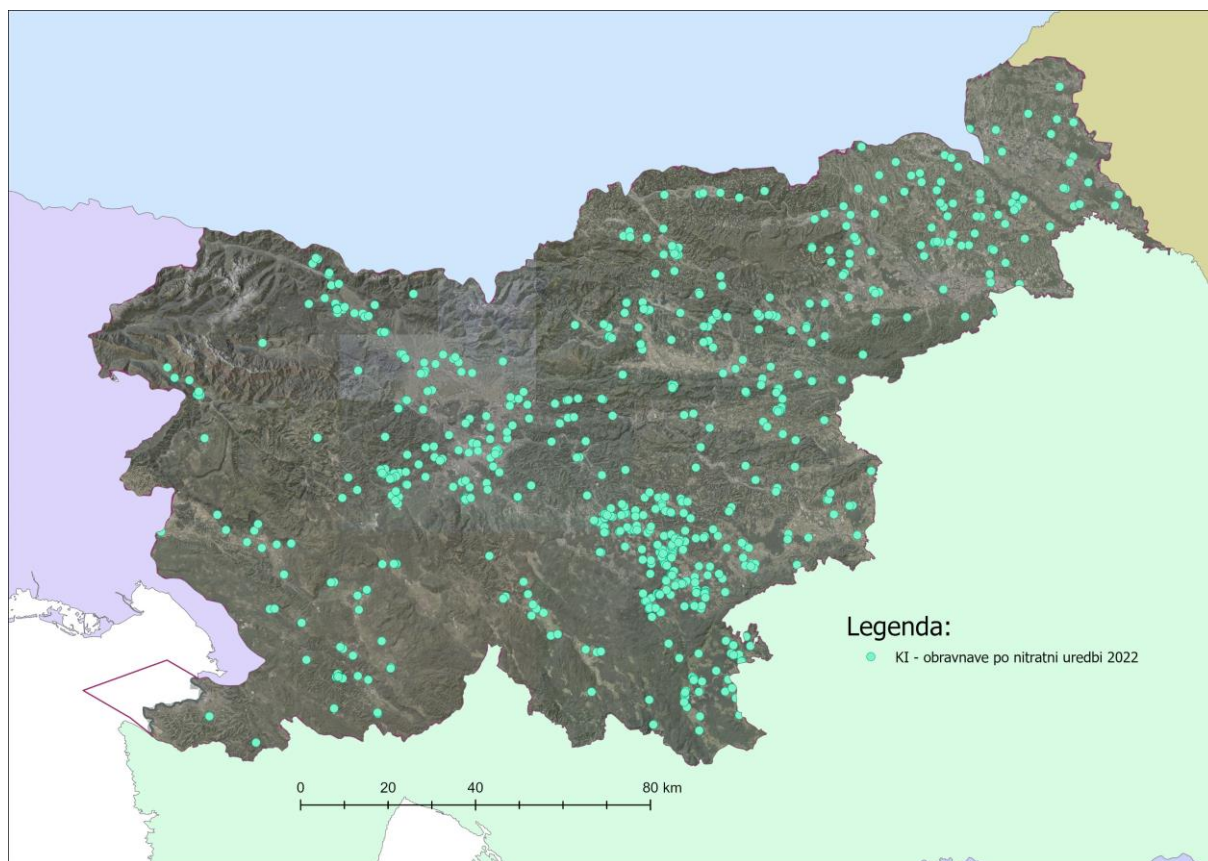
Ker ima RS intenzivno živinorejsko proizvodnjo, je nadzor pravilnega gnojenja in urejenosti skladiščnih kapacitet za živalska gnojila izrednega pomena, ne samo na občutljivih varovanih območjih kot so VVO, bližina vodotokov in območja slovenskega Krasa, temveč na vseh kmetijskih površinah.

Zaradi opisanega dejstva ter tudi zaradi prej omenjenih negativnih vplivov nitratov v pitni vodi na zdravje ljudi, je na ravni EU leta 1991 nastala nitratna direktiva, katere namen je preprečevanje in zmanjševanje obremenjevanja voda z nitrati, ki izvirajo iz kmetijstva.

Zahteve Uredbe o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov lahko razdelimo v sedem poglavij, ki obravnavajo naslednje skupine zahtev:

1. območje izvajanja zahtev in zavezanci,
2. obremenjevanje tal z dušikom iz živalskih gnojil,
3. prepovedi pri gnojenju,
4. omejitve pri gnojenju strmih zemljišč,
5. skladiščenje živalskih gnojil,
6. omejitve vnosa dušika v tla,
7. tehnologije gnojenja.

Na podlagi Uredbe o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov kmetijska inšpekcija tako opravlja nadzor nad pravilno rabo organskih in mineralnih gnojil na kmetijskih zemljiščih, s katerim se preprečuje prekomerna obremenitev tal, podtalnice in vodotokov z nitrati, ki lahko izhajajo iz kmetijske dejavnosti. Poleg tega se vrši nadzor nad uporabo organskih gnojil na vodovarstvenih območjih, preverja se vodotesnost in primerno velikost skladiščnih kapacitet za živalska gnojila na kmetijskih gospodarstvih ter omejitve gnojenja v času prepovedi.

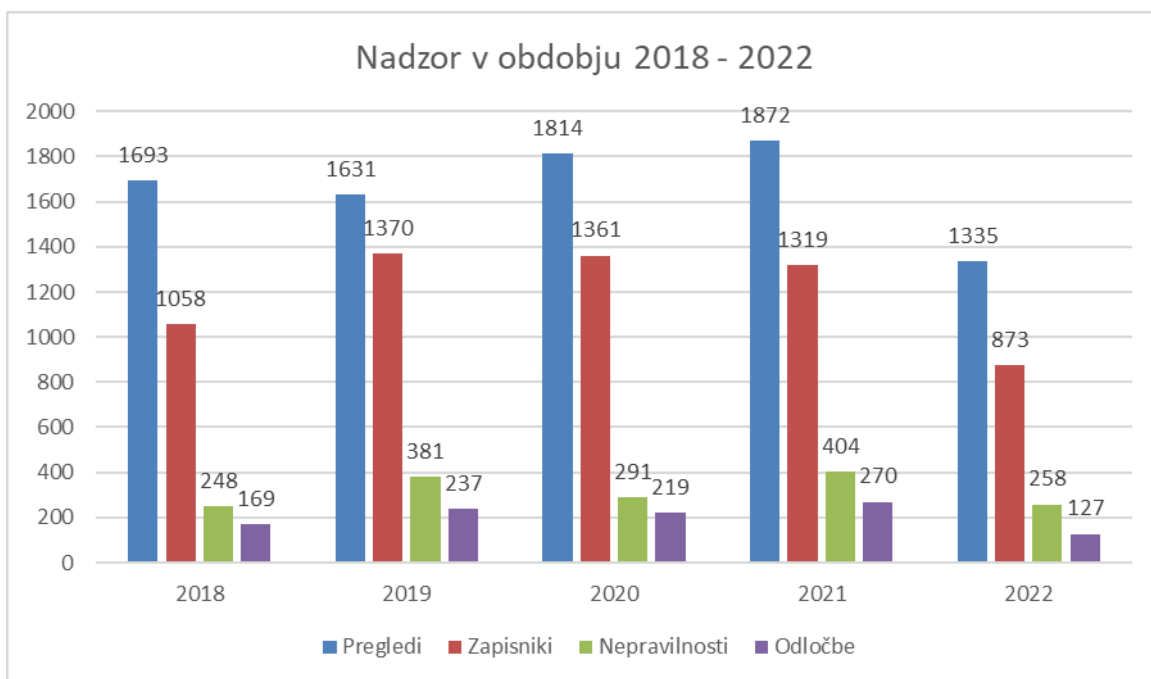

Slika 23: Prostorska razporeditev pregledov kmetijske inšpekcije po vsebini nitratne uredbe v letu 2022.

Preglednica 17: Rezultati nadzora nitratne uredbe v letu 2022.

	Pregledi	Zapisniki	Nepravilnosti	Odločbe	Pn vpisnik	Odločbe ZP-1	Globe, Skupaj EUR	Opomin	Opozorilo po ZP-1	Sodne takse, EUR
Letni vnos dušika iz živinskih gnojil v tla na nivoju kmetijskega gospodarstva (5.)	128	747	16	8	1	1	800,00	1	4	70,00
Ravnanje s presežki živinskih gnojil (6.)	29	26	8	5	1	0		2	1	60,00
Časovne omejitve gnojenja z gnojevko ali gnojnico (8.)	144	76	25		1	1	1.800,00	10		400,00
Časovne omejitve gnojenja s hlevskim gnojem (8.a)	78	47	12	5	1		800,00	9		270,00
Splošne omejitve gnojenja z organskimi in mineralnimi gnojili (10.)	16	12	3	1				2		60,00
Splošne omejitve vnosa gnojil v tla (11.)	14	8	14	1	2		2.400,00	8	1	240,00
Omejitev gnojenja 100 m od objekta za zajem pitne vode (11./3)	7	6								
Omejitev gnojenja ob vodotokih (11./4)	150	77	5	3				1		30,00
Skladiščni prostori za živalska gnojila (12.)	452	332	108	66	2		1.600,00	15		450,00
Časovna omejitev odlaganja uležanega hlevskega gnoja (12./5)	121	83	23	17				1	1	30,00
Omejitev odlaganja uležanega hlevskega gnoja 25 m od voda (12./5)	23	17	10	3	2		2.400,00			
Prepoved začasnega odlaganja uležanega hlevskega gnoja 100 m od objekta za zajem pitne vode (12./6)	3	2	5							
Pogoji skladiščenja hlevskega gnoja (12./12,13)	97	72	14	11						
Skupni vnos dušika v tla (13.)	28	12	4	1						

	Pregledi	Zapisniki	Nepravilnosti	Odločbe	Pn vpisnik	Odločbe ZP-1	Globe, Skupaj EUR	Opomin	Opozorilo po ZP-1	Sodne takse, EUR
Evidence o presežkih dušika (13./4)	9	7	1	1						
Pisna dokazila o dokupljenih organskih gnojilih (6.a)	12	7	4	1				1		30,00
Raztrošenje mineralnih in organskih gnojil (14.)	22	13	8	1		1	400,00			40,00
Drugo - UR-VVONKV-1	2	2								
SKUPAJ	1335	873	258	127	9	3	10.200,00	50	7	1.680,00

Slika 24: Primerjava rezultatov nadzora iz nitratne Uredbe v obdobju 2018-2022.

Iz slike 24 je razvidno, da je bilo število ugotovljenih nepravilnosti in izdanih ureditvenih odločb v letu 2022 manjše kot v preteklih letih, posledično tudi zaradi manjšega števila prijav ter deloma tudi dejstva, da kmetje upoštevajo omejitve gnojenja. Vseeno bo potrebno v letu 2023 poostriiti nadzor po tej uredbi.

BIOLOŠKO RAZGRADLJIVI ODPADKI, UPORABA KOMPOSTA ALI DIGESTATA

Pravna podlaga za izvedbo nadzora je Uredba o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov in Uredba o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta ali digestata. Nadzor nad uporabo digestata in komposta na kmetijskih zemljiščih je razdeljen v dve fazi. V prvi fazi inšpektorji iz bioplinarn in kompostarn pridobijo poimenski seznam prejemnikov digestata in komposta za obdobje zadnjega leta prevzema. Seznam mora vsebovati najmanj naslednje podatke:

- ime in priimek prevzemnika,

- naslov prevzemnika,
- datume prevzema,
- količine digestata ali komposta za posamezen datum prevzema.

V drugi fazi se na podlagi pridobljenih seznamov posameznih prejemnikov digestata ali komposta, ki ga posreduje Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja (v nadaljevanju: ARSKTRP), opravi nadzor pri teh posameznikih. Na kmetijskem gospodarstvu se pregleda naslednja dokumentacija:

- analiza tal površin na katerih se je uporabljal digestat,
- gnojilni načrt za površine, na katerih se je uporabljal digestat,
- količine vnosa na posameznem GERK-u,
- deklaracijo ali specifikacijo digestata ali komposta,
- evidenca uporabe.

Kmetijska inšpekcija je opravila 92 inšpekcijski pregledov, ugotovila 34 nepravilnosti ter izdala 9 ureditvenih odločb, s katero se je zavezancem odredila odprava nepravilnosti. Šestim zavezancem je bila izdana odločba, ker niso imeli gnojilnega načrta, oziroma urejene evidence o razvozu oziroma o uporabi digestata in komposta. Trem zavezancema je bila prepovedala uporaba komposta ali digestata, na kmetijskih zemljiščih, saj digestat ni izpolnjeval pogojev za 1. kakovostni razred.

PROMOCIJA KMETIJSKIH PRIDELKOV IN ŽIVIL

Dejavnosti skupne splošne promocije in promocije shem kakovosti za pospeševanje prodaje in porabe kmetijskih in živilskih proizvodov so ustaljena praksa javnih politik razvitih držav. To področje v Sloveniji ureja Zakon o promociji kmetijskih in živilskih proizvodov (v nadaljevanju: ZPKŽP). Ključni cilj ZPKŽP je promocija široko zastopane nacionalne sheme kakovosti »izbrana kakovost« ter tako označenih proizvodov. S pomočjo tovrstne promocije se potrošnika informira o pomenu in prepoznavnosti proizvodov iz shem kakovosti kot tudi o različnih načinih pridelave in predelave, prehranskih koristih in priporočeni rabi ter sledljivosti in zagotavljanju varnosti kmetijskih in živilskih proizvodov. Poleg tega pa se s promocijo v širši javnosti in med potrošniki tudi ustvarja pozitivna podoba kmetijskega in živilskega sektorja.

Za učinkovito promocijo (oglaševanje, tiskani material, promocijski dogodki itd.) je potrebno zagotoviti dovolj finančnih sredstev. Skladno z zakonodajo s področja državnih pomoči je potrebno del finančnih sredstev zagotavljati tudi s prispevkom pridelovalcev in predelovalcev iz posameznih sektorjev. ZPKŽP ureja načrtovanje in izvajanje skupne splošne promocije in promocije shem kakovosti kmetijskih in živilskih proizvodov v RS ter vzpostavlja temelje za evropsko primerljiv model izvajanja promocije in informiranja potrošnikov. Hkrati opredeljuje tudi način pobiranja prispevka za promocijo s strani zavezancev za plačilo v določenem sektorju.

Prav tako je v zakonodaji opredeljen nadzor nad izvajanjem zahtev, predvsem na področju plačila prispevkov s strani zavezancev. Sektorji se preko svojih predstavnikov v Sektorskih odborih samostojno odločajo o vstopu v takšno »nacionalno« promocijo, vstopu v shemo »izbrana kakovost« kot tudi o višini prispevka za promocijo. Nato

skupaj z ministrstvom pripravijo triletni Program promocije, ki opredeljuje cilje promocije in način njihovega doseganja na slovenskem trgu.

Prispevek za izvajanje promocije je obvezen za zavezance iz sektorjev, za katere se na podlagi strateškega načrta potrdi program promocije.

Zavezanec za plačilo prispevka za sadje je določen v 10. členu ZPKŽP:

- nosilec kmetijskega gospodarstva, ki se ukvarja s primarno kmetijsko proizvodnjo medu, mleka, krušnega žita, grozdja za vino, sadja, vrtnin, oljk in z rejo živali (v nadaljnjem besedilu: nosilec kmetijskega gospodarstva) in je vpisan v RKG,
- kupec - fizična in pravna oseba oziroma samostojni podjetnik posameznik, ki opravlja dejavnost predelave primarnih proizvodov iz prejšnje alineje.

V sektorju sadja je bilo po vsebini promocije opravljeni 1 pregled in ni bilo ugotovljenih nepravilnosti.

V sektorju pridelave in predelave mleka, je bilo opravljenih 7 pregledov, ugotovljena 1 nepravilnost in izdana je bila ena ureditvena odločba.

V sektorju sektor pridelave in predelave mesa, je bilo opravljenih 33 pregledov, ugotovljenih 17 nepravilnosti in izdanih 11 ureditvenih odločb.

Odvajanje prispevka za mleko, goveje in perutninsko meso

Obdobje plačevanja obveznega prispevka za promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov za zavezance iz sektorja pridelave in predelave mesa za goveje in perutninsko meso ter za zavezance iz sektorja pridelave in predelave mleka je trajalo od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2018.

Evropska komisija je dne 24.08.2020 izdala RS Sklep o združljivosti sheme državne pomoči za promocijo in informiranje v sektorju govejega in perutninskega mesa (SA.57139 (2020/N)) in Sklep o združljivosti sheme državne pomoči za promocijo in informiranje v sektorju mleka (SA.57140 (20120/N)). Naznanilo o prejetju sklepov Evropske komisije o združljivosti državne pomoči s Pogodbo o delovanju EU je bilo objavljeno v Uradnem listu št. 128, dne 25. 9. 2020. To pomeni, da se je prispevek v novem obračunskem obdobju za oba sektorja pričel obračunavati od 1. 10. 2020 in se obračunava do 31. 12. 2022. Prispevek se je podaljšal in se bo plačeval tudi za obdobje od 1. januarja 2023 do 31. decembra 2025.

Odvajanje prispevka za sadje

Prispevek za promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov za programsko obdobje od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2023 v sektorju sadja se plača za vse sadne vrste (koščičarji, pečkarji, jagodičevje, lupinarji, ipd.), ki se pridelujejo v RS, odvisen pa je od:

- površine intenzivnega sadovnjaka (ha); prispevek plača pridelovalec sadja,

- količine odkupljenega, v Republiki Sloveniji pridelanega, sadja namenjenega predelavi (tona); prispevek plača predelovalec sadja oziroma kupec.

Zavezanec za plačilo prispevka je:

- **pridelovalec sadja**, ki je v vlogi nosilca kmetijskega gospodarstva, ki se ukvarja s primarno kmetijsko proizvodnjo sadja v Republiki Sloveniji in je vpisan v RKG,
- **predelovalec sadja**, ki je v vlogi kupca in predeluje v Sloveniji pridelano sadje.

Predelovalec sadja je lahko:

- kmetijsko gospodarstvo, ki opravlja dopolnilno dejavnost predelave v Sloveniji pridelanega sadja,
- predelovalni obrat (fizična ali pravna oseba), ki se ukvarja s predelavo v Sloveniji pridelanega sadja.

Prispevek za sektor sadja v letih 2021, 2022 in 2023 znaša:

- za pridelovalca 20 eur na ha intenzivnega sadovnjaka, ki ga ima v uporabi,
- za predelovalca (kupca) 1,5 eura na tono v Sloveniji pridelanega sadja, ki se ga predela.

PRIDELOVALCI SADJA (nosilci KMG)

- a) Pridelovalec plača prispevek za prejšnje koledarsko leto na podlagi odločbe o odmeri prispevka, ki jo izda ARSKTRP enkrat letno za prejšnje koledarsko leto (16. člen ZPKŽP). Odločbe se odpošljejo v obdobju od 1. 1. do 30. 4. tekočega leta, v letu 2020 so sadjarji odločbe že prejeli, izjema pa je ta, da se pričetek roka za plačilo prispevka zaradi izrednih razmer preloži najkasneje do 1. 7. 2020.
- b) Prispevek se odmeri glede na površino intenzivnega sadovnjaka (ha), ki jo ARSKTRP določi na podlagi podatka o stanju hektarjev intenzivnega sadovnjaka na dan 31. 5. leta, za katerega se plačuje prispevek.
 - Za leto 2021 so zavezanci odločbe že prejeli, površine intenzivnih sadovnjakov so se vzele na dan 31. 5. 2021.
- c) Prispevka od kmetijskih površin nosilec ne plača, če skupni prispevek od vseh površin znaša manj kot 10 €. Pri višini določenega prispevka (20 €/ha) to pomeni, da vsi nosilci, ki imajo v uporabi manj kot 0,5 ha intenzivnih sadovnjakov NISO zavezanci za plačilo prispevka.
- č) Plačilo prispevka je glede na 17. člen ZPKŽP potrebno plačati v 20 dneh od prejema odločbe. Skladno z Zakonom o začasnih ukrepih v zvezi s sodnimi, upravnimi in drugimi javnopravnimi zadevami za obvladovanje širjenja nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19) se rok za plačilo odmerjenega prispevka za leto 2019 preloži za toliko časa, kolikor bodo trajali posebni ukrepi oziroma najkasneje do 1. 7. 2020. To pomeni, da trenutni rok po odločbah, ki je 20 dni od prejema odločbe, začne teči od 1. 7. 2020 dalje.

Na podlagi petega odstavka 16. člena ZPKŽP izvršbo neplačanega prispevka določenega z odločbo ARSKTRP opravi Finančna uprava Republike Slovenije (v nadaljevanju: FURS) po predpisih, ki urejajo izvršbo davkov. Na podlagi ugotovljenega stanja neplačanih prispevkov ARSKTRP naroči izvršbo FURS-u, zato pridelovalci sadja niso predmet nadzora kmetijske inšpekcije.

PREDELOVALCI SADJA (kupci)

- a) Predelovalec sadja (kupec) ZASE sam obračuna, nakaže in plača prispevek na podlagi odkupljenih in predelanih količin v RS pridelanega sadja. Prispevek plača enkrat letno (do 31. 1. za preteklo leto) ali mesečno (do 20. v mesecu za pretekli mesec) - pred začetkom plačevanja prispevka se predelovalec (kupec) z IZJAVO opredeli o rokih plačevanja prispevka (mesečno ali letno).
- b) Prispevka predelovalec (kupec) ne plača za sadje, ki je bilo v RS uvoženo oziroma se zanj dokaže, da ni bilo pridelano v RS, za sadje, ki ga nepredelanega izvozi naprej kupcu v tujino ali če je predelovalec (kupec) v vlogi posrednika.

Kupec kot posrednik

Kupec (predelovalni obrat) je lahko v vlogi posrednika, če sadje kupi od nosilca kmetijskega gospodarstva in ga proda direktno naprej, brez obdelave. V tem primeru ni zavezanec in ne plača prispevka. Čim kupec opravi eno fazo predelave (tipizacija, termična obdelava, kalibracija, pakiranje) je zavezanec za plačilo prispevka in se ga obravnava kot kupca po ZPKŽP. Posrednik je pravna ali fizična oseba oziroma samostojni podjetnik posameznik, ki kupi sadje in ga ne predela (ne opravi nobene faze predelave sadja), temveč ga proda naprej kupcu oziroma proda končnemu potrošniku. Če posrednik kupi sadje in ga proda za predelavo kupcu, je prispevek za sadje dolžan zase na ustrezen podračun javno finančnih prihodkov nakazati kupec in ne posrednik.

V primeru predelave na kmetiji, ko nosilec kmetijskega gospodarstva sam predela svoje sadje, ali sadje kupi še od drugega nosilca kmetijskega gospodarstva iz RS, z namenom nadaljnje predelave, je nosilec kmetijskega gospodarstva v vlogi nosilca in predelovalca (kupca):

- **kot nosilec kmetijskega gospodarstva** plača prispevek na podlagi prejete odločbe o odmeri prispevka s strani ARSKTRP – enkrat letno za prejšnje koledarsko leto,
- **kot predelovalec - kupec** obračuna, nakaže in plača prispevek na podlagi predelanih vseh količin sadja (lastnih ali kupljenih), ki jih je predelal na svoji kmetiji (mesečno ali letno).

Zbirni obračun

Izpolnjuje ga samo predelovalec (kupec), in sicer samo zase. Predelovalec (kupec) pripravi zbirni obračun, ki je skladno z izjavo o plačevanju prispevka lahko mesečni ali

letni. Na zbirnem obračunu je potrebno navesti podatke kupca, obdobje, vse količine od katerih je obračunan prispevek za promocijo ter skupni znesek plačila.

Rok za pošiljanje podpisanega zbirnega obračuna je najkasneje do 20. dne v mesecu za pretekli mesec ali enkrat letno do 31. januarja za preteklo leto.

Evidenca o obračunanem in plačanem prispevku

Kupec oziroma predelovalec sadja s sedežem ali stalnim naslovom v RS mora voditi lastno evidenco o obračunanem in plačanem prispevku, iz katere morajo biti razvidni: 1. Količina sadja, od katerega je bil obračunan prispevek za kupca; 2. Datum obračuna prispevka; 3. Datum poslanega zbirnega obračuna na MKGP; 4. Datum nakazila oziroma plačila prispevka; 5. Znesek, ki je bil obračunan kot prispevek; 6. Seznam plačil prispevka v preteklem mesecu/letu po zavezancih/posrednikih. Predelovalec (kupec) je dolžan podatke iz evidence hraniti tri leta od plačila prispevka.

SPOROČANJE PODATKOV V TRŽNO INFORMACIJSKI SISTEM

Tržno informacijski sistem obsega zbiranje, obdelavo in objavljane podatkov o količinah in cenah določenih kmetijskih pridelkov ali živil in kmetijskih zemljišč ter gozdov na reprezentativnih trgih. Tržno informacijski sistem vodi ARSKTRP. Minister je tisti, ki določi reprezentativne trge kmetijskih pridelkov ali živil in kmetijskih zemljišč ter gozdov, fizične in pravne osebe, ki morajo posredovati podatke, in predpiše vrsto, obseg in pogostnost zbiranja podatkov.

Sveže sadje

Namen izvajanja tržno informacijskega sistema za trg s svežim sadjem je ugotavljanje tržne cene na reprezentativnem trgu. Tržna cena je osnova za izvajanje tržne politike na področju sadjarstva.

Spremljamo gibanje prodanih količin in cene svežega sadja s slovenskim geografskim poreklom.

Zavezanci za poročanje so pridelovalci sadja, ki imajo v Registru kmetijskih gospodarstev vpisanih površin najmanj 10 ha jabolk ali 5 ha hrušk ali 5 ha jagod ali 3 ha breskev.

ARSKTRP spremlja gibanje prodanih količin in cen sadja, ki je bilo pridelano v RS ter prodano pri tistih pridelovalcih, ki dosegaajo predpisan obseg pridelave, in sicer:

- za breskve kakovostnega razreda I, velikosti najmanj 56 mm oziroma 85 g, če obseg skupnih površin breskev, vpisanih v register kmetijskih, dosega najmanj 3 ha,
- za hruške kakovostnega razreda I, velikosti 70 mm ali več, če obseg skupnih površin hrušk, vpisanih v register, dosega najmanj 5 ha,
- za jabolka kakovostnega razreda I, velikosti 65 mm ali več, če obseg skupnih površin jabolk, vpisanih v register, dosega najmanj 10 ha,
- za jagode, kakovostnega razreda I, če obseg skupnih površin jagod, vpisanih v

register, dosega najmanj 5 ha.

MKGP do 5. decembra pošlje na agencijo seznam pridelovalcev, ki na dan 1. decembra dosegajo obseg površin in so v prihodnjem letu zavezanci za sporočanje prodanih količin in cen sadja ter vrsto embalaže, v katero je sadje. Agencija pošlje najpozneje do 20. decembra pridelovalcem obvestilo, da so v prihodnjem letu zavezanci za sporočanje prodanih količin in cen sadja ter vrste embalaže. Če je pridelovalec član organizacije proizvajalcev ali zadruga, sporoča količine in cene ter vrsto embalaže sadja za pridelovalca organizacija proizvajalcev ali zadruga. Pridelovalec lahko za sporočanje pooblasti drugo pravno ali fizično osebo ter pooblastilo nemudoma predloži agenciji. Pridelovalec mora agenciji sporočiti količine in ceno sadja ter vrsto embalaže za tiste dni, ko dnevno prodana količina sadja presega 300 kg.

Meso in jajca

Namen izvajanja tržno informacijskega sistema za trg govejega, prašičjega, ovčjega in perutninskega mesa ter jajc, je ugotavljanje tržne cene na reprezentativnem trgu. Tržna cena je osnova pri ukrepih intervencijskega odkupa in podpore skladiščenju.

Z letom 2021 je uvedeno je novo poročanje pakirnih centrov o obsegu proizvodnje jajc v lupini po načinih reje. Nacionalno zbiranje podatkov o obsegu proizvodnje jajc v lupini je potrebno zaradi mesečnega poročanja Evropski komisiji, ki je 1. 10. 2019 sprejela Izvedbeno uredbo komisije (EU) 2019/1746 in z njo predpisala mesečno poročanje pakirnih centrov.

Skladno s to uredbo in Pravilnikom o tržno informacijskem sistemu za trge prašičjega mesa, ovčjega mesa ter perutninskega mesa in jajc, so zavezanci za mesečno poročanje obsega proizvodnje jajc v lupini po načinih reje vsi pakirni centri v RS. Pakirni centri so bili s stran ARSKTRP pisno obveščeni o obveznosti novega poročanja.

V letu 2022 je kmetijska inšpekcija opravila nadzor 39 pregledov pri 19 zavezancih. Pri enem zavezancu so bile ugotovljene kršitve, zato se mu je izreklo opozorilo po ZIN-u.

USPOSABLJANJE ZA VARNO DELO S TRAKTORJEM IN TRAKTORSKIMI PRIKLJUČKI

Kmetijska inšpekcija vrši nadzor nad usposabljanjem za varno delo s traktorjem in traktorskimi priključki. Za zagotovitev ustreznega usposabljanja je potrebno izvesti nadzor nad pooblaščenimi izvajalci usposabljanj tako glede izpolnjevanja predpisanih pogojev glede kadrov, opreme ter dokumentov in evidenc, kakor tudi nadzor nad samim izvajanjem usposabljanj. Pravno podlago za nadzor predstavljata Zakon o voznikih in Pravilnik o usposabljanju za varno delo s traktorjem in traktorskimi priključki.

Izvajalci usposabljanja so lahko le organizacije oziroma zavodi s področja kmetijstva ali gozdarstva, ki so pooblaščen z odločbo ministra za kmetijstvo.

Pogoji za izvajanje programa usposabljanja:

- učilnica,
- prostorski in materialni pogoji: ustrezna površina za prikaz, dva traktorja, priklopnik, trije traktorski priključki,
- kadrovske pogoji.

Izvajanje programa usposabljanja:

- število udeležencev (10 do največ 30 v skupini),
- v skupini za prikaz varne uporabe največ 10 udeležencev,
- trajanje usposabljanja: najmanj 10 šolskih ur teoretičnega dela v skladu s programom usposabljanja; najmanj 4 šolske ure na skupino (10 udeležencev) za prikaz varne uporabe traktorja in traktorskih priključkov,
- preizkus znanja:
 - o ne prej kot tretji dan po končanem teoretičnem delu,
 - o obvezna predhodna udeležba pri celotnem usposabljanju.

Dokumenti in evidence:

- dnevnik dela za vsak dan usposabljanja,
- vpis usposabljanja v elektronsko evidenco usposabljanj najmanj tri dni pred začetkom usposabljanja,
- vpis v elektronsko evidenco udeležencev usposabljanja,
- dokumenti, ki jih mora voditi izvajalec (prijava udeleženca, testna pola, potrdilo o opravljenem usposabljanju).

Izvajalci izvajajo tečaje na več lokacijah. V letu 2022 je bilo tako opravljenih 24 nadzorov pogojev za izvajanje programa usposabljanja. V enem primeru je bila ugotovljena nepravilnost pri izvajanju programa usposabljanja. Izdane pa so bile štiri ureditvene odločbe o odpravi nepravilnosti.

NADZORI PO VSEBINI PREPREČEVANJA ŠIRJENJA NALEZLJIVIH BOLEZNIH

V letu 2022 je kmetijska inšpekcija izvedla nadzora na terenu na podlagi Zakona o zaščitnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID-19, v zvezi izvajanjem ukrepov iz ZNB vendar samo v prvem četrtletju, saj je v nadaljevanju pandemija izzvenela. Nadzori so se izvajali predvsem v gostinskih obratih, tržnicah, vinotočih, kmečkih turizmih, zadrugah, sejmi in prodajalnah z mešanim blagom.

Skupno je bilo opravljeno 1093 pregledov, ugotovljeno 31 nepravilnosti, ureditvene odločbe niso bile izdane.

Splošno

Vinogradniške površine v RS so v povprečju zadnjih let, po podatkih iz registra pridelovalcev grozdja in vina (v nadaljevanju: RPGV) pri MKGP, razporejene v naslednjem razmerju vinorodnih dežel: 42 % površin vinogradov v Podravski, 17 % v Posavski in 41 % v Primorski vinorodni deželi.

V RKG je vpisanih 14.600 ha vinogradov, pridelek se redno prijavlja iz 14.200 ha. Iz podatkov o rabi kmetijskih zemljišč pa je razvidno, da imamo na ozemlju RS nekaj manj kot 17.000 ha vinogradov. V RPGV-ju je vpisanih 27.200 pridelovalcev grozdja in skoraj vsi so tudi pridelovalci vina, za stekleničenje je registriranih dobrih 2.500 pridelovalcev, od tega je 11 večjih (preko 500.000 litrov letno).

Značilna je velika razdrobljenost vinogradov, kar 85 % vinogradnikov obdeluje manj kot 0,5 ha vinogradov, velikost do 1 ha vinogradov pa zajame kar 91 % vseh pridelovalcev.

Največji premiki k izboljšanju velikostne strukture vinogradov so se zgodili na območju vinorodnega okoliša Goriška Brda, in sicer v tem okolišu 64 % pridelovalcev obdeluje več kot 1 ha vinogradov, 17 % pa jih obdeluje več kot 5 ha vinogradov. V tem vinorodnem okolišu je površina vinogradov po rabi kmetijskih zemljišč praktično enaka kot površina, vpisana v RPGV-ju (95 %), medtem, ko je v okoliših z največjo razdrobljenostjo ta delež ponekod tudi le 60 %.

Letno se obnovi ali na novo zasadi v povprečju dobrih 300 ha vinogradov, kar ne zadostuje za enostavno reprodukcijo. Posledično se slabša starostna struktura vinogradov: 12 % vinogradov je starejših od 40 let, medtem ko je bilo pred 15 leti takih le 4 %. Največji delež mladih vinogradov (do 25 let) je na Primorskem (70 %), medtem ko jih je v Podravju in Posavju le dobra polovica.

Situacija se je nekoliko izboljšala v zadnjih treh letih, ko je bilo na novo zasajenih po skoraj 400 ha vinogradov letno, v zadnjih dveh letih pa se je zaradi epidemije spet nekoliko poslabšala.

Po prvih ocenah o stanju kmetijstva v letu 2022, od Kmetijskega inštituta Slovenije, je pridelek grozdja v letu 2022, zaradi manjše površine vinogradov in predvsem zaradi suhega in vročega poletja, še manjši kot v letu 2021, ko je bil najskromnejši do takrat. Skupni pridelek belih sort je manjši za 9 %, pridelek pri rdečih sortah pa za 3 %. Kakovost obranega grozdja je bila odlična in napoveduje se še en vrhunski letnik vina. Letino 2022 je zaznamovala zgodnja trgatev, ki se je ponekod začela že v sredini avgusta. Pridelek grozdja je ocenjen na približno 78 tisoč ton, kar je za 7 % manj kot v letu 2021 in za 23 % manj v primerjavi s povprečjem zadnjih petih let (2017–2021).

Skromnejše zadnje letine (2019–2022) in izredno dobra kakovost grozdja zadnjih dveh letin kot kaže ugodno vplivajo na rast odkupnih cen grozdja, ki naj bi bile po ocenah na podlagi trenutno razpoložljivih odkupnih cen Statističnega urada RS (v nadaljevanju: SURS) in informacij s terena v RS, že drugo leto zapored višje. Rast odkupne cene grozdja v letu 2022 naj bi bila vsaj 10-odstotna, na letni ravni leta 2022 pa SURS napoveduje 9-odstotno zvišanje cen vina. Stroški pridelave so bili višji zaradi rasti cen goriva (stroški domačih strojnih storitev 15 %), podražila so se tudi FFS (v povprečju za 8 %). Zaradi rasti cen materiala in storitev za napravo vinogradov so stroški amortizacije vinogradov višji za od 20 do 25 %. Veliko večji so bili tudi stroški gnojil (+119 %), ki pa imajo v strukturi stroškov pridelave grozdja le približno 2-odstoten delež.

Pričakovano približno 10-odstotno zvišanje odkupnih cen grozdja verjetno ne bo zadoščalo za pokritje ocenjene rasti skupnih stroškov pridelave (+12 %). To bo vplivalo na poslabšanje ekonomskega položaja pridelovalcev grozdja za prodajo, ki je že leta zelo slab.

Po podatkih RPGV-ja se sicer približno 70 % pridelanega grozdja predela na kmetijskih gospodarstvih in proda kot vino, kar pridelovalcem omogoča doseganje večje dodane vrednosti.

Na obseg letnega pridelka vplivajo predvsem vremenske razmere v posameznem letu. Letno se pridelava med 63 in 89 mio litri vina, pri čemer ga je cca. 20 % za samooskrbo – registrirane pridelave je tako 45-55 mio litrov letno. Glavnino pridelka predstavljajo kakovostna vina z zaščitenim geografskim poreklom (70 %).

Po podatkih SURS-a znaša poraba vina v RS 35,5 litra/leto na prebivalca (2020/2021).

Zaloge vina so odvisne predvsem od pretekle letine in se gibljejo med 30 in 40 mio litri letno, zaradi obilne letine 2018 so v letu 2019 poskočile na 48 mio litrov, zaradi omejevanja prodaje zaradi epidemije pa so se v letu 2020 še nekoliko dvignile na 49 mio litrov. Z uvedbo ukrepa destilacije vina v letu 2020 in 2021 se je stanje zalog dokaj normaliziralo (45 mio. litrov v letu 2021).

Leto 2022 je bilo za delo vinarske inšpekcije ponovno posebno.

Delo inšpektorjev za vinarstvo je bilo v prvih treh mesecih leta 2022, zaradi epidemije covid-19, usmerjeno v administrativne nadzore podatkov v registru (vpisi vinogradov, podatki o vpisanih dodatnih lokacijah vinskih kleti), kontrola označevanja in oglaševanja vina na spletu ter na inšpekcijske preglede na terenu (vinogradi), brez prisotnosti strank.

Dne 15.03.2022 je vlada Republike Slovenije izdala Odlok o prenehanju veljavnosti Odloka o začasnih ukrepih za preprečevanje ponovnih izbruhov in širjenja okužb z nalezljivo boleznijo covid-19 v upravnih zadevah. S tem je bilo delo inšpekcije za vinarstvo razbremenjeno v smislu nadzorov po tej vsebini.

Spremenjenim razmeram na trgu grozdja in vina je sledilo tudi delo inšpekcije za vinarstvo, ki temelji na učinkovitosti, kakovosti in odgovornosti. Za doseg zastavljenih ciljev smo v okviru strategije dodatno okrepili notranje nadzorne mehanizme, večjo pozornost pa smo namenili tudi učinkoviti uporabi razpoložljivih virov.

Osnova za delo inšpekcije za vinarstvo je Zakon o vinu (v nadaljevanju: ZVin), ki daje inšpektorju za vinarstvo naslednje pristojnosti:

- dostopati in pregledovati: vinograde, proizvodne obrate (kleti, polnilnice ipd.), skladišča, v katerih se skladiščijo grozdje, mošt, vino ali drugi proizvodi in enološka sredstva, stanovanjske prostore, v katerih se za promet namenjeni mošt, vino in drugi proizvodi pridelujejo ter v katerih se skladiščijo enološka sredstva, carinska skladišča v prisotnosti carinske službe, objekte, v katerih se grozdje, mošt, vino ali drugi proizvodi prodajajo končnemu potrošniku,
- pregledovati opremo za pridelavo grozdja, mošta, vina in drugih proizvodov ter opremo za točenje vina,
- pregledovati grozdje, mošt, vino in druge proizvode v proizvodnem obratu, prevoznem sredstvu, prometu, vključno s ponudbo končnemu potrošniku, enološka sredstva, embalažo za mošt, vino in druge proizvode,
- pregledovati označbe na embalaži, ocene mošta, vina in drugih proizvodov, poročila pooblaščenih organizacij, analize izvide, listine in druge dokumente, ki spremljajo grozdje, mošt, vino in druge proizvode, namenjene za promet, kletarsko evidenco, podatke iz registra vinogradov in registra kmetijskih gospodarstev ter drugo dokumentacijo o grozdju, moštu, vinu in drugih proizvodih pri pridelovalcih, predelovalcih, gostincih in trgovcih, vključno s promocijskim materialom,
- nadzirati izvajanje dela pooblaščenih organizacij,
- jemati na stroške lastnika vzorce grozdja, mošta, vina, drugih proizvodov in enoloških sredstev ter jih dati v analizo,
- organoleptično preizkusiti mošt, vino in druge proizvode.

Organiziranost in kadrovska struktura vinarske inšpekcije

Zaposleni

Nadzor nad izvajanjem določb ZVin in predpisov, izdanih na njegovi podlagi, je v letu 2022 izvajalo deset inšpektorjev za vinarstvo, ki so delo opravljali na območnih enotah po RS, v zmanjšanem obsegu tudi vodja inšpekcije za vinarstvo.

Starostna struktura inšpekcije za vinarstvo je visoka, saj je dobra polovica inšpektorjev starih nad 55 let in kar 3 inšpektorji ne opravljajo nadzorov izven rednega delovnega časa.

Dvojna pooblastila

Inšpektorji za vinarstvo zaradi racionalizacije dela, na osnovi pooblastil, opravljamo tudi nadzore na področju dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, ki so gostinska dejavnost in so povezani s prometom z vinom. To so dopolnilne dejavnosti turizma na kmetiji, kamor sodijo:

- turistična kmetija z nastanitvijo,
- izletniška kmetija,
- vinotoč,
- osmica.

Delo izven rednega delovnega časa

Izven delovnega časa je bilo po različnih vsebinah opravljenih več vrst nadzora:

- nadzor prometa z grozdem,
- obravnavanje prijav, ki jih ni mogoče obravnavati v delovnem času,
- nadzor nosilcev dopolnilnih dejavnosti – turizem na kmetiji, ki opravljajo dejavnost ob koncu tedna,
- izvajanje izobraževanj s poudarkom na vinarskih vsebinah na sedežih Kmetijsko gozdarskih zavodov Slovenije.

Glede časovne razporeditve je bil nadzor prometa z grozdem in odkupa grozdja opravljen v času trgatve, to je od začetka septembra do sredine oktobra.

Prijave so se izven delovnega časa obravnavale celo leto oziroma po potrebi.

Poostrene nadzore ZNB/PCT pogojev v gostinstvu smo izvajali v okviru svojega rednega dela od začetka januarja do konca marca 2022, tudi izmenično med vikendi in še bolj intenzivno, tudi izven rednega delovnega časa.

Izven delovnega časa so potekala predavanja za vinogradnike na Kmetijsko gozdarskih zavodih in društvih. Termine za predavanja določijo organizatorji (zavodi in društva) in jih prilagodijo slušateljem. To pomeni, da je bila večina predavanj izvedena v popoldanskih in večernih urah.

Inšpekcijski nadzor in ugotovitve po področjih nadzora

Pridelava grozdja in vina

Slika 25: Število opravljenih nadzorov in ugotovljenih nepravilnosti po vrstah nadzora glede pridelave grozdja in vina v letu 2022.

Trsni izbor in pridelava grozdja

Pridelava grozdja obsega vsa dela v vinogradu, vključno s trgatvijo grozdja.

Zakonodajalec določi meje pridelovalnih območij in jih uvrsti na seznam geografskih označb na podlagi elaborata o pridelovalnih območjih, ki ga pripravi pooblaščen organizacija. Na podlagi utemeljenega predloga pridelovalcev se lahko določijo meje vinorodnih krajev in vinorodnih leg, ki se jih uvrsti na seznam geografskih označb. Iz predloga pridelovalcev mora biti razvidno, da obstaja zanimanje za uporabo te geografske označbe ter da agrobiološki in drugi dejavniki za območje upravičujejo uvrstitev le-tega na seznam geografskih označb.

Zakonodajalec po uradni dolžnosti črta iz seznama geografskih označb vse vinorodne kraje in vinorodne lege, za katere ugotovi, da se v zadnjem petletnem obdobju niso uporabljali pri označevanju mošta, vina in drugih proizvodov.

Na vinorodnem območju RS se lahko sadijo le tiste sorte vinske trte *Vitis vinifera*, ki jih določa trsni izbor. Tega določi minister na podlagi elaborata o pridelovalnih območjih. Pooblaščen organizacija v tem elaboratu ugotavlja primernost posamezne sorte vinske trte za posamezno pridelovalno območje glede na ampelografske značilnosti sorte, značaj vina, pridelanega iz te sorte in tržne zanimivosti sorte.

Vrhunec vinogradniških del je trgategv grozdja, ki se lahko izvede ob tehnološki zrelosti grozdja. Grozdje vsebuje med 150 in 250 gramov sladkorja na kilogram. Glavna sladkorja sta heksozi glukoza in fruktoza, majhen odstotek sladkorjev doprinesejo pentoze (0,5 do 2,5 g/kg), ki ne fermentirajo. Ob zrelosti so najvažnejše sestavine grozdja sladkor, kisline (vinska, jabolčna, citronska...), mineralne, dušične, pektinske snovi, vitamini, dišeče in aromatične sestavine ter taninske snovi in barvila.

Če pridelovalec ne izpolnjuje pogojev glede trsnega izbora in pridelave grozdja, ima inšpektor pooblastilo, da:

- prepove sajenje in odredi uničenje trsov, ki niso v trsnem izboru,
- začasno, do pridobitve odločbe o oceni, prepove promet z moštom ali vinom, če sumi, da ne ustreza predpisanim pogojem,
- izloči iz prometa, zapleni, odredi predelavo ali odredi ustrezno označitev mošta, vina in drugih proizvodov:
 - če so pridelani iz grozdja vrst trte, ki niso *Vitis vinifera* ali ki niso križanec med *Vitis vinifera* in drugo vrsto rodu *Vitis*,
 - če so pridelani v Republiki Sloveniji iz grozja medvrstnih križancev z vrsto *Vitis vinifera*,
 - katerih dejanske lastnosti oziroma geografsko poreklo ne ustrezajo označenim.

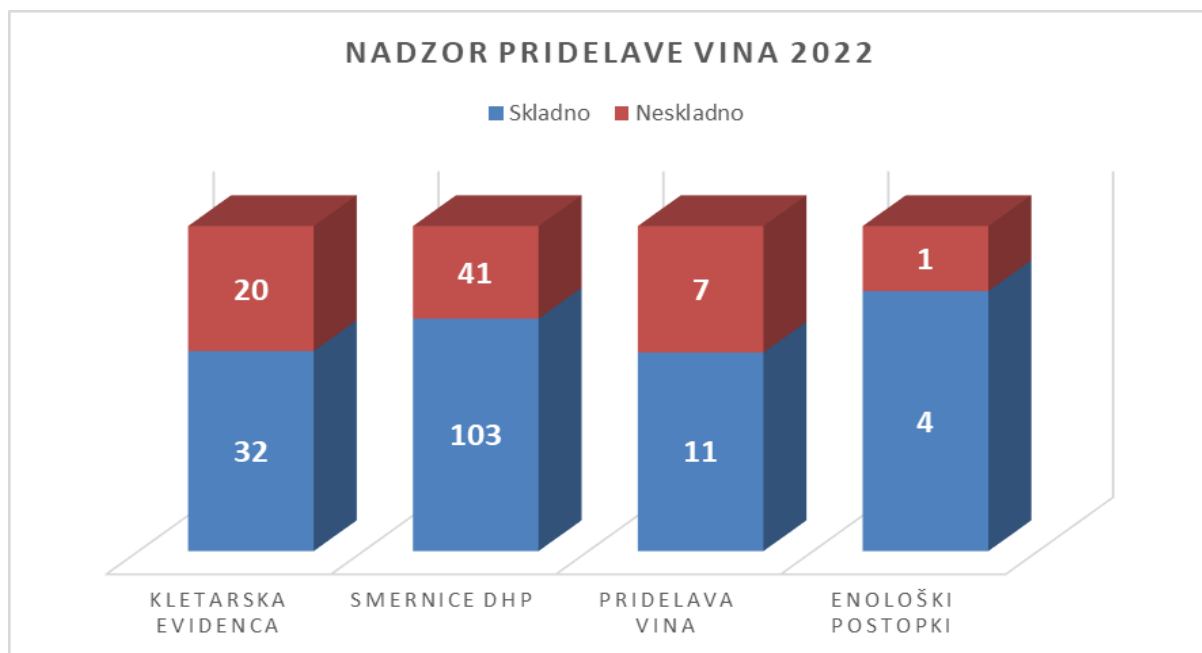
Pri nadzoru vsebine trsnega izbora ni bilo ugotovljenih nepravilnosti. Pri nadzoru vinogradov, ki niso vpisani v RPGV, so bile ugotovljene površine, zasajene s samorodnico. Te površine so pridelovalci evidentirali v RKG z vrsto rabe - drugi trajni nasadi.

Zaradi ekološke pridelave grozdja in posledično obdelava vinogradov v smislu »permakulture«, se že pojavljajo težave pri sosednjih vinogradnikih zaradi širjenja bolezni in škodljivcev.

Po vsebinah pridelave grozdja je bilo opravljenih 61 pregledov in ugotovljenih 12 nepravilnosti. Vsebine nadzora pridelave grozdja so:

- omejitev največjega dovoljenega hektarskega pridelka grozdja: opravljenih je bilo 15 pregledov, ugotovljenih je bilo 7 nepravilnosti,
- tehnološka zrelost in kakovost grozdja: opravljenih je bilo 11 pregledov, nepravilnosti ni bilo ugotovljenih,
- izpolnjevanje pogojev za vpis v RPGV: opravljenih je bilo 30 pregledov, kjer so bile ugotovljene 4 nepravilnosti,
- pridelovalna območja in trsni izbor: opravljenih je bilo 5 pregledov, ugotovljena je bila 1 nepravilnost.

Pridelava mošta, vina in drugih proizvodov ter uporaba enoloških postopkov in sredstev

Slika 26: Število opravljenih nadzorov in ugotovljenih nepravilnosti po vrstah nadzora glede pridelave vina v letu 2022.

Nadzor nad pridelavo in dodelavo grozdja, mošta in vina se vrši pri pridelovalcih oziroma na mestu pridelave ter obsega naslednje vrste nadzora:

- nadzor varnosti (ostanki pesticidov, onesnaževala, alergeni in druge snovi),
- preverjanje kakovosti,
- preverjanje geografskega porekla,
- ustrezna registracija pridelovalca – vpis v registre,
- sledljivost pridelave,
- sledljivost nabave enoloških sredstev, fitofarmacevtskih sredstev, čistil,
- sledljivost prodaje vina,
- nadzor vodenja evidenc (kletarska evidenca, uporaba enoloških sredstev, uporaba FFS, uporaba čistil),
- nadzor higienskih pogojev v kleti,
- nadzor tehničnih pogojev za predelavo grozdja v vino,
- obvladovanje kritičnih kontrolnih točk pri predelavi,
- umik/odpoklic nevarnega izdelka.

S ciljem, da se zajame čim širši spekter pridelovalcev, se nadzor nad pridelavo in dodelavo grozdja, mošta in vina razdeli med naslednje vrste pridelovalcev:

- *Pridelovalci, ki imajo dovoljenje za stekleničenje* in so si v zadnjem letu pridobili odločbe za ocenitev pridelanega vina.
- *Pridelovalci, ki imajo dovoljenje za stekleničenje* in si v zadnjem letu niso

pridobili odločbe za ocenitev pridelanega vina. Ti pridelovalci lahko brez ocene tržijo samo vino brez geografskega porekla in navedbe sorte, ki se lahko daje v promet izključno kot originalno polnjeno vino. Pri teh pridelovalcih obstaja sum, da tržijo neocenjeno originalno polnjeno vino z geografskim poreklom ali celo navedeno sorto.

- *Pridelovalci, ki nimajo dovoljenja za stekleničenje* in so si v zadnjem letu pridobili odločbe za ocenitev. Ti pridelovalci lahko tržijo samo neoriginalno polnjeno vino v svojem proizvodnem obratu ali na registrirani dodatni lokaciji vinske kleti ali dajo vino služnostno stekleničiti za to dejavnost registriranemu samostojnemu podjetniku ali pravni osebi.
- *Pridelovalci, ki nimajo dovoljenja za stekleničenje* in si v zadnjem letu niso pridobili odločbe za ocenitev. Pri teh pridelovalcih obstaja sum, da tržijo neocenjeno neoriginalno polnjeno vino.
- *Pridelovalci, ki so prijavili količino pridelka, ki odstopa od večletnega povprečja* (manj kot 5.000 kg grozdja na hektar ali več kot 16.000 kg grozdja na hektar). Pri teh pridelovalcih obstaja sum, da niso prijavili celotne količine pridelanega grozdja oziroma so kot svoj pridelek prijavili grozdje, ki ga niso pridelali sami.

Postopek pridelave vina se prične s pecljanjem in mletjem grozdja. Mletje ali drozganje se izvaja s posebnimi mlinci, ki grozdnih jagod ne zmeljejo v celoti, temveč samo povzročijo, da jagodna kožica poči. Običajno se, predvsem v sodobni pridelavi vina, pri drozganju v pecljalniku ločijo jagode od pecljev. Pri pridelavi rdečih vin sledi drozganju maceracija zmletega grozdja. Maceracija omogoča podaljšan stik grozdnega soka s trdnimi deli grozdne jagode. Pri tem je posebej pomemben stik soka s kožico jagode, saj se pri tem izvaja ekstrakcija barve, arom, taninov in drugih snovi. Dolžina maceracije je odvisna od sorte grozdja in lahko traja več dni. Pri pridelavi rdečih vin se v postopku maceracije že začne alkoholno vrenje.

Pri pridelavi belih vin se maceracija izvaja pri pridelavi oranžnih vin. Drozga se običajno takoj stisne, mošt, ki pri tem nastane, pa se pri belih sortah praviloma še predbistri oziroma razsluzi. Z razsluzevanjem se odstranijo različne snovi, ki sedimentirajo in povzročajo preveliko motnost mošta.

Mošt se nato pretoči v sode ali jeklene cisterne. Tu se običajno opravi tudi mlečnokislinska fermentacija ali razkis. S tem kletarji motečo jabolčno kislino v grozdu spremenijo v bolj prijetno mlečno. Nato se prične končna fermentacija ali alkoholno vrenje. Ta faza predstavlja glavni del pridelave vina, v njej pa kvasovke, ki so iz grozdnih jagod prešle v drozgo in mošt, ali so naknadno dodane selekcionirane kvasovke, pretvarjajo sladkor v alkohol. Pri tem nastaja še vrsta stranskih produktov, ki kasneje vplivajo na aromo in značilnosti vina. Po končani fermentaciji, ko je večina sladkorjev pretvorjena v alkohol, se intenzivnost vrenja zmanjša, v vinu, ki nastane, pa vedno ostane nekaj nepovretega sladkorja.

Vse faze pridelave grozdja morajo slediti smernicam dobre higienske prakse (v nadaljevanju: smernice DHP). Naknadni nadzor nad dodelavo grozdja, mošta in vina se v fazi prometa z vinom opravi na podlagi nadzora evidence o uporabi FFS in nadzora

kletarske evidence, kjer morajo biti zavedeni tudi vsi enološki postopki, ki so bili izvedeni pri pridelovalcih na mestu pridelave.

ZVin dovoljuje uporabo le predpisanih enoloških postopkov in enoloških sredstev pri pridelavi vina.

Glede vodenja **kletarske evidence** inšpektorji ugotavljamo, da jo dosledno vodijo predvsem večji pridelovalci, pri manjših pa opažamo pomanjkljivosti, predvsem pri evidentiranju prodaje vina. Glede na to, da so pridelovalci vina, ki so fizične osebe, obdavčeni po katastrskem dohodku in niso zavezanci za izdajo računov, je otežen nadzor količin. Nadzor nad pridelanimi in prodanimi količinami omogočajo podatki o prijavi pridelka in zalog, podatek o stanju količin v kleti, razlika med pridelanimi količinami in stanjem v kleti je prodana količina vina, ki mora biti razvidna iz kletarske evidence.

Kletarska evidenca je sestavni del smernic DHP za predelavo grozdja v vino.

Dobra higienska praksa za predelavo grozdja v vino vključuje vse faze od trgatve grozdja do prodaje vina in s tem zagotavlja visoko raven varovanja zdravja potrošnikov vina.

Z upoštevanjem uredbe (ES) št. 178/2012 o določitvi splošnih načel in zahtevah živilske zakonodaje se zmanjšujejo ovire za promet z vinom znotraj EU.

Po uredbi (ES) št. 852/2014 o higieni živil je za zagotovitev varnosti hrane potreben celovit pristop od kraja primarne proizvodnje do vključno dajanja proizvodov v promet mora vsak nosilec živilske dejavnosti v živilski verigi zagotoviti, da varnost hrane ni ogrožena.

Za zagotavljanje javnega zdravja je določeno, da morajo za nadzor nad dejavniki tveganja za varnost vina in hkrati vso odgovornost prevzeti vinarji sami. Smernice, ki so zasnovane na načelih HACCP, spodbujajo uporabo ustreznih higienskih praks na kmetiji, zato pridelovalcem in predelovalcem svetujemo njihovo uporabo, lahko pa si tudi sami ustvarijo lasten sistem nadzora nad dejavniki tveganja. Nadzor pridelovalca/predelovalca nad tveganji pa ne nadomešča uradnega nadzora.

V kolikor kakšna od tradicionalnih metod proizvodnje, predelave, distribucije ali zaradi posebnih geografskih pogojev odstopa od ustaljene prakse, se zahteve lahko prilagodijo na nacionalnem nivoju.

Nosilci živilske dejavnosti vzpostavijo, izvajajo in vzdržujejo redne postopke, ki temeljijo na načelih HACCP ter vzpostavijo vodenje evidenc, sorazmernih z vrsto in velikostjo živilske dejavnosti, kar dokazuje učinkovito uporabo ukrepov. Evidence morajo biti sproti osvežene, hranjene skozi ustrezno obdobje in vedno na voljo pristojnemu nadzornemu organu.

Zaradi registracije obrata vsak nosilec živilske dejavnosti na način, ki ga zahteva ustrezen pristojni organ, le-tega obvesti o vsakem novem obratu pod njegovim nadzorom, ki opravlja katero koli stopnjo proizvodnje, predelave in distribucije hrane in sproti sporoča pomembne spremembe.

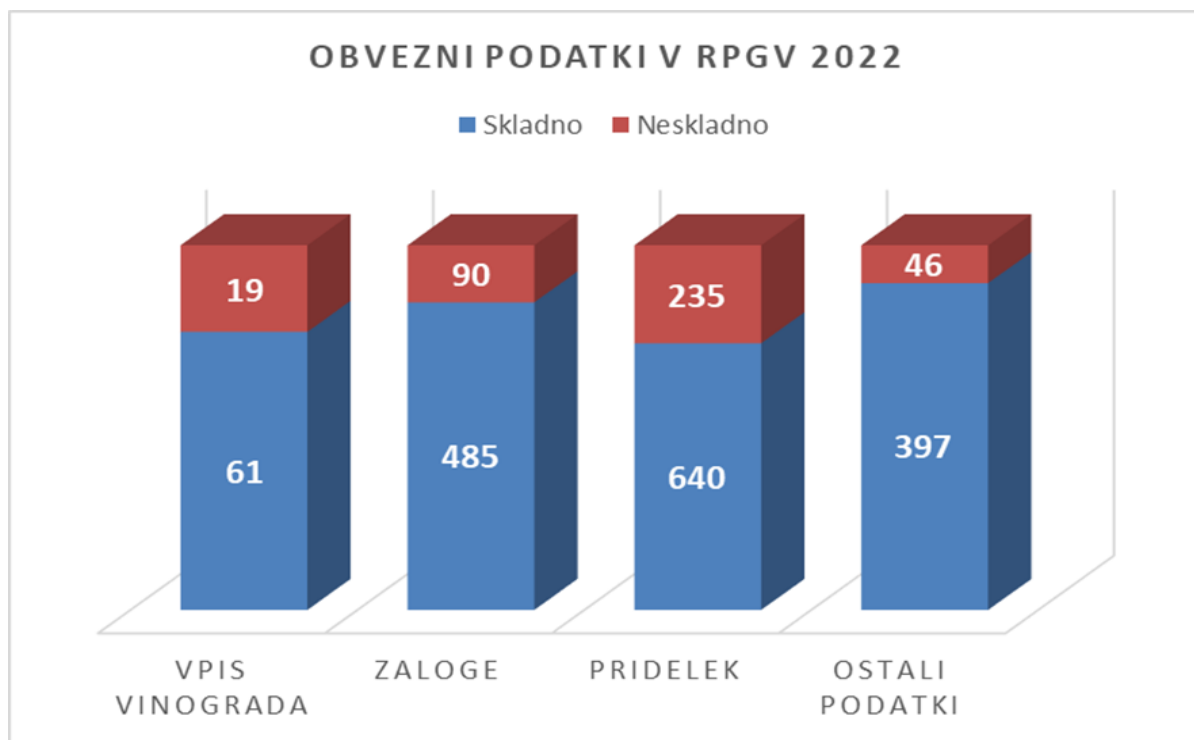
Po vsebinah pridelave grozdja, mošta in vina je bilo opravljenih 219 pregledov in ugotovljenih 69 nepravilnosti:

- vodenje kletarske evidence o pridelavi: opravljenih je bilo 52 pregledov, ugotovljenih je bilo 20 nepravilnosti,
- smernice dobre higienske prakse: opravljenih je bilo 144 pregledov in ugotovljenih 41 nepravilnosti,
- postopki pridelave mošta, vina: opravljenih je bilo 18 pregledov, ugotovljenih je bilo 7 nepravilnosti,
- nadzor uporabe enoloških postopkov in sredstev: opravljenih je bilo 5 pregledov, pri katerih je bila ugotovljena 1 nepravilnost.

Register pridelovalcev grozdja in vina - RPGV

Inšpekcija za vinarstvo vrši administrativni nadzor podatkov o pridelovalcih in dodelovalcih grozdja in vina v RPGV-ju, ki ga vodi MKGP. Preverja se podatke po različnih vsebinah, in sicer vsebine izpolnjevanja pogojev za vpis pridelovalcev v register, pogojev za uporabo zaščitene geografske oznake, pogojev za pridelavo grozdja in vina, pravilnost vpisane sorte, števila trsov in sadilne razdalje, prijavljenja zmanjšane količine pridelka, izvedenih enoloških postopkov in prijava obveznih podatkov v RPGV (vpis vinograda, prijava zalog, prijava pridelka).

Skupno je bilo opravljenih 1.973 preverb podatkov v RPGV-ju in ugotovljenih 390 nepravilnosti. Največji delež nadzora predstavlja nadzor vpisanih obveznih podatkov v registru, to je vpis vinogradniških površin nad 5 arov, vsakoletna prijava zalog vina in prijava pridelka grozdja, mošta in vina.

Slika 27: Število ugotovljenih skladnosti in neskladnosti po vsebinah obvezne prijave površin vinogradov, pridelka grozdja, mošta in vina, zalog vina ter ostalih obveznih podatkov v letu 2022.

Nadzor prijave obveznih podatkov v RPGV obsega nadzor:

- površine vinogradov, ki so večji od 5 arov in niso evidentirani v RPGV-ju,
- prijave pridelka grozdja, mošta in vina,
- prijave zalog vina,
- hektarski pridelki letnika (nad/pod povprečjem),
- prijave enoloških postopkov.

Nadzor prijave obveznih podatkov v RPGV-ju se vedno prične z administrativnim nadzorom. V večini primerov se lahko inšpekcijski postopek tudi konča z administrativnim pregledom. Podatke o pridelku grozdja, mošta, vina oziroma drugih proizvodov in zalog vina morajo upravni enoti sporočiti pridelovalci, ki:

- obdelujejo najmanj 0,1 ha (10 ar) vinogradov,
- del ali celoten pridelek grozdja, mošta, vina oziroma drugih proizvodov tržijo.

Vpis vinogradov

V RPGV so se dolžni vpisati vsi pridelovalci, ki obdelujejo nad 0,05 ha (5 ar) površine vinogradov.

Tako je v RPGV-ju vpisanih 27.200 pridelovalcev grozdja in skoraj vsi so tudi pridelovalci vina. Za stekleničenje je registriranih dobrih 2.500 pridelovalcev, od tega je 11 velikih pridelovalcev (preko 500.000 litrov letno).

Strmo narašča vključenost kmetijskih gospodarstev v ekološko pridelavo grozdja - v letu 2021 je bilo v ekološko pridelavo vključenih 862 ha vinogradov, kar predstavlja skoraj trikratno povečanje v primerjavi z letom 2010.

Ocenjuje se, da je v RS nekaj manj kot 17.000 ha obdelanih vinogradov, v RPGV-ju pa je vpisanih 14.600 ha, pri čemer se pridelek prijavlja iz 14.200 ha. Glede na te podatke je pridelek iz ostalih površin neevidentiran in lahko njegovo količino le ocenimo. Inšpekcija za vinarstvo na podlagi ZVin izvaja nadzor nad obvezo vpisa vinogradov v register. Ugotavljamo, da so vinogradi, ki niso vpisani v register, izredno majhni, razdrobljeni. Zato njihovi obdelovalci niso zavezanci za vpis v RPGV. V naravi gre za zatravljene terase, manjše njive z večjo medvrstno razdaljo, travniške sadovnjake, vinograde, ki so manjši od 5 arov ali površine v zaraščanju, kjer se nato ukrepa v skladu z določbami ZKme-1.

Inšpektorji za vinarstvo pregledujemo podatke v registru na osnovi izpisov iz registra in orto-foto posnetkov, v primeru nejasnosti glede opuščanja in zaraščanja pa se opravi tudi terenski ogled vinograda.

V Podravju se zaradi stečaja nekaj večjih vinarskih podjetij izredno povečuje obseg zapuščenih vinogradov. Neobdelani vinogradi so prav tako posledica neurejenega nasledstva gospodarjev vinogradniške kmetije in tudi zato, ker Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS težko najde novega zakupnika, ki bi obdeloval slabo vzdrževane vinograde.

Manjši vinogradniki krčijo vinograde, a ob tem pozabijo na obveznost izbrisa vinogradniških površin oziroma vinograda iz RPGV-ja.

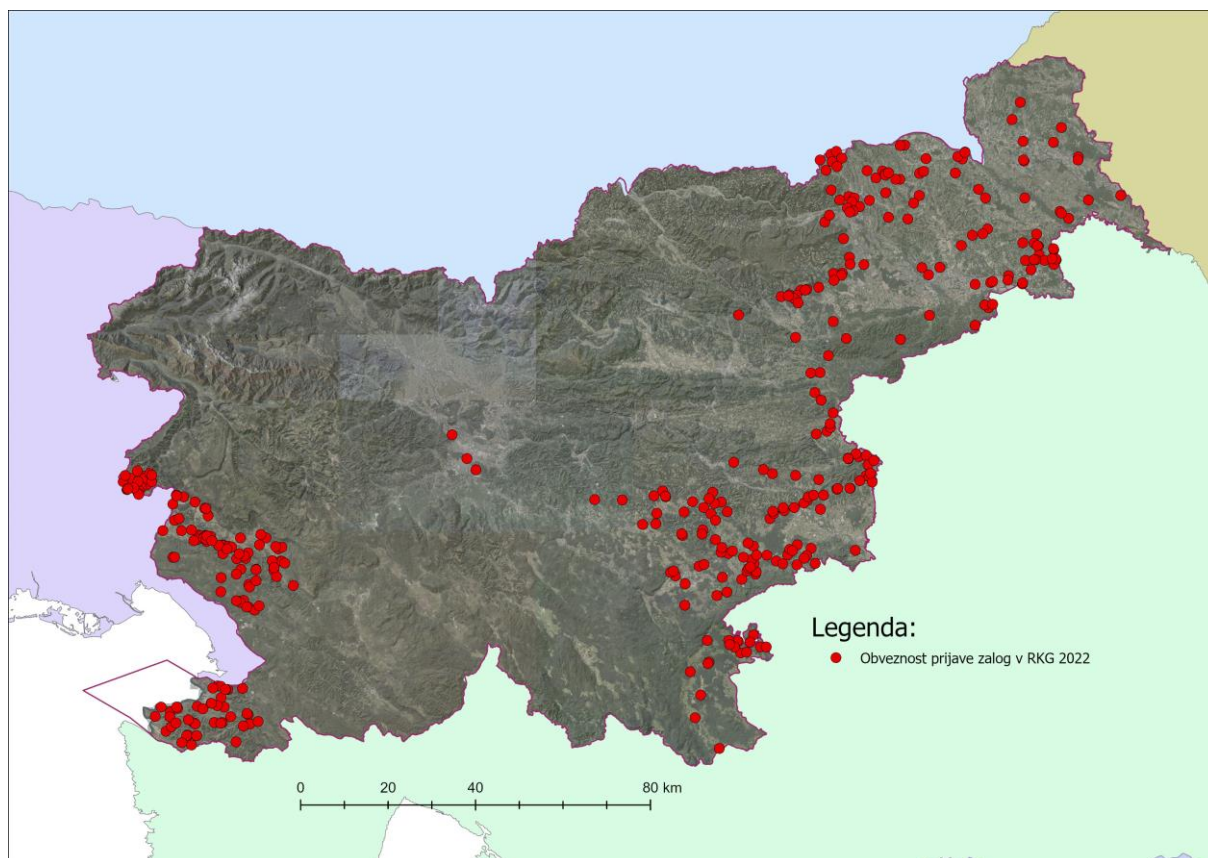
Po vsebini nadzora obveznosti vpisa vinogradov v RPGV je bilo opravljenih 80 nadzorov in ugotovljenih 19 nepravilnosti.

Prijava zalog vina

Namen nadzora prijave zalog vina je zmanjšati delež pridelovalcev, ki ne prijavijo zalog ter s tem preprečiti promet z grozdem in vinom brez ustreznih listih.

ZVin v 7. alineji 1. odstavka 15. člena določa, da se v RPGV vpišejo podatki o zalogah mošta, vina in drugih proizvodov. Pravilnik o registru pridelovalcev grozdja in vina v 17. členu določa, da mora pridelovalec do **7. septembra** prijaviti zaloge vina na dan **31. julij v letu prijave**.

Po vsebini obveznosti prijave zalog vina je bilo opravljenih 575 pregledov in ugotovljenih 90 primerov z nepravilnostmi.

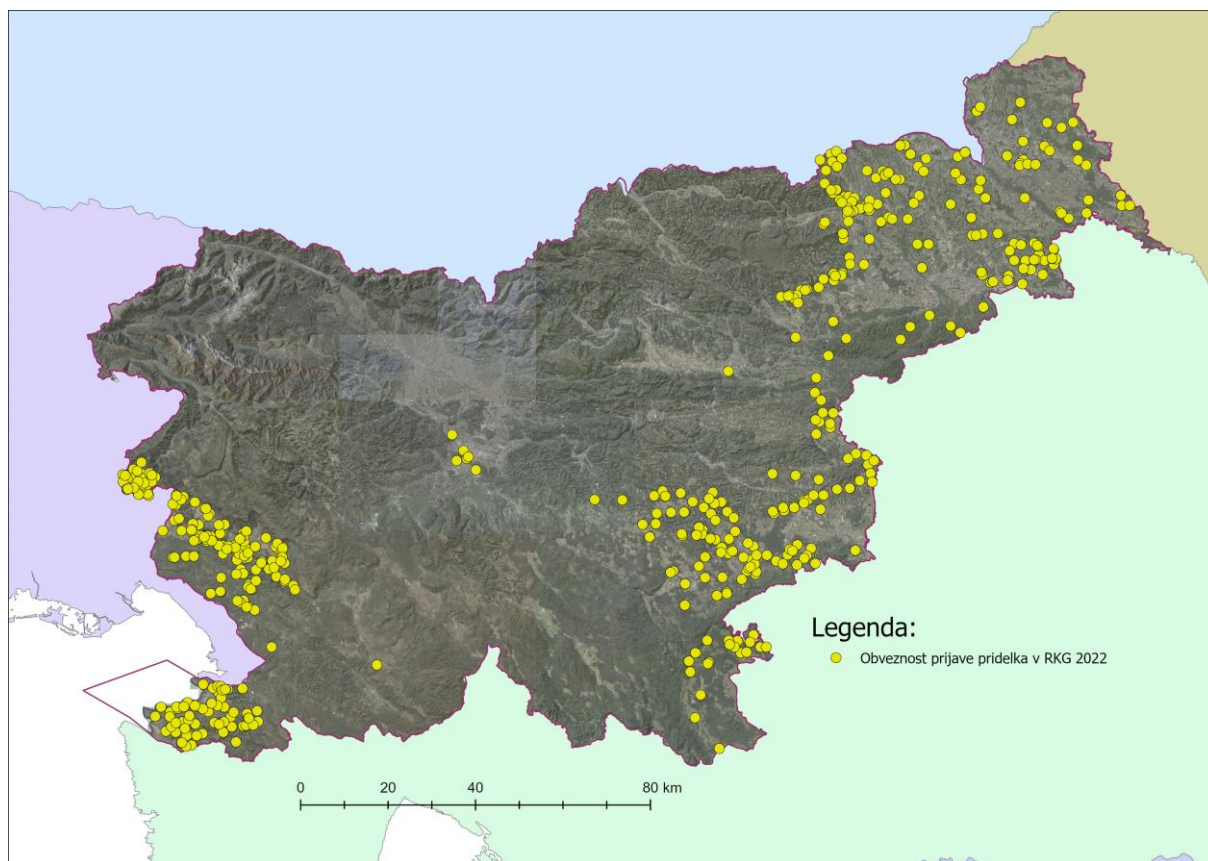
Slika 28: Lokacije opravljenih nadzorov po vsebini obveznosti prijave zalog v Register pridelovalcev grozdja in vina v letu 2022.

Prijava pridelka grozdja, mošta in vina

Namen nadzora je zmanjšati delež pridelovalcev, ki ne prijavijo pridelka grozdja, mošta in vina ter s tem preprečiti promet z grozdom in vinom brez ustreznih listih. Ugotavljamo, da so upravne enote zaradi kadrovskega primanjkljaja vpisovale pridelek tudi z dvomesečno zamudo, zato je Inšpekcija za vinarstvo v nekaterih primerih reagirala preuranjeno, saj je s tem povzročila nepotrebne nevšečnosti pridelovalcem, ki so v predpisanih rokih priglasili podatke v RPGV.

ZVin v 6. alineji 1. odstavka 15. člena določa, da se v RPGV vpišejo podatki o pridelku: količina pridelanega grozdja, mošta, vina in drugih proizvodov po sortah vinske trte, geografskem poreklu, podatki o odkupljenih in prodanih količinah, o enoloških postopkih ter ocenah mošta, vina in drugih proizvodov, pri pridelavi vrhunskega vina z zaščitnim geografskim poreklom pa tudi sladkorna stopnja v grozdu ob trgatvi. Pravilnik o registru pridelovalcev grozdja in vina v 13. členu določa, da morajo pridelovalci vsako leto, najpozneje do 20. novembra, prijaviti celoten pridelek grozdja, mošta, vina in drugih proizvodov, vključno s pridelkom, namenjenim za lastno porabo.

Po vsebini obveznosti prijave pridelka je bilo opravljenih 875 pregledov in v 235 primerih so bile ugotovljene nepravilnosti.

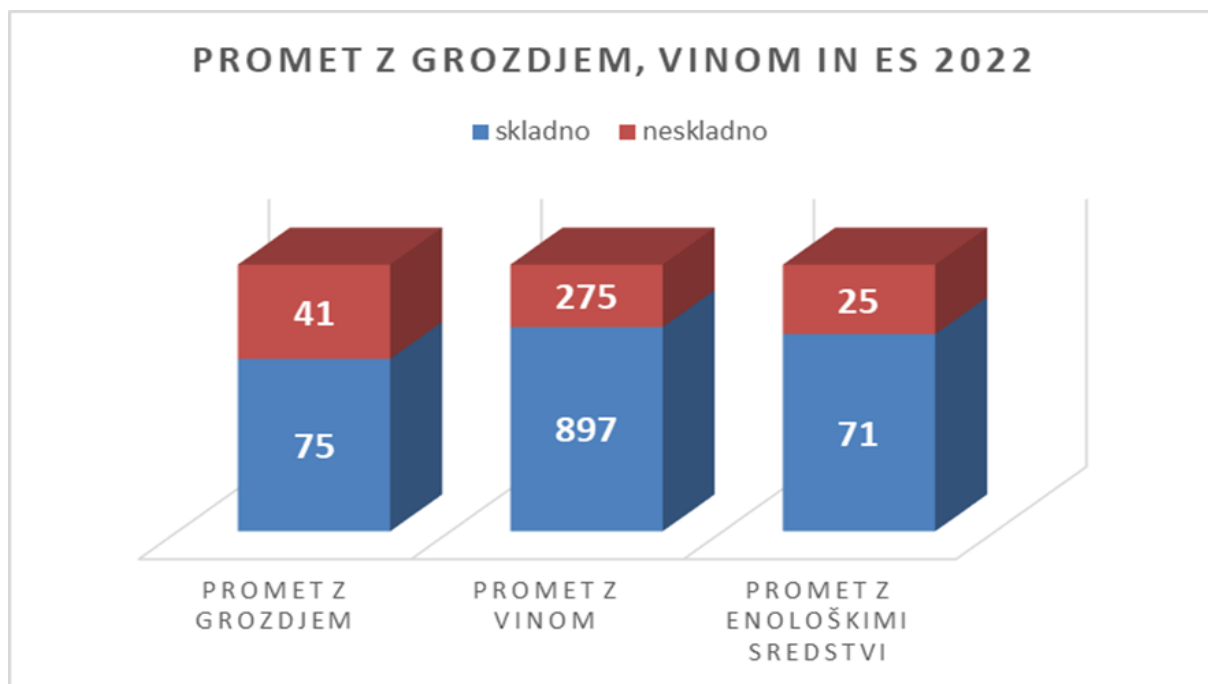
Slika 29: Lokacije opravljenih nadzorov po vsebini obveznosti prijave pridelka v Register pridelovalcev grozdja in vina v letu 2022.

Promet z grozdom, moštom in enološkimi sredstvi

Promet z grozdom

Nadzor prevoza grozda se je opravljal z namenom povečanja deleža prijavljenega pridelka grozda in omejevanja nelojalne konkurence registrirani pridelavi vina. Pri nadzoru sodelujejo predstavniki Policije ali FURS, ki ustavijo vozilo in legitimirajo voznika, saj inšpektorji za vinarstvo nimamo pooblastil za ustavljanje vozil v prometu.

ZVin v 2. odstavku 45. člena določa, da morajo grozde, mošt, vino in druge proizvode iz grozda in vina v prometu spremljati predpisane listine. Te niso potrebne v primerih iz 9. člena Delegirane uredbe Komisije (EU) 2018/273 z dne 11. decembra 2017 - to je, če vinski proizvodi, ki se prevažajo od vinograda do prostorov za pridelavo vina, med prostoroma istega podjetja ali med prostori v lasti skupine pridelovalcev, brez spremembe lastnika, če se prevoz izvede za namene pridelave vina, predelave, skladiščenja ali stekleničenja, kadar celotna cestna razdalja ne presega 70 kilometrov in se prevoz izvede izključno na ozemlju ene same države članice ali ga odobrijo pristojni organi zadevnih držav članic. Pri razdalji nad 70 km ali če grozde vozi kupec oziroma nekdo v njegovem imenu, pa mora prevoz grozda obvezno spremljati spretni dokument.

Slika 30: Število ugotovljenih skladnosti in neskladnosti po vsebinah prometa z grozddjem, vinom in enološkimi sredstvi v letu 2022.

Ustrezne listine določata Delegirana uredba Komisije (EU) 2018/273 z dne 11. decembra 2017 in Pravilnik o kletarski evidenci in spremnih dokumentih za promet z vinom.

Spremni dokument za prevoz grozdja, mošta, vina in drugih proizvodov s poreklom v Republiki Sloveniji, ki se začne in konča na ozemlju Republike Slovenije, mora vsebovati podatke iz priloge V Delegirane uredbe Komisije (EU) 2018/273 z dne 11. decembra 2017 in je lahko:

- na obrazcu, ki je priloga Pravilnika o kletarski evidenci in spremnih dokumentih za promet z vinom,
- na obrazcu, ki je priloga Delegirane uredbe Komisije (EU) 2018/273 z dne 11. decembra 2017,
- katerikoli drug dokument z zahtevanimi podatki, iz katerih je razvidno kdo, kdaj, kam, komu in koliko grozdja prevaža, katero grozdje in kdo je grozdje pridelal.

Vsak spremni dokument mora biti izpisan v treh izvodih, v vseh primerih imata uradno izdani izpolnjeni spremni dokument in drug dokument, z vsemi zahtevanimi podatki, enako vrednost.

Spremni dokument izpolni pridelovalec sam in je sestavljen iz izvirnika in dveh kopij. Če je dokument potrjen s strani uradnega organa, služi tudi kot dokazilo o poreklu pridelka. Za namen prevoza pa imata uradno izdani izpolnjeni spremni dokument in dokument, z vsemi zahtevanimi podatki, ki ga izpolni pridelovalec sam, enako vrednost.

V primeru nakupa grozdja, kopijo spremnega dokumenta obdrži pridelovalec, original kupec posreduje na upravno enoto, ki mu vpiše kupljen pridelek, drugo kopijo pa obdrži kupec.

V primeru prodaje končnemu potrošniku, kupec obdrži kopijo spremnega dokumenta, pridelovalec pa original posreduje na upravno enoto, ki mu razknjiži grozdje kot prodano končnemu potrošniku, drugo kopijo pa obdrži.

Izvod spremnega dokumenta mora imeti voznik pri sebi za vsak prevoz posebej.

Grozdje za predelavo v vino in nadaljnje trženje lahko kupijo samo samostojni podjetniki ali pravne osebe. Fizične osebe lahko kupijo grozdje le za lastno porabo in ne za nadaljnji promet z vinom. Izjema so fizične osebe, ki imajo po četrtem odstavku 13. člena ZVin zaradi naravne nesreče pridelek grozdja zmanjšan za več kot 60 % glede na triletno povprečje – ti lahko kupijo grozdje tudi za nadaljnjo prodajo vina. V tem primeru se prijava grozdja opravi na ime pridelovalca, vino pa na ime kupca. Kot naravna nesreča se šteje tudi nesreča na mikrolokaciji, ki jo takoj po nastanku nesreče evidentira strokovna organizacija (Kmetijsko gozdarski zavod Slovenije, strokovne službe občine ali Uprava RS za zaščito in reševanje).

Spremni dokument za prevoz grozdja po RS v proizvodni obrat na razdalji do 70 km ni potreben, razen v primerih, ko prevoz vrši kupec. Če razdalja presega 70 km, mora prevoz grozdja spremljati spremni dokument, tudi če prevoz grozdja vrši pridelovalec do svojega proizvodnega obrata.

Če pridelovalec grozdja proda pridelek grozdja kleti, pridelovalec grozdja za prevoz grozdja do kleti ne potrebuje spremnega dokumenta, če razdalja ne presega 70 km. Kupec (klet) v tem primeru opravi prijavo pridelka grozdja v imenu pridelovalca.

Če pa je kupec grozdja fizična oseba, ki grozdje kupuje za lastne potrebe in ga tudi prevaža sam, potrebuje spremni dokument, prijavo pridelka grozdja pa v tem primeru opravi pridelovalec sam.

Če se prodaja grozdje npr. na tržnici, je za prevoz grozdja od vinograda do prodajnega mesta potreben spremni dokument ne glede na razdaljo, saj tržnica ni proizvodni obrat.

Pri prevozu grozdja ali vina med državami je potreben spremni dokument na podlagi a) alineje 1. odstavka 10. člena Delegirane uredbe Komisije (EU) 2018/273 z dne 11. decembra 2017.

V letu 2022 smo preglede prometa z grozdom opravljali na mestu odkupa grozdja pri odkupovalcih vina, ki so praviloma večje kleti, ki izpolnjujejo pogoje za odkup grozdja za nadaljnjo predelavo.

Opravljenih je bilo 116 nadzorov pri pridelovalcih, ki so vršili promet z grozdom, ugotovljenih je bilo 41 nepravilnosti.

Pri nadzoru prometa z grozdom v času trgatev smo ugotovili, da se je nedovoljen promet z grozdom med pridelovalci, ki opravljajo dejavnost kot fizične osebe, zmanjšal. Enako velja tudi za nedovoljen promet z grozdom med različnimi vinorodnimi okoliši za pridelavo kakovostnih vin, zmanjšal se je tudi delež prometa z vinom brez predpisanih listin, k čemur je prispevala tudi sprememba zakonodaje v letu 2013, s

katero se je omejil promet z neoriginalno polnjenim vinom samo pri samem pridelovalcu v njegovi kleti, na turističnih kmetijah z lastno pridelavo vina in na dodatnih lokacijah vinskih kleti.

Promet z vinom

V začetku leta 2022 je bila še razglašena epidemija covid-19, ki je v svojih določilih narekovala postopanje pri delu in dodatno vsebino nadzorov tudi Inšpekciji za vinarstvo. Z dnem, 15.03.2022, je Vlada RS izdala Odlok o prenehanju veljavnosti Odloka o začasnih ukrepih za preprečevanje ponovnih izbruhov in širjenja okužb z nalezljivo boleznijo covid-19 v upravnih zadevah. S tem je bilo delo inšpekcije za vinarstvo razbremenjeno v smislu nadzorov po tej vsebini.

V spomladanskem času smo izvajali poostren nadzor označevanja in oglaševanja vina v prometu, ki se je izvajal na maloprodajnih mestih (trgovine), v vinotekah, pri veleprodaji, pri uvoznikih, na spletnih straneh, pri pridelovalcih in na njihovih dodatnih lokacijah in v kmetijskih trgovinah, v gostinskih objektih in na turističnih kmetijah.

Registrirane dodatne lokacije vinskih kleti so lahko delovale pod pogojem, da so vino prodajale le »za domov«. Hkrati se je preveril vpis in delovanje dodatnih lokacij vinskih kleti, ki so registrirane na celotnem območju RS in se v njih vrši promet z originalno polnjenim vinom v imenu pridelovalca. Z rednimi nadzori in ureditvijo vpisov dodatnih lokacij v RPGV ter z izbrisi nedelujočih dodatnih lokacij, se je posodobil RPGV.

V letu 2022 smo ugotovili, da smo ob poostrenem nadzoru slovenskih vin glede na varnostne in kakovostne parametre ter glede ustreznega označevanja, ohranili enak odstotek primernih vin za promet kot v letu poprej. Zmanjšal se je delež vin, ki bi jih bilo potrebno izločiti iz prometa zaradi kakovosti (napake ali bolezni) ali povišane vsebnosti elementov, ki so v prekomerni količini škodljivi za zdravje. Enako smo ugotovili tudi za vino, ki je bilo izločeno iz prometa zaradi neidentičnosti, kar pomeni, da se vino v embalaži ne ujema s številko odločbe, ki je navedena na deklaraciji. V letu 2022 smo zaznali povečanje prometa z neocenjenim vinom, to je neocenjeno originalno polnjeno vino brez geografskega porekla in navajanja sorte.

V letu 2022 smo večjo pozornost namenili nadzoru prometa z nizkocenovnim uvoženim vinom, ki se nahaja v različnih trgovskih verigah, po trgovskih centrih na območju celotne Slovenije. Z vzorčenjem omenjenega vina smo preverili kakovost in primernost za promet, hkrati pa preverili še ustreznost označevanja vina.

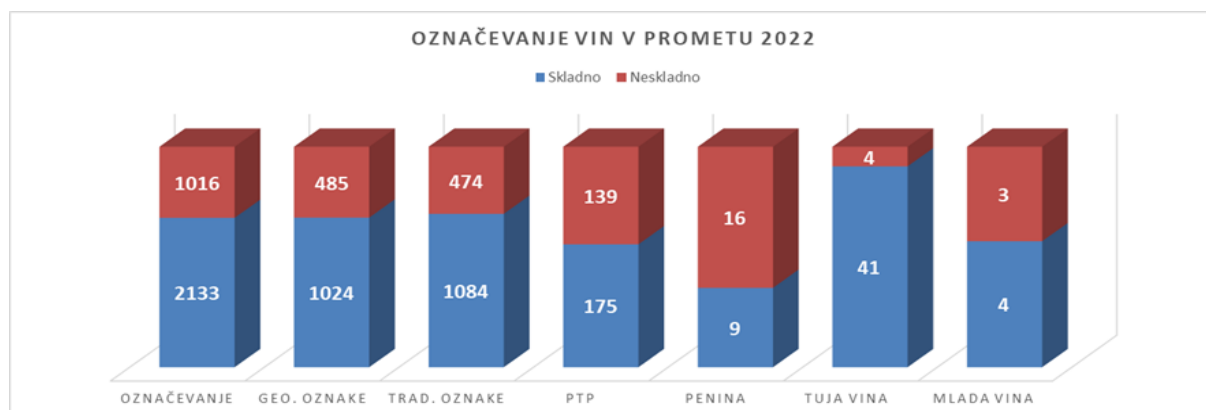
Po vsebini nadzora prometa z vinom je bilo skupno opravljenih 1.172 nadzorov in ugotovljenih 275 nepravilnosti.

Promet z enološkimi sredstvi

Nadzor prometa z enološkimi sredstvi se je vršil v času pred trgatvijo. Pregledali smo pogoje za prodajo enoloških sredstev in opremljenost s predpisanimi deklaracijami, ki morajo biti izpisane v slovenščini.

Opravljenih je bilo 96 pregledov, ob katerih je bilo ugotovljenih 25 nepravilnosti.

Označevanje vina in enoloških sredstev

Slika 31: Podatki nadzora in število ugotovljenih nepravilnosti po vsebinah označevanja vina v letu 2022: geografske označbe, tradicionalni izrazi, penine, tuja vina.

Z nadzori glede označevanja in oglaševanja vina zagotavljamo varovanje potrošnikov pred zavajajočim označevanjem, oglaševanjem (preverjanje geografskega porekla, izpisa deklaracije, prehranskih in zdravstvenih trditev, uporabo blagovnih znamk in podatkov), ki bi potrošnika zavajali ali spravili v zmotu.

Označevanje vina

ZVin določa, da se za označevanje mošta, vina in drugih proizvodov (na etiketah, embalaži, dokumentih in reklamnem gradivu, pri ponudbi končnemu potrošniku) lahko uporabljajo le predpisane označbe in embalaža. To dvoje potrošnika ne sme zavajati v zmotu glede geografskega porekla, kakovosti, sestavin, sort grozdja, morebitnih odlikovanj, pridelovalcev, posebnih postopkov pridelave ter drugih lastnosti mošta, vina in drugih proizvodov.

Opažamo, da posamezni pridelovalci, še preden gre originalno polnjeno vino na tržišče, preverijo ustreznost in pravilnost izpisa deklaracije za vino. Zato prosijo za pregled osnutka deklaracije posamezne kontrolne organizacije: Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano, Bureaux Veritas in tudi inšpekcijo za vinarstvo.

Posledično je na trgu manj vin z napakami v zvezi z označevanjem vina, predvsem glede uporabe geografskih označb in tradicionalnih izrazov ter glede navajanja nekaterih obveznih oznak na vinski etiketi.

Vendar je še vedno nekaj napak pri označevanju vina, največ ob navajanju obveznih oznak - manjka podatek o lotu in poreklu vina, nepopolna oznaka geografskega porekla, niso navedeni alergeni.

Skladno z Zakonom o javni rabi slovenščine mora biti vino, pridelano izven RS, pri prodaji na območju RS, na etiketi označeno v slovenskem jeziku. Pri tem se na prodajnih policah opaža nepravilna navedba oznak kakovostnih stopenj tujih vin, saj distributerji tradicionalne izraze, ki so zaščiteni za vina pridelana v RS, uporabljajo tudi

za tuja vina oziroma tradicionalne izraze na etiketah tujih vin direktno prevajajo v slovenski jezik.

Na področju označevanja vina je Inšpekcija za vinarstvo opravila 3.149 pregledov in ugotovila 1.016 nepravilnosti.

Od tega je bilo opravljenih 1.509 pregledov glede ustreznosti navajanja GEOGRAFSKIH OZNAK in pri tem ugotovljenih 485 nepravilnosti. Glede uporabe TRADICIONALNIH IZRAZOV je bilo opravljenih 1.558 pregledov, ugotovljenih nepravilnosti s tega področja pa 474.

Inšpekcija za vinarstvo je pregledala 314 primerov uporabe priznanih tradicionalnih poimenovanj (PTP), in sicer CVIČEK PTP, TERAN PTP, METLIŠKA ČRNINA PTP, BELOKRANJEC PTP, BIZELJČAN PTP, RITOZNOJČAN PTP. Ugotovljenih nepravilnosti je bilo 139.

V prednovoletnem času je bil poostren nadzor uporabe zaščenega tradicionalnega izraza PENINA, ker se lahko uporablja le za proizvode iz grozdja, za slovenska peneča vina višjega kakovostnega razreda (kakovostno ali vrhunsko peneče vino z zaščitenim geografskim poreklom). Opravljenih je bilo 25 pregledov in ugotovljenih je bilo 16 nepravilnost.

Kontroliralo se je tudi označevanje TUJIH VIN, pri katerih se na deklaraciji dobesedno prevaja tradicionalne izraze, kar pa ni dovoljeno. Pregledanih deklaracij je bilo 45, ugotovljene so bile 4 nepravilnosti.

V prometu se je kontroliralo tudi MLADO VINO, ki je lahko kot tako označeno v prometu do 31.1. po letu trgatve. Število pregledov označevanja mladih vin je bilo 7, zaznane so bile 3 nepravilnosti.

Označevanje enoloških sredstev

Poleg označevanja vina je bil opravljen tudi nadzor označevanja enoloških sredstev. Opravljenih je bilo 27 pregledov, kjer je bilo zaznanih 14 nepravilnost.

Vzorčenje vina in enoloških sredstev

KAKOVOST. V začetku leta 2022 smo z javnim pozivom za izvajanje analiz na kakovostne parametre in ugotavljanje primernosti vina za promet, povabili k sodelovanju pet akreditiranih pooblaščenih organizacij. Kmetijsko gozdarski zavodi Slovenije, Kmetijski inštitut Slovenije in Fabijan Lab, Zvonko Fabijan s.p. so se povezali ter skupaj kandidirali na izboru za pogodbenega izvajalca. Nosilec pogodbe je bil Kmetijsko gozdarski zavod – Novo mesto, ki je s podizvajalci: Kmetijsko gozdarski zavod – Nova Gorica, Kmetijsko gozdarski zavod – Maribor, Kmetijski inštitut Slovenije in Fabijan Lab, Zvonko Fabijan s.p. podpisal celoletno pogodbo za analizo kakovostnih parametrov: kemijske analize in organoleptična ocena za 201 inšpekcijski vzorec vina.

VARNOST. Za analizo varnostnih parametrov, v 20 vzorcih uvoženega vina in 6 vzorcih slovenskih vin, je bil izbran Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano.

ENOLOŠKA SREDSTVA. Za analizo 16 vzorcev enoloških sredstev je bil izbran Kmetijski inštitut Slovenije.

10 vzorcev za določanje vsebnosti sintetičnega glicerola smo poslali v akreditiran laboratorij Chelab, S.r.l - Merieux NutriSciences, v Italijo.

Ocena tveganja je osnovni kriterij in merilo za planiran odvzem vzorcev vina iz prometa, z namenom ugotavljanja kakovosti in primernosti za promet. Sestavljajo jo naslednji parametri:

- ugotovljene nepravilnosti v preteklem obdobju,
- velikost pridelovalca (velikost vinograda, ki ga obdeluje pridelovalec oziroma količina odkupljenega grozdja pri polnilcih),
- obseg proizvodnje (prijava pridelka),
- pridelava vina z zaščitenim geografskim poreklom,
- število opravljenih nadzorov v preteklem obdobju,
- sezonsko in krajevno pojavljanje v prometu,
- nov pridelovalec ali distributer na slovenskem trgu,
- postopki ravnanja z vinom.

Pri spremljanju uvoza vina iz tretjih držav in prejema vina iz držav članic EU je ocena tveganja za odvzem vzorca sestavljena na osnovi naslednjih parametrov:

- ugotovljene nepravilnosti v preteklem obdobju,
- nov uvoznik,
- vzorčenje vsake 50-e pošiljke vina iz države EU in vsake 50-e iz tretjih držav, ki vsebuje več kot 1.000 litrov, ne glede na obliko pakiranja (neoriginalno polnjeno vino ali originalno polnjeno vino).

Kakovostni parametri vina, identičnost z analizo in primernosti za promet

Z namenom kontrole kakovosti, varnosti in zaščite geografskega porekla je bilo odvzetih 201 vzorcev vina.

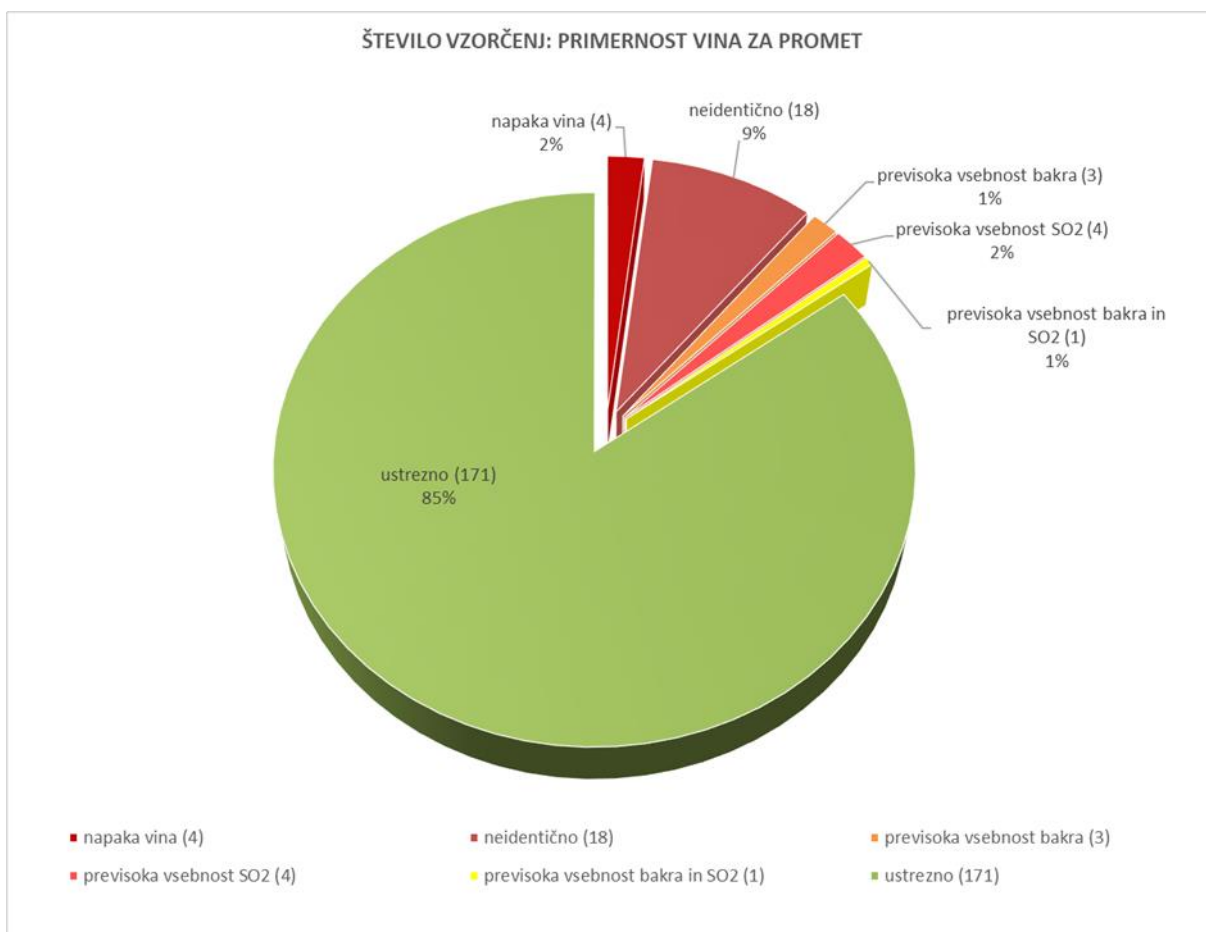
Preglednica 18: Pregled števila opravljenih analiz po parametrih.

PARAMETRI ANALIZE	Št. vzorcev
alkohol v vol. %	201
relativna gostota pri 20 oC	201
reducirajoči sladkor v g/l	201
skupni ekstrakt v g/l	201
ekstrakt brez sladkorja v g/l	201

PARAMETRI ANALIZE	Št. vzorcev
skupna kislina, računana kot vinska kislina, v g/l	201
prosta žveplasta kislina v mg/l	201
skupna žveplasta kislina v mg/l	201
pH	201
baker (s pripravo vzorca na analizo kovin) v mg/l	201

Od odvzetih 201 vzorcev vina je bilo 30 izločenih iz prometa, kar predstavlja 15 % celotne količine. Od tega ni bilo primernih za promet 12 vzorcev: v 4 primerih je bil razlog previsoko skupno žveplo, v 3 primerih previsoka vsebnost bakra, v 1 primeru previsoko tako skupno žveplo kot baker ter v 4 primerih napaka vina.

18 vzorcev ni bilo identičnih z analizo pooblaščenega laboratorija. Razlog ne identičnosti je lahko, da so pridelovalci dokupili in/ali napolnili drugo vino, kot je bilo dano v osnovno analizo.

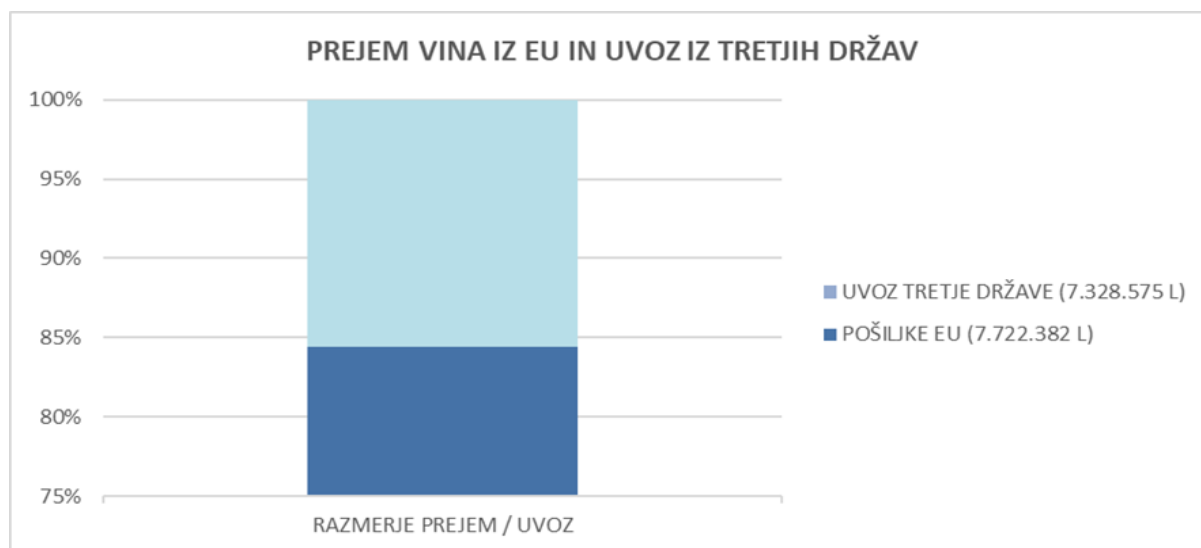

Slika 32: Prikaz vzorčenja vin v prometu glede na kakovostne parametre in primernost vina za promet v letu 2022.

Vzorčenje vina glede varnostnih parametrov v vinu

Na podlagi odločbe ministra je bil Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano z odločbo št. 33202-1/2018/1 z dne 15.01.2018, imenovan za uradni in nacionalni referenčni laboratorij za izvajanje posameznih laboratorijskih analiz za potrebe uradnega nadzora varnosti vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina, za ostanke pesticidov, onesnaževal, alergenov in drugih snovi preobčutljivosti v živilih.

Vino iz uvoza iz tretjih držav ter vnosa iz drugih držav članic

Slika 33: Prikaz količin pošiljk vina iz EU ter uvoza vina iz tretjih držav v letu 2022.

Na portalu eDavki dnevno spremljamo podatke o prispelih pošiljkah vina uvoza iz tretjih držav in iz drugih držav članic na podlagi podatkov iz carinskega (SIAS) in trošarinskega (EMCS) informacijskega sistema.

Prejmemo osnovne podatke o pošiljki iz elektronskih sistemov SICIS in EMCS, in sicer s podatki o datumu prejema, identifikaciji iz evidence in prejemnika blaga v Sloveniji. Vzorčenje pošiljk se opravi na podlagi ocene tveganja:

- ugotovljene nepravilnosti v preteklem obdobju,
- nov uvoznik,
- vzorčenje vsake 50-e pošiljke vina iz države EU in vsake 50-e iz tretjih držav, ki vsebuje več kot 1.000 litrov, ne glede na obliko pakiranja (neoriginalno polnjeno in originalno polnjeno vino).

Uvoz vina, ki se je v letih 2013–2015 intenzivno povečeval, se zadnja leta zmanjšuje. Leta 2021 je bilo uvoženih 8,62 mio litrov vina, kar je 21 % manj vina kot v povprečju zadnjih petih let.

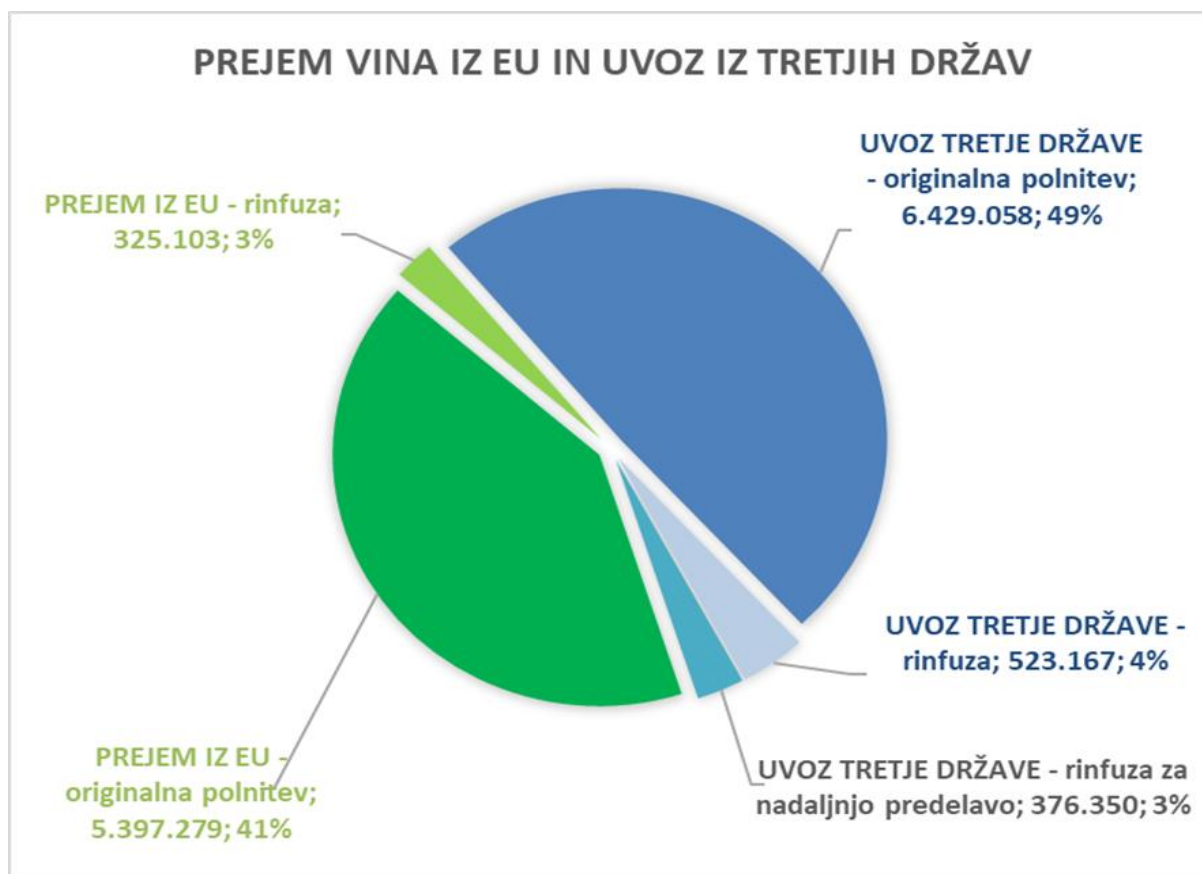
V uvozu vina količinsko prevladuje vino brez označbe porekla in geografske označbe, ki ga glede na strukturo pridelave in potrošnje primanjkuje, izvažamo pa predvsem vino z označbo porekla, ki ga tudi največ pridelamo.

V letu 2022 je v RS prispelo 5.722.382 litrov (10.501 pošiljk) vina in proizvodov na osnovi vina iz držav članic EU in 7.328.575 litrov (1.940 pošiljk) uvoza iz tretjih dežel. Obravnavali smo le pošiljke nad 1.000 litrov, kar količinsko pomeni 4.019.929 litrov (824 pošiljk) vina iz držav članic EU in 6.982.139 litrov (1.099 pošiljk) vina uvoza iz tretjih dežel.

V letu 2022 smo spremljali 36 prejemnikov vina iz držav članic EU in 19 uvoznikov vina iz tretjih dežel. Vino se prejema iz 16 držav EU, uvaža pa se iz 19 držav izven EU.

Neoriginalno polnjeno vino (večinoma 25.000 l cisterne) je bilo prejeto iz držav EU v količini 325.103 l (13 pošiljk) in uvoženega iz tretjih dežel pa 523.167 litrov (26 pošiljk).

Za nadaljnjo predelavo v kis je bilo uvoženih 376.350 litrov vina (13 pošiljk), vendar to vino ni bilo predmet vzorčenja.

Slika 34: Prikaz količin prejete vina v litrih (L) iz EU ter uvoženega vina iz tretjih držav v letu 2022.

V letu 2022 je bilo skupaj na varnost po vzorčenih 26 vin, od tega 20 tujih vin ter 6 vin slovenskih proizvajalcev iz različnih vinorodnih deželah.

Vzorčenih je bilo 8 različnih vin iz štirih držav članic EU:

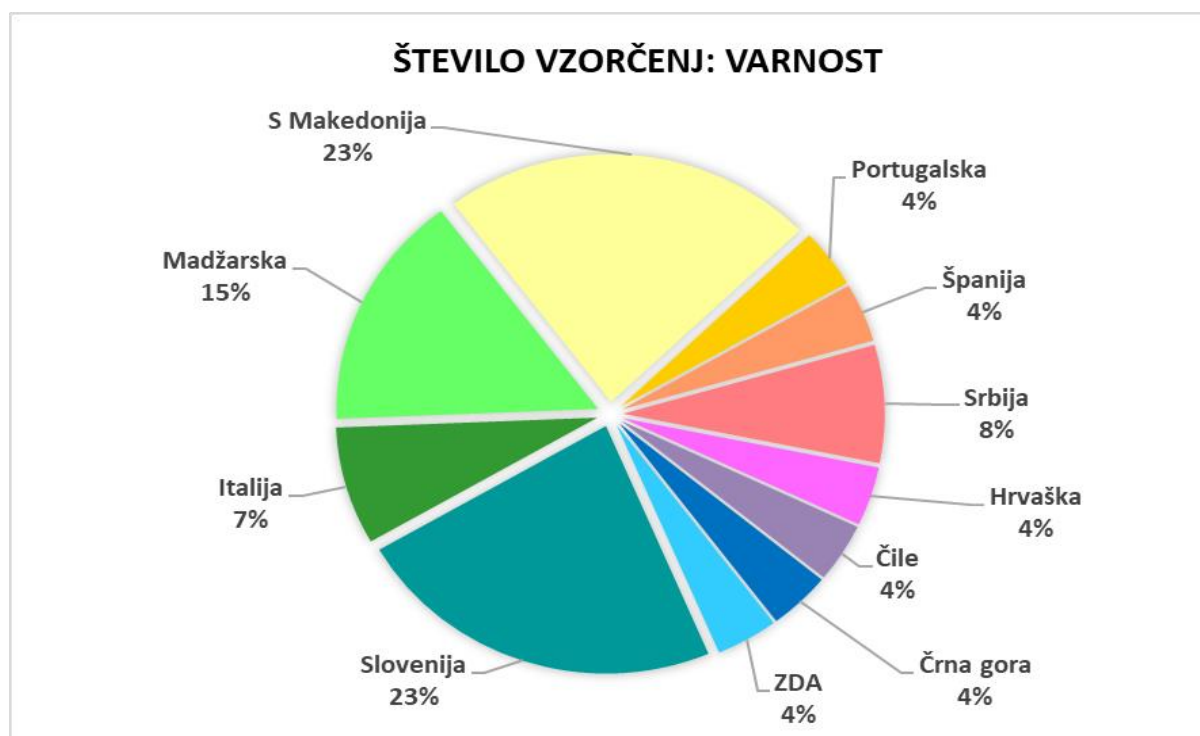
- Država izvora in polnjenja Italija: 2 vzorca
- Država izvora in polnjenja Španija: 1 vzorec
- Država izvora in polnjenja Madžarska: 4 vzorci
- Država izvora in polnjenja Portugalska: 1 vzorec

Vzorčenih je bilo 12 uvoženih vin iz šestih tretjih dežel:

- Država izvora Čile: 1 vzorec
- Država izvora Avstralija: 1 vzorec
- Država izvora ZDA: 1 vzorec
- Država izvora Črna gora: 1 vzorec
- Država izbora Srbija: Srbija: 2 vzorca
- Država izvora Severna Makedonija: 6 vzorcev

Rezultati:

- 19 vzorcev tujih vin je bilo ocenjenih kot varni. En vzorec tujega vina iz Madžarske je vseboval presežene količine bakra (Cu), zato je bila pošiljka v celoti vrnjena dobavitelju na Madžarsko,
- 6 vzorcev slovenskih vin je bilo ocenjenih kot varnih.

Slika 35: Prikaz vzorčenja tujih in slovenskih vin glede na varnost in poreklo v letu 2022.

Preglednica 19: Pregled analiziranih parametrov v vinu po vsebinah varnosti.

Skupine parametrov / parameter	Metodologija
Kovine in nekovine	
Pb	ISO 17294-2:2016
Pb, Cd, Sn, Cu, Br skupni, Ag, Zn, Al, As, B (kot element bor), Na Fe F	ISO 17294-2:2016 OIV-MA-AS321-03
Alergeni	
Mlečne beljakovine	ND-IV-NLZOH-OOZMB-LJ-110, izdaja 8
Lizocim	ND-IV- NLZOH -OOZMB-LJ-1116, izdaja 2
Beljakovine jajčnega beljaka	ND-IV- NLZOH -OOZMB-LJ-1107, izdaja 10
Umetna barvila	
Tartrazin, Kinolinsko rumeno, Oranžno, Azorubin, Amarant, Rdeče 4R, Košenil rdeče, Eritrozin, Alura rdeče, Patentno modro, indigotin, Briljantno modro, Zeleno, črno	ND-IV_ NLZOH -OKAMB-089, izdaja 6
Skupni žveplov dioksid	Ur.I.RS št. 43-2439/2011 točka X, 20. člen ali 21. člen
Prosti žveplov dioksid	Ur.I.RS št. 43-2439/2011 točka X, 20. člen ali 21. člen
Aflatoksini: Mikotoksini	SIST EN 14133-modif.: 2019

Vzorčenje glede dodajanja sintetičnega glicerola

Z namenom ugotavljanja vsebnosti nedovoljenega enološkega sredstva, in sicer sintetičnega glicerola (3-metoxi-1,2-propandiol- 3 MPD) v vinu, je inšpekcija za vinarstvo odvzela 10 vzorcev vina na slovenskem trgu, iz različnih vinorodnih dežel. Vzorci so bili odvzeti ciljano, na podlagi podatkov iz RPGV-ja. To so bila vina z najvišjimi vrednostmi ekstrakta brez sladkorja in s čim manjšimi vrednostmi reducirajočih sladkorjev.

Iz rezultatov analiz, ki jih je izvedel akreditiran laboratorij Chelab, S.r.L - Merieux NutriSciences, je bilo razvidno, da noben vzorec vina niti v sledih ni vseboval sintetičnega glicerola (3-metoxi-1,2-propandiol). Pridelovalci niso dodajali nedovoljenega enološkega sredstva, kar je v skladu z vinarsko zakonodajo. Če je vino obdelano z nedovoljenimi enološkimi postopki in sredstvi, se prepove promet z njim.

Vzorčenje enoloških sredstev

Slika 36: Prikaz vzorčenja enoloških sredstev v letu 2022.

V letu 2022 je bilo odvzetih 16 vzorcev enoloških sredstev.

BENTONITI

V inšpekcijskih postopkih je bilo v prometu odvzetih 5 vzorcev bentonita različnih proizvajalcev. Vzorci so bili analizirani na naslednje parametre:

- vlaga (105°C, 4h),
- pH (bentonit/voda = 1/20 – največja dopustna vrednost za naravne kalcijeve bentonite znaša 6,5 do 8,5, za naravne natrijeve ali aktivirane kalcijeve bentonite znaša 8,5 do 10),
- kalcij,
- magnezij,
- kalcij + magnezij v meq/100g - največja dopustna vrednost znaša 100,
- natrij v g/kg - največja dopustna vrednost znaša manj kot 10g/kg za naravne bentonite in manj kot 35 g/kg za aktivirane bentonite,
- železo v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 600,
- arzen v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 2,
- svinec v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 5.

Rezultati: vrednosti analiziranih parametrov niso presegale največjih dopustnih vrednosti, navedenih v kodeksu OIV.

ENOLOŠKI TANINI

V inšpekcijskih postopkih sta bila v prometu odvzeta 2 vzorca enoloških taninov različnih proizvajalcev. Vzorca sta bila analizirana na naslednje parametre:

- vlaga (%) - največja dopustna vrednost znaša 10,
- pepel (% v s.s.) - največja dopustna vrednost znaša 4,
- železo v mg/kg s.s. - največja dopustna vrednost znaša 50 (za kostanj 201),
- arzen v mg/kg s.s. - največja dopustna vrednost znaša 3,
- svinec v mg/kg s.s. - največja dopustna vrednost znaša 5.

Rezultati: vrednosti analiziranih parametrov niso presegale največjih dopustnih vrednosti, navedenih v kodeksu OIV.

BAKROV SULFAT (ANTI BEKSER)

V inšpekcijskih postopkih je bil v prometu vzet 1 vzorec bakrovega pripravka (bakrov sulfat). Vzorec je bil analiziran na naslednje parametre:

- bakrov sulfat, bakrov citrat ali bakrov sulfat, vodna raztopina - 1 % ali 2 %

Rezultati: izmerjena vrednost bakra v vzorcu ustreza deklarirani vrednosti.

ENOLOŠKI ENCIMI

V inšpekcijskih postopkih sta bila v prometu vzeta 2 vzorca enoloških encimov. Vzorca sta bila analizirana na naslednje parametre:

- kadmij v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 0,5,
- arzen v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 3,
- svinec v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 5.

Rezultati: vrednosti analiziranih parametrov niso presegale največjih dopustnih vrednosti, navedenih v kodeksu OIV.

HRANA ZA KVASOVKE

V inšpekcijskih postopkih so bili v prometu odvzeti 3 vzorci hrane za kvasovke različnih proizvajalcev. Vzorci so bili analizirani na naslednje parametre:

- železo v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 50,
- dušik (amonijev) v % - najmanjša dopustna vrednost znaša 25,
- arzen v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 3,
- svinec v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 5.

Rezultati: vrednosti analiziranih parametrov niso presegale največjih dopustnih vrednosti, navedenih v kodeksu OIV.

KVASOVKE

V inšpekcijskih postopkih so bili v prometu odvzeti 3 vzorci kvasovk različnih proizvajalcev. Vzorci so bili analizirani na naslednje parametre:

- vlaga v % - največja dopustna vrednost znaša 8,
- arzen v mg/kg s.s. - največja dopustna vrednost znaša 3,
- kadmij v mg/kg s.s. - največja dopustna vrednost znaša 1,
- svinec v mg/kg s.s. - največja dopustna vrednost znaša 2.

Rezultati: vrednosti analiziranih parametrov niso presegale največjih dopustnih vrednosti, navedenih v kodeksu OIV.

Po trenutno veljavni vinarski zakonodaji izločimo iz prometa sredstva, ki vsebujejo nedovoljene snovi, vsebnost dovoljenih snovi pa spremljamo kot monitoring.

Nadzor nad delom pooblaščenih organizacij

Vzorci vina, ki jih Inšpekcija za vinarstvo v okviru svojih pooblastil, zakonskih določil in plana dela, vsako leto odvzame v prometu, se odda v analizo pooblaščenim organizaciji, ki je bila izbrana za izvajanje uradnih analiz in izpolnjuje pogoje akreditacije standard EN ISO/IEC 17025. Analizirajo se določeni kemijski parametri, ki jih v zapisniku o vzorčenju določi inšpektor za vinarstvo. Inšpektor vzame vzorec vina, ga odnese na pooblaščen organizacijo, ki poda izvedeniško mnenje, na podlagi katerega inšpektor nato ustrezno ukrepa. Če se stranka z mnenjem ne strinja, lahko zahteva super analizo, kjer nato iste kemijske parametre v istem vinu analizira še druga pooblaščen organizacija, določena s strani MKPG.

V skladu z določili 10. člena Pravilnika o postopku in načinu ocenjevanja mošta, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina so inšpektorji za vinarstvo na pooblaščenih organizacijah nadzirali postopek in način ocenjevanja mošta, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina. Preverili so, kako je sestavljena komisija (tripartitno), kakšno je število vzorcev namenjenih ocenjevanju in sam potek ocenjevanja. Naknadno so preveri še sledljivost, od številke vzorca do pridelovalca samega. Vino se ocenjuje za pridobitev odločbe o skladnosti s predpisanimi kemičnimi parametri, ugotavljanje primernosti za promet ter potrjevanja geografskega porekla.

Pri nadzoru dela pooblaščenih organizacij se preverja ustreznost uporabe dovoljenih geografskih označb in zaščiteneh tradicionalnih izrazov, ki v RPGV-ju niso ažurirani in usklajeni z EU zakonodajo.

Nadzor nad pooblaščenimi organizacijami poteka tudi v smislu preverjanja ali le-ta pri odkupovalcih grozdja pregleda opremo za kontrolo sladkorne stopnje in tehtnice, ki morata biti v skladu s predpisi področja meroslovja.

V RPGV-ju vršimo tudi administrativni nadzor nad uradnimi degustatorji, ki sodelujejo v komisiji za ocenjevanje vina, če so ustrezno usposobljeni glede izobraževanja in preskusov, ki so predpisani.

Opravljenih je bilo 16 nadzorov nad delom pooblaščenih organizacij, od tega 11 nadzorov poteka uradnega ocenjevanja vina. Nepravilnosti ni bilo ugotovljenih.

Obogatitve drozge in mošta

V skladu z 11. členom Pravilnika o pogojih, ki jih mora grozdje izpolnjevati za predelavo v vino, o dovoljenih tehnoloških postopkih in enoloških sredstvih za pridelavo vina in o pogojih glede kakovosti vina, mošta in drugih proizvodov v prometu je obogatitev enološki postopek, s katerim povečamo volumenski delež alkohola v %.

Kadar klimatski pogoji in zdravstveno stanje grozdja tako zahtevajo, lahko pooblaščen organizacija za spremljanje dozorevanja grozdja in ugotavljanje primernosti grozdja za vino (v nadaljnjem besedilu: pooblaščen organizacija za spremljanje dozorevanja grozdja), katera je imenovana v skladu s predpisom, ki ureja kontrolo kakovosti grozdja v času trgatve, izda dovoljenje za obogatitev pod določenimi pogoji.

Obogatitev se dovoli, če je volumenski delež naravnega alkohola najmanj toliko, kolikor je zahtevan minimalni volumenski delež naravnega alkohola za posamezno kakovostno stopnjo za posamezno vinorodno območje.

Dovoljenje za obogatitev se izda za pridelovalno območje, ki je enako ali manjše od vinorodnega okoliša za posamezno sorto grozdja.

Pridelovalec, ki namerava obogatiti več kot 10.000 l pridelka ali obogatiti s postopkom z delnim zgoščevanjem, si mora predhodno pridobiti individualno dovoljenje za obogatitev pri pooblaščeni organizaciji za spremljanje dozorevanja grozdja.

Po opravljenem postopku obogatitve mora vsak pridelovalec v skladu s predpisom, ki ureja RPGV in kataster vinogradov, oddati upravni enoti prijavo o izvedenem enološkem postopku.

Obogatitev se sme izvajati na istem pridelku le enkrat, in sicer:

- svežemu grozdju, vinskemu moštu in novemu vinu, ki še vre, je dovoljeno dodajanje saharoze, ZGM in RTK,
- grozdnemu moštu je dovoljeno dodajanje saharoze, ZGM in RTK ali ga obogatiti z delnim zgoščevanjem z uporabo reverzne osmoze,
- vinskemu moštu je dovoljeno dodajanje saharoze, ZGM in RTK,
- namizno vino obogatimo z delnim zgoščevanjem s hlajenjem.

Dovoljeno je dodajanje saharoze raztopljene v moštu, ki je predmet obogatitve, ni pa dovoljeno raztapljanje saharoze v vodi.

V letih, ko so klimatski pogoji izjemno neugodni, se lahko poveča volumenski delež naravnega alkohola največ za 3,5 %, vendar samo za tista vinorodna območja, ki ne sodijo v vinorodno deželo Primorsko. V teh primerih lahko dodajanje ZGM oziroma RTK poveča volumen največ za 11 %.

Postopek obogatitve se mora izvesti do 16. marca v letu po trgatvi, razen v vinorodni deželi Primorski, kjer mora biti izveden do 1. januarja v letu po trgatvi in to samo za pridelke letnika trgatve, ki je bila neposredno pred tem datumom.

Postopek obogatitve mora potekati znotraj vinorodne cone, kjer je bilo vino pridelano. Vino se ne sme zgoščevati, če so bili pridelki, iz katerih je vino pridobljeno, že predhodno obogateni.

Inšpekcija za vinarstvo spremlja izdajanje odločb o dovoljenju za obogatitev drozge ali mošta od različnih pooblaščenih organizacij.

Ostali nadzori

Dopolnilne dejavnosti – turizem na kmetiji

V začetku leta, ko je bila še razglašena epidemija covida-19, so se pregledi vršili na daljavo. Nosilce dopolnilne dejavnosti - turističnih kmetij se je telefonsko, po elektronski pošti ali z navadno pošto pozvalo, da inšpektorju pošljejo svoje reklamne oglase, cenike in izpolnjene obrazce za izračun zadostnega deleža lastnih surovin.

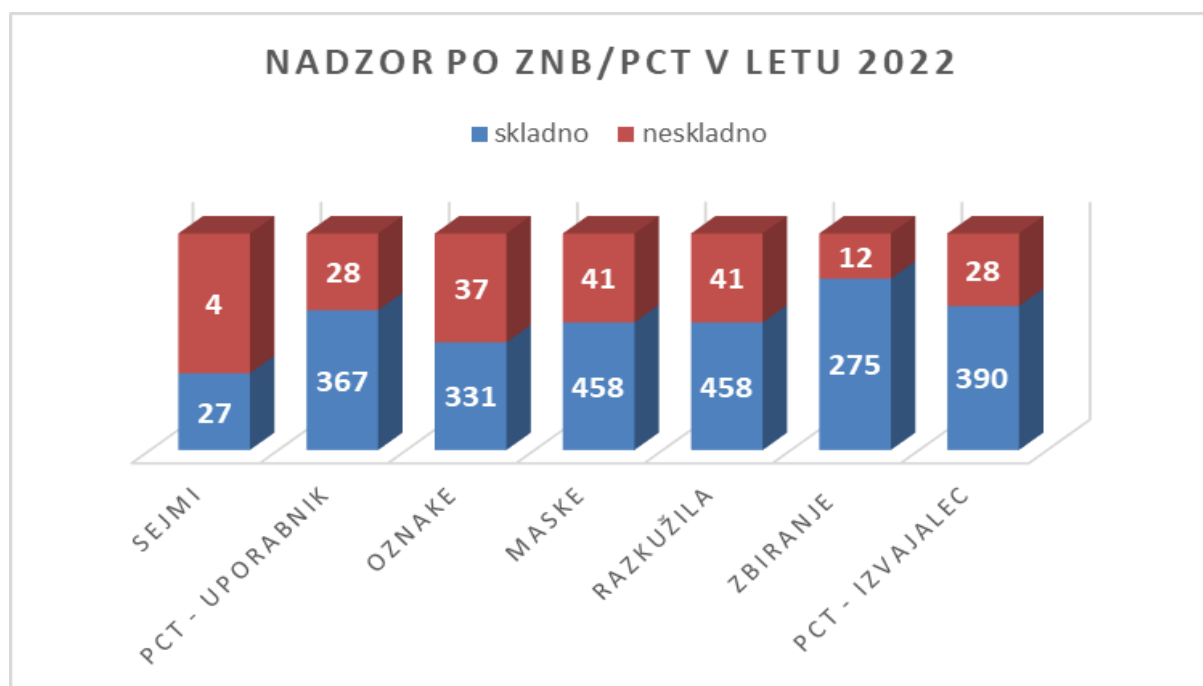
Opravljenih je bilo 46 nadzorov po vsebini Turizem na kmetiji, od tega je bilo ugotovljenih 9 nepravilnosti.

Ob pregledih je bilo ugotovljeno, da so na dopolnilnih dejavnostih – turizem na kmetiji, evidence o lastnih in dokupljenih surovinah za pripravo obrokov, pomanjkljive in je zato otežkočen izračun deleža lastnih surovin, ki mora biti zagotovljen v skladu s predpisi.

Zavajajoče označevanje z oznako KMETIJA za pravne osebe ni dovoljeno, zato je bilo v takem primeru stranki naloženo, da odpravi pomanjkljivosti.

Na podlagi podatkov MKGP bo opravljen administrativni pregled tistih nosilcev dopolnilne dejavnosti, ki do 30. junija za preteklo leto upravni enoti ne bodo sporočili podatka o letnem dohodku.

Nadzor po določbah Zakona o nalezljivih boleznih

Slika 37: Podatki nadzora in število ugotovljenih nepravilnosti po vsebinah Zakona o nalezljivih boleznih v letu 2022.

Leto 2022 smo začeli v času razglašene epidemije covida-19. Inšpektorji za vinarstvo smo izvajali nadzore po določbah ZNB v okviru rednega dela na področju vinarstva.

Nadzor inšpektorjev za vinarstvo se je vršil na podlagi pooblastil v zvezi s 46.a členom ZNB, v zvezi s 3. alinejo prvega odstavka 32. člena in prvega odstavka 39. člena in drugega odstavka ter za izvrševanje prvega odstavka 9. člena ter drugega odstavka 31. člena ZNB.

Nadzirali smo ustrezno nošenje mask, uporabo razkužil, prepoved zbiranja ljudi, vzdrževanje ustrezne varnostne razdalje na mestih, kjer se je prodajalo vino.

Nadzor po določbah ZNB je potekal pri naslednjih vrstah zavezancev, v okviru rednih pregledov po vinarskih vsebinah:

- vinske kleti oziroma dodatne lokacije,
- veleprodaja,
- uvozniki,
- maloprodaja, v trgovinah z živili,
- kmetijske zadruge, prodajalne z repromaterialom,
- gostinski lokali,
- dopolnilne dejavnosti - turizem na kmetiji,
- dopolnilne dejavnosti – prenočišča,
- 7. pooblašćene organizacije.
- organizirane prireditve - trgatev, tržnice.

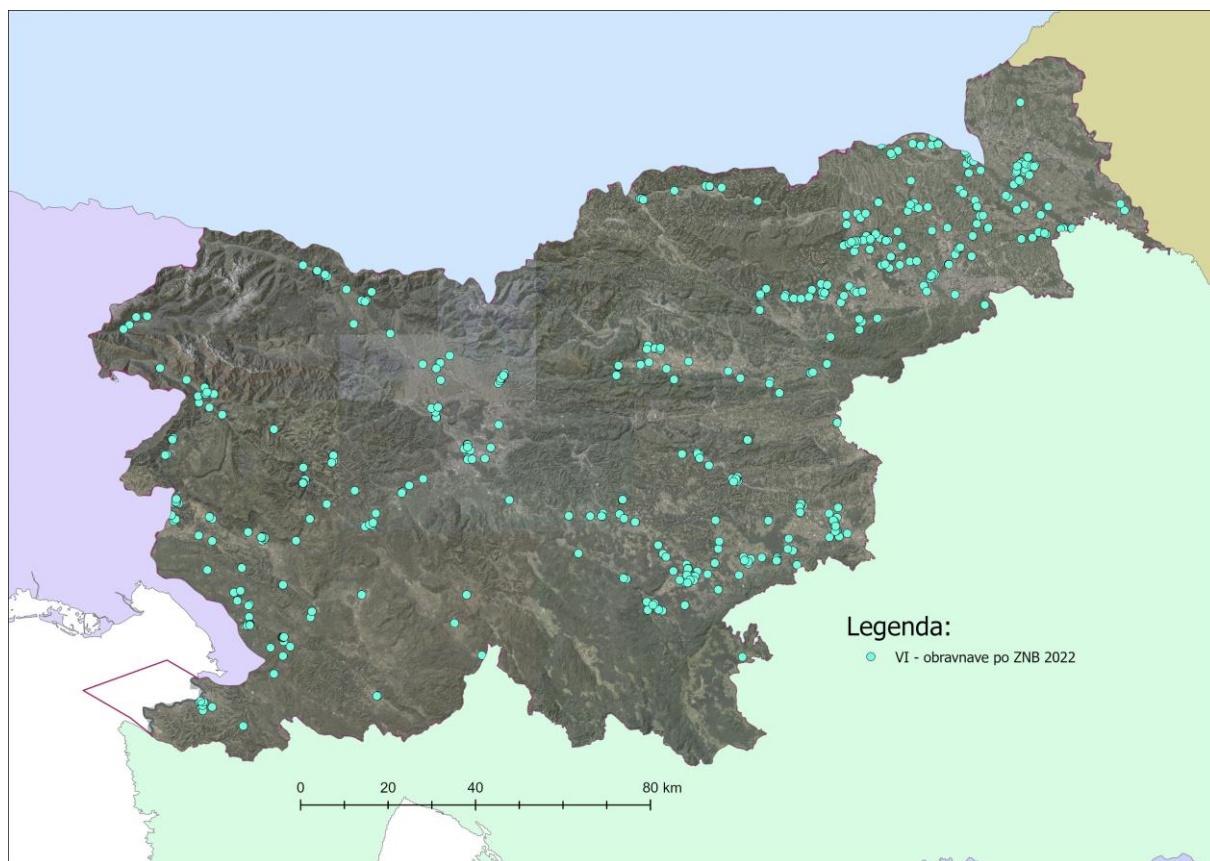
Poostrene nadzore ZNB/PCT pogojev v gostinstvu smo izvajali v okviru svojega rednega dela, tudi izmenično med vikendi in še bolj intenzivno, tudi izven rednega delovnega časa.

Zaradi neugodne situacije na terenu, ko se v lokalni pojavijo različni inšpektorji, tudi inšpektorji znotraj MKGP, smo organizirali razdelitev terena po občinah med IRSKGLR, FURS in UVHVVR.

Število pregledov, kjer so se opravljali pregledi po ZNB: 2.497, nepravilnosti: 207.

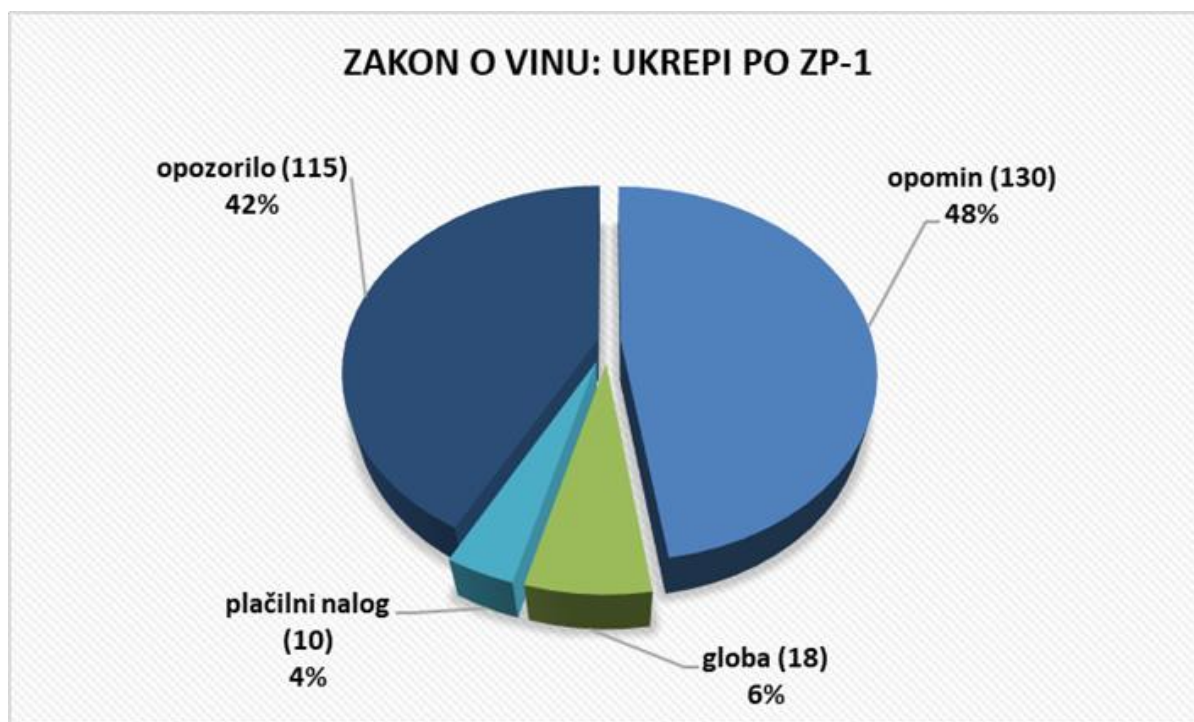
Vsebine inšpekcijskih pregledov po ZNB:

- maske: 499 pregledov, 48 nepravilnosti,
- razkužila: 499 pregledov, 41 nepravilnosti,
- razdalje - obvestila o št. gostov: 368 pregledov, 38 nepravilnosti,
- prepoved zbiranja ljudi: 287 pregledov, 13 nepravilnosti,
- PCT - nosilci/zaposleni: 418, 29 nepravilnosti,
- PCT - uporabniki: 395, 34 nepravilnosti,
- izvajanje dejavnosti, ki ni dovoljena (sejmi): 31, 4 nepravilnosti.

Slika 38: Lokacije opravljenih nadzorov po vsebini ZNB/PCT v letu 2022.

Izrečeni ukrepi v skladu z določili Zakona o prekrških

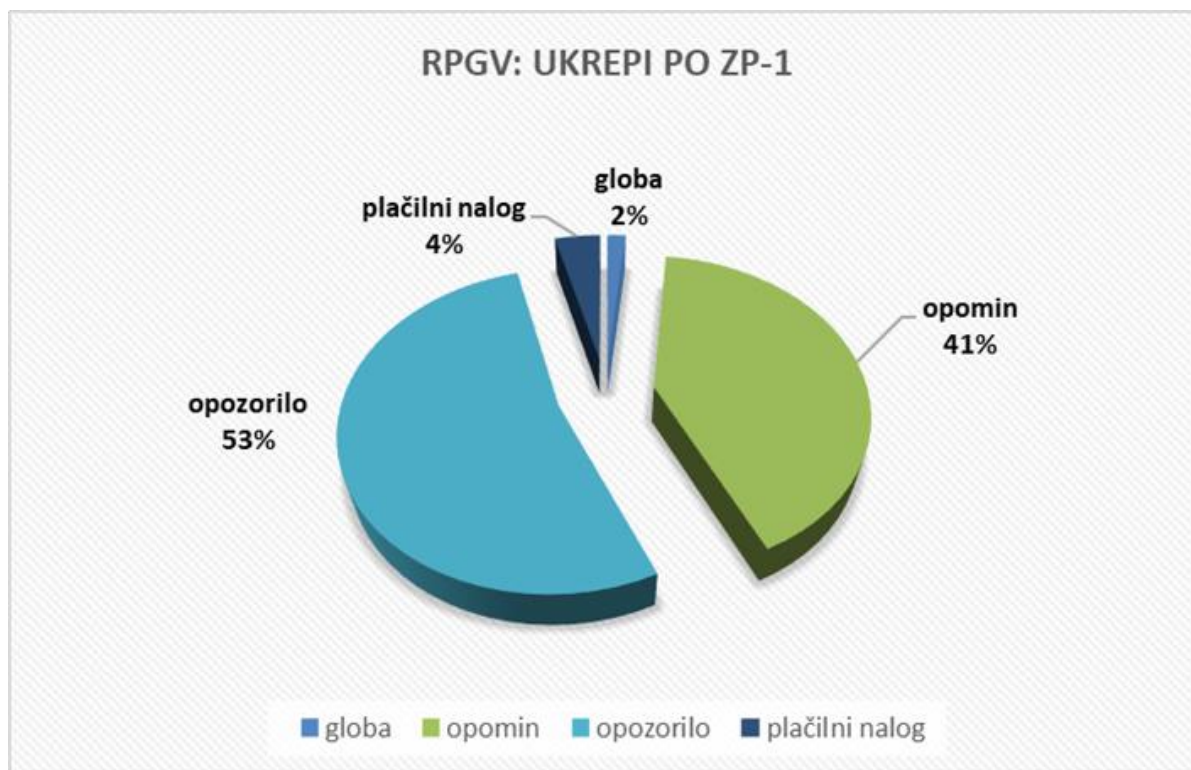

Slika 39: Prikaz vseh izdanih ukrepov po ZP-1 glede na vsebine Zakona o vinu v letu 2022.

Ukrepi so bili izrečeni po 34 različnih področjih nadzora, in sicer po vsebinah RPGV; pridelave in prometa z grozdom, moštom, vinom in drugimi proizvodi iz grozja; kakovosti mošta, vina in drugih proizvodov iz grozja in vina v prometu; označevanja mošta, vina in drugih proizvodov ter označevanja in prometa z enološkimi sredstvi. Skupno je bilo po teh vsebinah izrečenih 273 ukrepov po ZP-1, od tega 18 odločb z globo določeno v Zvin skladno z določili ZP-1, 130 odločb z opominom po ZP-1, 10 plačilnih nalogov z globo določeno v Zvin skladno z določili ZP-1 in 115 opozoril po ZP-1.

Skupna višina izrečenih glob znaša 22.490 €, znesek sodnih taks znaša 4.963 €.

Register pridelovalcev grozdja in vina

Slika 40: Prikaz izdanih ukrepov po ZP-1 glede na vsebine Registra pridelovalcev grozdja in vina (RPGV) v letu 2022.

Po vsebini RPGV je bilo ugotovljenih skupaj 123 kršitev. Izdani sta bili 2 odločbi z globo določeno v Zvin skladno z določili ZP-1, 51 odločb z opominom po ZP-1, 65 opozoril po ZP-1 in izdanih je bilo 5 plačilni nalogov z globo določeno v Zvin skladno z določili ZP-1 po naslednjih vsebinah:

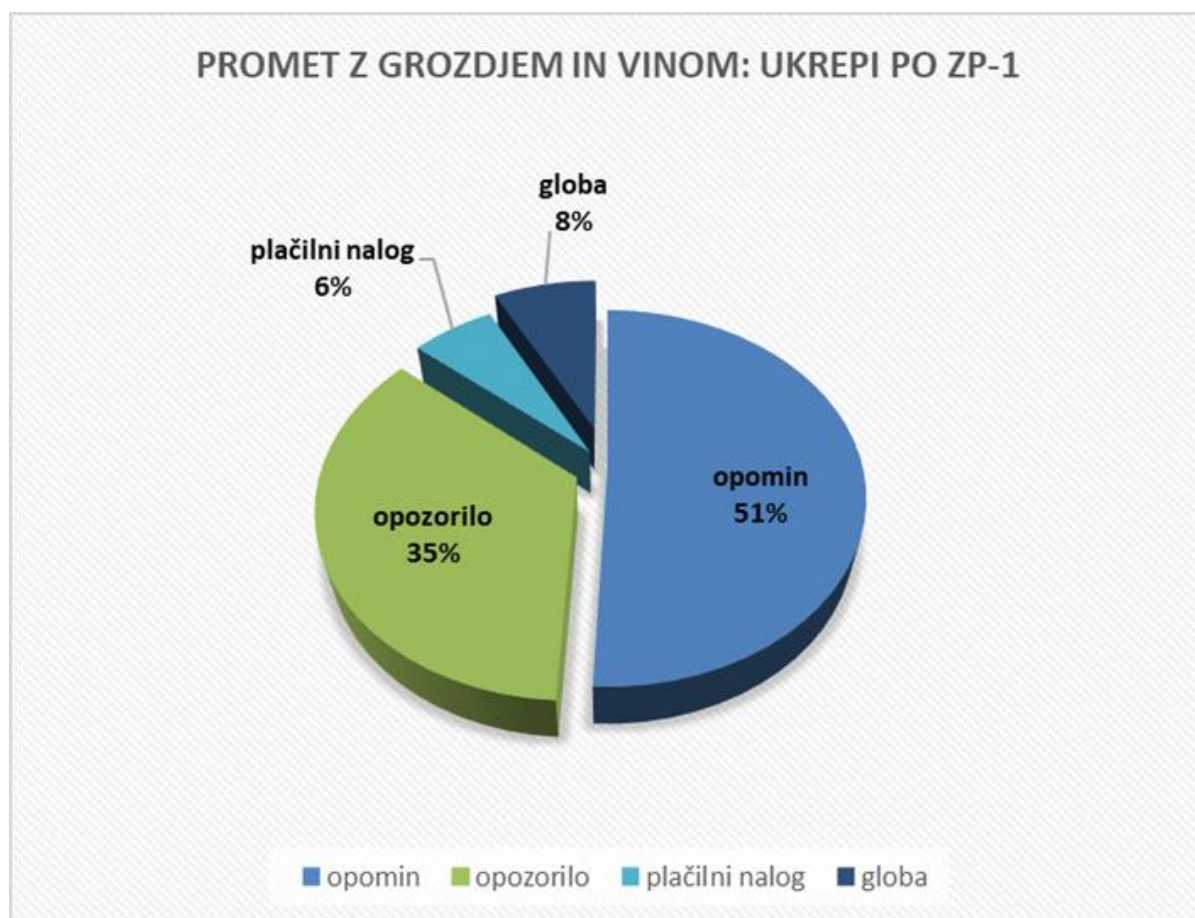
- pridelovalec ni prijavil prijave zalog v RPGV,
- pridelovalec ni prijavil prijave pridelka v RPGV,
- izpolnjevanje pogojev za vpis pridelovalca v RPGV,
- pravilnost prijave sorte v RPGV.

Pridelava mošta, vina in drugih proizvodov

Po vsebini pridelave mošta, vina in drugih proizvodov so bile ugotovljene skupaj 4 kršitve. Izdana je bila 1 odločba z opominom po ZP-1 in 3 opozorila po ZP-1 po naslednjih vsebinah:

- vodenje predpisane kletarske evidence o pridelavi in prometu z grozdom, moštom, vinom in ostalimi proizvodi,
- omejitve hektarskega pridelka.

Promet z grozdom, moštom, vinom in drugimi proizvodi iz grozda in vina

Slika 41: Prikaz izdanih ukrepov po ZP-1 glede na vsebino prometa z grozdom, moštom, vinom in drugimi proizvodi iz grozda v letu 2022.

Po vsebini prometa z grozdom, moštom, vinom in drugimi proizvodi iz grozda je bilo skupaj ugotovljenih 65 kršitev. Izdanih je bilo 5 odločb z globo določeno v Zvin skladno z določili ZP-1, 33 odločb z opominom po ZP-1, 23 opozoril po ZP-1 in 4 plačilni nalogi z globo določeno v Zvin skladno z določili ZP-1 po naslednjih vsebinah:

- pridelovalec je dal v promet mošt, vino in druge proizvode, ki za to niso primerni ali niso istovetni z listinami, ki ga spremljajo,
- pridelovalec je dal v promet mošt, vino in druge proizvode, za katere se zahteva obvezna ocenitev pred oddajo v promet, a niso ocenjeni,
- pridelovalec je dal v promet mošt, vino in druge proizvode, ki ne bi smeli biti v prometu (napaka, so pomanjkljivi, ne ustrezajo predpisani kakovosti),
- pridelovalec je izven svojega proizvodnega obrata dal v promet vino, ki ni originalno polnjeno.

Kakovost mošta, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina v prometu

Slika 42: Prikaz izdanih ukrepov po ZP-1 glede na vsebino kakovosti mošta, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina v prometu v letu 2022.

Po vsebini kakovosti mošta, vina in drugih proizvodov je bilo ugotovljenih skupaj 37 kršitev. Izdanih je bilo 6 odločb z globo določeno v Zvin skladno z določili ZP-1, 1 plačilni nalog z globo določeno v Zvin skladno z določili ZP-1, 28 odločb z opominom po ZP-1 in 2 opozorili po ZP-1 po naslednjih vsebinah:

- mošt, vino in drugi proizvodi niso vsebovali predpisane vsebnosti snovi,
- proizvod je vseboval napako (zaradi fizikalno-kemičnih procesov ali sprejema tujih snovi),
- proizvod je bil pomanjkljiv (prenizka ali previsoka vsebnost sestavin),
- proizvod ni ustrezal predpisani kakovosti.

Označevanje mošta, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina

Slika 43: Prikaz izdanih ukrepov po vsebini označevanje mošta, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina v prometu v letu 2022

Po vsebini označevanja mošta, vina in drugih proizvodov je bilo ugotovljenih 35 kršitev. Izdanih je bilo 5 odločb z globo določeno v Zvin skladno z določili ZP-1, 17 odločb z opominom po ZP-1 in 13 opozoril po ZP-1 po naslednjih vsebinah:

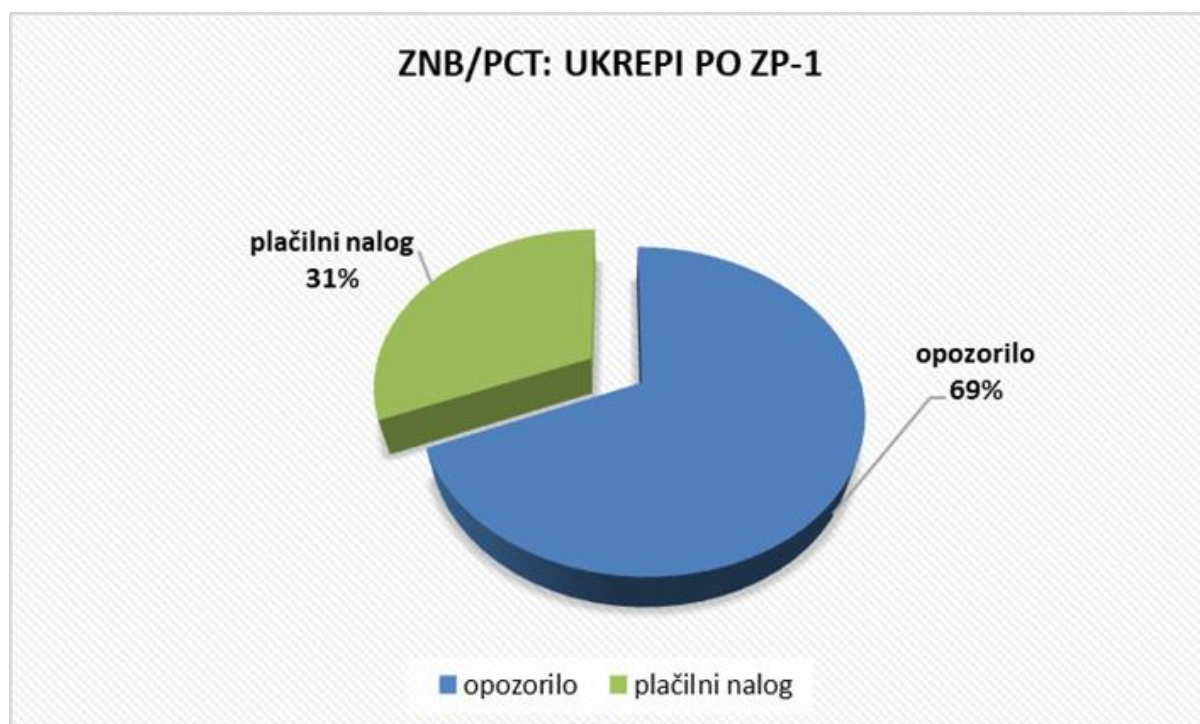
- pridelovalec je uporabil geografsko označbo, tradicionalni izraz in dodatni tradicionalni izraz, čeprav ne izpolnjuje predpisanih pogojev,
- pridelovalec je v nasprotju z veljavno zakonodajo uporabil geografsko označbo, tradicionalni izraz ali dodatni tradicionalni izraz na proizvodih,
- pridelovalec je v nasprotju z veljavno zakonodajo uporabil označbo vino PTP,
- pridelovalec je nepravilno označil izvor mošta, vina in drugih proizvodov,
- pridelovalec je opremil ali dal v promet mošt, vino in druge proizvode z označbami, ki niso predpisane.

Označevanje in promet z enološkimi sredstvi

Po vsebini označevanja in prometa z enološkimi sredstvi je bilo ugotovljenih skupaj 9 kršitev. Izdanih je bilo 9 opozoril po ZP-1 po vsebinah:

- prometa z originalno pakiranimi enološkimi sredstvi ter
- prometa z enološkimi sredstvi, ki jim niso priložena ustrezna in jasna navodila za uporabo v slovenskem jeziku.

Nadzori po Zakonu o nalezljivih boleznih in Odlokih

Slika 44: Prikaz izdanih ukrepov po ZP-1 glede na vsebine nadzora po ZNB/PCT v letu 2022.

Po vsebini določb nadzora po Zakonu o nalezljivih boleznih (ZNB/PCT) je bilo ugotovljenih 16 kršitev. Izdanih je bilo 5 plačilnih nalogov z globo določeno v ZNB skladno z določili ZP-1 in 11 opozoril po ZP-1 po naslednjih vsebinah:

- ustrezno nameščene zaščitne maske nosilcev in uporabnikov dejavnosti,
- razkužila in obvezno razkuževanje ob vstopu v zaprte prostore,
- razdalje - obvestila o največjem dovoljenem številu gostov – število sedežev v notranjih in zunanjih prostorih,
- prepoved zbiranja ljudi,
- PCT pogoji - nosilci/zaposleni,
- PCT pogoji- uporabniki,
- izvajanje dejavnosti, ki ni dovoljena (sejmi).

Predlogi za izboljšanje dela

Pri ocenjevanju oranžnih vin, penečih vin pet-nat, vin iz ekološke ter biodinamične pridelave se ugotavlja, da so ta vina kot osnovni vzorec ocenjena kot primerna za promet, kot inšpekcijski vzorec pa jih pooblaščen organizacije pogosto izločijo iz prometa. Menimo, da bi se glede na dejstvo, da je takih vin vedno več v prometu, morala zakonodaja čimprej uskladiti z dejanskim stanjem.

V bazi podatkov GERK bi bilo potrebno ažurirati površine z vrsto rabe. Te površine na podlagi izsledkov inšpekcijskih pregledov ne izkazujejo dejanskega stanja v naravi.

Predlagamo, da se v zvezi s 3. odstavkom 13. člena ZVin, dvigne spodnja meja površine za obvezen vpis vinograda v RPGV s 5 ar na 10 ar, kar velja tudi ob registraciji oljčnikov.

Predlagamo posodobitev RPGV-ja, ki bi vseboval ažurirane podatke, usklajene z EU zakonodajo, da ne bi prihajalo do nepravilnosti pri izpisu odločb pooblaščenih organizacij glede navajanja tradicionalnih izrazov. Pooblaščen organizacije težko preverijo usklajenost vina s proizvodno specifikacijo, ker pridelovalci ne prijavljajo pridelka ločeno po sortah, temveč ga prijavijo kot mešano belo, mešanordeče ali mešano belo in rdeče (primer RITOZNOJČAN PTP, RDEČI BIZELJČAN PTP in CVIČEK PTP).

Zakonodajalec bi moral poiskati način, da tudi v vinarski zakonodaji normira lastno porabo vina za kmetijska gospodinjstva. Za vino so normativi sicer določeni v trošarinski zakonodaji.

Nadzore prevoza grozdja v času trgatve bi bilo smotrno združiti z nadzorom poteka prevzema grozdja pri pridelovalcih, ki odkupujejo grozdje, ter s kontrolo izpolnjevanja pogojev za odkup grozdja za pridelavo vrhunskega vina pri odkupovalcih. Nadzor spremnih dokumentov za prevoz grozdja in neoriginalno polnjenega vina v prometu lahko opravi Policija in v primeru ugotovljenih nepravilnosti zadevo odstopi vinarski inšpekciji.

S spremembo ZVin predlagamo znižanje glob, ker so previsoke in jih težko izrekamo predvsem manjšim pridelovalcem, saj bi njihovo izrekanje pomenilo še hitrejše ukinjanje vinogradniške proizvodnje in posledično zaraščanje površin ter spreminjanje kulturne krajine.

Splošno

RS je dežela gozdov, saj pokrivajo 58,2 % naše domovine. Po gozdnatosti smo na tretjem mestu v Evropski uniji, za Švedsko in Finsko. V RS je 76 % gozdov v zasebni lasti, 21 % gozdov je v lasti države ter 3 % v lasti občin. Večje in strnjene gozdne posesti omogočajo lažje, kakovostno, strokovno in ekonomično gospodarjenje z gozdom. Zasebna gozdna posest je zelo razdrobljena, saj povprečna posest obsega okoli 2,9 ha in še ta je nadalje razdeljena na več med seboj ločenih parcel. Za veliko večino teh lastnikov gozdovi niso gospodarsko pomembni. Velika razdrobljenost in veliko število lastnikov in solastnikov gozdov otežuje strokovno delo in optimalno izrabo lesa v zasebnih gozdovih. Slovenske gozdove je v zadnjih letih prizadelo več naravnih ujm. Gozdove prizadete z žledom in vetrolomi nato ogrožajo še smrekovi podlubniki. Prav zato je v zadnjih letih prva prioriteta dela gozdarske inšpekcije nadzor nad izvajanjem sanitarne sečnje in preventivnih varstvenih del.

Organiziranost in delovanje gozdarske inšpekcije

Gozdarska inšpekcija, ki deluje v IRSKGLR, je štela 16 gozdarskih inšpektorice in inšpektorjev (v nadaljevanju: inšpektorjev) vključno z direktorjem gozdarske inšpekcije. Sedež inšpektorjev je v območnih enotah in izpostavah inšpektorata, območje delovanja pa je omejeno z mejami gozdnogospodarskega območja. Tako imajo inšpektorji celosten pregled gozdarstva v določenem gozdnogospodarskem območju. V ljubljanskem in mariborskem gozdnogospodarskem območju sta zaradi velikosti območij zaposlena po dva inšpektorja, v ljubljanskem območju pa del neposrednega nadzora opravlja tudi vodja inšpekcije. V preteklem letu so bili zaradi upokožitev zaposleni 3 inšpektorji, eden je opravil inšpekcijski izpit aprila, dva pa oktobra.

Inšpekcijski postopki zahtevajo od inšpektorjev poleg strokovnega znanja tudi veščine obvladovanja konfliktnih situacij, ki so sestavni del inšpekcijskega nadzora. Povsem izogniti se jim ni mogoče in vsako leto beležimo prikrite grožnje, grožnje po telefonu, nadlegovanja po telefonu in podobno. Inšpektorji vsako tako grožnjo zabeležijo, v nekaterih primerih o tem obvestijo tudi policijo.

Delo izven rednega delovnega časa

Gozdarska inšpekcija vsako leto opravlja delo izven rednega delovnega časa. Na tak način gozdarski inšpektorji sledimo cilju, da je potrebno v času pričakovanih kršitev poostri nadzor, ne glede na to ali je to v delovnem času ali izven njega.

V obravnavanem letu smo izven rednega delovnega časa večinoma opravljali nadzor vožnje z vozili v naravnem okolju, nabiranja gob, nadzor izvajalcev del v gozdovih, prevoza in prodaje okrasnih drevesc in nadzor posameznih določb ZNB. Skupaj smo izven delovnega časa opravili 256:53 ur nadzora.

Sestanki in izpopolnjevanje

Zaradi preprečevanja okužb z nalezljivo boleznijo covid-19 sta bila v letu 2022 le dva sestanka gozdarske inšpekcije v živo. Gozdarska inšpekcija je imela še tri sestanke preko video povezave. Namenjeni so bili pregledu opravljenega dela, usmeritvam dela za naslednje razdobje, novo sprejetim predpisom in aktualnim informacijam.

Preglednica 20: Pregled pomembnejših izpopolnjevanj in usposabljanj v letu 2022.

Tema – vrsta izobraževanja	Udeleženci / število	Skupno število ur
Inšpekcijski upravni postopek z upravnim sporom – Upravna akademija	1	16
Inšpekcijski prekrškovni postopek s sodnim nadzorom – Upravna akademija	1	8
Usposabljanje za imenovanje v naziv	2	48
12. seminar in delavnica iz varstva gozdov – GIS, 6. 4. 2022	4	28
Jezikovna pravila v javni upravi – Upravna akademija, 3. 6. 2022	1	4
Kako pisati jasno in jedrnat – Upravna akademija 10. 6. 2022	1	4
Delavnica o mirnih območjih na Pokljuki, 15. 6. 2022	2	12
Delavnica »Kako obnoviti gozdove, poškodovane v požaru na Krasu« - ZGS, 08.09.2022	1	7
38. gozdarski študijski dnevi – BF, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, 24.11.2022	5	35
Delavnica za izpraševalce na preizkusu znanja za vodenje in odločanje v prekrškovnem postopku — Upravna akademija, 24.10.2022	1	4
Aktualna vprašanja izvajanja inšpekcijskega nadzora po ZIN in ZUP – Upravna akademija, 15.12.2022	16	96
Delavnica Postanimo boljša ekipa! – Edutrain.me, 16.12.2022	16	64

Gozdarski inšpektorici sta pripravili in predstavili prispevek za 38. gozdarske študijske dneve z naslovom: Gozdarska inšpekcija - povratni vir informacij o učinkovitosti sprejetih pravnih predpisov.

Sodelovanje z drugimi inšpekcijskimi službami in izvajanje 32. člena Zakona o inšpekcijskem nadzoru - odstopi zadev drugim inšpekcijskim organom

V gozdarski inšpekciji se zavedamo, da je za učinkovito delo zelo pomembno sodelovanje znotraj inšpekcije, takoj za tem pa sodelovanje z drugimi organi nadzora. Pri tem mislimo na sodelovanje z vsemi inšpekcijskimi in drugimi službami, ki delujejo v gozdu in gozdnem prostoru oziroma so zadolženi za upravljanje ali nadzor gospodarjenja z gozdovi v najširšem smislu. Zato smo pogosto pobudniki takega sodelovanja ali pa se na pobude za sodelovanje od drugod takoj odzovemo. Še posebej smo zadovoljni s sodelovanjem pri obravnavanju konkretnih zadev. Na terenu vzpostavljeno sodelovanje se je pokazalo za učinkovito. Ugotavljamo tudi, da je sodelovanje boljše v tistih predelih in med tistimi inšpekcijami, ki imajo prostore na isti ali sosednji lokaciji, saj tako pride med inšpektorji do osebnega stika.

Pri nadzoru izvajalcev del v gozdovih in nadzoru Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, po katerem opravlja posredni nadzor tudi gozdarska inšpekcija, se je vzpostavilo zelo dobro sodelovanje predvsem s FURS in z delovno inšpekcijo.

Tradicionalno dobro je sodelovanje s Policijo pri nadzoru voženj z vozili v naravnem okolju, pri nabiranju gozdnih sadežev in gob in kot pomoč pri nadzoru drugih kršiteljev v gozdu, kjer inšpektorji pričakujejo odpor.

Kot dobro lahko ocenimo tudi sodelovanje z ZGS. Na vprašanja in zahteve po podatkih, ki jih potrebujemo v inšpekcijskih postopkih, se odzivajo. Posamezni inšpektorji so vodstvom območnih enot ZGS v začetku leta predstavili ugotovitve in ukrepe v inšpekcijskih postopkih v predhodnem letu.

Preglednica 21: Sodelovanje z drugimi organi in inšpekcijskimi službami.

Organ sodelovanja	Število akcij - predmet
IRSD	Na pobudo Inšpektorata RS za delo je od konca oktobra in v novembru 2022 potekala skupna akcija nadzora izvajalcev del v gozdovih na aktivnih sečiščih. V akciji je sodelovalo 13 gozdarskih inšpektorov in inšpektorjev. V 21 delovnih dneh je bilo nadzorovano 41 izvajalcev.
Kmetijska inšpekcija	3 x poseg v gozdna in kmetijska zemljišča
Lovska inšpekcija	2 x vožnja v naravnem okolju
Policija	26 x nadzor vožnje v naravnem okolju 3 x nadzor knjigovodskih listin 6 x tatvine lesa
IRSOP	1 x odlaganje odpadkov v gozd
Medobčinski inšpektorati in redarstva	1 x poseg v gozdni prostor 2 x nadzor vožnje v naravnem okolju
FURS	1 x knjigovodskih listin pri prevozu lesa
UVHVVR	1 x nadzor spletne prodaje sadik gozdnih drevesnih vrst
IRSI	1 x izkoriščanje opuščene peskokopa
TNP	1 x nadzor nabiranja gozdnih sadežev

Gozdarska inšpekcija mora v skladu s 23. členom Zakonom o splošnem upravnem postopku (v nadaljevanju: ZUP) ves čas postopka paziti na stvarno pristojnost in če spozna, da ni pristojna za določeno upravno zadevo, jo mora v skladu s 65. členom ZUP odstopiti pristojnemu organu. V 3. odstavku 32. člena ZIN je določeno, da mora inšpektor, ki ugotovi kršitev zakona ali drugega predpisa, za katerega ni stvarno pristojen, ugotoviti dejansko stanje, sestaviti zapisnik in ga posredovati pristojni inšpekciji. V odstopih drugim, pristojnim organom, gozdarski inšpektorji tudi zapišejo, da prosijo za odgovor v zvezi z izvedenimi ukrepi. V mnogih postopkih je namreč potem, ko drugi organ že opravi svoje delo, naloga gozdarske inšpekcije ali ZGS, da ukrepa še v skladu z ZG. V letu 2022 je gozdarska inšpekcija odstopila 98 zadev.

Preventivno delovanje gozdarske inšpekcije

S preventivnim delovanjem inšpektorji opozarjajo potencialne kršitelje na posledice ravnanja v nasprotju s predpisi. Dolžnost preventivnega delovanja je določena v 6. in 33. členu ZIN. Na žalost je res, da kaznovanje kršiteljev nanje deluje odvračalno, prav tako tudi na vse ostale potencialne kršitelje. V gozdarski inšpekciji uresničujemo preventivno delovanje na naslednje načine: z obveščanjem javnosti preko medijev in spletne strani inšpektorata, z odgovori na vprašanja in obveščanjem javnosti o predpisih, o dovoljenem pravnem ravnanju, o najpogostejših kršitvah predpisov in o akcijah nadzora. V praksi najpogosteje odgovarjamo na vprašanja posameznikov po

telefonu in elektronski pošti, pošiljamo dopise potencialnim kršiteljem, odgovarjamo na vprašanja medijev ter pripravljamo predavanja za ciljne skupine.

Na področju gozdarstva so medije zanimali predvsem predpisi in ukrepi ter nadzori s področja nabiranja gob in drugih gozdnih sadežev, gozdnega bontona in izvajanja sečenj.

S preventivnimi dopisi poskušamo potencialne kršitelje odvrniti od protipravnih dejanj. V letu 2022 je bilo teh preventivnih dejanj 414.

Preglednica 22: Preventivno delovanje s potencialnimi kršitelji.

Tema dopisa	število
Sanitarna sečnja - lubadar	99
Poseg v gozd brez soglasja ZGS	6
Nedovoljene sečnje	160
Gozdni red	4
Izvajalci del v gozdovih	4
Opremljenost skladišč gls z lovnimi pastmi	64
Raba gozda in vožnja v naravnem okolju	74
Dokumentacija pri prevozu lesa	2
Paša v gozdu	1

Ocenjujemo, da je preventivno delovanje gozdarske inšpekcije dobro sprejeto in učinkovito. Vseh teh aktivnosti ni mogoče zabeležiti, zato so zgornje številke zgolj informativne.

Vpliv epidemije covid-19 na delo gozdarske inšpekcije

Tudi delo v prvih treh mesecih 2022 je zaznamovala epidemija covid-19 oziroma ukrepi za preprečevanje in obvladovanje okužb z nalezljivo boleznijo covid-19. IRSKGLR se je na epidemijo že v predhodnih dveh letih učinkovito odzval ter organiziral delo od doma, vključno z zagotovitvijo oddaljenega dostopa do informacijskega sistema inšpektorata. Prav tako so bila pripravljena navodila za opravljanje dela med epidemijo, ki so se sproti prilagajala okoliščinam. Pri delu v pisarnah in pri uporabi službenih vozil so se upoštevali vsi ukrepi za zaježitev širjenja virusa covid-19 (maske, razkuževanje, medsebojna razdalja). Terensko delo je nemoteno potekalo. Zaradi omejevanja ne-nujnih stikov so inšpektorji namesto zaslišanj zavezanca večkrat pozivali, da podajo pisne izjave tudi v upravnih inšpekcijskih postopkih, s čimer pa je težje ugotoviti dejstva in okoliščine kršitev predpisov.

Gozdarska inšpekcija je v prvih treh mesecih 2022 izvajala na svojem delovnem področju ob rednem delu tudi nadzor nad izvajanjem ukrepov iz prvega odstavka 39. člena ZNB v skladu z veljavnimi odloki Vlade RS za preprečevanje in obvladovanje okužb z nalezljivo boleznijo covid-19. Izvedla je 122 pregledov po ZNB, pri čemer je izrekla 5 opozoril po 33. členu ZIN.

Sanitarna sečnja v letu 2022

V drugi polovici julija 2022 se je začelo močno povečevati število s podlubniki napadenih dreves. Glavni vzrok za povečanje poškodb je sušno in vroče poletje 2022. Smreke so oslabele in postale manj odporne za napad podlubnikov. Istočasno pa se je zaradi visokih temperatur razvoj podlubnikov pospešil, njihova številčnost se je povečala. Napad podlubnikov je bil izrazit v GGO Bled, Kranj, Nazarje, Slovenj Gradec, Kočevje, pa tudi v osrednji Sloveniji v smrekovih gozdovih. Prenamnožitev podlubnikov se lahko nadaljuje tudi v letu 2023.

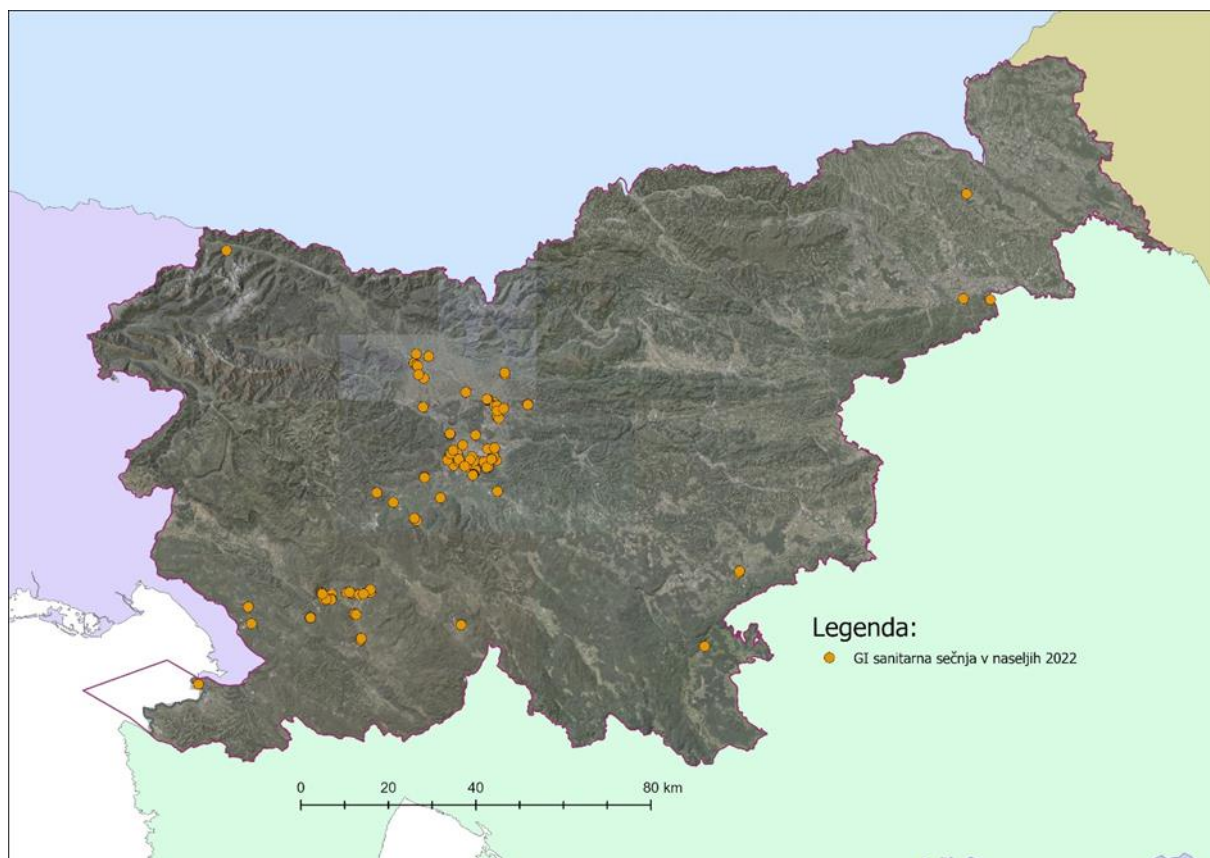
Preglednica 23: Obseg sanitarne sečnje v letih po žledolomu – vir ZGS.

Vrsta sečnje	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Sanitarna sečnja(m ³)	4.207.376	3.941.808	3.768.894	2.505.729	4.043.917	2.788.002	1.757.167	1.041.582	1.398.221
Druga sečnja (m ³)	2.142.360	2.089.234	2.333.736	2.478.906	2.017.042	2.499.860	2.470.308	3.033.86	3.172.756
SKUPAJ (m ³)	6.349.736	6.031.042	6.102.630	4.984.635	6.060.959	5.287.862	4.227.475	4.075.451	4.570.977

Gozdarska inšpekcija je v letih po žledolomu vse svoje sile usmerila v to, da bi s svojimi ukrepi pospešila sanacijo v ujmah poškodovanih gozdov. Zakon o gozdovih (v nadaljevanju: ZG) določa, da mora lastnik gozda izvesti oziroma zagotoviti izvedbo sanitarne sečnje in preventivna varstvena dela v roku, ki jih z odločbo določi ZGS. V kolikor sanacija ni opravljena v določenem roku mora ZGS zagotoviti tudi izvršbo. Neizvršitev odločbe v postavljenem roku je po določbah Zakona o gozdovih prekršek, ki se kaznuje z globo. Prekrškovne postopke vodi gozdarska inšpekcija. V kolikor je potrebno zagotoviti sanitarno sečnjo v naseljih, le to odredi gozdarska inšpekcija v inšpekcijskem postopku. V letu 2022 je gozdarska inšpekcija izdala 92 inšpekcijskih odločb za posek lubadark v naseljih, kar je v primerjavi s preteklimi leti izjemna številka.

Prva prioriteta v programu dela gozdarske inšpekcije je nadzor nad izvajanjem sanitarne sečnje in preventivnih varstvenih del. Gozdarska inšpekcija deluje tako preventivno, z opozarjanjem lastnikov gozdov na spoštovanje rokov za izvedbo sanitarne sečnje s preventivnimi dopisi, kot represivno in sicer z vodenjem prekrškovnih postopkov proti lastnikom, ki po preteku roka določenega v odločbi ZGS še niso pričeli z delom ali pa so močno zamujali z izvršitvijo odločb.

Gozdarska inšpekcija ima za pomoč lastnikom pri iskanju usposobljenih izvajalcev za izvajanje del v gozdovih javno objavljen seznam izvajalcev, ki izpolnjujejo pogoje strokovne usposobljenosti ter upoštevajo predpise, ki urejajo varnost in zdravje pri delu za delavce, delovno opremo in osebno varovalno opremo oziroma so pogoje izpolnjevali v času inšpekcijskega nadzora. Dostopen je tudi seznam izvajalcev, ki jim je gozdarska inšpekcija prepovedala opravljati dela v gozdu.

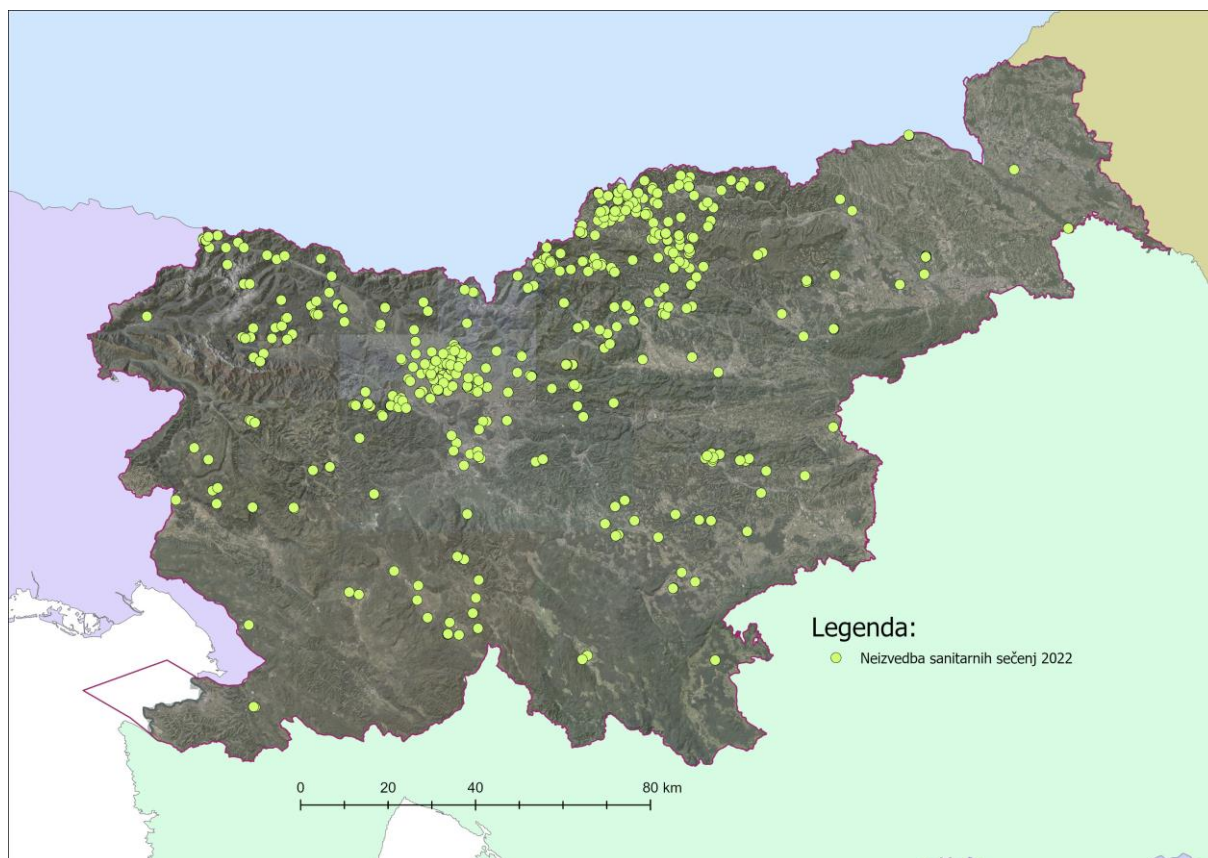

Slika 45: Prostorski pregled inšpekcijskih obravnav sanitarnih sečenj v naseljih v letu 2022.

Preglednica 24: Prekrškovni ukrepi zaradi neizvedbe sanitarnih sečenj v določenih rokih.

Leto	Št. uvedenih prekrškovnih postopkov	Št. izrečenih ukrepov v prekrškovnih postopkih			Skupaj izrečeni prekrškovni ukrepi	Poslani preventivni dopisi
		opozorilo	opomin	globa		
2015	364	56	162	77	295	507
2016	1.363	260	646	271	1.177	2.200
2017	524	92	352	191	635 *	566
2018	563	45	262	178	485	755
2019	327	69	202	76	347*	281
2020	329	47	158	86	291	494
2021	108	75	34	29	138*	62
2022	283	95	140	71	306*	99

* Opomba: število izrečenih ukrepov v letu je večje od števila uvedenih postopkov, ker se ukrepi nanašajo tudi na postopke, ki so bili začeti v predhodnem letu.

Slika 46: Prostorski pregled inšpekcijskih obravnav neizvajanja sanitarnih sečenj v letu 2022.

Za sprotno prekrškovno ukrepanje gozdarske inšpekcije bi morale biti evidence ZGS o izdaji in izvršitvi odločb za sanitarno sečnjo bolj ažurne. Na nekaterih območnih enotah ZGS še vedno, glede na število kršitev, izdajo zelo malo sklepov o izvršbi. Izvršilni postopki se ne dokončajo z izvršbo po drugi osebi, tudi če zavezanec ne izvrši sanitarne sečnje.

Tudi v prihodnjem letu bo prioriteta v programu dela gozdarske inšpekcije nadzor nad izvajanjem sanitarne sečnje in preventivnih varstvenih del, saj menimo, da naši ukrepi pripomorejo k hitrejšemu odzivu lastnikov gozdov, ki jim je ZGS izdal odločbo o izvedbi sanitarne sečnje.

Inšpekcijski postopek

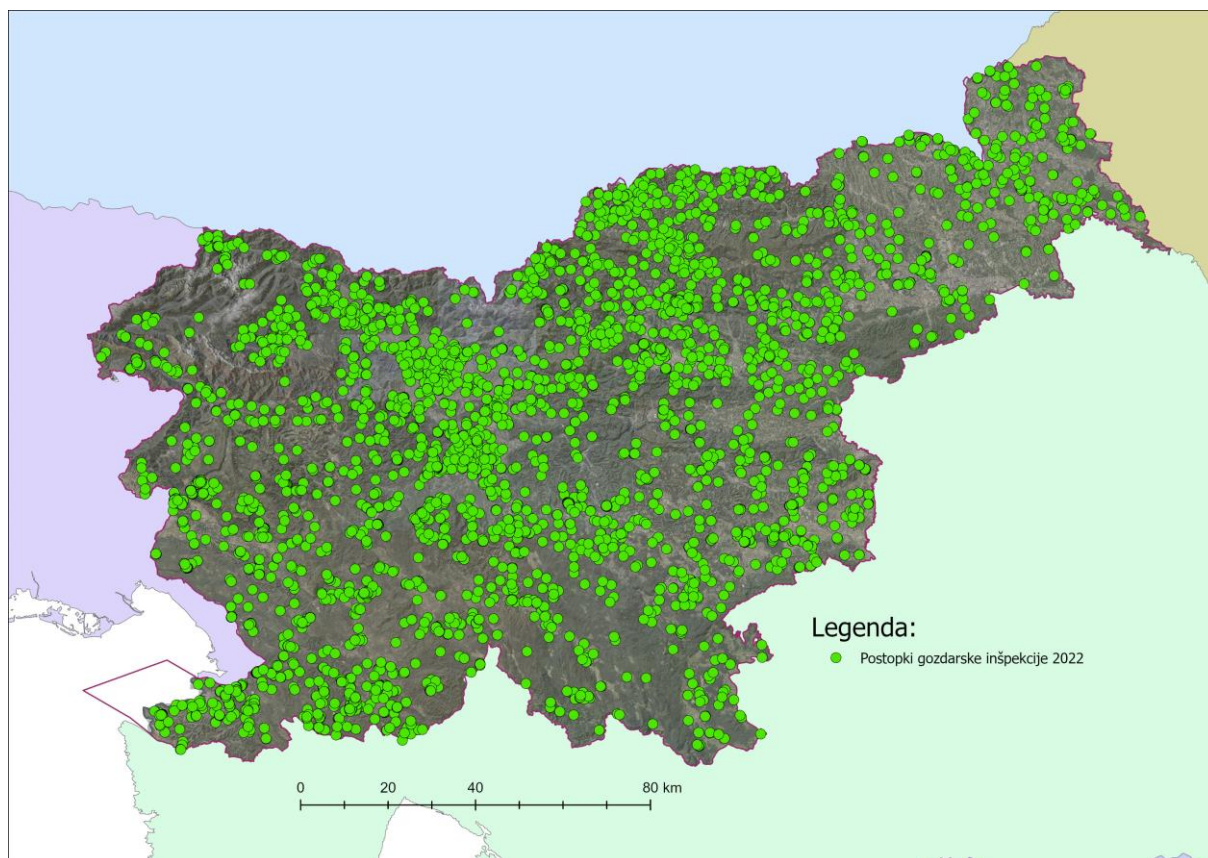
V inšpekcijskem postopku, določenem v ZIN in subsidiarno ZUP, opravljajo inšpektorji temeljno poslanstvo svojega poklica. Inšpekcijski postopek je tisti, v katerem je moč z odločbami doseči vzpostavitev zakonitega stanja s prepovedjo ali zapovedjo. Glavno poslanstvo inšpekcijskih služb je, da v primerih kršitev z inšpekcijskimi postopki zagotovijo izvrševanje predpisov. Poleg tega inšpekcijske službe s svojimi poročili, pobudami in predlogi sporočajo izvršilni veji oblasti o stopnji izvrševanja posameznih predpisov in predlagajo njihove spremembe. Na ta način so pripravljavci predpisov seznanjeni z učinkovitostjo predpisov in stopnjo njihovega uresničevanja.

V preteklem letu so gozdarski inšpektorji opravili 2569 pregledov, izdali so 211 odločb v inšpekcijskem postopku, 147 sklepov v zvezi s temi postopki in 29 sklepov v izvršilnih postopkih. V izvršilnih postopkih je bila zavezancem za neizvršitev inšpekcijske odločbe večinoma zagrožena izvršba z denarno prisilnitvijo. Ta način izvršbe odrejenih obveznosti se uporablja zaradi tega, ker je ta način v večini primerov ustrežnejši, ker je cenejši, hitrejši in predstavlja manjši pritisk na zavezanca. Včasih pa izvršba po drugi osebi tudi ni mogoča. Izdano je bilo tudi 201 opozoril po 33. členu ZIN, s katerimi se zavezance opozori na nepravilnosti ter na njihove posledice in določi rok za njihovo odpravo.

Gozdarski inšpektorji so na izdane inšpekcijske odločbe prejeli 9 pritožb, drugostopenjski organ je 6 pritožb zavrnil, 1 je ugodil ter odpravil inšpekcijsko odločbo, 1 pritožba še ni rešena, v 1 primeru pa je inšpektor spoznal, da je pritožba delno utemeljena in z novo odločbo nadomestil izpodbijano odločbo.

Večina inšpekcijskih postopkov se prične zaradi suma kršitve predpisov, ki jih nadzira gozdarska inšpekcija. Pričnejo se na osnovi ugotovljenih nepravilnosti, ki jih pri svojem delu ugotovi ZGS, na osnovi drugih podatkov o nepravilnostih, ki jih bodisi prejmemo od kvalificiranih prijaviteljev bodisi iz drugih prijav in na podlagi lastnih ugotovitev. V lanskem letu je gozdarska inšpekcija prejela 776 prijav. Vedno manj postopkov se prične na osnovi letnega načrta dela, ki predvideva nadzor načrtovanja, gojenja in v zvezi z njim obseg financiranja in sofinanciranja del. Postopki ugotavljanja kršitev in odgovornosti zanje običajno zahtevajo terenski ogled, zaslišanje, ukrep in spremljanje izvršitve ukrepov.

Podrobnejši pregled opravljenega dela po posameznem predpisu je razčlenjen v nadaljevanju.

Slika 47: Prostorski pregled inšpekcijskih postopkov gozdarske inšpekcije v letu 2022.

ZAKON O GOZDOVIH

Splošno

Največ opravljenega dela gozdarskih inšpektorjev je bilo namenjenega nadzoru določb Zakona o gozdovih. V letu 2022 je bilo v inšpekcijskih postopkih opravljenih 1890 pregledov, izdanih je bila 175 opozoril po ZIN in 194 inšpekcijskih odločb. Izdanih je bilo tudi 119 sklepov v zvezi z inšpekcijskimi postopki in 27 sklepov v izvršilnih postopkih.

Povsem v vrhu števila kršitev predpisov je še vedno posek brez ali v nasprotju z izdano odločbo ZGS, saj je bilo lani izvedenih 442 pregledov legalnosti sečnje. Izdani sta bili 2 inšpekcijski odločbi o ustavitvi sečnje in 2 opozorili po ZIN. Nekateri revirni gozdarji ZGS pri izdaji odločb za dovolitev poseka izbranih dreves, drevje na terenu označijo le z barvno piko brez žiga na koreničniku, kar oteži ali pa celo onemogoči obravnavanje nedovoljenega poseka dreves oziroma sečnje dreves v nasprotju z izdano odločbo ZGS. Gozdarska inšpekcija prejme poročila o poseku brez odločbe od ZGS oziroma si podatke o nedovoljenih sečnjah pridobi z neposrednim vpogledom v njihove evidence, vendar vseh kršitev zaradi velikega števila ne more obravnavati. V primerih nedovoljenega poseka le nekaj dreves, gozdarska inšpekcija običajno pošlje lastniku gozda le opozorilni dopis, v katerem ga pouči o zakonskih določilih glede sečnje dreves. Lani je bilo poslano 160 takih dopisov. Prijave fizičnih oseb, ki se nanašajo na posek brez

odkazila, imajo pogosto izvor v medsosedskih ali družinskih sporih. Proti ugotovljenim kršiteljem je gozdarska inšpekcija prekrškovno ukrepala.

Drugi najpogostejši razlog inšpekcijskega ukrepanja so posegi v gozd brez soglasja ZGS oziroma sum kršitev 21. člena ZG. Sem po vsebini sodijo tudi krčitve gozdov v kmetijske namene brez dovoljenja ZGS. Tovrstnih pregledov je bilo 372. Izdanih je bilo 28 inšpekcijskih odločb in 54 opozoril po ZIN. Posegi v gozd se izvajajo najpogosteje za namene gradnje objektov, pogostokrat tudi za to, da kršitelji te površine uporabljajo za različne druge namene, kot na primer motokros poligon, kolesarski poligon ali poligon za paintball. Problem postaja iz leta v leto večji. Kadar gre za gradnje objektov v gozdu ali za navažanje odpadnega materiala v gozd in gozdni prostor, so ukrepi gozdarske inšpekcije odvisni tudi od tega ali bosta gradbena in okoljska inšpekcija opravili svoj del inšpekcijskih postopkov. Problem pri teh kršitvah so izjemno dolgotrajni postopki, v katerih zavezanci uporabijo vsa pravna sredstva, da bi lahko čim dalj časa obdržali in uporabljali stanje v nasprotju s predpisi. Posegi v gozd in gozdni prostor so tudi težko popravljivi, če sploh so in zahtevajo znatna finančna sredstva, običajno precej večja, kot so bila potrebna za sam poseg.

Gozdarska inšpekcija je v lanskem letu, podobno kot v zadnjih letih, posebno pozornost namenila nadzoru nad izvajanjem določb ZG s področja varstva gozdov oziroma predpisanih ukrepov za preprečitev in zatrtje rastlinskih bolezni in prenamnoženih populacij žuželk, ki lahko porušijo biotsko ravnovesje v gozdu, ter za preprečitev druge škode v gozdovih. Na tem področju je bilo v inšpekcijskih postopkih opravljeno 309 pregledov. Področje zajema izvedbo preventivnih varstvenih del, sanitarne sečnje, skladiščenje gozdnih lesnih sortimentov in uporabo kemičnih sredstev v gozdu. Zaradi odprave posledic nepravilnosti je gozdarska inšpekcija lani izdala 92 inšpekcijskih odločb in 23 opozoril po ZIN.

V preteklem letu je bilo izvedeno 253 inšpekcijskih pregledov zaradi suma kršitev določil 1. odstavka 18. člena ZG, to je zmanjševanje rastnosti in rodovitnosti rastišč, stabilnosti ali trajnosti gozda oziroma ogrožanje funkcij gozdov. Običajno gre po obsegu za manjše posege v gozd in gozdni prostor zaradi odlaganja ali odvzemanja materiala, postavitve začasnih objektov in za primere, ko je zaradi poseka drevja prišlo do zmanjševanja funkcij gozdov. Pojavljati pa so se začeli tudi obsežni navozi izkopskega materiala pri gradnji večjih objektov v gozd. Izdano je bilo 33 opozoril po ZIN in 24 ureditvenih odločb v inšpekcijskih postopkih.

Sečnja, spravilo, zlaganje in prevoz v nasprotju s predpisi o varstvu gozdov in v nasprotju s predpisi o izvajanju sečnje je bilo lani obravnavano 108 krat, izdano je bilo 19 opozoril po ZIN.

Nepravilnosti, ki se nanašajo na gradnjo in vzdrževanje gozdnih cest in vlak so bile lani obravnavane v 106 primerih. Ugotavljamo, da ZGS prepozno reagira na nepravilnosti v zvezi s tem, saj gradenj in vzdrževanja ne spremlja in ne prepreči nepravilnosti. Gozdarska inšpekcija je lani zaradi odprave posledic nepravilnosti pri gradnji in vzdrževanju gozdnih cest in vlak izdala 9 inšpekcijskih odločb in 21 opozoril po ZIN.

Zaradi uporabe gozdnih cest v nasprotju z režimom, voženj zunaj gozdnih cest, čezmerne uporabe cest in nedovoljene zapore gozdnih cest, so gozdarski inšpektorji opravili 79 pregledov, izrekli zavezancem v inšpekcijskih postopkih 4 opozorila po ZIN.

Do kršitev pri uporabi gozdnih cest pride največkrat zaradi neupoštevanja režima uporabe, bodisi da gre za trajno prepoved prometa, označeno s prometni znakom bodisi za začasno prepoved uporabe prometnice. Redkejši so primeri obravnavanja prekomerne uporabe gozdnih cest, zaradi česar na gozdni cesti ostanejo posledice take uporabe.

V 46 primerih je bil opravljen nadzor ograditve posameznih delov gozda v nasprotju s predpisi. Gre za primere ograjevanja svoje lastnine, pogosto se gozdna površina stika z gradbeno ali pa gre za ograditev gozda ob pašniku, pa tudi za ograje obor za rejo divjadi. V inšpekcijskem postopku se zavezanec opozori na možnost pridobitve soglasja za postavitve ograje, če to ni možno, se odredi odstranitev. Gozdarska inšpekcija je lani izdala 1 inšpekcijsko odločbo in izrekla 5 opozoril po ZIN.

Zaradi nedovoljene paše v gozdu je bilo opravljenih 32 pregledov. Gozdarska inšpekcija je lani izdala 1 inšpekcijsko odločbo in izrekla 4 opozorila po ZIN.

Nadzor porabe proračunskih sredstev, namenjenih subvencioniranju gojitvenih in varstvenih del

Gozdarska inšpekcija ima v skladu z ZG pristojnost nadzirati porabo proračunskih sredstev, ki so namenjena financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove in gozdarstvo. V letu 2022 je bilo pregledano 86 obračunov gojitvenih del. Pregledana gojitvena dela so bila izvedena na površini 68,34 ha, skupna obračunana vrednost je znašala 47.084,94 €.

Gozdarska inšpekcija ugotavlja, da se gojitvena dela marsikdaj določajo glede na pripravljenost lastnika za izvedbo, ne pa glede nujnosti izvedbe samih del. Opažen je bil izjemno slab uspeh sadnje v državnih gozdovih na lokacijah, kjer se je sadnja sadik izvajala prepozno – v nekaterih primerih maja ali celo junija. V enem primeru je bilo ugotovljeno, da je ZGS neupravičeno obračunal subvencijo, ZGS je postopek obnovil, lastnik je izvedel nadomestna gojitvena dela.

Nadzor porabe proračunskih sredstev – vzdrževanje gozdnih cest

Gozdarska inšpekcija je v letu 2022 izvedla kontrolo vzdrževanja 35 odsekov gozdnih cest, na katerih je bilo obračunano vzdrževanje v skupnem znesku 97.535,33 €.

Zaradi dviga cen storitev in materialov se je zmanjšal obseg vzdrževanja gozdnih cest. Dvig cen je pri občinah, ki imajo večletne pogodbe za vzdrževanje gozdnih cest, zamaknil izvedbo zaradi dodatnih pogajanj o cenah. Še vedno se večina del na gozdnih cestah izvede v jesenskem času, kar otežuje nadzor nad izvedenimi deli, saj so gozdne ceste takoj na novo prekrite z odpadlim listjem.

Spremljanje izvajanja gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtov

Gozdarska inšpekcija je v letu 2022 na podlagi Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo izvedla 13 pregledov načrtov gozdnogospodarskih enot glede izpolnjevanja evidenc in vodenja gozdne kronike. V 1 primeru je bil izveden

le nadzor vodenja gozdne kronike. Gozdnogojitvene načrte gozdarski inšpektorji pregledujejo ob nadzoru gojitvenih in varstvenih del in nadzoru gradnje gozdnih vlak. Pri tem se ugotavlja, da so gozdnogojitveni načrti velikokrat zastareli in pomanjkljivi

Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo v 56. členu določa, da je preseganje možnega poseka za 30 odstotkov na ravni oddelka mogoče na podlagi komisijskega ogleda, pri katerem mora biti navzoč tudi pooblaščen predstavnik ministrstva. Gozdarski inšpektorji so kot pooblaščen predstavniki ministrstva na komisijskih ogledih sodelovali 9 krat.

Nadzor izvajalcev glede izpolnjevanja pogojev za opravljanje del v gozdovih

Gozdarska inšpekcija se zaveda, kako pomembno je, da v gozdovih dela izvajajo usposobljeni izvajalci del v gozdovih. Več kot desetletje se načrtno vse novo registrirane subjekte poziva, da predložijo zahtevano dokumentacijo, kljub temu da Pravilnik o minimalnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci del v gozdovih, določa, da morajo izvajalci, ki so pridobili dovoljenje za opravljanje dejavnosti izvajanja del v gozdovih, preden prvič začnejo izvajati dela v gozdovih, pristojni gozdarski inšpekciji priložiti dokazila o strokovni usposobljenosti delavcev in dokazila, potrebna za izvajanje del po predpisih, ki urejajo varnost in zdravje pri delu za delavce, delovno opremo in osebno varovalno opremo. Število novo registriranih izvajalcev je presenetljivo visoko. Že nekaj let se pregleda dokumentacijo približno 300 izvajalcev letno.

Gozdarska inšpekcija opravlja nadzor izvajalcev skladno z določbo 7. alineje 1. odstavka 77. člena ZG ter Pravilnika o minimalnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci del v gozdovih. ZKme-1 pooblašča gozdarsko inšpekcijo za nadzor nad dopolnilnimi dejavnostmi na kmetiji, ki se nanašajo na gozdarske dejavnosti in izvajanjem storitev z gozdarsko mehanizacijo v okviru strojnih krožkov.

Preglednica 25: Ugotovitve nadzora usposobljenosti izvajalcev del v gozdovih v letu 2022.

Skupaj		Število pregledanih subjektov		Ukrepi gozdarske inšpekcije (število)			
		Ne-registrirani *	Registrirani	Opozorilo ZIN	Odločba prepoved dela	Odstop **	Postopek o prekršku
Število	335	12	323	55	49	14	16
Delež (%)	100	3,6	96,4	16,4	14,6	4,2	4,8

*Neregistrirani = delo na črno + medsosedska pomoč + strojni krožki + delo v lastnem gozdu

**Število odstopljenih zadev: IRSD – 14

V letu 2022 je gozdarska inšpekcija pregledala 335 subjektov. Večina jih je bila za delo v gozdu registriranih, 12 jih je delalo v lastnem gozdu ali so izvajali med sosedsko pomoč. Realnejšo sliko glede dela na črno bi dobili, če bi povečali obseg terenskega nadzora delovišč, tudi izven rednega delovnega časa inšpekcije. Terenski nadzor v gozdovih je težaven, gozdni prostor je obsežen in nepregleden, sečišča so lahko aktivna le krajši čas. Predpriprava nadzora je zahtevna, saj se soočamo tudi z odtekanjem informacij o kraju in času nadzora, kadar informacije o aktivnih deloviščih pridobivamo s poizvedovanjem.

Nadzor izpolnjevanja pogojev za opravljanje del v gozdu, je potekal v okviru:

a. rednih inšpekcijskih pregledov,

ki temeljijo na podatkih pridobljenih iz Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve o izvajalcih del v gozdovih, ki imajo na novo registrirano vsaj eno izmed gozdarskih dejavnosti: 02.100 Gojenje gozdov in druge gozdarske dejavnosti, 02.200 Sečnjo ali 02.400 Storitve za gozdarstvo in še niso bili uvrščeni na enega izmed seznamov izvajalcev, ki je objavljen na spletni strani IRSKGLR

b. izrednih pregledov,

ki potekajo na sečiščih v obliki samostojnih nenapovedanih inšpekcijski nadzorov GI ali v obliki skupnih nadzorov v sodelovanju z Inšpektoratom Republike Slovenije za delo (v nadaljevanju: IRSD) in FURS ter na podlagi prijav.

Izredne nadzore izvajalcev združujemo z drugim nadzori ali jih opravimo ciljno, če gre za prijavo nepravilnosti. Pri terenskih nadzorih, nenapovedano pregledamo aktivna delovišča tako v državnih kot v zasebnih gozdovih. Jeseni 2022 je potekala akcija nadzora aktivnih sečišč, v kateri je sodelovalo 13 gozdarskih inšpektorjev in inšpektoric skupaj z inšpektorji IRSD, ki nadzirajo področje varnosti in zdravja pri delu. Nadzorovanih je bilo 41 izvajalcev, ki so bili vsi ustrezno registrirani, 32 jih je bilo tudi že pregledanih pri gozdarski inšpekciji, ostali so bili pozvani k predložitvi zahtevane dokumentacije s katero dokazujejo ustrezno strokovno usposobljenost zaposlenih. Gozdarska inšpekcija je v okviru te akcije izdala 2 odločbi o prepovedi dela in začela 4 prekrškovne postopke. Ocenjujemo, da so skupne akcije tako z IRSD kot s FURS-om potrebne in odmevne, zato bi jih morali izvajati redno, lahko tudi na nivoju posameznih območnih enot inšpektoratov.

Ugotavljamo, da večinoma dela opravljajo registrirani izvajalci, ki so dokumentacijo v preteklosti že predložili gozdarski inšpekciji. Število izvajalcev, ki ob prvem pozivu gozdarske inšpekcije predložijo vso potrebno dokumentacijo tako za strokovno usposobljenost, kot za usposobljenost za varno delo v gozdu, se povečuje. Vedno več je tudi primerov, ko izvajalci sami izrazijo željo za pregled dokumentacije. Eden od vzrokov je ozaveščenost izvajalcev del v gozdovih o zahtevah zakonodajalca, drugi vzrok je interes zavezancev, saj je vpis na seznam usposobljenih izvajalcev del v gozdovih, ki ga vodi IRSKGLR, postal eden od vstopnih pogojev za prijavo na različne razpise in je dobrodošla referenca. Svoje je doprinesel tudi projekt sistema ocenjevanje kakovosti izvajalcev del v gozdarstvu »Moj gozdar«.

Kadar zavezanec ne izpolnjuje pogojev strokovne usposobljenosti, mu gozdarska inšpekcija izda inšpekcijsko odločbo o prepovedi dela. V letu 2022 je bilo izdanih 49 takih odločb, kar pomeni, da je bilo opravljanje dejavnosti prepovedano 14,6 % pregledanim izvajalcem. Delež je nekoliko nižji kot v letih od 2018 do 2021, ko se je ustalil pri 20 %. Z odločbo o prepovedi dela lahko gozdarska inšpekcija prepove izvajanje posamezne registrirane gozdarske dejavnosti za katero izvajalec ne izpolnjuje pogojev (npr. prepoved sečnje). Če izvajalec sploh ne izpolnjuje pogojev, se mu z odločbo prepove izvajanje gozdarske dejavnosti v celoti.

Verjamemo, da z doslednim nadzorom dokumentacije s področja varnosti in zdravja pri delu gozdarska inšpekcija pripomore k dvigu usposobljenosti za varno in zdravo delo v gozdu. V primerih, ko zavezanci v času poziva za predložitev dokumentacije le-te nimajo ali je pomanjkljiva, lahko nepravilnosti odpravijo v roku, ki je določen na zapisnik z opozorilom po 2. odstavku 33. člena ZIN. Šele če izvajalci nepravilnosti ne odpravijo v določenem roku, gozdarska inšpekcija zadevo odstopi inšpektorjem za nadzor varnosti in zdravja pri delu. Odstop je bil v lanskem letu potreben v 14 primerih, kar predstavlja 4% pregledanih izvajalcev.

Gozdarska inšpekcija je pri izvajanju nadzorov zaznala, da prihaja do nepoštene uporabe ali celo zlorabe Pravilnika o minimalnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci del v gozdovih in se nanaša na organiziranje in nadzor del. Po opravljenih nadzorih in opozorilih na ta del pravilnika izvajalci zahtevo rešijo na način, da usposobljenega človeka z izobrazbo podravni 6/1 s področja gozdarstva zaposlijo fiktivno ali samo za zelo kratek čas. Na tak način za kratek čas zadostijo zakonskim določilom, vendar gozdne proizvodnje dejansko v podjetju ne organizira in ne nadzira za to delo ustrezno usposobljena oseba.

V ZG je za opravljanje dela v gozdu za izvajalce, ki ne izpolnjujejo predpisanih pogojev glede strokovne usposobljenosti za delo v gozdu, predpisana globa. Petnajst prekrškovnih postopkov navedenih v preglednici je potekalo, ker kršitelji niso bili strokovno usposobljeni za delo v gozdu in eden zaradi nespoštovanja z odločbo odrejenih ukrepov inšpektorja, ker je kršitelj delo v gozdu izvajal kljub temu, da mu je bilo delo prepovedano z inšpekcijsko odločbo. Trinajstkrat je bila izrečena globa, trikrat pa opomin.

Opozorila, ki smo jih zapisali v letnih poročilih za pretekla leta ostajajo aktualna. Nič se namreč ni spremenilo glede politike najnižjih cen pri izbiri izvajalcev za delo v državnih gozdovih in glede posodobitve zakonodaje.

Nadzor knjigovodskih listin

Po določbi ZG morajo gozdne lesne sortimente, ki so naloženi na vozilo ali se prevažajo po cesti, zaradi spremljanja sledljivosti prometa z gozdnimi lesnimi sortimenti in izvajanja nadzora v skladu s tem zakonom, spremljati knjigovodska listina. Za nadzor knjigovodskih listin sta poleg gozdarskih inšpektorjev pristojni tudi FURS in Policija. Gozdarska inšpekcija ne more ustavljati vozil v prometu, zato nadzor vrši ob nalaganju gozdnih lesnih sortimentov ter ob pregledovanju dokumentacije pri pošiljateljih, prevoznikih in prejemnikih lesa, običajno skupaj z nadzorom sistema potrebne

skrbnosti po določbah Uredbe (EU) št. 995/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. oktobra 2010.

Preglednica 26: Število nadzorov in izrečeni prekrškovni ukrepi pri nadzoru knjigovodskih listin.

	Št. nadzorov KL	Opozorilo	Opomin	Globa
Pri prevozniku GLS	25	7	/	3
Pri prejemniku GLS	4	1	/	/
Pri pošiljatelju	21	1	3	/

Dva prekrškovna postopka, v katerih je bila izrečena globa, sta bila pričeta na predlog Policije, ki je ob nadzoru prometa ugotovila, da prevoznika gozdnih lesnih sortimentov nimata knjigovodskih listin.

Ugotavljamo, da zavezanci pri izpolnjevanju knjigovodskih listin niso dovolj natančni in da še vedno nekateri ne razlikujejo med pojmi pošiljatelj in prejemnik ter pošiljatelj in lastnik dreves.

Nadzor prevoza in prodaje okrasnih dreves

Ob koncu vsakega leta gozdarska inšpekcija izvede tudi nadzor poseka, prevoza in prodaje okrasnih dreves. Inšpektorji so v drugi polovici decembra nadzirali prodajo drevesc na standardnih lokacijah, kjer okrasna drevesca že vrsto let prodajajo isti prodajalci, ki so s predpisi na tem področju že dodobra seznanjeni. Opravljenih je bilo 61 nadzorov. V 1 primeru smrečice niso bile opremljene z ustrezno nalepko ZGS, iz dokumentov je bilo ugotovljeno, da izhajajo iz namenskega nasada v RS. Prodajalec je neoznačene smrečice takoj umaknil iz prodaje, izdano mu je bilo opozorilo po ZP-1. Pri ostalih nadzorih nepravilnosti niso bile ugotovljene. V prodaji so tudi navadne smrečice, ki so pridobljene na Hrvaškem ali na Madžarskem in jih ni potrebno opremiti z nalepkami. V prodaji je vedno več neavtohtonih okrasnih drevesc iz plantaž v Sloveniji in drugih EU držav.

NADZOR DOLOČB UREDBE (EU) 995/2010

Uredba (EU) št. 995/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. oktobra 2010 določa, da je dajanje nezakonito pridobljenega lesa ali proizvodov iz takega lesa na trg prepovedano. Subjekti, ki dajejo les ali lesne proizvode na trg morajo ravnati s potrebno skrbnostjo, zato morajo imeti vzpostavljen sistem potrebne skrbnosti (v nadaljevanju: SPS). Trgovci z lesom in lesnimi proizvodi morajo biti v celotni dobavni verigi sposobni navesti dobavitelje in kupce proizvodov.

Preglednica 27: Izrečeni ukrepi pri nadzoru subjektov, ki dajejo les prvič na trg po posameznem zavezancu.

	Vrsta kršitve	Opozorilo ZIN	Inšp. odločba	Opozorilo ZP-1	Opomin	Globa
1	nima SPS	2		3	3	21
2	neustrezen SPS	15		7	1	
3	ne ravna v skladu s SPS	1		3	2	1
4	dajanje nezakonito posekanega lesa na trg		2	3	7	37

Nadzor subjektov, ki dajejo na trg gozdne lesne sortimente, se opravlja po sprejetem načrtu pregledov. Naključno se po posameznem GGO izbere 5 lastnikov, ki so v preteklem letu izvedli sečnjo. Po pregledu njihovih SPS se opravi še pregled 1 trgovca, ki so mu les prodali. Pri pregledu trgovca se izbere še 10 lastnikov, ki so trgovcu prodali les v tekočem letu in se jih pozove k predložitvi SPS. Nadzor SPS se opravlja tudi ob drugih kršitvah določb Zakona o gozdovih. Nadzor je bil opravljen pri 265 subjektih, od tega je bilo pregledano 240 fizičnih in 25 pravnih oseb.

Pri nadzoru SPS je bilo izdano 18 opozoril po ZIN z rokom za odpravo pomanjkljivosti, v prekrškovnih postopkih je bilo kršiteljem izrečeno, ker niso imeli vzpostavljenega sistema potrebne skrbnosti ali pa je bil ta pomanjkljiv ali pa so ravnali v nasprotju z njim, 13 opozoril po ZP-1, 6 opominov in 22 glob. Predloženi SPS so bili pomanjkljivi, ker ni bila narejena ocena tveganja ali pa je bilo tveganje napačno ocenjeno, ni bila zagotovljena sledljivost lesa do odločbe ZGS, ker so bili predloženi podatki o prodaji lesa skupni za več odločb, manjkali so datumi odvozov lesa, podatki o kupcih lesa so bili nepopolni ipd.

Lastniki gozdov ZGS običajno ne sporočajo količine in strukture dodatno posekanih dreves, kar smo opazili ob razkoraku med podatki, ki so navedeni na dovoljenju za posek in količino prodanih gozdnih lesnih sortimentov.

Uredba (EU) št. 995/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. oktobra 2010 prepoveduje dajanje nezakonito posekanega lesa na trg. V preteklem letu je gozdarska inšpekcija ukrepala tudi na tem področju. Gozdarska inšpekcija večinoma obravnava dajanje nezakonito posekanega lesa na trg, ko sta odvoz in prodaja lesa že izvršena. Poleg prekrškovnih sankcij zaradi sečnje dreves brez ali v nasprotju z določbo ZGS, smo, zaradi dajanja nelegalno posekanega lesa na trg, izrekli tudi 3 opozorila po ZP-1, 7 opominov in 37 glob. V dveh primerih je bila izdana inšpekcijska odločba, ki je zavezancu prepovedala dati na trg nezakonito posekan les, ki še ni bil odpeljan iz gozda.

Pregledano je bilo tudi 17 trgovcev z lesom, nepravilnosti niso bile ugotovljene.

ZAKON O GOZDNEM REPRODUKCIJSKEM MATERIALU

Gozdarski inšpektorji opravljajo redni nadzor izvajanja določb Zakona o gozdnem reprodukcijskem materialu in pravilnikov, izdanih na njegovi podlagi. Gozdarski inštitut Slovenije (v nadaljevanju: GIS) pripravi in posodablja seznam gospodarsko škodljivih organizmov in njihov prisotni dopustni odstotek ter ga objavlja na svojih spletnih straneh. Seznam je inštitut objavil 3. 10. 2022. GIS izda potrdilo o zdravstveni ustreznosti gozdnega reprodukcijskega materiala. Potrdilo vsebuje seznam in količino rastlin, ki jih je dovoljeno tržiti ter seznam in količino rastlin, ki jih ni dovoljeno tržiti. V RS so v register dobaviteljev, ki se ukvarjajo s pridelovanjem, trženjem ali uvozom gozdnega reprodukcijskega materiala vpisane naslednje drevesnice: Omorika d.o.o., Drevesnica Štivan d.o.o., Gozdarstvo Turnišče d.o.o., BLS Gozd d.o.o., Kapca ter Franc Kreft, Smolinci.

V letu 2022 je bilo opravljeno 33 pregledov s področja nadziranja Zakona o gozdnem reprodukcijskem materialu (v nadaljevanju: ZGRM).

Preglednica 28: Nadzor izvajanja Zakona o gozdnem reprodukcijskem materialu.

Tema pregleda	Lokacija (drevesnica ali ZGS)	Število pregledov	Ugotovitve
Nadzor pridobivanja potaknjencev klonov topole	Gozdarstvo Turnišče gozdarske storitve d.o.o. Drevesnica Ižakovci	1	Ni nepravilnosti
Trženje gozdnega reprodukcijskega materiala	Gozdarstvo Turnišče gozdarske storitve d.o.o. Drevesnica Ižakovci	1	Odločba številka 0613-724/2022-12, z dne 24. 11. 2022 - prepoved uporabe sadik v gozdarstvu, ki ne ustrezajo splošnim pogojem in izločanje poškodovanih sadik.
Nadzor izločanja poškodovanih sadik ob izkopu	Gozdarstvo Turnišče gozdarske storitve d.o.o. Drevesnica Ižakovci	1	Drevesničar uresničuje določbe izreka odločbe gozdarske inšpekcije
Nadzor realizacije inšpekcijske odločbe	Drevesnica Štivan d.o.o. Matenja vas 999, 6258 Prestrane	3	Odločbi številka 0613-438/2022-12, z dne 27. 7. 2022 - prepoved uporabe sadik v gozdarstvu ter 0613-438/2022-17, z dne 11. 11. 2022 - prepoved uporabe sadik v gozdarstvu, ki ne ustrezajo splošnim pogojem
Nadzor dobave sadilnega materiala: drevesnica – ZGS – končni uporabnik	Drevesnica Štivan d.o.o., Matenja vas 999, 6258 Prestranek	11	Nepravilnosti niso bile ugotovljene

Tema pregleda	Lokacija (drevesnica ali ZGS)	Število pregledov	Ugotovitve
Spletna prodaja sadik gozdnih drevesnih vrst	Rakek, fizična oseba	1	Opozorilo ZIN z rokom za odpravo nepravilnosti - umik oglasa s spleta in prepoved prodaje sadik za uporabo v gozdarstvu ter uničenje sadik hrasta močno okuženih s pepelasto plesnijo s kurjenjem
Prodaja sadik gozdnih drevesnih vrst	Primož d.o.o., Tržaška cesta 89, 6230 Postojna	2	Prepoved trženja GRM, ker ni vpisana v register dobaviteljev GRM pri MKGP.
Prodaja sadik gozdnih drevesnih vrst	Primož Česnik s.p. Ratečevo Brdo 1a, 6255 Prem	2	Prepoved trženja GRM, ker ni vpisan v register dobaviteljev GRM pri MKGP.
Plantaža gozdnega drevja	Ratečevo Brdo, fizična oseba	1	Odstranitev sadik gozdnih drevesnih vrst iz plantaže gozdnega drevja, ker ne ustrezajo ZGRM in prepoved njihove uporabe v gozdarstvu.
Kontrola ustreznosti sadik v povezavi s spričevalom	ZGS, OE Nazarje	5	Nekatere sadike so premajhne za predpisano obliko.
Nadzor dobave sadilnega materiala: ZGS – končni uporabnik	Različne lokacije	5	Nepravilnosti niso bile ugotovljene

Gozdarska inšpekcija je v skladu s strokovnimi usmeritvami GIS z odločbami prepovedala uporabo sadik v gozdarstvu in izločitev poškodovanih sadik, ki po kakovosti ne ustrezajo kriterijem ZGRM, s ciljem, da se zagotovi ustrezno kakovost GRM in preprečiti prenos suhih sadik v gozd. Pri teh sadikah ni bilo diagnosticiranih škodljivih organizmov. Prav tako je odredila, da je potrebno poškodovane, suhe in sušeče rastline uničiti. Odrejeno je v skladu s 62. člena ZGRM in v skladu s strokovnimi priporočili GIS, ki predvidevajo tudi uničenje odstranjenih delov rastlin in odstranjenih celotnih rastlin s kurjenjem, ki je najbolj učinkovit način za preprečevanje širjenja in za zatiranje škodljivih organizmov.

ZGS izdaja odločbe o izvedbi potrebnih gojitvenih del in varstvenih del za zaščito pred divjadjo v katerih je rok za sadnjo določil 10 dni po prevzemu sadik. Problematičen je nadzor roka izvedbe sadnje, kadar lastnik ali upravljalec prevzame sadike sam neposredno v drevesnici, ker na dobavnici ni številke odločbe ZGS. Uspeh sadnje je bil zaradi različnih vzrokov slab, vendar se kaže potreba po sadnji, saj so nekatere površine zaradi ujm oziroma podlubnikov ogolele ter zapleveljene z robido in travnimi vrstami.

Le nekatere odločbe ZGS o izvedbi potrebnih gojitvenih del in varstvenih del za zaščito pred divjadjo so poleg roka za sadnjo (10 dni prevzemu sadik) v izreku vsebovale tudi datum do katerega je potrebno najpozneje izvršiti prevzem sadik. Gozdarska inšpekcija

je z vpogledom v evidenco odločb ZGS ugotovila, da je bilo v mesecu maju 2022 izdanih in prevzetih še 11 odločb za sadnjo sadik gozdnega drevja, kar je prepozno za sadnjo.

V letu 2022 so se na slovenskem trgu pojavljajo pravne osebe, ki so tržile sadike gozdnih drevesnih vrst, čeprav niso bile vpisane v register dobavitelji reprodukcijskega materiala pri MKGP, kot to predpisuje 21. člen ZGRM.

ZAKON O ZDRAVSTVENEM VARSTVU RASTLIN

Zdravstvene preglede drevesnic, ki proizvajajo sadike za uporabo v gozdovih, opravlja GIS s svojimi pooblaščenimi pregledniki. Ob teh pregledih je praviloma prisoten tudi gozdarski inšpektor, ki v primeru nepravilnosti oziroma ob odkriti prisotnosti škodljivih organizmov ali sumu nanje, odredi ukrepe za njihovo odpravo. V letu 2022 so pooblaščen pregledniki in gozdarski inšpektorji v času od junija do decembra opravili 12 pregledov. Po potrebi se pri pregledih odvzamejo vzorci napadenih rastlin. Pri pregledih so bili odkriti naslednji škodljivi organizmi:

- *Cryptodiaporthe populea* - topolov rak,
- *Erysiphe alphitoides* - hrastova pepelovka,
- *Diplolepis quercus* – hrastova listna šiškarica,
- *Erysiphe* sp. - Listna pegavost na č. jelši,
- *Corythucha arcuata* – hrastova čipkarka,
- *Caliroa* sp. - hrastova polžasta grizlica,
- *Cristulariella depraedans* - javorjeva bela pegavost na gorskem javorju,
- *Blumeriella jaapii* – češnjeva listna pegavost.

V primeru, da so posamezni škodljivci razširjeni v mejah, ki presega predpisano višino, gozdarska inšpekcija na podlagi 32. člena ZIN odredi, da drevesničarji ne smejo dati v promet sadike, za katere niso pridobili zdravstvenega spričevala. Menimo, da prisotnost gozdarskega inšpektorja ves čas pregleda s strani pooblaščenega preglednika v drevesnici ni smotrna, smiselno bi bilo le naslednji dan pridobiti zapisnik pregleda preglednika in po potrebi izreči inšpekcijske ukrepe.

Preglednica 29: Nadzor izvajanja Zakona o zdravstvenem varstvu rastlin.

Tema pregleda	Lokacija (drevesnica)	Število in čas pregledov	Ugotovitve
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov po ZZVR v drevesnici	Kreft Franc - Drevesnica Smolinci	1x / 20. 6.	Škodljivcev in bolezni ni. GIS odvzel vzorce zemlje za testiranje na prisotnost fitoftor. Ukrepi: spremljanje zdravstvenega stanja in po potrebi tretirati s FFS.
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov po ZZVR v drevesnici	Gozdarstvo Turnišče - Drevesnica Ižakovci	1x / 20. 6.	Okužba z <i>Cryptodiaporthe populea</i> - topolov rak. Sadike močno poškodovane po toči. GIS odvzel vzorce zemlje za testiranje na prisotnost fitoftor. Ukrepi: Poškodovane rastline zaradi toče in bolezni skorje odstraniti in sežgati. Potaknjene vrbe in topole – rane od toče zaščititi s FFS.
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov po ZZVR v drevesnici	BLS Gozd – Drevesnica Mala Polana	1x / 20. 6.	Napadeno z <i>Diplolepis quercus</i> – hrastova listna šiškarica Okužba z <i>Erysiphe alphitoides</i> - hrastova pepelovka in Erysiphe sp. - Listna pegavost na č. jelši GIS odvzel vzorce zemlje in vode za testiranje na prisotnost fitoftor. Ukrepi: spremljanje zdravstvenega stanja in po potrebi tretirati s FFS.
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov po ZZVR v drevesnici	Kreft Franc - Drevesnica Smolinci	1x / 7.10.	Škodljivcev in bolezni ni.

Tema pregleda	Lokacija (drevesnica)	Število in čas pregledov	Ugotovitve
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov po ZZVR v drevesnici	Gozdarstvo Turnišče – Drevesnica Ižakovci	1x / 7.10.	Vidne so še dobro zarastle poškodbe po toči ter poškodbe po kmetijski mehanizaciji (nepovratno je poškodovanih vsaj 10 % sadik) GIS je v Potrdilu o zdravstveni ustreznosti GRM za leto 2022 navedel rastlinsko vrsto in količino rastlin, ki jih ni dovoljeno tržiti (<i>Quercus robur</i> 13.500 kosov). Odločba GI številka 0613-724/2022-12, z dne 24. 11. 2022 - prepoved uporabe sadik v gozdarstvu, ki ne ustrezajo splošnim pogojem in izločanje poškodovanih sadik.
Kontrola izvršitve odločbe številka 0613-724/2022-12	Gozdarstvo Turnišče	1X / 5.12	Odločba se izvršuje v skladu z izrekom
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov po ZZVR v drevesnici	BLS Gozd – Drevesnica Mala Polana	1x / 7.10.	Napadeno z <i>Corythucha arcuata</i> – hrastova čipkarka in <i>Caliroa</i> sp. - hrastova polžasta grizlica. Okužba z <i>Erysiphe alphitoides</i> - hrastova pepelovka in <i>Erysiphe</i> sp. - Listna pegavost na č. jelši GIS je v Potrdilu o zdravstveni ustreznosti GRM za leto 2022 navedel rastlinske vrste in količino rastlin, ki jih ni dovoljeno tržiti. Odločba GI ni bila izdana, saj je drevesničar lastnik 1.000 ha gozda – sporne sadike se ne bodo tržile ampak bodo uporabljene pod nadzorom

Tema pregleda	Lokacija (drevesnica)	Število in čas pregledov	Ugotovitve
			gozd. inšpekcije v lastnem gozdu. Drevesničar je pridobil mnenje MKGP o uporabi sadik za lastne potrebe.
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov po ZZVR v drevesnici	Drevesnica Štivan	1x / 14.7.	Škodljivcev in bolezni ni bilo odkritih. V odvzetih vzorcih zemlje in vode z laboratorijsko analizo določeni škodljivi organizmi iz rodu <i>Phytophythium</i> in <i>Phytophthora</i> , ki niso na seznamu fitoftor, katerih prisotnost je v objektih prepovedana. Potrjena prisotnost glive <i>Macrophomina phaseolina</i> , ki ni na seznamu škodljivih organizmov.
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov po ZZVR v drevesnici	Drevesnica Štivan	1x / 13.10.	Škodljivcev in bolezni ni bilo odkritih. Vzorci zemlje, vode ali rastlin gozdnih drevesnih vrst za laboratorijsko analizo niso bili odvzeti.
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov po ZZVR v drevesnici	Omorika, d.o.o.	1 x / 6. 7.	Okužba z <i>Cristulariella depraedans</i> - javorjeva bela pegavost na gorskem javorju in <i>Blumeriella jaapii</i> – češnjeva listna pegavost. GIS odvzel vzorce zemlje in vode za testiranje na prisotnost fitoftor. Ukrepi: spremljanje zdravstvenega stanja in po potrebi tretirati s FFS
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov po ZZVR v drevesnici	Omorika, d.o.o.	1x / 7 .10.	Okužba z <i>Cristulariella depraedans</i> - javorjeva bela pegavost na gorskem javorju

Tema pregleda	Lokacija (drevesnica)	Število in čas pregledov	Ugotovitve
			Ukrepi: napadene sadike javorja označiti in izločiti iz prodaje. Pred trženjem odstraniti odmrle sadike smreke ter sadike javorja, ki imajo odmrle poganjke.

V drevesnicah so bile sadike okužene in napadene z:

- *Cryptodiaporthe populea* - topolov rak,
- *Erysiphe albitoides* - hrastova pepelovka,
- *Diplolepis quercus* – hrastova listna šiškarica,
- *Erysiphe* sp. - Listna pegavost na č. jelši,
- *Corythucha arcuata* – hrastova čipkarka,
- *Caliroa* sp. - hrastova polžasta grizlica.

Ob pregledih v mesecu juniju in juliju je GIS na osnovi Pravilnika o pogojih za vpis v register dobaviteljev in drugih obveznostih dobaviteljev ter zahtevah za trženje gozdnega reprodukcijskega materiala v drevesnicah odvzel vzorce zemlje in vode za zalivanje za testiranje na prisotnost fitoftor (*Phytophthora* spp.). Iz poročil Kmetijskega inštituta Slovenije, diagnostičnega laboratorija Oddelka za varstvo rastlin, je razvidno, da v odvzetih vzorcih niso bile zaznane vrste iz seznama vrst fitoftor, katerih prisotnost je v objektih prepovedana.

Ob jesenskem zdravstvenem pregledu 2022 GIS ni izdal potrdil o zdravstveni ustreznosti za gozdni reprodukcijski material za leto 2022, kot izhaja iz spodnje tabele. Teh sadik ni dovoljeno premeščati, ker zanje dobavitelj ne more izdati RPL, torej dokumenta, ki dokazuje, da rastline oziroma proizvodi izpolnjujejo vse zahteve glede zdravstvenega varstva rastlin.

Preglednica 30: Število sadik za katere ni bilo izdano potrdilo o zdravstveni ustreznosti za gozdni reprodukcijski material za leto 2022.

Drevesnica	Vrsta in vzgojna oblika	število
Štivan d.o.o.	<i>Picea abies</i> , 2+2	320000
	<i>Fagus sylvatica</i> 1+2	115000
	<i>Acer pseudoplatanus</i> 1+2	22000
	<i>Prunus avium</i> 1+2	20000
Omorika d.o.o.	<i>Acer pseudoplatanus</i> 1+2	25300
BLS GOZD d.o.o.	<i>Quercus robur</i> 3+0	10000
	<i>Alnus glutinosa</i> 1+1	10000
	<i>Quercus robur</i> 2+0	29000
	<i>Quercus petraea</i> 2+0	1000
	<i>Alnus glutinosa</i> 3+0	1000
skupaj		553300

Iz zapisnikov o jesenskih zdravstvenih pregledih, ki jih je izdal GIS, ni razvidno s katerimi škodljivimi organizmi so okužene sadike gozdnega drevja, zato ne vemo ali so na seznamih I.A in II.A. Škodljive organizme so zgolj opisali kot sesajoče žuželke, sušenje poganjkov, sušenje rastlin, bolezni listov, pepelovke in defoliatorjev. Ker škodljivi organizmi niso določeni, ni mogoče drevesnicam izdati odločb o prepovedi izdaje RPL. Če do premeščanja sadilnega materiala pride brez RPL, je to prekršek po 17. točki 83. člena ZZVR in šele takrat lahko GI ukrepa po ZP-1.

UREDBA O VARSTVU SAMONIKLIH GLIV

Število kršiteljev je odvisno od gobarske sezone, saj se gobarji ob intenzivni rasti gob težko držijo količinske omejitve, kljub temu, da jo poznajo. Kršitve ostalih določb Uredbe o varstvu samoniklih gliv in Uredbe o zavarovanih prostoživečih glivah pa so redke. V lanskem letu je bila dobra gobarska sezona po koncu sušnega obdobja od konca avgusta predvsem na gorenjskem in koroškem predelu. Gozdarska inšpekcija je v letu 2022 izvedla 51 nadzorov nabiranja gob in pri tem zaradi kršitev določb Uredbe o varstvu samoniklih gliv izrekla 2 opozorili, 6 opominov in 3 globe.

Nadzor nabiranja gob je težaven, saj je potrebno kršitelja ujeti pri samem dejanju, običajno v gozdu, daleč od poti. Predvidevamo, da odkrijemo le manjši del kršiteljev. Do kršitev predpisov o nabiranju samoniklih gliv prihaja predvsem v času njihove intenzivne rasti, ki je sezonska ter časovno in krajevno nepredvidljiva.

NADZOR VOŽENJ V NARAVNEM OKOLJU

Nadzor tega področja, ki ga urejata tako Zakon o ohranjanju narave (v nadaljevanju: ZON) kot ZG, je po izkušnjah učinkovit le takrat, kadar se izvaja ob pomoči Policije in takrat, kadar je pričakovati največ kršitev. To pa je izven rednega delovnega časa in ob koncu tedna. Gozdarska inšpekcija nadzor vožnje v naravnem okolju običajno vrši hkrati z nadzorom nabiranja gozdnih sadež in plodov. Problem nedovoljene vožnje je tudi področje, ki javnost in medije zelo zanima. Kršitelja je potrebno zalotiti ob dejanju prekrška, kar predstavlja kar nekaj težav. Izkušnje učijo, da je zavest kršiteljev zelo nizka in da včasih ne zadošča niti prisotnost Policije, saj se kršitelji, opremljeni z zaščitnimi čeladami in z neregistriranimi vozili, nočejo ustaviti. Dejstvo je, da ta nadzor občasno opravlja večinoma le Policija in gozdarska inšpekcija, okoljska inšpekcija in naravovarstveni nadzorniki pa le redkokdaj. ZON je leta 2014 predvidel, da morajo biti vozila na motorni pogon, ki niso registrirana v skladu s predpisi, ki urejajo motorna vozila, ker niso namenjena vožnji po cestah (motorne sani, štirikolesniki, motorna kolesa in druga vozila), z namenom opravljanja učinkovitejšega nadzora nad vožnjo z vozili na motorni pogon v naravnem okolju, vpisana v evidenco vozil na motorni pogon in označena na način, ki omogoča identifikacijo vozila. Ta evidenca vozil še ni vzpostavljena. Dokler bo nadzor le sporadičen, ni pričakovati, da se bo stanje izboljšalo.

V letu 2022 je gozdarska inšpekcija izvedla 106 nadzorov vožnje v naravnem okolju. Nadzori so potekali tudi izven rednega delovnega časa konec tedna ali v poznih popoldnevih med tednom. Od policije in občinskih redarstev je gozdarska inšpekcija prejela tudi 27 predlogov za uvedbo prekrškovnih postopkov. Zaradi kršitev določb ZON je bilo izrečeno 1 opozorilo po ZP-1 in 8 krat izrečena globa. Po ZG so bila zaradi uporabe gozdnih cest v nasprotju z določenim režimom uporabe izdana 4 opozorila po ZP-1, 14 krat izrečen opomin in 32 krat izrečena globa ter zaradi vožnje izven gozdnih cest razen za namene gospodarjenja z gozdovi in reševanja izdano še 1 opozorilo po ZP-1, 4 krat izrečen opomin in 16 krat izrečena globa. Zaradi nedovoljene vožnje s kolesom izven gozdnih cest je bil izdan 1 opomin in izrečeno 5 glob. Gozdarska inšpekcija je krajevno pristojnim sodiščem poslala tudi obdolžilne predloge zoper mladoletne storilce, ker proti njim uvedba hitrega prekrškovnega postopka ni dovoljen in to v 1 primeru zaradi uporabe gozdnih cest v nasprotju z določenim režimom uporabe, v 2 pa zaradi vožnje izven gozdnih cest razen za namene gospodarjenja z gozdovi in reševanja.

UGOTOVITVE IN PREDLOGI ZA SPREMEMBE

Gozdarska inšpekcija je v letu 2022 delala pretežno na področju izvajanja sanitarnih sečenj, nedovoljene sečnje, nedovoljenih posegov v gozdove, nadzora izvajalcev del v gozdovih, sledljivosti lesa, nedovoljene vožnje v gozdovih in obravnave prijav, za katere je ocenila, da so nujne.

Navajamo še zmeraj aktualne pripombe iz prejšnjih let:

- Ker Uredba o varovalnih gozdovih nima nadzornega in prekrškovnega dela, ni podlaga za ukrepanje v primeru kršitev določb omenjene uredbe, je potrebna njena dopolnitev.

- Če je les nezakonito posekanega drevja še v gozdu, gozdarska inšpekcija z odločbo prepove dajanje tega lesa na trg. Problem nastane kadar gre za poskus kraje. V tem primeru je lastnik dvojno kaznovan, les so mu posekali in še prodati ga ne sme. Poiskati je potrebno ustrezno zakonsko podprto rešitev, ki bo lastniku omogočala prosto razpolaganje s takim lesom.
- Prenoviti je potrebno Pravilnik o minimalnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci del v gozdovih.
- Petnajst let je preteklo odkar je bil ZGS določen kot prekrškovni organ, z delom pa še vedno niso pričeli.
- Pogoji za skladiščenje posekanega lesa v predpisih niso dovolj jasno opredeljeni. Ni določeno, kje so lahko taka skladišča in kako morajo biti urejena.
- V izobraževalne programe dodiplomskega izobraževanja gozdarstva je nujno potrebno uvesti osnove ZUP, prav tako je potrebno zagotoviti nenehno izpopolnjevanje o splošnem upravnem postopku zaposlenih v ZGS.

Delo gozdarske inšpekcije kot prekrškovnega organa

Pregled izrečenih ukrepov

Število izrečenih ukrepov v prekrškovnih postopkih je bilo v letu 2022 za 18 % večje kot v predhodnem letu. Od skupno 978 ukrepov je bilo izrečeno 263 opozoril, 65 glob s plačilnim nalogom, 331 odločb z izrekom opomina ter 319 odločb z izrekom globe.

Skupaj je bilo v letu 2022 podanih 14 zahtev za sodno varstvo, 1 zahteva je bila zavržena, ker je bila globa plačana že pred pravnomočnostjo odločbe o prekršku. Zahteve za sodno varstvo so bile 12 krat vložene zoper odločbo o prekršku, s katero je bila izrečena globa in 2 krat zoper plačilni nalog. Na izdane opomine ni bilo vloženih zahtev za sodno varstvo.

Podano je bilo 49 predlogov za prisilno izterjavo globe in 64 predlogov za prisilno izterjavo stroškov postopka.

Preglednica 31: Število ukrepov v prekrškovnih postopkih.

	Število	Globa €		Stroški postopka €		Zahteva za sodno varstvo		Predlogi za izterjavo	
		izrečeno	plačano	izrečeno	plačano	število	delež	število	Delež
Skupaj	978	217.500	86.595	31.746	26.021	14	2,0	97	13,6
Plačilni nalog	65					3	4,6		
Odločba opomin	331					1	0,3		
Odločba globa	319					10	3,1		
Opozorilo	263								

Opomba: Plačani zneski so nižji kot izrečeni zaradi izterjav, pri globah pa lahko storilci v 8 dneh po pravnomočnosti plačajo polovico izrečene globe.

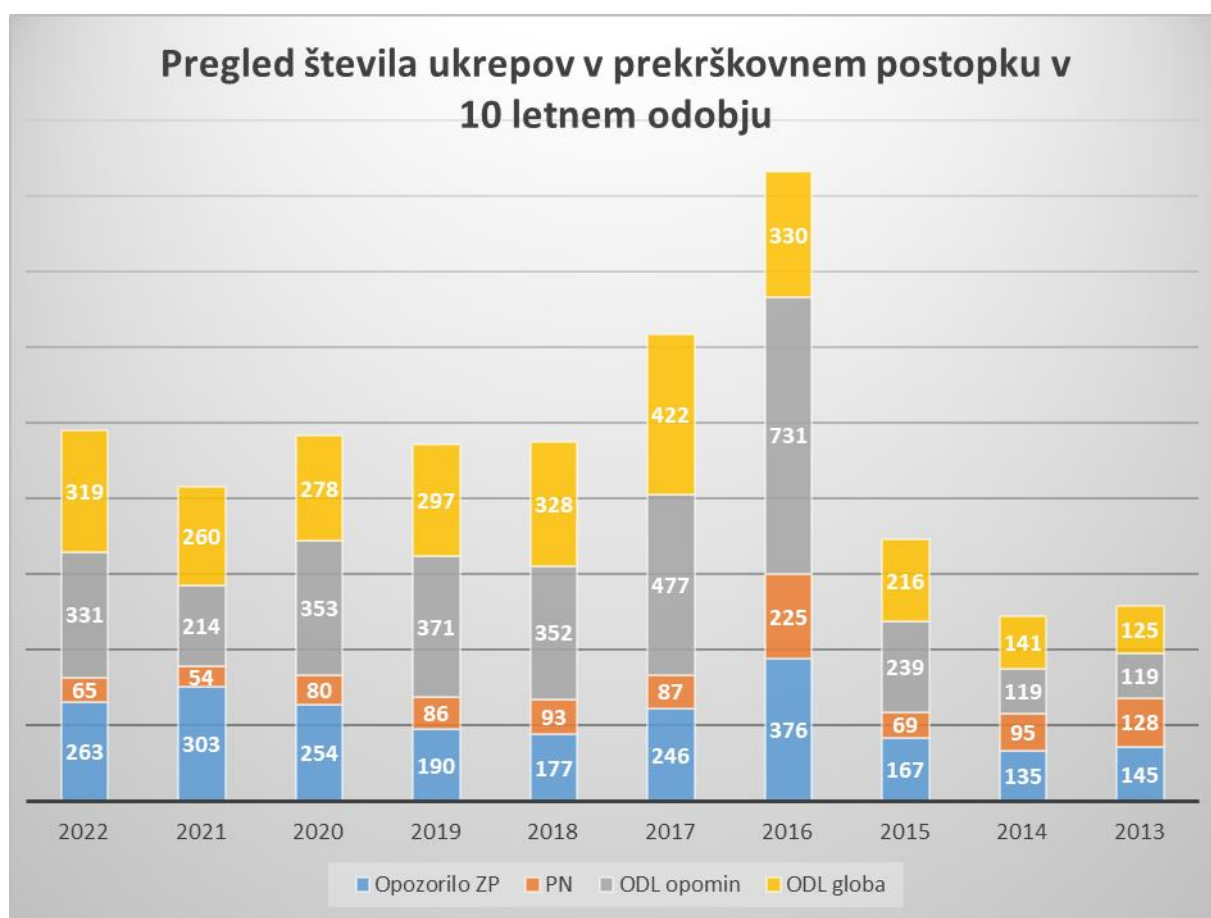
Sodišča so, glede v preteklih letih vloženih in nerešenih zahtev za sodno varstvo v 3 primerih spremenila odločbo glede sankcije in v 1 primeru zavrnila zahtevo za sodno varstvo in potrdila odločitev prekrškovnega organa.

Velika večina zadev v gozdarski inšpekciji je zaključena na prvi stopnji. V zadnjem letu je bilo zahtev za sodno varstvo na 3,1 % izdanih odločb z izrekom globe, 0,3 % odločb z izrekom opomina ter na 4,6 % izdanih plačilnih nalogov, skupaj le zoper 2,0 % prekrškovnih sankcij, povprečje od leta 2005 pa je nekoliko pod 10 %. Število zahtev za sodno varstvo in pregled odločitev sodišč, ki so odločale v zahtevah za sodno varstvo pokaže, da je kakovost pripravljenih ukrepov gozdarske inšpekcije na visoki strokovni ravni in da je le nekaj primerov, ko so sodišča odpravila odločbe prekrškovnega organa.

Večina ukrepov je bilo izrečenih, ker je storilec z dejanjem storil en prekršek. V 93 primerih pa so bili kršitelji s prekrškovnimi odločbami za prekrške v stežu kaznovani za več prekrškov hkrati.

V letu 2022 je bilo kršiteljem izrečeno 9 glob v razponu, kot oteževalna okoliščina je bilo predvsem upoštevano, da je šlo za povratnike.

V letu 2022 je gozdarska inšpekcija Okrožnemu državnemu tožilstvu v Kranju podala ovadbo zaradi suma storitve kaznivega dejanja in sicer uničenja gozda po 340. členu KZ-1 ter uničevanja okolja po 332. člen KZ-1 ter Policiji naznanilo suma kaznivega dejanja uničenja gozda po 340. členu KZ-1 zoper neznanega storilca.

Slika 48: Pregled števila ukrepov v prekrškovnem postopku po vrsti izrečenega ukrepa.

Ugotovitve o izvajanju Zakona o prekrških

Število prekrškovnih postopkov, ki jih vodi gozdarska inšpekcija, je zelo visoko. Potrebno je razmisliti, če so vsi danes opredeljeni prekrški v ZG tako družbeno in ekosistemsko škodljivi, da jih je potrebno sankcionirati. Še zlasti so zahtevni in dolgotrajni prekrškovni postopki zoper pravne in njihove odgovorne osebe. V prekrškovnem postopku je potrebno dokazati, da je konkretna oseba s svojim dejanjem (storitvijo ali opustitvijo) pri opravljanju dejavnosti pravne osebe kršila določbe materialnega predpisa. ZP-1 bi bilo potrebno spremeniti tako, da je za prekršek vedno odgovorna oseba zakoniti zastopnik pravne osebe, saj je za zakonitost poslovanja pravne osebe prvi odgovoren.

Splošno

Pestrost avtohtonih prostoživečih vrst, njihova številčnost in raznolika življenjska okolja so izjemna vrednota in pomembno naravno bogastvo RS. Zato je upravljanje z divjadjo izjemno pomembno področje. Upravljanje z divjadjo obsega načrtovanje, ohranjanje, trajnostno gospodarjenje in spremljanje stanja divjadi. To zagotavlja ekološke, socialne in gospodarske funkcije divjadi ter njenega življenjskega okolja. Nosilci trajnostnega gospodarjenja z divjadjo pa so upravljavci lovišč s podeljeno koncesijo in upravljavci lovišč s posebnim namenom. Upravljavci lovišč so organizirani v lovskih družinah in so člani Lavske zveze Slovenije, takih upravljavcev lovišč je v RS več kot štiristo, lovišč s posebnim namenom je v RS dvanajst, z desetimi gospodari ZGS, ki je tudi nosilec načrtovanja na področju lovstva, eno lovišče s posebnim namenom je v sestavi Triglavskega narodnega parka in eno lovišča v sestavi protokolarnega objekta Brdo.

Ribištvo je pomembna tradicionalna dejavnost v RS, ki je še posebej na obalnem območju močno prepletena z drugimi sektorji, zlasti turizmom.

Slovensko ribiško floto sestavljajo pretežno stara plovila dolžine do 6 metrov oziroma 6 do 12 metrov. Leta 2021 je bilo aktivnih 66 ribičev, ki so imeli dovoljenje za izvajanje gospodarskega ribolova, skupni ulov rib v letu 2021 je bil nekaj več kot 109 ton. Plovila se uporabljajo predvsem za mali priobalni ribolov na pridnene (bele) ribe. Najpogostejša ribiška oprema so stoječe mreže, ki se uporabljajo predvsem za lov pridnenih rib.

Športni ribolov ribiči izvajajo s predpisano ribiško opremo na podlagi letnega dovoljenja za športni ribolov do dovoljene količine dnevnega ulova. V letu 2019 je ulov športnih ribičev dosegel nekaj več kot 16 ton rib.

Z vidika ribiškega upravljanja so celinske vode v RS razdeljene na 12 ribiških območij, ta pa na 67 ribiških okolišev. V ribiških okoliših izvajajo ribiško upravljanje izvajalci, ki so na podlagi javnega razpisa dobili koncesijo za izvajanje ribiškega upravljanja v posameznem ribiškem okolišu. Upravljavci so organizirani v ribiških družinah, ki so članice Ribiške zveze Slovenije.

V vodah posebnega pomena ribiško upravljanje izvaja Zavod za ribištvo Slovenije.

Organiziranost in kadrovska sestava

Inšpekcijski nadzor na področju lovstva in ribištva je v letu 2022 poleg vodje lovske in ribiške inšpekcije opravljalo 14 inšpektorice in inšpektorjev (v nadaljevanju: inšpektorjev), ki so organizirani v petih enotah inšpektorata.

Neposredni nadzor na področju lovstva je poleg vodje lovske in ribiške inšpekcije opravljalo 7 inšpektorjev, dva pa poleg lovske še gozdarsko inšpekcijo.

Na področju sladkovodnega ribištva sta opravljala nadzor 2 inšpektorja, od tega en inšpektor tudi na področju morskega ribištva.

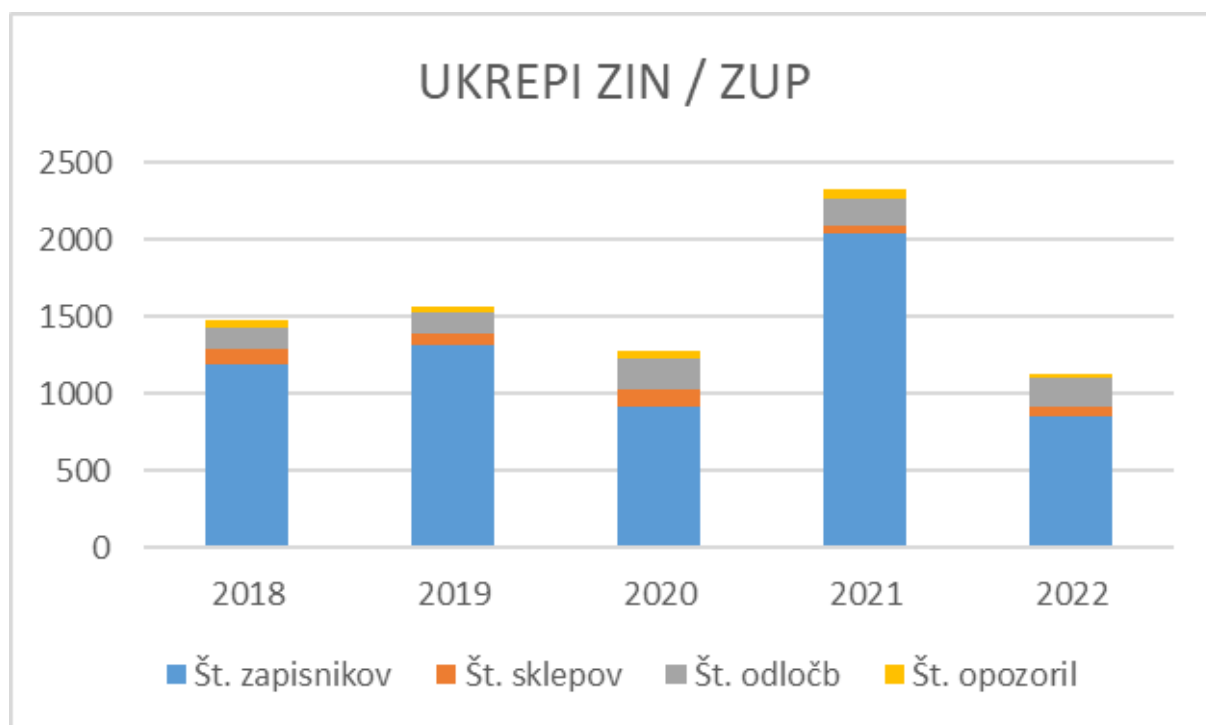
Na področju nadzora morskega ribištva je nadzor vse leto opravljalo pet inšpektorjev, eden tudi na področju sladkovodnega ribištva.

Zaradi značilnosti dela lovske in ribiške inšpekcije je obseg dela izven običajnega delovnega časa zelo visok, inšpektorji ga opravijo pretežno s prerazporeditvijo delovnih ur, delno pa tudi z opravljanjem plačanih nadur, kadar prerazporeditev ur ni več mogoča.

Pregled opravljenega dela

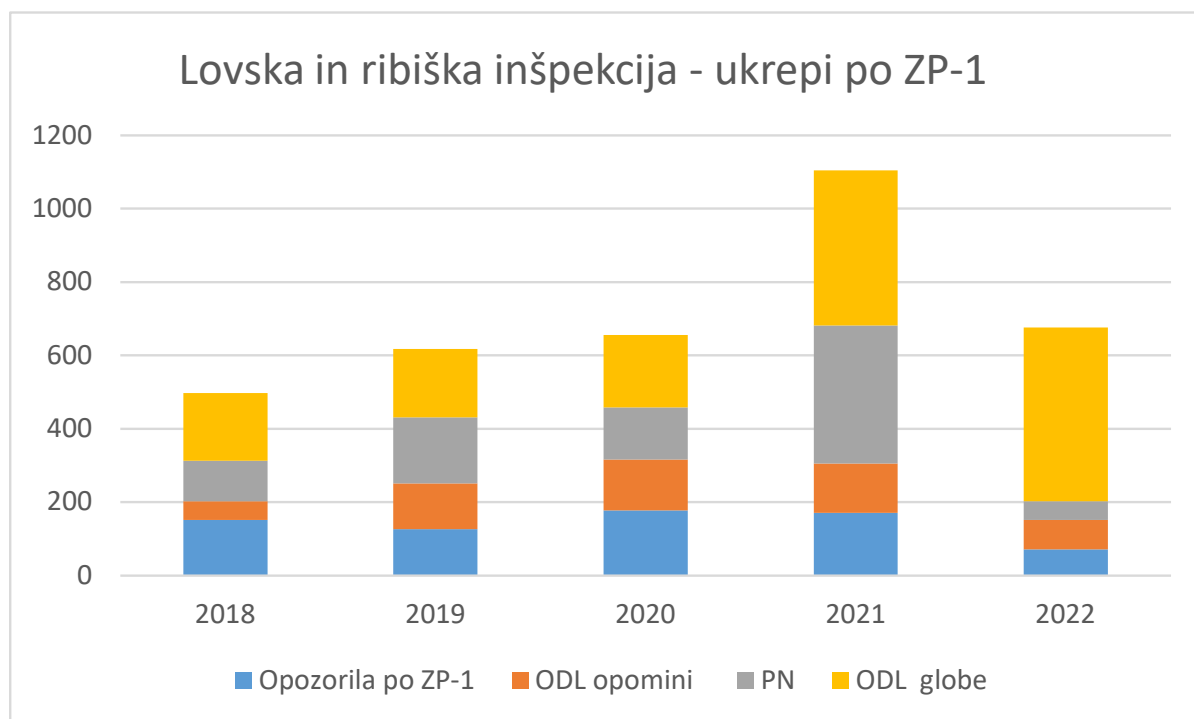
Delo lovske in ribiške inšpekcije v letu 2022 je teklo v skladu z letnim programom dela. Veliko dela je bilo opravljenega tudi na podlagi prijav nepravilnosti in nepravilnosti zaznanih na samem terenu. Obseg dela v letu 2022 je bil primerljiv z obdobjem pred epidemijo covid-19.

Obseg dela po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru in materialnih predpisih prikazuje spodnji graf.

Slika 49: Grafični prikaz upravnih ukrepov lovske in ribiške inšpekcije v pet letnem obdobju.

Obseg dela po Zakonu o prekrških je bil primerljiv z leti pred epidemijo covid-19. Obseg izrečenih ukrepov prikazuje graf v nadaljevanju.

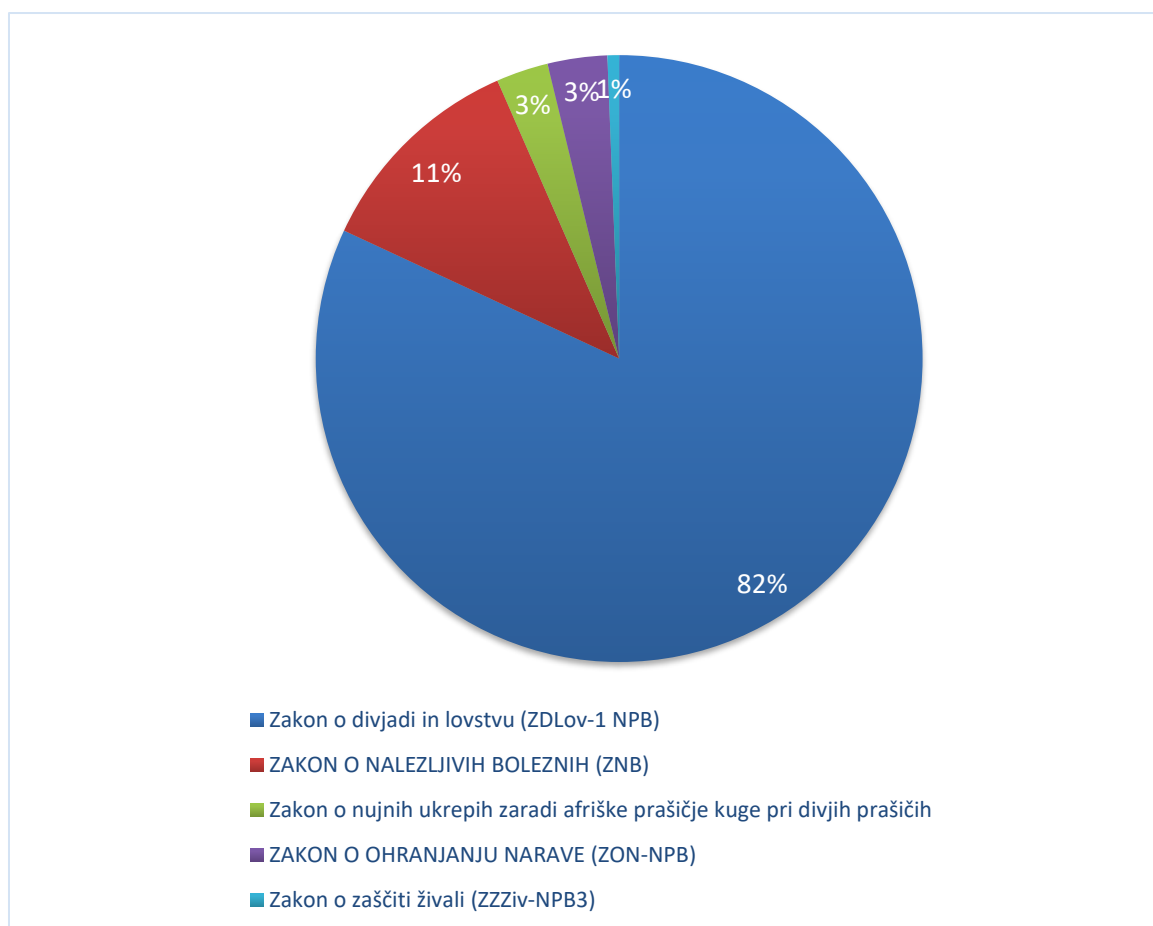
Slika 50: Pregled prekrškovnih ukrepov lovske in ribiške inšpekcije v pet letnem obdobju.

Inšpekcija za lovstvo in ribištvo je v letu 2022, v skladu z ZP-1 izrekla 605 ukrepov brez opozoril, kar je tretjino manj kot prejšnje leto (in v obsegu števila ukrepov v letih pred tem), številke pa so posledica popolne prilagoditve dela vseh inšpektorjev nadzoru izvajanja ukrepov za preprečevanje bolezni covid-19 v lanskem letu, ki je, poleg rednega dela, potekalo tudi izven rednega delovnega časa, kot je večerno in popoldansko delo in delo ob koncu tedna.

Inšpekcija za lovstvo

Pregled kršitev posameznih zakonskih določil:

Pri nadzoru izvajanja materialnih predpisov je bilo izvedenih 1332 inšpekcijskih pregledov (zapisniki in uradni zaznamki o pregledih), kar je na nivoju prejšnjih let, če izvajamo leto 2021, ko je bilo število pregledov neprimerljivo višje zaradi že omenjenih akcij pregledovanja izvajanja ukrepov za preprečevanje bolezni covid-19.

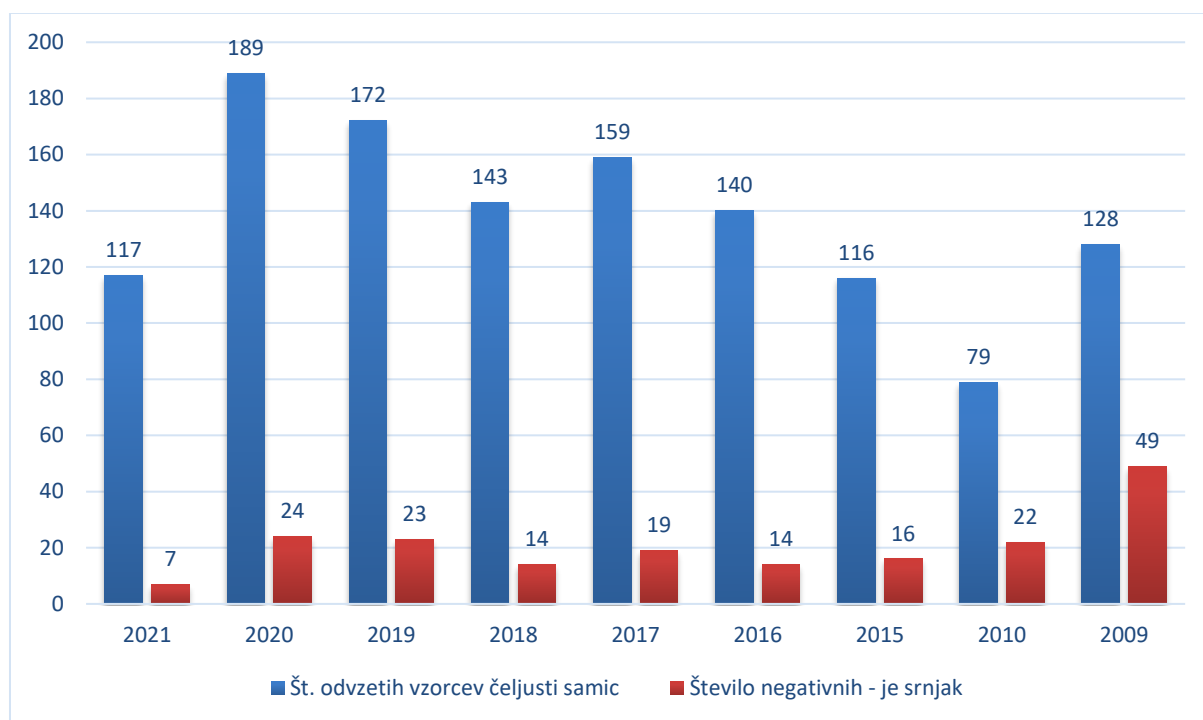

Slika 51: Delež obsega dela lovske inšpekcije glede na materialni predpis.

Inšpekcija za lovstvo je tudi v letu 2022 izvedla nadzor dela komisij za ocenitev odvzema divjadi v loviščih in nadzor upravljavcev lovišč v zvezi s posredovanjem materialni dokazov o odstrelu in izgubah za preteklo leto. Inšpektorji ocenjujejo, da je delo komisij za ocenitev odvzema dobra, delo poteka tekoče, utečeno in na strokovno visoki ravni. Poudarek dela inšpektorjev se je nanašal na kontrolo posredovanje materialnih dokazov komisijam za ocenitev odvzema divjadi. Nepravilnosti pri vodenju evidenc nismo zaznali. Uničenje materialnih dokazov potekalo na kraju samem, razen v nekaj primerih, kjer je zaradi izredno velikega števila čeljustnic uničevanje na kraju samem praktično nemogoče, v tem primeru so se materialni dokazi shranili v zapečatenih vrečah do komisijskega uničenja, ki ga je izvedla posamezna komisija v prisotnosti lovskega inšpektorja naknadno.

Tudi v letu 2022 smo na kategorizacijah vzeli vzorce za določitev (preverjanje pravilne navedbe) spola divjadi vrste srna, kategorije 2+. Vzorce smo odvzeli sedmim (7) upravljavcem lovišč, skupno smo odvzeli 117 vzorcev (čeljustnic), 110 vzorcev je bilo pozitivnih (pravilna navedba spola), le 7 je bilo negativnih (napačna navedba spola – navedli so samice, DNK analiza pa je pokazala, da gre za samce). Tri upravljavke lovišč so napačno navajale spol, dve upravljavki lovišč dvakrat in ena trikrat, proti vsem so

bili že izpeljani prekrškovni postopki. Trend skozi leta kaže občutno izboljšanje na tem področju, ukrepi lovske inšpekcije pa so se izkazali za upravičene in zelo učinkovite.

Slika 52: Pregled skladnosti odvzetih vzorcev čeljusti srn, glede na evidenco vpisov spola ženskih osebkov starejših od dveh let, po letih.

Prejšnje leto je bilo zaznamovano s covidom-19 situacijo in vključitev inšpektorjev za lovstvo v akcijo nadzora določil ZNB, vključno z delom izven rednega časa, vikendi in med prazniki. Ukrepi so se potegnili še v začetek leta 2022, nato pa je zadeva izzvenela in naše delo se je vrnilo na ustaljene tire.

Največ ukrepov inšpektorjev za lovstvo je bilo zaradi nepravilnega vodenja evidenc (18) in odstrela izven lovne dobe (12). Vse kršitve je inšpekcija večinoma ugotovila preko administrativnih nadzorov po izvedenih kategorizacijah, le manjši delež (manj kot tretjina) pa je bilo prijav.

Organizacija lovsko čuvajske službe, vključno z izvajanjem nalog lovskih čuvajev, je bila po ugotovitvah inšpektorjev v letu 2022 ponovno problem. Ministru smo predlagali razrešitev 8 lovskih čuvajev zaradi opustitve nalog lovsko čuvajske službe ali storitve prekrška po Zakon o divjadi in lovstvu. Ministrstvo je z odločbo 6 lovskih čuvajev že razrešilo opravljanje lovsko čuvajske službe, saj jim je odvzelo pooblastilo za delo lovskega čuvaja.

Kljub izobraževanju, ki jih izvajajo tudi lovski inšpektorji, ponekod lovski čuvaji svojega dela še vedno ne opravljajo v skladu z zakonskimi določili, še vedno ne upoštevajo sprememb Pravilnika o lovsko čuvajski službi glede opravljanja nalog,

števila obhodov, vpisovanja ugotovitev (vodenje dnevnika) zato bo temu področju v naslednjih letih potrebno nameniti dodatno pozornost.

Glede vznemirjanja divjadi v mirnih conah, na pasiščih, polegališčih in krmiščih je bil v letu 2022 zopet izveden poostren nadzor, tudi v času med vikendi oziroma izven rednega delovnega časa ter v času odpadanja rogovja pri samcih navadnega jelena (mesec marec). Zaradi porasta problematike, ki še od časov pandemije ne pojenja, smo se pri nadzoru povezali tudi s Policijo in ostalimi inšpekcijami, zlasti gozdarsko. Izpeljanih je bilo osem prekrškovnih postopkov, stvari pa so se posledično hitro začele umirati.

Problematika prisotnosti divjadi v urbanem okolju je stalnica naših apelov na MKGP. Ustrezne službe, ki bi bila na voljo v takih primerih, še vedno nimamo, zato se to problematiko rešuje na podlagi angažiranosti posameznikov članov lovskih družin in tudi lovske inšpekcije. Lovska inšpekcija nima opreme in ustreznega kadra, da bi pristopila k reševanju te problematike. Prav tako ni ustreznih dogovorov in načrtov kako ravnati v takih primerih, kdo bi moral biti obveščen in kdo bi moral sodelovati. Pohvaliti je potrebno sodelovanje upravljavcev lovišč. Običajno so takšne intervencije tudi medijsko izpostavljene. V kolikor smo seznanjeni, da intervencije predstavljajo strošek upravljavca je še toliko bolj pohvalno, da so upravljavci lovišč pripravljeni sodelovati. V zadnjih dveh letih je bil storjen velik korak z zagotovitvijo sredstev za kritje stroškov s strani MKGP v prihodnjih letih. Nekaj odločb je bilo tako že realiziranih, finančna pomoč pa predstavlja še dodatno motivacijo upravljavcem za reševanje problemov.

Tudi v letu 2022 je bilo izredno veliko primerov izrednih posegov v populacijo, ki se ne pojavljajo vedno samo na ne lovni površini oziroma v naselju. Na tem področju je lovska inšpekcija izdala 100 odločb (za 30% povečano število glede na prejšnje leto), še veliko več pa je bilo obvestil upravljavcev lovišč, ki so sporočali o izrednih posegih oziroma je lovska inšpekcija odredila ukrepe z ustno odločbo. Vse skupaj zaenkrat ostaja na nivoju prejšnjih let.

Problematika črnih krmišč je v upadanju. V letu 2022 sta bila uvedena le dva prekrškovna postopka.

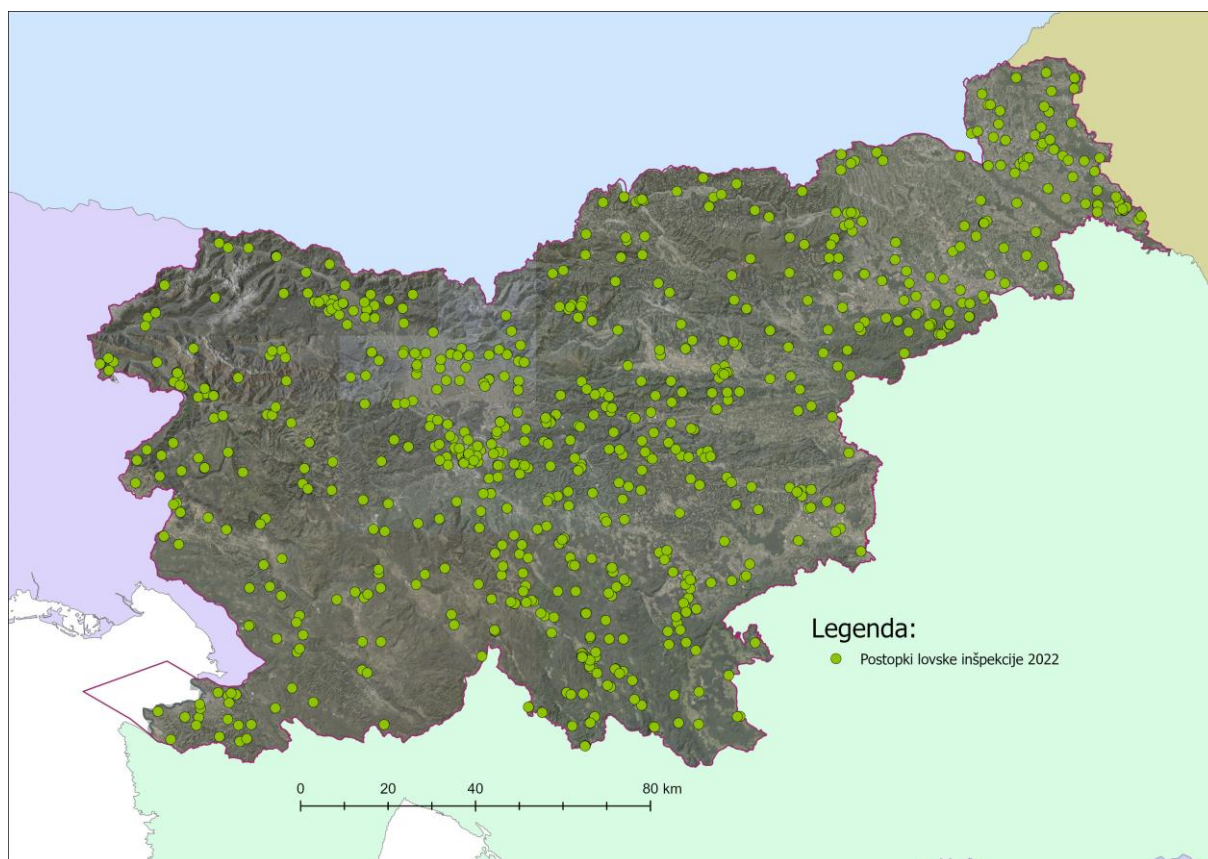
Inšpekcija za lovstvo je v letu 2022 izvajala nadzor socialnih omrežij in na ta način odkrila in sankcionirala več kršitev (vožnja v naravnem okolju, vznemirjanje divjadi, lov s pomočjo umetnih virov svetlobe, lov ponoči, lov v lovopustu, mučenje živali, lov brez veljavne lovske izkaznice,...).

Spoštovanje določil Zakona o preprečevanju afriške prašičje kuge smo pregledovali pri rednih nadzorih upravljavcev in pri nadzorih skupnih lovov. Delovali predvsem preventivno oziroma svetovalno, izvedli 39 pregledov ter izdali tudi dve ureditveni odločbi.

Lovska inšpekcija je že šesto leto sodelovala tudi v IMPEL (European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law), tokrat le preko videokonferenc zaradi že omenjene situacije. Od leta 2022 imamo v tej organizaciji dva predstavnika.

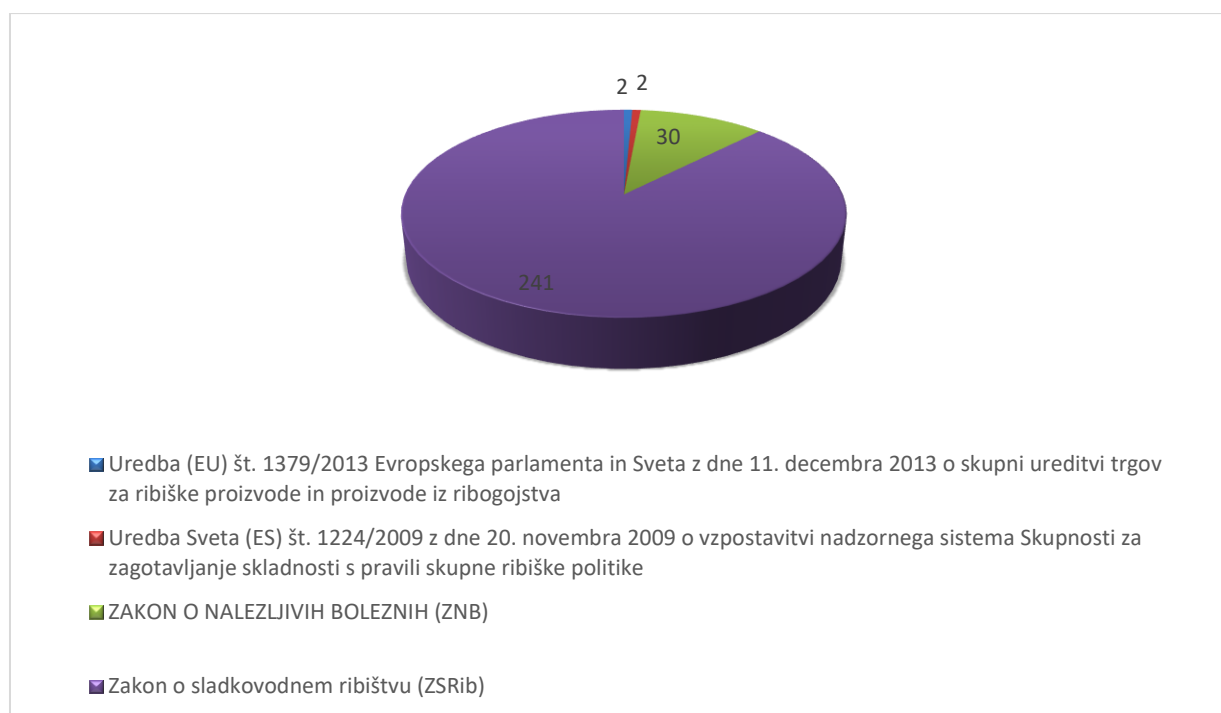
V skladu z ZP-1 je bilo izrečenih 35 opozoril in 127 ukrepov, kjer je bila izrečena globa ali opomin. Stanje je nižje od lanskega iz že navedenih razlogov in na nivoju prejšnjih let.

Nadzor lovskih družin v skladu z določili koncesijske pogodbe, pri katerem smo nadzirali tudi vodenje prihodkov na področju finančnega poslovanja na podlagi dvanajstega člena koncesijske pogodbe, je bil opravljen v večjem obsegu kot lansko leto in na nivoju prejšnjih let v skladu z letnim načrtom.

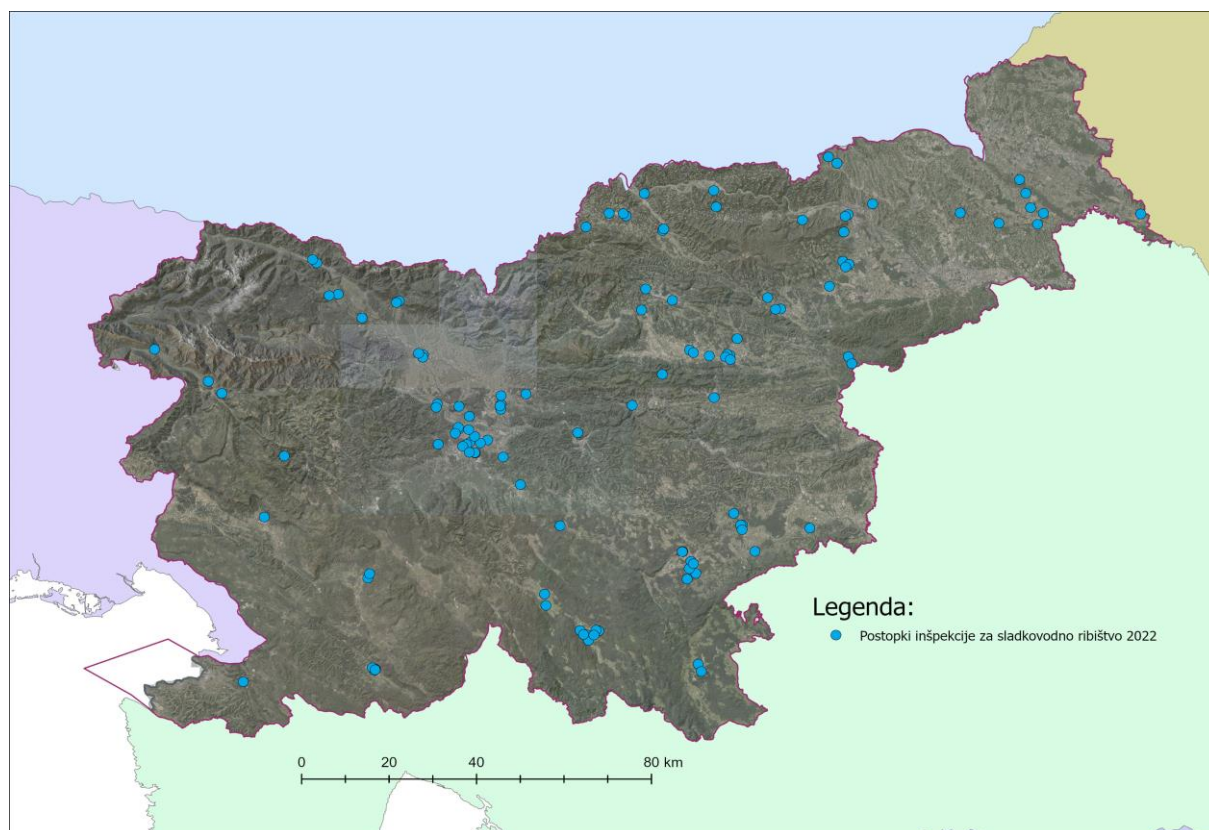

Slika 53: Pregledna karta z lokacijami nadzora in ukrepov lovske inšpekcije v letu 2022.

Ribiška inšpekcija - sladkovodno ribištvo

Slika 54: Pregled obsega dela inšpekcije za sladkovodno ribištvo po vrsti predpisa in številu izdanih dokumentov.

Slika 55: Pregledna karta inšpekcijskih postopkov inšpekcije za sladkovodno ribištvo v letu 2022.

Delo na področju sladkovodne ribiške inšpekcije opravljajo trije ribiški inšpektorji, ki opravljajo nadzor tudi na področju morskega ribištva. Delo na področju sladkovodnega ribištva zajema preglede izpolnjevanja programov ribiških družin, koncesijskih pogodb, posegov v vodotoke, ki imajo status varstvenih revirjev, ter vodenje prekrškovnih postopkov, ki so uvedeni na podlagi predlogov ribiških čuvajev.

Nepravilnosti, ki jih pri izvajanju upravljanja storijo ribiške družine so, da v program Ribiškega katastra Rib-Kat (v nadaljevanju: Rib-Kat) ne zabeležijo ustrezno število ribolovnih dni oziroma ustrezno prilagodijo predvidene ribolovne dni s številom izrabljenih dni. Nekatere ribiške družine imajo probleme z dobavo določene vrste rib, vendar to vse ustrezno nadoknadijo v sezoni, ko imajo omogočen nakup določene vrste, ki je predvidena v programu za vlaganje v posamezne revirje.

V letu 2022 ni bilo izdanih ureditvenih odločb ob nadzorih ribiških družin. Inšpekcijski pregledi izpolnjevanja letnih programov, letnih poročil in koncesijske pogodbe za leto 2021 še vedno potekajo. V letu 2021, ki nas je močno zaznamovalo z epidemijo covid-19, so nastale posebnosti tudi na področju sladkovodnega ribištva. Zaradi omejitev je bilo veliko srečanj članov ribiških družin preklicanih. Ribiške družine so opravljale le nujne naloge, ki jih izvajajo skladno s programom, posredovanim v program RibKat, do 31. decembra za tekoče leto. Kljub vsemu so bila poročila za leto 2021, ki jih ribiške družine oddajajo, 31. marca pravočasno oddana. Večjih nepravilnosti pri izpolnjevanju koncesijskih pogodb ne zaznavamo.

Zaradi rednega sodelovanja z ribiškimi družinami je ukrepov manj probleme rešujemo sproti, saj dobimo veliko telefonskih klicev in elektronskih sporočil z vprašanji. Na nas se obrnejo funkcionarji RD kot tudi posamezni ribiški čuvaji. Na tak način usmerjamo ribiške družine, da imajo ustrezno pripravljene Pravilnike za športni ribolov, ki morajo seveda vključevati zakonodajo na področju sladkovodnega ribištva, ki jo imamo v RS. Ribiška inšpekcija sodeluje tudi z Ribiško zvezo Slovenije pri obnovitvenih tečajih in tečajih za nove ribiške čuvaje in jih tako usmerja k delovanju v skladu z veljavno zakonodajo in ustrezni pripravi predlogov za uvedbo postopkov o prekrških.

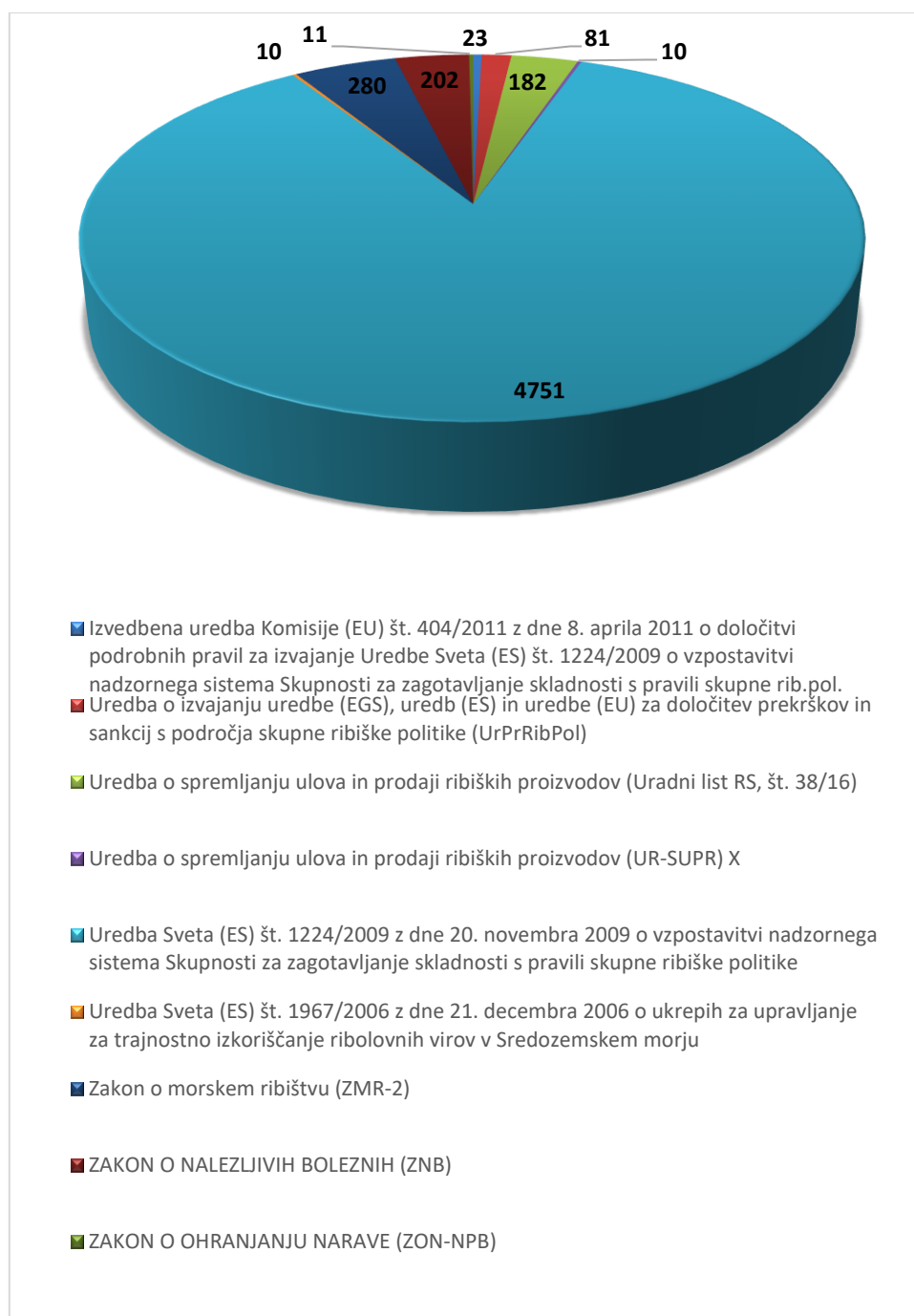
Delo čuvajskih služb v ribiških družinah je zgledno. Ribiški čuvaji so nenehno v kontaktu z inšpektorji za sladkovodno ribištvo, kar je zelo pomembno pri podajanju predlogov za uvedbo postopka o prekršku. Pregledane ribiške družine imajo nezgodno zavarovane čuvaje in z njimi sklenjeno pogodbo o opravljanju ribiško-čuvajske službe. V letu 2021 je veliko ribiškem čuvajem preteklo imenovanje. Zaradi izdaje velikega števila odločb so se postopki na MKGP podaljšali tudi v leto 2022. V omenjenem primeru smo ribiške družine opozarjali, da do ponovnega imenovanja niso opravljali čuvajske službe.

Prekrškovni postopki na področju sladkovodnega ribištva so še vedno v večini primerov uvedeni na podlagi predloga za uvedbo postopka, ki ga poda ribiški čuvaj. Največ kršitev je na področju ribolova brez veljavne ribolovne dovolilnice in na načine, ki so prepovedani. Kršitelji so v veliko primerih socialni problemi, saj imajo zakonsko prebivališče na centrih za socialno delo, kar nam otežuje vročanje pošte. Prekrškovni postopki se posledično v veliko primerih zaključijo z izterjavo. Opaža se porast primerov kršitev mladoletnih oseb. Obdolžilne predloge in ribiško opremo, s katero je bila storjena kršitev mladoletnikov, predamo na pristojno okrajno sodišče. Skladno z

zakonodajo pa je bila v petnajstih primerih izrečena tudi stranska sankcija odvzema predmetov, ki so bili uporabljeni pri prekršku, nekateri postopki pa niso še zaključeni. Odvzeti predmeti so bili po pravnomočnosti odločb predani FURS-u.

Skrben nadzor izvajamo tudi na področju posegov v vodotoke, ki niso skladni s soglasjem - mnenjem Zavoda za ribištvo Republike Slovenije (v nadaljevanju: ZZRS) oziroma soglasja nimajo. Sodelovanje z ZZRS smo okrepili s posredovanimi pozitivnimi soglasji - mnenji o posegih, ki jih sprotno pregledujemo. Obveščajo nas tudi o morebitnih kršitvah pri delih v vodotokih, ki niso v skladu s podanimi smernicami.

Ribiška inšpekcija – morsko ribištvo

Slika 56: Pregled obsega dela inšpekcije za morsko ribištvo po vrsti predpisa, po številu izdanih dokumentov.

Opravljeni inšpekcijski pregledi

V letu 2022 so se skladno z letnim planom opravili pregledi, in sicer:

- v ribarnicah (1x/leto),
- v ribjih restavracijah na obali (1x/leto),

- pri grosistih (1x/leto),
- iztovora s plovil v pristaniščih Koper, Izola, Piran (naključno oziroma min. 1x/mesec),
- kontrola vseh ribičev z globinsko vlečno mrežo ter naključna ribičev s stoječimi mrežami,
- FMC: naključno ročno navzkrižno preverjanje prve prodaje (preverjanje oddanih trgovskih dokumentov in registriranih kupcev),
- FMC: naključno ročno navzkrižno preverjanje podatkov VMS, ribolovnih ladijskih dnevnikov in deklaracij o iztovarjanju, dovoljenj za gospodarski ribolov, trgovskih dokumentov, evidenc oddaj ribolovnih ladijskih dnevnikov in in trgovskih dokumentov ter seznama ribiških proizvodov in 3-črkovnih kod.

Iztovor

Na podlagi ugotovitev DG MARE inšpektorjev, ki so v RS od 18.03.2020 do 20.03.2020 in od 03.06.2020 do 05.06.2020 opravili inšpekcijski nadzor registracije podatkov o ulovu in pri tem ugotovili, da ribiči v RS svoj ulov tehtajo na umerjenih ali overjenih tehtnicah, je Evropska Komisija RS pisno obvestila, da ni potrebe po izvajanju odobrenega načrta vzorčenja, ki ga je RS skladno s 60. in 61. členom Uredba Sveta (ES) št. 1224/2009 z dne 20. novembra 2009 pred leti predložila Evropski Komisiji, ki ga je odobrila. Naveden načrt vzorčenja je predvideval minimalno 1 kontrolo (vzorčenje) iztovora na mesec. Kljub navedenemu je bilo povprečje inšpekcijskih pregledov iztovora v letu 2022 višje, in sicer v povprečju 2 pregledani plovili/mesec, kar je malenkost manj kot leta 2021, ko je bilo v povprečju pregledanih 2,25 plovil/mesec. Razlog, da je bilo opravljeno malenkost manj kontrol iztovora kot v letu poprej gre iskati v dejstvu, da je bilo pristanišče Izola zaradi rekonstrukcije cca 6 mesecev zaprto in nedostopno, kar je onemogočalo kontrolo iztovora.

V letu 2022 se je v področje tehtanja ribiških proizvodov vključil Urad za meroslovje RS, ki je ugotovil, da Uredba o spremljanju ulova in prodaji ribiških v členu, ki predpisuje tehtanje ribiških proizvodov, ni v skladu z Zakonom o meroslovju. Na MKGP je stekel postopek o uskladitvi uredbe z zakonom ter razpis za nabavo overjenih tehtnic za potrebe ribičev.

Transport

V letu 2022 se je v sodelovanju z mobilno enoto FURS-a opravilo 9 skupnih mejnih kontrol transporta ribiških proizvodov, in sicer na MMP Dragonja, MMP Sečovelje, MMP Jelšane in MMP Starod ter 1 samostojna kontrola na MMP Sečovelje. Skupno je bilo preverjenih 32 vozil, pri tem je bila ugotovljena 1 kršitve s strani hrvaškega nosilca dejavnosti, ki je bila sankcionirana.

Naključnih nadzorov transporta ribiških proizvodov znotraj države v letu 2022 ni bilo opravljenih.

Kontrola na morju

Kontrola gospodarskega ribištva na morju je bila usmerjena na nespoštovanje arbitražne odločitve s strani Hrvaških gospodarskih ribičev in kontrolo slovenskih gospodarskih in športnih ribičev. Hrvaški ribiči ribolov še vedno izvajajo do namišljene sredinske črte. Pri tem je potrebno opozoriti, da slovenski ribiči s stoječimi mrežami ribolova v tem območju ne izvajajo in sicer zaradi pritiska Hrvaške policije in bojazni, da jim bodo mreže s strani hrvaških koč uničene. Izjema so le ribiči z globinsko vlečno mrežo, vendar se tudi slednji v določeni meri ob manjši pojavi rib temu področju izogibajo.

Še naprej se je delo na arbitraži vršilo tudi preko prispelih prijav s strani policije. Administrativno delo na področju arbitraže se ni zmanjšalo, saj so določeni postopki pripeljani do točke, ko se pripravljajo dopisi in potrdila za izterjavo glob, ki so postale pravnomočne.

Pri kontroli gospodarskih ribičev z globinsko vlečno mrežo in prvič tudi v letu 2022 tudi pri ribičih s stoječimi mrežami, se je v skladu z »landing obligation« pozornost posvečala pri izpolnjevanju obrazca »Last Haul« in poročanje Evropski agenciji za nadzor ribištva. S tem se je število pregledov z vodenjem obrazca »Last Haul« povečalo.

Ob vsakem izplutju s službenim plovilom so se preverila zavarovana območja. Prostočasni ribolov v rezervatih ne odstopa od predhodnih let kar pomeni, da se omenjene kršitve nadaljujejo. Ugotovljeno je bilo, da gre večinoma za povratnike. Iz tega je moč razbrati, da je ribolov v zavarovanih območjih donosen, saj kršitelji tudi redno poravnajo globe in z dejanji nadaljujejo. Ribolov gospodarskih ribičev v zavarovanih območjih ni bil zaznan.

CSR

Z začetkom leta 2021 je CSR pričel z aktivnejšim operativnim delom na področju pregledov VMS, ladijskih dnevnikov (v nadaljevanju: LD), tržnih dokumentov in navzkrižnim pregledovanjem podatkov iz navedenih področij. V letu 2022 je področje pregledov razširil še na primerjavo podatkov iz dovoljenj za gospodarski ribolov, evidenc oddaj ribolovnih ladijskih dnevnikov in deklaracij o iztovarjanju ter seznama ribiških proizvodov in 3-črkovnih kod. Dne 12.08.2022 je bil prenos InfoRib-a na produkcijo zaključen. Zaradi velikega števila sporočil, ki se avtomatsko generirajo v modulu Valid kot posledica pomanjkljivih ali neobstoječih algoritmov, in onemogočenega vpogleda v skenirane trgovske dokumente v programu InfoRib, sta zaposleni glavnino pregledov še vedno opravili ročno. Kljub omejitvam je bilo v okviru CSR opravljenih 210 pregledov, pri čemer je bilo ugotovljenih 48 nepravilnosti.

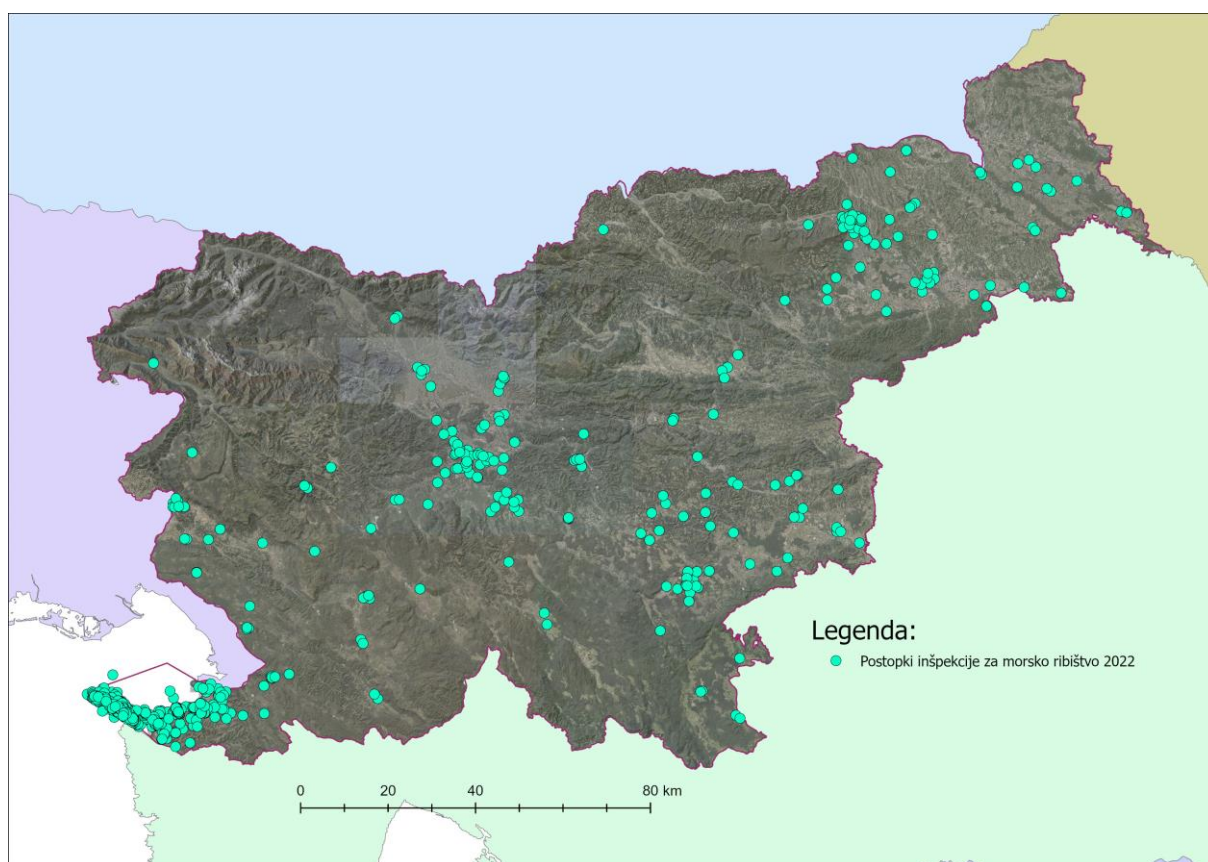
JDP

Skladno s Sklepom izvršnega direktorja Evropske agencije za nadzor ribištva št. 2021/36 z dne 10.12.2021, se je po dveh letih zatišja zaradi epidemije covida-19, v letu 2022 ponovno začel izvajati skupni JDP (Joint Deployment Plan) - nadzori z

izmenjavo inšpektorjev med Hrvaško, Italijo in Slovenijo. Poleg 5 tednov izmenjav je sklep predpisal še 2 tedensko posebno kampanjo MSC5 »Jaran«, kar sedaj nanese 5 tednov nadzora/leto, ki je koordiniran s strani Evropske agencije za nadzor ribištva (EFCA).

Bilateralni sporazum z Italijo

Skladno z bilateralnim protokolom o skupnem sodelovanju med IRSKGLR in italijansko obalno stražo v Trstu, podpisanim 17.04.2015 se tako kot v letu 2019, 2020 in 2021 tudi v letu 2022 ni opravila nobena skupna mešana kontrola z inšpekcijskimi organi Italije. Bilateralni protokol o skupnem sodelovanju je praktično mrtva črka na papirju.

Slika 57: Pregledna karta s prikazom lokacij pregledov in drugih postopkov inšpekcije za morsko ribištvo v letu 2022.

Ocena stanja pri spoštovanju posameznih predpisov

Ribiška zakonodaja z vso svojo specifikom glede označevanja, sledljivosti, prvo prodajo ter specifičnimi trgovskimi dokumenti, se je med nosilci dejavnosti, ki opravljajo promet z ribami in ribiškimi proizvodi ter samimi ribiči že dodobra udomačila. Stanje na terenu, predvsem na obali, je bolj ali manj stabilno. Bistvenih odstopanj glede na prejšnja leta se ne beleži.

Označevanje in sledljivost ribiških proizvodov pri grosistih in v maloprodaji je z občasnimi izjemami skladna z veljavno zakonodajo. V letu 2022 ni bilo zaznanih večjih kršitev navedene zakonodaje.

Označevanje predpakiranih ribiških proizvodov v maloprodaji se tako kot prejšnja leta zaradi pomanjkanja kadra in časa ni preverjalo.

Ocenjujemo, da je sledljivost ribiških proizvodov v obalnih restavracijah na ustreznem nivoju kljub temu, da 100% sledljivosti ribiških proizvodov v gostinstvu ni mogoče zagotoviti zaradi slovenske posebnosti zamrzovanja svežih ribiških proizvodov. V gostinstvu je potrebna redna in stalna kontrola, da se vzdržuje dosežen nivo sledljivosti. V praksi to pomeni inšpekcijske preglede vsaj 1x leto (skladno z analizo tveganja) razen v primeru kršitev, ko se pregled ponovi.

Vprašanje sledljivosti in morebitnih odkupov ribiških proizvodov s strani neregistriranih prvih kupcev v restavracijah znotraj RS, predvsem v Ljubljani in njeni okolici, ostaja v domeni treh ribiških inšpektorjev zato navedeno krajevno področje ni predmet tega poročila.

Iz vidika opravljenih pregledov CSR je moč zaključiti, da je večina pregledanih subjektov seznanjena z zadevno zakonodajo in jo pri svojem poslovanju upošteva. Običajno se ob inšpekcijskem pregledu vselej zaznajo pomanjkljivosti pri subjektih, ki v tekočem letu šele začnejo delovati kot gospodarski ribiči ali prvi kupci ribiških proizvodov, zlasti zaradi nevednosti. Pri ostalih subjektih se te pojavijo večinoma nenamerno ampak zaradi površnosti oziroma nepazljivosti. Nepravilnosti oziroma kršitve se v letu 2022 kažejo zlasti v okviru:

- pomanjkljivo (brez vpisa npr. dneva/ure odhoda/vrnitve, CFR številke, podatkov o ribolovnem orodju), netočno (npr. z napačnimi podatki kot so ime/koda ulovljene vrste) in/ali nečitljivo (npr. ime/koda in/ali količina ulovljene vrste) izpolnjenega LD,
- pomanjkljivo (brez vpisa npr. kupca, 3-črkovne kode ob ročno vpisani vrsti ribiškega proizvoda, ribolovnega orodja), netočno (npr. z napačnim podatkom o datumu prodaje/iztovora, registrski številki ribiškega plovila) in/ali nečitljivo (zlasti zaradi pisanja na trgovski dokument brez podlage) izpolnjenega trgovskega dokumenta,
- nepravočasno oddane zadevne dokumentacije (LD in/ali trgovskega dokumenta),
- ne sledljivosti ulova.

KLJUČNI PROBLEMI UGOTOVLJENI PRI NADZORU

Zakonodaja

Zaradi sprememb evropske zakonodaje na področju ribištva (velika večina evropskih uredb se je z leti spremenila in dopolnila, nekatere ne veljajo več) je postala »prekrškovna uredba« tj. Uredba o izvajanju uredbe (EGS), uredbe (ES) in uredb (EU)

za določitev prekrškov in sankcij s področja skupne ribiške politike praktično neuporabna, saj MKGP kot zakonodajalec, ne sledi spremembam in »prekrškovne uredbe« ne spreminja oziroma dopolnjuje. Njena neusklajenost z veljavno evropsko ribiško zakonodajo v praksi povzroča velike težave pri sankcioniranju prekrškov.

Ponovno se ugotavlja, da je nujno potrebna uskladitev Uredbe o izvajanju uredbe (EGS), uredbe (ES) in uredb (EU) za določitev prekrškov in sankcij s področja skupne ribiške politike s spremenjenimi in dopolnjenimi evropskimi uredbami.

Ker v RS ni urejenega borznega odkupa ulova, Uredba o spremljanju ulova in prodaji ribiških proizvodov pa dovoljuje različne poti prodaje ulovljenih rib in ribiških proizvodov, je nadzor nad prvo prodajo otežen, predvsem pa razdrobljen. Zaradi zagotavljanja sledljivosti nacionalna uredba sicer predvideva oddajanje dokumentacije o prvi prodaji tako za ribiča kot za kupca (grosista, ribarnico ali gostinca) vendar sistem beleženja oddaje, ki je trenutno v veljavi in ga vodi Zavoda za ribištvo Slovenije, ne evidentira ne-oddane ali pomanjkljivo izpolnjene trgovske dokumente. Tako imamo na eni strani ribiče, ki oddajajo trgovske dokumente skupaj z ladijskimi dnevniki, na drugi strani pa kupca za katerega inšpekcija ne ve ali je skladno z veljavno zakonodajo oddal trgovski dokument.

Z vzpostavitvijo FMC centra je ribiška inšpekcija v letu 2022 pričela z bolj sistematičnim navzkrižnim preverjanjem oddane dokumentacije.

Na podlagi akcijskega načrta, ki je bil sprejet na nivoju Evropske unije, po opravljenih nadzorih inšpektorjev DG MARE v RS, je MKGP nadgradil računalniški program, namenjen prejemanju in nadzoru oddanih trgovskih dokumentov, avtomatskemu navzkrižnemu preverjanju signala VMS, podatkov iz ribolovnih ladijskih dnevnikov in deklaracij o iztovarjanju, dovoljenj za gospodarski ribolov, trgovskih dokumentov, evidenc oddaj ribolovnih ladijskih dnevnikov in trgovskih dokumentov, seznama ribiških proizvodov in 3-črkovnih kod ter generiranju obvestil ob ugotovljenih neskladjih (InfoRib – VALID), ki pa se v praksi ne obnese najbolje. Kljub večkratnim pripombam in predlogom s strani IRSKGLR zadeva še ni uporabna do te mere, da bi opustili ročno navzkrižno preverjanje, kar v praksi pomeni velika izguba časa in energije z minimalnim rezultatom. IRSKGLR pričakuje, da se bo zadeva v letu 2023 nadgradila do te mere, da bo dejansko v pomoč pri nadzoru.

V letu 2013 je bila sprejeta Uredba o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o uvedbi programa za dokumentacijo o ulovu modro plavutih tunov *Thunnus thynnus*, ki ne regulira tudi pristočnega ribolova modro plavutih tunov.

Trend povečanja prisotnosti modro plavutega tuna v slovenskem morju in s tem problematike pristočnega ribolova na modro plavutega tuna še vedno ostaja. MKGP kot zakonodajalec še vedno ni sprejel zakonodaje, ki bi regulirala to področje.

V letu 2016 je ICCAT vzpostavil eBCD – elektronsko potrdilo o ulovu, ki mora spremljati vsako transakcijo modro plavutega tuna v prometu, pri čemer RS ni izjema. Navedeno predstavlja dodatek pri delu ribiške inšpekcije, saj je potrebno pregledati vsako vlogo

in jo pred kakršnokoli morebitno nadaljnjo transakcijo tudi potrditi oziroma opraviti inšpekcijski pregled.

Vprašanje, ki se je z vzpostavitvijo elektronskega eBCD-ja pred leti postavilo je bila, vzpostavitev morebitnega dežurstva v primeru povečanega obseg transakcij z modro plavutim tunom v popoldanskem času oziroma med konci tedna. Ta potreba se do sedaj ni pokazala predvsem zaradi tega, ker so kupci v RS v 95% tudi končni kupci in ni potrebe po potrjevanje eBCD-jev.

Iz prispelih eBCD vlog v obdobju od leta 2018 do leta 2022 je razvidno, da so najpogostejši kupci modro plavutega tuna restavracije v Ljubljani in njeni okolici ter nekaj malega tudi grosisti. Potreba po nadzoru restavracij v notranjosti Slovenije predvsem v Ljubljani in njeni okolici ostaja.

Ker se v praksi pojavlja problem zavajanja potrošnika pri prodaji ribjih filejev, brez možnosti odvzema vzorcev na DNK analizo, ni možnosti učinkovitega nadzora in nadaljnjega ukrepanja.

Da bi se učinkovito spopadli s problematiko zavajanja potrošnika, bi bilo potrebno sprejeti ustrezno nacionalno zakonodajo v zvezi z vzorčenjem rib in ribiških proizvodov na DNK analizo, kar poudarjamo že več let.

Zakon o morskem ribištvu v svoji osnova obravnava le morsko ribištvo čeprav vemo, da obsega evropska ribiška zakonodaja poleg tega tudi iztovor, transport, prvo prodajo in promet (trženje) ribiških proizvodov in proizvodov iz ribogojstva. Možnosti zaplembe ribiških proizvodov v prodaji oziroma trženju ne obravnava in ne omogoča. Tudi pregledovanja vpisnih listov ribiškega plovila po naši zakonodaji nimamo pooblastil kljub temu, da ga evropski inšpekcijski zapisniki po Izvedbeni uredbi Komisije (EU) št. 404/2011 z dne 8. aprila 2011 zahtevajo.

Zakonodajalec bi moral novelirati Zakon o morskem ribištvu.

V letu 2022 se nadaljuje problematika pri nabiranju školjk s strani oseb, ki ne posedujejo dovoljenja za gospodarski ribolov. Kljub večletnim opozorilom na ministrstvu ni bil spremenjen Zakon o morskem ribištvu, ki bi olajšal izvajanje nalog. Fizične osebe za nabiranje školjk se praktično ne more sankcionirati zaradi pomanjkljive zakonodaje. Prav tako bi bilo potrebno v zakonodajo uvesti obvezen zaseg morskih sadežev. V letu 2022 je bila predvidena sprememba zakonodaje na tem področju, pri čemer do realizacije ni prišlo.

Informacijska podpora

Kot že vsa leta do sedaj ponovno izpostavljamo, da bi bilo nujno vzpostaviti:

- nemoteno delovanje VMS signala,
- nemoteno delovanje ERS sistema,
- računalniško bazo oddajanja trgovskih dokumentov in njihovega preverjanja,
- program za vpogled v tržne dokumente in učinkovito navzkrižno preverjanje

VMS signala, podatkov iz LD, trgovskih dokumentov, dovoljenj za gospodarski ribolov, evidenc oddaj LD ter trgovskih dokumentov, ki avtomatsko generira uporabna sporočila ob ugotovitvi neskladja.

Zaradi omenjene IT problematike je optimalen in učinkovit inšpekcijski nadzor otežen ali celo onemogočen. V trenutnih razmerah in delovnih pogojih je možno opraviti inšpekcijski nadzor plovila in iztovora ribiških proizvodov v pristanišču le s pomočjo predhodne fizične prisotnosti na terenu (npr. v pristaniščih, razglednih točkah, od koder se vidi, kdaj ribiško plovilo vpluje v pristanišče), navzkrižno preverjanja podatkov pa le z ročnimi analitičnimi postopki.

Z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2015/1962 z dne 28. oktobra 2015 so se spremenili in že veljajo novi zapisniki, ki jih uporablja ribiška inšpekcija pri svojem delu. Navedeno bi bilo potrebno vnesti v informacijski program in posledično prilagoditi vse poizvedbe in poročila, saj se zapisniki precej razlikujejo od stare verzije.

Program bi moral zaradi različnih poročil seštevati vrste in količine kontroliranih rib po različnih vrstah zapisnikov.

Na zgoraj navedeno informacijsko problematiko se opozarja že vrsto let in ta do danes ostaja praktično nespremenjena. Obenem je bilo v letošnjem letu večkrat zaznано tudi predolgo reševanje problemov, vezanih na sistemsko nedelovanje VMS, in slabo odzivnost ali celo neodzivnost skrbnikov sistema VMS.

Ob vsem tem, pa je potrebno izpostaviti, da je z uvedbo nove radarske slike in AIS slike olajšano dalo na morju pri izvedbi kontrole. Edina pomanjkljivost sistema je, da ne pokriva slike ne pokriva rezervata Strunjan in delno rezervata Portorož. Ker pa sistem ni v domeni inšpektorata, se izboljšav ne more pričakovati.

Kontrola iztovora

Na podlagi ugotovitev DG MARE inšpektorjev, da ribiči v RS svoj ulov tehtajo na umerjenih ali overjenih tehtnicah, je Evropska Komisija RS pisno obvestila, da ni potrebe po izvajanju odobrenega načrta vzorčenja, ki ga je RS skladno s 60. in 61. členom Uredbe Sveta (ES) št. 1224/2009 z dne 20. novembra 2009 pred leti predložila Evropski Komisiji, ki ga je odobrila. Naveden načrt vzorčenja je predvideval minimalno 1 kontrolo (vzorčenje) iztovora na mesec.

Kljub navedenemu je potrebno opravljati inšpekcijske preglede iztovora v skladu z letno Analizo tveganja ter pri tem beležiti vrste in količine iztovorjenega ulova, saj Evropska Komisija zahteva 1x letno poročilo o tovrstnem nadzoru. Po vzoru HRV bi bilo smiselno razmisliti o namestitvi mobilne aplikacije za sledenje malega priobalnega lova.

Razmerje med inšpekcijskimi postopki po uradni dolžnosti in na prijavo

Na področju morskega ribištva (iztovor, prva prodaja, promet in ribolov na morju) je bilo prijav relativno malo zato 90% dela poteka po zastavljenem planu tj. po uradni dolžnosti.

Sodelovanje v regijskih organizacijah – pozitivne in negativne izkušnje

V letu 2022 so se opravili tudi nadzori transporta ribiških proizvodov na MMP in sicer v sodelovanju z mobilno enota FURS-a opravilo 9 kontrol in 1 mejna kontrola samostojno s pomočjo policistov na MMP, in sicer:

- 14.04.2022, 03.11.2022 in 22.12.2022 MMP Jelšane,
- 14.04.2022, 03.11.2022 in 22.12.2022 MMP Starod,
- 15.04.2022, 28.07.2022 in 23.12.2022 MMP Dragonja
- 15.04.2022 MMP Sečovelje.

Skupno je bilo preverjeno 32 vozil, pri tem se je ugotovila ena kršitev s strani hrvaškega nosilca dejavnosti, ki je bila sankcionirana.

V času, ko pomorski policiji plovila niso delovala oziroma so bila na servisu, smo jim z našim plovilom priskočili na pomoč in sicer so dela izvajali skupaj z nami na našem službenem plovilu.

Center za nadzor ribištva

V skladu z Akcijskim načrtom, odobrenim s strani Evropske Komisije, sta bili z oktobrom oziroma novembrom 2020 za potrebe ustanovitve in vzpostavitve Centra za spremljanje ribištva (v nadaljevanju: CSR) zaposleni dve osebi za čas trajanja akcijskega načrta. Zaposleni v CSR imata tudi inšpekcijska pooblastila ter sta in bosta tudi v prihodnje opravljali naloge in dela, ki jih opravljajo ostali inšpektorji.

CSR še ni zaživel v polni funkciji, saj je potrebna programska oprema še v razvojni fazi. Tak informacijski sistem bo moral namesto ročnega pregledovanja in vnašanja velike količine podatkov omogočati samodejni elektronski prenos podatkov, sprejemanje in obdelavo le teh, kar bo zaposlenima v CSR omogočalo učinkovitejše navzkrižno preverjanje nabora podatkov. Za upravljanje neskladij v dogodkih je zlasti potrebno vzpostaviti povezavo med signalom VMS in oddanimi LD, povezavo med oddanimi LD in trgovskimi dokumenti o prvi prodaji, povezavo med količinami in vrstami ulova v LD in količinami in vrstami ulova v trgovskih dokumentih o prvi prodaji. Prav tako bi moral generirati opozorilo v primeru ne oddaje LD ali trgovskega dokumenta o prvi prodaji s strani ribiča ali njihove oddaje izven 48 ur, opozorilo v primeru ne oddaje trgovskega dokumenta o prvi prodaji s strani prvega kupca v povezavi z oddanim trgovskim dokumentom o prvi prodaji s strani ribiča ali njegove oddaje izven 48 ur, opozorilo o opravljenem prvem nakupu s strani neregistriranega kupca, opozorilo v primeru nepopolno izpolnjenega LD ali trgovskega dokumenta o prvi prodaji, opozorilo, da plovilo lovi pod 1,5 NM oziroma 3NM.

V decembru 2020 je bil Evropski komisiji predložen seznam strojne in programske opreme za potrebe delovanja CSR, vendar v letu 2022 še ni bil realiziran.

V začetku novembra 2020 je bil odprt tudi skupni poštni predal fmc@gov.si, ki bo služil avtomatskemu generiranju opozoril ob zaznavi nepravilnosti pri obdelavi prejetih podatkov v informacijskem sistemu, obveščanju pristojnih organov in ostali komunikaciji CSR. V celoti bo poštni predal uporaben po razvoju programske opreme in nabavi strojne opreme.

V letu 2022 so bili zaključeni standardni operativni postopki za inšpekcijski nadzor na področju morskega ribištva za (1) promet z modroplavutim tunom in mečarico, (2) nezakonit, neprijavljen in nereguliran ribolov, (3) plovila in iztovor ribiških proizvodov v pristanišču, (4) gospodarski in pristočasni ribolov na morju, (5) sistem zagotavljanja kakovosti merilne opreme. Prav tako je bil zaključen vodnik o sodelovanju s službami, ki delujejo na morju. Posodobljenja je bila tudi analiza tveganja.

Zaposleni v CSR in ostali inšpektorji so aktivno sodelovali pri opravljanju nalog, potrebnih za zagotovitev povezave med razvojem informacijske tehnologije in poslovnimi praksami, v smeri odprave nepravilnosti v sistemu ribištva v RS.